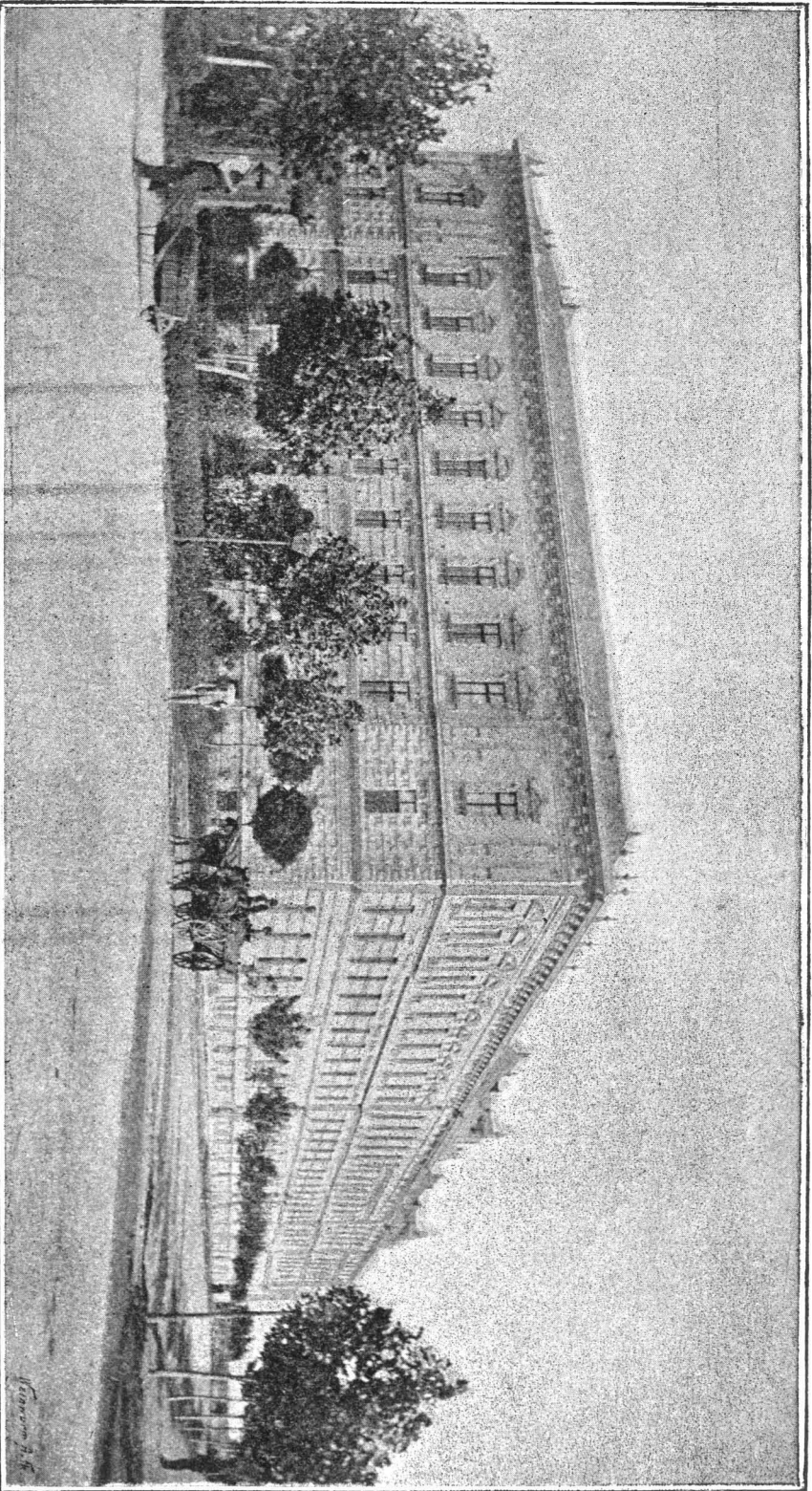

Az országosi főgymnasium és kegyveséni háza.

1880. évi 7. sz.

A KEGYES-TANÍTÓRENDIEK

VEZETÉSE ALATT ÁLLÓ

SZEGEDI VÁROSI FŐGYMNASIUM

ÉRTESÍTŐJE

A Z 1895—96. T A N É V R Ő L.

KÖZZÉTESZI:

MAGYAR GÁBOR

IGAZGATÓ.

SZEGED, 1896.

BÁBA SÁNDOR KÖNYV- ÉS KÖNYVOMÓ MŰINTÉZETÉBŐL.

A szegedi főgymnasium legújabb története.

Nazai tanintézetünk a millennium alkalmából terjedelmes kötetekben beszélnek el multjukat. Hogy mi ebben kivételes állást foglalunk el s csak ily szerény füzetkével lépünk elő, annak oka az, hogy midőn főgymnasiumunk jelenlegi épületét 1886-ban elfoglalta, Pap János, a kegyesrendi ház főnöke és a főgymnasium tanára »A Piaristák Szegeden.«¹⁾ czimű művében megírta már annak történetét 1720—1886-ig, vagyis a kegyesrendnek Szegeden történt megtelepedésétől az új főgymnasiumi épület és kegyesrendi ház átvételéig; a főgymnasium 1885—86. és 1886—87. tanévi értesítőiben pedig az igazgató ismertette az új főgymnasiumot visszapillantással az intézet történeli vázlatára.

Közölve levén ezekben intézetünk élete egészen 1886-ig, az alábbiakban annak csak utóbbi tíz évét, 1886—1896. kívánjuk ismertetni s a multakhoz némi adalékokkal járulni.

Czélszerűnek véltük mégis ezt megelőzőleg az intézet rövid történeli vázlatát alapításától kezdve 1886-ig előre bocsájtani, hogy az érdeklődő az említett munkák nélkül is szerezhessen áttekintést intézetünk multjáról.

Kötelességemnek tartom itt felemlíteni, hogy tanártársaim nemcsak az adatok összegyűjtésében, de azok földolgozásában is segítettek. Így a főgymnasiumban 1721-től 1896-ig működött kegyesrendi igazgatók és tanárok névsorát Pap János állította össze; a tanári könyvtárról Cserép Sándor, a

¹⁾ A Piaristák Szegeden. (1720—1886.) Irta Pap János k.-r. tag. A régi és új főgymnasium rajzával. Szegeden, 1886. Engel Adolf könyv- és könyomdájából.

segélyző-egyesületről, az ifjúsági önképző-körrel és az ennek kebelében rendezett iskolai ünnepekről, továbbá az ifjúsági könyvtárról Sáfrán József, a gyorsíró iskoláról Varjú János, a természettani szertárról Schandl Miklós, a természetrajzi és vegytaniról pedig Zvér Endre irtak történeti ismertetést; végül a statisztikai adatokat Jászai Rezső állította össze.

I.

A főgymnasium történetének vázlata 1720 – 1886.

A szegedi főgymnasium egyike az ország régibb és nevezetesebb középiskoláinak; alapítása azon nehéz időkre esik, midőn hazánk a török járom alól fölszabadult s új életre hitt ősi intézményeit a Rákóczy fölkelés által megmentette s újra biztosította.

Szeged népe, amint a török által okozott súlyos bajaiból lassacskán lábadozni kezdett, egyéb ügyei közt buzgón karolta föl a hívek lelki oktatásának s az ifjúság nevelésének szent ügyét, átlátva azt, hogy a társadalmi élet ezen első tényezői nélkül nemcsak a régibb századokban birt jelentőségét vissza nem varázsolhatja, de elparlagiasodott állapotából sem emelkedhetik ki.

Népiskolákkal, mint erről a város régi számadásaiból is meggyőződhetünk, már régebben rendelkezett és pedig városrészenként, de középiskolákat, milyeneket már e század elején is nem egy, Szegednél kisebb város létesített, nehéz körülményei közt még nem állíthatott.

Egyellen régi parochiája, a palánki, a török idők alatt megszűnt, temploma elpusztult, s a kath. lakosság lelki ügyeit, még a XVIII. század első éveiben is az egész nagy kiterjedésű városban egyedül szent Ferencz buzgó fiai, az »alsóvárosi barátok« gondozták.

A parochia helyreállítása s az iskolaügy rendezése nem kis gondot adhatott a városnak, melynek szegényes állapotban levő pénztárát a legnélkülözhetlenebb középületek emelése is nagyon igénybe vette.¹⁾

A két nagyfontosságú kérdést oly módon hitte legkönnyebben megoldhatni, ha kebelébe fogadja a kegyes-tanítórendet s az ifjúság tanítását a parochialis teendőkkel együtt erre bízza.

Az esztergomi érsek, kinek közvetlen joghatósága alá tartozott azon időben a szegedi parochia, a város ezen elhatározását nemcsak helyeselte, de annak a király által történendő megerősítésére közbenjárását is megígérte.

A kegyesrend a XVII. század végsőnegyedében telepedett meg hazánkban s az 1715-iki országgyűlésen vétetett be törvényesen az ifjúság nevelésére. Veszprém, Vác, Kecskemét, Pest éppen ezen időben fogadta be kebe-

¹⁾ Városi levéltár 1719.

lébe s bizta reá ifjúsága nevelését. A rend különben már előbb más városokban is meg volt telepedve s mindenütt elismerés kísérte működését.

A város és a kegyesrend közt 1719. aug. 5-én jött létre a szerződés, melynek erejénél fogva a rend kötelezi magát: az ifjúságot a rhetorikaig (VI. oszt.) bezárólag oktatni s a parochialis teendőket az egész városban végezni; a város viszont az iskolákat minden szükségességekkel ellátva föntartani, a rend hat tagjának ellátására évenként 800 frtot fizetni, a parochia jövedelmét rájuk ruházni s számukra a templom mellett lakóházat (residencia) és ugyanott az ifjúságnak iskolát építeni.¹⁾

Ezen szerződés 1720. febr. 20-án III. Károly király által helyben hagyatván, a rend három tagja megérkezett Szegedre, s a parochiális ügyek kezelését azonnal átvette, de az iskolát alkalmas helyiség hiányában csak a következő év őszen nyithatta meg.

1721—22. tanévben nyitattott meg a parva és principia (I. és II. osztály) 110 tanulóval, 1722—23-ban a syntaxis és grammatika (III. és IV. osztály) s végre 1723—24-ben a poësis és rhetorika (V. és VI. osztály).

Miként felelt meg a rend a beléhelyezett várakozásnak, következtethetjük azon látogatottságból, melynek az iskola mindjárt az első években örvendett. Már 1727-ben 300 volt az ifjúság száma, a század derekán pedig a 400-at is meghaladta, s az intézet az ország nevezetesebb iskolái közé számíttatott, s ezen állását későbbben is állandóan megtartotta s működésével nemcsak a városra gyakorolt jótékony hatást, de az országra is, a délvidék idegen ajkú ifjúságának művelése és magyarosítása által.

A kegyesrend kiváló gondoskodása tárgyává tette e nagy hivatású tanintézetet kezdettől fogva; a század derekán maga a rend főnöke is ide tette át székhelyét egy időre, hogy közvetlen jelenlétével is hasson az iskola emelésére. A tanszékeket folyton jeles képzettségű tanárokkal látta el, kik közül többen mint szónokok és írók az iskola falain kívül is nagy hatással működtek, s a reájuk bízott intézmény fölvirágoztatásával Szegeden a városias elem első megteremtői levének.²⁾

II. József mindent fölforgató erőszakos újításai, mint egyéb intézményeinkre, úgy iskoláinkra is zsibbasztó hatást gyakoroltak. Nem kerülhetett ki a szegedi tanintézet sem, melynek népessége a császár trónraléptétől kezdve évről-évre alább szállott, úgy annyira, hogy 1790-ben már csak 90 volt az ifjúság száma. De amint II. Lipót alatt a kölcsönös bizalom kormány és nemzet között helyreállott s hazai ügyeink örvendetes lendületnek indultak, a tanintézet újra népesedett, s pár évtized múlva már az egész hazában legnagyobb látogatottságnak örvendett.

¹⁾ A kegyes-tanítórend levéltára.

²⁾ Csaplár Benedek. Révai Miklós élete I. k. Budapest 1881. 14—66. l.

Az 1792—93. tanévvel új korszaka kezdődik a tanintézetnek. Szeged népe érezvén azon áldásos hatást, melyet a tanintézet több mint félszázadon át, úgy szellemi, mint anyagi tekintetben a városra gyakorolt, elhatározta, hogy hat osztályú gymnasiumát bölcsészeti tanfolyammal (VII., VIII. osztály) kiegészíti. Már az 1791-iki országgyűlésre fölküldött követei buzgón működtek ez ügyben felsőbb helyen, de II. Lipót halála miatt a város nemes törekvésének megvalósulását csak 1792-ik évi okt. 15-én érthette el. E napon hagyta helybe I. Ferencz király a város abbeli kérelmét, hogy saját költségén a bölcsészeti tanfolyamot megnyithassa, úgy azonban, hogy abban az újabban tökéletesbített tanrendszer érvényesüljön, s ennek biztosítására a város jól képzett alkalmas tanerőkről gondoskodjék.

Midőn a m. kir. helytartó-tanács a kegyelmes leiratot 24,241. sz. a. nov. 2-ról leküldötte, a tanév a gymnasiumban már megkezdődött: ennek daczára, jöllehet sem tanerő, sem helyiség nem állott rendelkezésre, a város a kegyesrenddel egyetértve mindezen akadályokat elhárította, s a tanfolyamot 1792-iki decz. 11-dikén 16 tanulóval ünnepélyesen megnyitotta.¹⁾

A bölcsészeti tanfolyam megnyitása új viszonyokat teremtett, melyeknek megfelelőleg egyrészt a tanárok számának szaporításáról, másrészt az iskolák czélszerű elhelyezéséről kellett gondoskodni. Ide járult azon körülmény, hogy időközben, 1789-ben, a plébánia hivatal a csanád-egyházmegyei papságra szállván át, a kegyesrendiek eddigi jövedelmök egy részétől elestek, s az ezért nyert kárpótlásból a változott viszonyok közt magukat föntartani képesek alig voltak.

Ezen körülmények elkerülhetlenül szükségessé tették a város és a rend között még 1719-ben létesült egységnek az adott viszonyok kívánalmaihoz való módosítását.

1793. február 3-án jött létre az új szerződés, mely nemcsak a lyceumról,²⁾ hanem a gymnasiumról is intézkedik. Ennek értelmében a rend kötelezi magát úgy a gymnasiumot, mint a lyceumot elegendő számú alkalmas egyénnel (12) ellátni, a város viszont ezeknek évenként 2600 frtot fizetni, számukra illendő lakásról gondoskodni s azt jókarban tartani, a gymnasium és lyceum számára alkalmas iskolaépületet emelni, föntartani s a szükséges tanszerekről gondoskodni,³⁾ továbbá a plébánost a kegyesrendi házból kitelepíteni s az általa eddig elfoglalt lakást a kegyesrendnek visszaadni.

¹⁾ Annales Collegii Szegediensis Scholarum Piarum. II. k. 48—54. l.

²⁾ A régi görögöknél a testgyakorlást meztelen testtel végezte az ifjúság; innen a görög gymnos szótól, mely meztelent jelent, a gymnasium elnevezés. Athénében Apollon Lükeiosznak a világosság istenének templomához közel feküdt egy ilyen gymnasium, mely Apollon melléknévétől egyszerűen Lükeionnak neveztetett. Ezen gymnasiumban tanította Aristoteles bölcsész az ő philosophiáját, innen későbbben e bölcsész tiszteletére azon humanisztikus irányú felsőbb latin iskolák, melyekben a bölcsészeti tanítást, latinos elnevezéssel Lyceumoknak neveztettek. Hazánkban az ilyen irányú iskolák 1850. óta kevés kivétellel, mind főgymnasium nevet viselnek.

³⁾ Annales Domus Szegediensis Scholar. Piarum. II. k. 55—56. l.

A szerződés megkötése után az 1793—94. tanévvel a lyceum második osztálya is megnyitott, s valamint a gymnasium, úgy ez is nagy népszerűségnek örvendett. A fővárostól le az ország határáig, az egész alföldön és délvidéken nem lévén több teljes középtanoda, az egész alföld és délvidék ifjúsága idesereglett; voltak évek, melyekben 250—290 ifjú látogatta egyedül a lyceumot, s minthogy e mellett a gymnasium régibb népessége is állandóan megmaradt, a tanintézet 1849-ig az egész országban leglátogatottabb lett.

Az új tanrendszer behozatalával (1850.) midőn a tanintézet a főgymnasiumok sorába igttatott, az emlékezetes politikai viszonyok következtében népessége felényire szállott le, de 1860. után, jóllehet azóta a délvidéken több fő- és algymnasium szerveztetett, a forradalom előtti számát visszanyerte, s azt pár év kivételével, mely alatt országszerte a reáliskolák örvendettek nagyobb keresettségnek, nemcsak megtartotta, de már 1879-ben 850-re, alapításától fogva napjainkig a legmagasabbra emelte.

Az ifjúság nagy száma megkívánta a népes osztályoknak két, sőt három részre való megosztását; így állított föl 1875-ben az első párhuzamos osztály, melyet a következő három év alatt még újabb három követett.

Ezen osztályok az árvíz után egy évig szüneteltek, de azután fokozatosan újból megnyitattak, sőt szaporítottak.

A tanárok javadalmazása 1852-ben, majd ismét 1873-ban szabályoztatott, a midőn is egy-egy kegyesrendi tanár fizetése és ellátása a lakáson kívül 720 frtban lón megállapítva.

Az intézet keletkezésének és fejlődésének ezen rövid történeti vázlata kiegészítésül ide igtatunk egy pár statisztikai kimutatást, melyből tájékozást szerezhelünk az iránt, hogy mely vidékek gyermekei s mily számmal látogatták a tanintézetet e század elejétől kezdve, »midőn Pesttől le egész Törökországig az alföld és alvidék egyetlen kulturális intézete, hol e vidék értelmiségének színe-java találkozott, a szegedi lyceum volt.«¹⁾

¹⁾ Szeged sz. kir. város közönségének nm. Trefort Ágoston v. és k. magyar kir. miniszter úrhoz intézett fölirata a harmadik egyetemnek Szegeden leendő föllállításának módozatai iránt. Szeged 1882. 11. lap.

I. A szegedi főgymnasiumi ifjúságvak statisztikai kimutatása származási hely szerint 1810—1886-ig.¹⁾

Származási hely	T a n é v																
	1810	1820	1830	1840	1850	1860	1870	1879	1880	1881	1882	1883	1884	1885	1886		
Szeged városa	165	211	206	231	134	163	189	343	275	320	296	299	317	338	312		
Abaujmegye	—	—	—	1	—	—	—	2	2	1	—	—	1	1	3		
Alsó-Fehérmegye	1	—	1	—	—	—	—	—	1	1	1	2	3	2	3		
Aradmegye	2	10	14	28	6	4	2	11	3	4	4	5	11	7	15		
Arvamegye	21	26	17	12	6	5	6	2	—	—	—	—	—	—	—		
Baranyamegye	9	6	7	1	1	2	1	1	2	1	2	1	—	1	2		
Barsmegye	2	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1		
Bács-Bodrogmegye	85	54	65	50	23	59	52	81	31	40	31	43	45	46	46		
Bereghmegye	—	1	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—		
Beszterczemegye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
Hékésmege	3	2	4	6	1	3	7	—	—	2	2	8	13	9	12		
Biharmegye	—	1	1	2	1	—	3	—	1	4	3	2	1	3	5		
Borsodmegye	—	1	4	—	—	1	—	—	—	1	1	—	1	4	5		
Brassómege	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1		
Csanádmegye	9	7	14	18	6	10	17	27	14	15	11	23	23	25	19		
Csikmegye	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Csongrádmegye	15	25	17	24	12	15	28	40	17	26	37	28	24	31	34		
Esztergommege	1	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	1	2	2		
Fehérmegye	3	1	—	3	—	2	2	4	1	1	1	6	1	—	2		
Gömörmege	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	1	2		
Györmege	1	—	1	1	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1		
Háromszékmege	—	—	—	—	—	2	—	—	1	1	2	1	1	1	1		
Hevesmege	1	6	2	2	1	3	7	1	2	2	1	1	1	1	4		
Hontmege	2	1	2	1	1	1	2	—	—	—	—	1	—	—	2		
Hunyádmegye	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	3	2	4		
Jász-Nagy-Kun-Szolnokm	1	5	3	3	—	2	1	2	2	1	2	4	4	4	6		
Kolozsmegye	2	1	—	—	—	1	—	—	—	3	4	4	4	—	—		
Komárommege	3	—	1	—	—	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1		
Krassó-Szörénymegye	11	11	15	11	5	8	17	24	8	13	14	14	12	14	15		
Küküllőmege	—	—	2	1	—	—	1	—	—	—	—	1	1	1	—		
Liptómege	2	13	—	2	—	—	—	1	1	—	—	1	1	2	1		
Maros-Tordamege	—	—	—	—	—	2	—	1	1	1	2	1	1	2	2		
Mármarosmege	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—	—	—		
Mosonymegye	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Nógrádmegye	1	—	—	—	—	3	—	1	—	1	—	1	1	3	2		
Nyíramege	9	13	8	10	1	3	—	1	—	1	—	—	2	1	1		
Pest-Pilis-Solt-Kis-Kunm	22	18	27	18	11	27	26	11	13	16	14	20	23	20	28		
Pozsonymegye	2	4	7	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—		
Sárosmege	4	3	1	1	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—		
Somogymege	—	3	2	1	—	—	1	1	1	—	4	4	3	2	2		
Sopronmege	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Szabolcsmege	3	1	2	—	—	—	—	2	2	2	1	—	1	3	2		
Szatmármege	1	1	—	3	—	1	1	3	2	3	1	1	3	—	1		
Szebenmege	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2		
Szepesmege	3	3	1	2	1	—	1	—	—	—	1	1	2	2	4		
Szilágymegye	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	1	—	—	—	—		
Szolnok-Dobokamege	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1		
Temesmege	15	18	37	59	8	21	39	53	15	38	39	51	50	40	54		
Tolnamege	1	5	—	1	2	1	—	2	—	1	2	2	3	1	1		
Torontálmege	38	47	67	122	30	90	141	200	78	102	140	149	161	153	145		
Trencsénmege	18	2	4	10	1	1	—	2	1	—	1	1	3	5	3		

²⁾ E két statisztikai tabellát Firtinger Jakab tanártársam szíves közreműködésének köszönöm.

Származási hely	T a n é v														
	1810	1820	1830	1840	1850	1860	1870	1879	1880	1881	1882	1883	1884	1885	1886
Turóczmege	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Údvarhelymege	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ugocsa-mege	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Unghmege	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Vasmege	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—
Veszprémege	4	1	2	1	—	3	—	2	1	2	1	2	1	4	5
Zalamege	4	1	2	2	3	1	—	2	2	1	2	2	2	—	—
Zemplénmege	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Zólyommege	2	5	1	—	—	—	—	2	—	1	—	—	1	1	1
Magyar lengerpart (Fiume)	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Katonai határőrvidék	7	6	1	20	—	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—
Horvát-Tótország	17	28	13	16	5	1	2	12	2	4	1	1	2	—	1
Ausztria	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2	1	3	5
Csehország	—	—	3	1	—	—	1	1	—	2	2	1	1	1	1
Galiczia	—	7	3	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Bukovina	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Krajna	1	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Morvaország	—	1	2	—	—	—	—	1	—	—	—	1	4	3	3
Stájerország	—	—	—	3	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	2
Bajorország	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Szerbia	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	1
Herczegovina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Amerika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1

II. A szegedi főgymnasiumi ifjúságnak statisztikai kimutatása helybeli és vidéki illetőség szerint 1808—1886.¹⁾

Tanév	Gymnasium		Lyceum		Össze- sen	Tanév	Gymnasium		Lyceum		Össze- sen
	helybeli	vidéki	helybeli	vidéki			helybeli	vidéki	helybeli	vidéki	
1808	136	163	11	130	440	1830	177	173	29	187	566
1809	153	171	10	116	450	1831	182	146	22	190	540
1810	150	168	15	158	491	1832	184	182	27	209	602
1811	164	181	12	150	507	1833	167	205	34	198	604
1812	162	173	8	153	496	1834	162	201	39	210	612
1813	165	200	15	168	548	1835	179	221	34	222	656
1814	168	166	14	149	497	1836	208	242	27	223	700
1815	179	160	20	137	496	1837	217	191	25	203	636
1816	185	123	24	131	463	1838	230	202	29	208	669
1817	188	127	20	109	444	1839	220	182	31	241	674
1818	204	140	14	138	496	1840	199	218	32	227	676
1819	230	184	17	143	574	1841	201	225	34	210	670
1820	195	192	16	157	560	1842	219	255	40	211	725
1821	226	168	22	151	567	1843	237	238	27	177	679
1822	217	190	27	175	609	1844	252	249	36	160	697
1823	234	200	21	201	656	1845	230	287	41	172	730
1824	241	229	23	234	727	1846	260	290	31	193	782
1825	247	238	25	220	730	1847	230	260	41	187	718
1826	261	223	20	225	729	1848	220	228	38	184	670
1827	235	204	27	268	734	1849	156	85	—	—	241
1828	228	209	28	264	729	1850	100	77	34	52	263
1829	228	192	29	230	679						

1812-ben 70 másodéves bölcsész között egy helybeli sem volt.

¹⁾ A helybeliek alatt szegedi születésűek értendők.

Nyolcz osztályú főgymnasium.

Tanév	Helybeli	Vidéki	Összesen	Tanév	Helybeli	Vidéki	Összesen
1851	107	162	269	1869	258	417	675
1852	119	177	296	1870	189	373	562
1853	116	143	259	1871	160	320	480
1854	126	142	268	1872	147	273	420
1855	162	140	302	1873	131	219	350
1856	186	143	329	1874	190	187	386
1857	172	162	334	1875	228	219	447
1858	189	164	353	1876	294	242	536
1859	171	249	420	1877	267	375	642
1860	163	280	443	1878	311	470	781
1861	185	348	533	1879	343	507	850
1862	225	430	655	1880	275	210	485
1863	255	449	704	1881	320	294	614
1864	274	439	713	1882	296	336	632
1865	271	444	715	1883	299	396	695
1866	281	489	770	1884	317	422	739
1867	291	497	788	1885	338	413	751
1868	275	468	743	1886	312	455	767

1806—1886-ig a gymnasiumi és lyceumi tanulók száma 45,438; ezek közül 17,947 szegedi, 27,491 pedig vidéki születésű.

Az érettségi vizsgálatot sikerrel végezte e tanintézetben 1851/2—1885/6. tanévig 1114 tanuló, kik közül 323 szegedi és 791 vidéki.

* * *

Az 1808. előtti időkből nem találjuk följegyezve az ifjúság származási helyét, s ennek következtében nem mutathatjuk ki, hogy azon 23,916 ifjú közül, kik a tanintézet alapításától az említett évig látogatták, hány volt helybeli s hány vidéki; de azon körülményből, hogy az 1808—1886-ig beírt 45,438 tanuló közt 17,947 helybelivel 27,491 vidéki áll szemben, bátran következtethetjük, hogy a vidék kezdettől fogva mindig nagyobb számmal volt képviselve, mint maga a város.¹⁾

E kimutatásból, azt hisszük, eléggé kitűnik, minő szolgálatot tett e tanintézet egy századon át kulturális és nemzetiségi tekintetben a városnak, a délvidéknek és az egész országnak, s hogy méltán lön hangoztatva a közelmúltban a városi közgyűlésben, miszerint alig van a tudomány, művészet terén és közpályán szolgáló és működő fia Délmagyarországnak, ki ifjúkori neveltetését e tanintézetben ne nyerte volna, ki a magyar nyelvet teljesen

¹⁾ A szegedi főgymnasium anyakönyvei 1808—1886.

itt ne sajátította volna el, s ennél fogva az intézetre, vezetőire s városunkra hálásan ne gondolna vissza.«¹⁾

Főntebb megjegyeztük, hogy Szeged városias jellegének megteremtését e tanintézetnek köszöni. Ezen állításunk támogatására ide ígattunk egy, a század elejéről szóló följegyzést, mely ez intézetnek a városra és az egész délvidékre gyakorolt hatásáról így nyilatkozik: »Említést érdemel Nemes Szeged Városának az a különös szivessége, mellyel a Tudományoknak terjesztésekre esztendőnként jó pénzben többet hatezer forintnál szokott feláldozni. Ha valaki foganattyát akarja tudni ennek a költségnek, elsőben vegye számba, hogy a Szegedi Polgárok az idegen tanuló ifiaktul leg alább hat ezer helyett, harmintz hat ezret vesznek be : ez egy olyan nyereség, melly minden három esztendőben a hat ezernek tőke pénzét vissza szerzi, és mozgásba hozza. Azután magokra a Polgárokra nézve mit nem mivelnek a jóltevő Tudományok ? nem tsinosodnak-é ők ezek által ? nem válnak-é alkalmasabbakká a mestersegekre és az industria gyarapítására ? nem nyujtanak-é még a szegényebb sorsú lakosoknak is alkalmatosságot gyermekeik szerentséesebb nevelésekre ? az előtt harmintz vagy negyven esztendővel a tisztviselők többnyire jövevényekből állottak : a valamire való mester emberek idegenek valának : a járás-keles Pestnél és Bajánál tovább nem terjedett. Ki hinné ? egy valamire való kerti gyümöltsöt, melly itten termett volna, a piatzon soha látni nem lehetett : ha tsak egy halász hajó kivántatott is, a mi a vizek mellett elkerülhetetlenül szükséges, Pestre kellett azért menni. Mai nap pedig, boldog Isten ! melly ellenkezőképpen vagyon a dolog ? maga a Város nem csak tudós Hazafiak által kormányoztatik, hanem máshová is értelmes Papokkal, Földmérőkkel, Orvosokkal, hadi Tisztekkel szolgál ; jól tanult mester emberekkel és legényekkel maga is bővelkedik, más Városokat is segít : halász hajók mellett leg szebb' s leghiresebb gálya hajókat épít ; száraz és vizi malmokkal Bánátot és Batskát megrakja : zszindelt, léztet, deszkát milliommként készít és adogál az idegeneknek : szekeresseinél az Ausztriai Tartományoknak nagy része esméretes.

Még tsudálatosabb ezeknél a népszaporodás, melyből minden szomszéd Vármegyékbe a kertészségek el terjedtek, és gyarapodtak.

Közönséges mondás az : hogy ha Szegednek szállitványi özvegyülnének, három Szeged kerekedne belőlök. Piatza ennek a Városnak termékenyebb esztendőben, a kellemetesebb s ritkább gyümöltsök mindenféle nemeivel Olasz országot inkább, mint az Alföldet ábrázollya. Egy szóval ; az említett időszakasztúl fogva Szeged dupplázta lakosainak számát, s egy két száz mester embereit ezekkel szaporította. Mi ennek az oka ? a szorgalmatos nevelés, és

¹⁾ Városi levéltár. Reizner J. beszéde a köztörv. hat. bizoltság rendkívüli ülésében 1883. jan. 4.

a szelid Tudományoknak szerentsés bé folyások minden ágaira az emberi boldogságnak.¹⁾

A mondottak után természetesnek találjuk, hogy Szeged városa mint a tanintézet patronusa, kezdettől fogva állandóan kiváló figyelemmel és gondoskodással viseltetett a tanintézet iránt, melynek 1886-ban, a lehető legnehezebb pénzügyi viszonyai között, majdnem 300,000 frtra menő áldozatot hozott, emelve annak a kor igényeinek megfelelő díszes épületet.

II.

A főgymnasium régibb és újabb épületei 1721 – 1886.

1720-ban, midőn a kegyesrendiek Szegedre beköltözének, hogy itt a hívek lelki oktatását s az ifjúság nevelését átvegyék, a ma palotaszerű épületekkel díszeskedő város úgyszólván egy romhalmazhoz hasonlított, rendetlen utcákkal és posványos terekkel. Ilyenné tette a másfél százados török hódoltság, mely megfosztá a lakosságot anyagi jólététől, s ezzel kapcsolatban megakadályozá mindazon intézmények létesítésében, mik a városias jelleg követelményeihez tartoznak.

Akkorában azon teletömb, melyen ma a belvárosi róm. kath. templom és a körülötte fekvő középületek állanak, mint azt egy a XVIII. század első feléről szóló térképről láthatjuk, teljesen elhagyatott állapotban volt.²⁾

Maga a hajdan díszes nagy templom romjaiban hevert, melyekből csak harmincz évvel utóbb kelt ki jelenlegi alakjában; túl rajta a mai Somogyi- és Révai-utcákra néhány kisebb épület nézett, délkeleti és északnyugati oldalán pedig egy-egy roskatag épület állott, mely kevéssel előbb 1709-ben, a nagy mirigyalál idejében, a pestises betegek kórházaul szolgált.³⁾

Mint fönnebb említők, midőn a város a kegyesrendet kebelébe fogadta, arra kötelezte magát, hogy a kegyesrendi-házat és az iskolát a templom mellett építi föl. E célra a templom délkeleti oldalán azon hely volt kiszemelve, melyen az említettük kórházaul használt épület állott. Itt szándékozott a város a házat és iskolát mindjárt a beköltözés idején fölépíteni, azonban ezt nyomasztó pénzügyi viszonyai miatt akkorában meg nem tehetette.

Így történt azután, hogy a kegyesrendiek beköltöztek e kitatarozott épületbe, melyet a nép jellemzően sokáig »Hatrongyos«-nak nevezett, mivel hat szobából s néhány mellékhelyiségből állott.⁴⁾

A ház építésével együtt elmaradt az iskoláé is, mely az 1721. év őszén ideiglenesen a ház udvarán egy szerény, két szobából álló épületben, majd

¹⁾ Dugonics András, Magyar példabeszédek és jeles mondások Szegeden. 1820. című műben K. Chrysostom, Dugonics életrője. 13. 14 l.

²⁾ Ez érdekes térkép Reizner J. ur birtokában van.

³⁾ A szegedi kegyesrendi-ház története. I. k.

⁴⁾ Annales Domus Szegediensis. Schol. Piarum. II. k. 208. l.

egy év múlva, midőn a III. és IV. osztály is megnyitott, a templom északnyugati oldalán fekvő, előbb szintén kórházzul használt házacskában helyeztetett el.¹⁾

1732. évben emeltetett »azon nyolcz ölnyi szélességű új iskolai épület, melynek két oldalán voltak a tanuló szobák, közepén, pedig egy széles folyosó.«²⁾ Ezen, már határozottan iskolai célra szánt épületben folyt azután a tanítás 1793. év október haváig.

A lyceumnak az 1792. év végén történt megnyitásával egy tágasabb helyiségről kellett gondoskodni, mely a gymnasiummal együtt ezt is befogadhatta.³⁾

Ekkor építette a város a Szt. Demeter-templom mellett azon tekintélyes épületet, mely ma polgári iskolául szolgál, előbb azonban 1886-ig a gymnasium és lyceum s részben a nép- és rajziskola rendeltetésére állott. Az 1793—94. tanév már ezen épületben nyitott meg⁴⁾ s azután még 93 évig szolgált a gymnasium céljaira.

Az új tanrendszer behozataláig (1850.) a középtanodák egyszerűbb igényeinek megfelelt, de újabb időben, midőn hazai tanügyünk oly nagymérvű lendületet nyert, már a szerényebb kivánalmakat sem elégíthetné ki, jöllehet a népiskolák termei is hozzácsatoltattak (1875—1881.) a fokozatosan fölállított párhuzamos osztályok elhelyezésére.

Tantermekkel ugyan rendelkezett, de szertárakban s egyéb, az iskola kormányzásához szükséges helyiségekben nagy hiányt szenvedett, téli tornahelyisége pedig éppen nem volt. Tetézte e bajokat s teljesen elviselhelenné tette az állapotot azon körülmény, hogy a földszinti tantermek alacsonyok és nedvesek valának, s az ifjúság egészségét veszélylyel fenyegeték.

A bajok orvoslásával már régebben s több ízben foglalkozott a város, de az évről-évre nagyobb veszélylyel fenyegető árvizek annyira igénybe vették erejét, hogy ez irányban ápoltnemes szándékát meg nem valósíthatá.

Az 1879-iki árvíz után 6000 frtnál többet költött a gymnasium-épület helyreállítására, de ezzel a bajon csak részben és csak rövid időre segített; az épület ez idő óta még nedvesebb s az egészségügyi viszonyokra már annyira aggasztó lön, hogy új épületről gondoskodni elodázhatlan szükséggé vált.

Ily előzmények után történt, hogy, a köztörvényhatósági bizottságnak 1883. évi jan. 4-én tartott rendkívüli ülésében Reizner János bizottsági tag, a Somogyi-könyvtár igazgatója, miután az ügy szeretetétől áthatott emelkedett szellemű beszédben méltatta azon hatást, melyet a főgymnasium a városra és vidékére gyakorolt, fölhívta a bizottság figyelmét az épület tarthatatlan állapotára, mely ha gyökeresen meg nem javíttatik, az intézet jó hírnévét aláássa, és a vidéket a tanintézettől elidegeníti. Indítványozza ezért :

¹⁾ A szegedi kegyesrendi-ház története. I. k.

²⁾ Vedres István. A szegedi műzsák százados ünnepe. Szeged. 1820. 44. l.

³⁾ Annales Domus Szeged. Schol. Piarum. II. k. 50. l.

⁴⁾ U. ott. 63. l.

mondja ki a közgyűlés, hogy a gymnasium-épület többé sem közegészségi, sem biztonsági, sem paedagogiai tekinteteknek megfelelő nem lévén, a város egy új gymnasium fölépítését elvileg elhatározza.¹⁾

A köztörvényhatósági bizottság az indítványt általános helyesléssel fogadta, s a kiviteli módozatok megállapítására Szabados János tanácsnok elnöklete alatt egy bizottságot nevezett ki,²⁾ mely már ápril havában a következő javaslattal lépett a közgyűlés elé: Intézzén a közgyűlés a vall.- és közokt. miniszter úrhoz fölterjesztést, melyben jelentse ki, hogy a jelenlegi főgymnasiumi épület tarthatatlanságánál fogva egy megfelelő s a párhuzamos osztályok befogadására is alkalmas épületet emelni s az építkezési munkálatokat lehetőleg még ez év folyamában megindítani kész; minthogy azonban az ezen épületre kívántató alappal nem rendelkezik, kérje meg ö nagyméltóságát, hogy az előzetes terv szerint 150,000 frtban előirányzott költségekhez a párhuzamos osztályok férhelyiségeinek előállítására 50,000 frtnyi államsegélylyel járuljon s ugyancsak a párhuzamos osztályok föntartására biztosítson megfelelő évi állami segílyt. Eszközöljön ki továbbá ö nagyméltósága a város által födőzendő építkezési kiadásokra valamely állami alapból előnyös föltételek mellett hosszabb idejű törlesztésre 100,000 frtnyi kölcsönt.

Minthogy pedig a kegyesrendi társház talán még rosszabb s közegészségi szempontból tñrhetelleőbb állapotban van, mint maga a főgymnasiumi épület, határozza el a tek. közgyűlés, hogy a kegyesrendi tanároknak, kik hasznos és hazafias működésükkel az intézetet felvirágoztatván s annak jóhírnevét megállapítván, a város elismerésére és hálájára tették magukat érdemesekké, ugyanezen alkalommal kész egy új társházat építeni s e czélból a rend által készséggel följánlott 40,000 frtot kölcsönként igénybe veszi, a még szükséges összeget pedig három éven át a közköltség-előirányzatba foglalja. Végül felterjesztésben fejezze ki a tek. közgyűlés hálás köszönetét királyi biztos úr ö nagyméltóságának azon meleg gondoskodásért, melylyel a gymnasium ügyét is felkarolta s a kormány figyelmének felhívásával a megoldást megkönnyítette s kérje meg ö nagyméltóságát, hogy a várost ez ügyben teendő további lépéseiben is támogatni kegyeskedjék.³⁾

Ezen kimerítő javaslat a köztörvényhatósági bizottság ápril 15-én tartott ülésében köztetszéssel találkozáván, a következő végzéssel határozattá emeltetett:

»A főgymnasium részére új épületnek emelése iránt tett bizottsági javaslat, mint a város és az állam jelen viszonyai között egyedül sikerre vezethető, egyhangúlag elfogadtatott.

Szintazon módon elfogadtatott a kegyesrendi új lakóház emelésére vonatkozólag tett javaslat is.⁴⁾

1) Városi levéltár. 1883. év.

2) U. ott.

3) Városi levéltár. 1883. év.

4) Városi levéltár. 1883. év.

Miután e határozat a vall és közokt. miniszter úr tetszését megnyerte,¹⁾ csakhamar megoldatott a hely kérdése is.

A tanács a gymnasium helyül a Tisza Lajos-körút, Gizella-tér, Árpád- és Péchy-utcák által határolt mintegy 6200 □-méternyi területet ajánlotta »részint azért, mert ezen terület az érintett célra, úgy fekvésénél mint nagyságánál fogva egyaránt alkalmas, különösen pedig azért, mert a főgymnasium hosszú évek során át e hely közvetlen közelében a kegyesrendiek és az ifjúság által látogatott s jövőre is nélkülözhetetlen templom szomszédságában volt s annak más, távolabbi területre való áthelyezése sem célszerűségi, sem egyéb tekintetekkel nem lenne indokolható. De különben is e helyen való számítással már a kir. biztosság műszaki osztálya által kidolgozott vázlatos terv és költségvetés is létezik, mely úgy kir. biztos úr ó nagyméltósága, valamint a közoktatásügyi miniszterium kiküldöttjei részéről elfogadásra talált.«²⁾

Meg kell itt jegyeznünk, hogy Tisza Lajos kir. biztos úr ó excjának mindenre kiterjedő figyelmét már régebben foglalkoztatta a gymnasium ügye, s míg egyrészt azon működött, hogy azt a közoktatási miniszter úr is fölkarolja s támogatásában részesítse, másrészt a szükséges építkezési költségek iránt tájékoztatást nyújtandó, műszaki osztálya által már tervvázlatot és költségvetést is készíttetett, mely a későbbi tervek készítésénél irányadóul szolgált.

A közgyűlés a tanács által ajánlott telket 50 szóval 25 ellen elfogadván, utasította a tanácsot a terv elkészítésére s az építkezési költségek előteremtésére.³⁾

A terv elkészítésével Bachó Viktor szegedi műépítész bízott meg, ki a kir. biztosság műszaki osztálya által készített tervnek szemmel tartásával s a vett irányadó utasítások alapján oly munkát készített, mely csin és célszerűség tekintetében mindenkinek tetszését megnyerte, de mivel az előirányzott költségeket jóval felülmúlta, annak újból való átdolgozására utasított egyebek közt oly meghagyással, hogy az épületnek a Péchy-utczára tervezett szárnyát, mely konviktusi célokra szolgált volna, ejtse el.⁴⁾

Míg a terv ezen utasítások alapján átdolgoztatott, a vall. és közokt. miniszter úr kiküldötte és a város között létrejött az előzetes megállapodás a felveendő kölcsön és az állami hozzájárulás ügyében,⁵⁾ mely a terv végleges elfogadása után mind a miniszterium, mind a város részéről véglegesen jóváhagyatott.

E szerint a vall. és közoktatásügyi miniszter a gymnasium építési költségeire Szeged város közönségének 100,000 frt 50 év alatt törlesztendő

1) Városi levéltár. 1883. év.

2) Városi levéltár. 1883. év.

3) Városi levéltár. 1883. év.

4) Városi levéltár. 1884. év.

5) Városi levéltár. 1884. év.

6°/_o-os állami kölcsönt biztosít ; a rendes nyolcz osztályon kívül szükséges paralelosztályoknak az épületben való elhelyezéseért a gymnasium építési költségeihez az államkincstárból egyszer s mindenkorra 50,000 frt kamat és visszafizetés terhe nélküli segélyösszeggel járul s az intézetben elhelyezendő párhuzamos osztályoknak tanerőkkel valamint kellő felszereléssel való ellátására tanévenként és párhuzamos osztályonként 1000 frt segélyt fog nyújtani, úgy azonban, hogy ezen segély négy parallel osztály után esedékes 4000 frtot meg nem haladhat.

Szeged város közönsége viszont kötelezi magát, hogy a gymnasiumi épületet a kijelölt helyen olyképp fogja kiépíteni, hogy az a nyolcz rendes és négy párhuzamos osztály felállítására szükséges termeket és gymnasiumi oktatáshoz megkivántató tan- és mellékhelyiségeket magában foglalja, továbbá hogy az intézet berendezéséről és az épület föntartásáról, mint tulajdonos, saját költségén fog gondoskodni.

Miután az építkezés körébe vágó összes ügyeket a belügyminiszterium is jóváhagyta, 1885. évi június hó 15-én megkezdték az építkezést s jóllehet az alapátadásoknál oly nehézségek merültek föl, melyek a kivített hetekkel hátráltatták s az alapozási költségeket tetemesen nevelték, a munka mégis oly gyorsan folyt, hogy deczember hó elejére már az egész épület tető alá került s 1886. október hó 7-én az iskola használatára átadott.

A renaissance stíliu impozans kétemeletes épület, mint már többször említettük, a Tisza Lajos-körút, a Gizella-tér, az Árpád- és Péchy-utcák által határolt 6200 □-méter telken fekszik s egyike a város legdiszesebb alkotásainak. Főhomlokzata, melylyel a körútra néz, 151 méter, a mellékhomlokzat pedig a Gizella-téren 49 méter hosszú. Az iskola az épület Gizella-térre néző szárnyát és a főhomlokzat felét foglalja el ; a kegyesrendi ház pedig a főhomlokzat Tisza felé terülő részében van elhelyezve. A kettőnek telkét a tornacsarnok választja el egymástól. A kegyesrendi ház beépített telke 1025·51 □-méter, az iskoláé pedig 1462·90 □-méter.¹⁾ Az iskola bejárata a Gizella-téren, a kegyesrendi házé pedig a körúton van

Az iskolaépületbe egy lágas csarnok vezet, melyből néhány lépcsőn jutunk a földszinti folyosóra. Ezen jobbfelé haladva találunk hat tantermet s ezután a tanári könyvtárt. Ezen túl a folyosó el van zárva ; itt már a kegyesrendi ház kezdődik. A tanári könyvtárral szemközt van a lejárát a tornaterembe s egyszersmind az udvarba, mely körül parkirozva nyári tornaterül szolgál. — A csarnoktól balra a szolgák lakása s ezután az árnyékszék fekszik. A szolgák lakásával átellenben van a főlejárát az udvarra ; e főlejárát mellett jutunk a pinczébe, mely az egész épület alagsorát képezi.

A csarnokkal szemközt fekszik a lépcsőház, melyben fehér karszti márványlépcsőkön jutunk az első emeletre, honnan a Gizella térre három tanterem néz ; ezután következik az igazgatósági iroda és levéltár (egy teremben),

¹⁾ Erdélyi Mihály vállalkozó építész kimutalása.

melyből átjárás van a szomszéd tanácskozási terembe ; még három tantermet s a földrajzi és régiségi tárgyak helyiségét találjuk e folyosón. Ezeken túl van az igazgató magánlakása, mely már a kegyesrendi házban fekszik. A Gizella-térre néző termek egyikével egy rendelkezésre álló szoba van kapcsolatban, melybe a bejárat egyik tanteremből nyílik. E szobán belül az Árpád-utca és az udvar felé az árnyékszék.

A második emeleten a Gizella-téri szárnyban találjuk a rajztermet, melyből egy benyílón jutunk a rajzsztárba. A rajzterem mellett fekszik az ifjúsági könyvtár, ezentúl a természetrajzi dolgozószoba és a természetrajzi sztár. A természettani sztár, a természettani és vegytani dolgozószoba s a természettani előadó terem, mindhárom egymással kapcsolatban, következnek ezután. A természettani előadó terem a dolgozószobától elválasztó falban van elhelyezve a vegytani műhely, ellátva a szükséges gázvezetővel. A természettani előadó-termen túl találjuk a vizsgálati vagy dísztermet, mely a folyosó hozzácsatolása következtében 10·40 méter széles ; kapcsolatban van e terem egy kétszárnyú nagy ajtó által a kápolnával, s nemcsak vizsgálati termül, de arra is szolgál, hogy az ifjúság nagyobb része itt hallgassa a szt. misét, míg a kisebb rész e díszteremhez mint sanctuáriumul szolgáló kápolnában foglalhat helyet.*

A kápolnán túl van még egy kisebb szoba, mely sekrestyéül szolgál. Ezen túl a kegyesrendi ház fekszik, melyből a földszinten és első emeleten a folyosókon, a második emeleten pedig a dísztermen át juthatunk az iskolába.

A gymnasium helyiségeinek méretei.

I. Földszint.

A helyiség neve	Magassága	Hossz.	Szélessége	Területe m. ²	Térfogata m. ³
I. a) Tanterem	4·55	10·94	6·84	74·82	340·43
I. b) „	4·55	11·23	7·42	83·32	379·10
I. c) „	4·55	10·02	6·84	68·53	311·81
I. d) „	4·55	9·65	6·84	66·00	300·30
I. e) „	4·55	9·94	6·84	67·98	309·30
I. f) „	4·55	10·30	7·42	76·42	347·71
II. Tanári könyvtár	4·55	7·42	6·01	44·59	202·88
III. Tornaterem	9·36	19·33	8·00	154·64	1447·43
IV. Lejáró a tornaterembe	—	11·88	2·88	34·21	—
V. Előcsarnok	5·92	9·50	6·68	63·46	375·68
VI. Lépcsőház	5·00	7·61	6·00	45·66	228·30
VII. Szolgák lakása	4·55	6·84	3·64	24·89	113·24
„ „ „	4·55	6·84	3·40	23·25	105·78
„ „ „	4·55	6·84	3·58	24·48	111·38
„ „ „	4·55	7·42	3·43	25·45	115·79
IX. Árnyékszék	4·55	6·90	3·35	23·11	105·15
X. Tornatér	—	43·65	34·00	1484·10	—

II. Első emelet.

A helyiség neve	Magas-sága	Hossz.	Széles-sége	Területe m. ²	Térfogata m. ³
I. a) Tanterem	4·55	10·84	7·00	75·88	345·25
I. b) »	4·55	9·50	7·00	66·50	302·57
I. c) »	4·55	11·12	7·00	77·84	354·17
I. d) »	4·55	9·65	7·00	67·55	307·35
I. e) »	4·55	9·95	7·00	69·65	316·90
I. f) »	4·55	10·30	7·50	77·25	351·48
II. Igazgatósági iroda és levéltár	4·55	11·23	7·50	84·22	403·20
III. Tanácskozási terem	4·55	10·02	7·00	70·14	319·13
IV. Szertár rendelkezésre	4·55	7·82	3·43	26·82	122·03
V. Földrajzi és régiségi tárgyak tára	4·55	7·50	6·91	51·82	235·78
VI. Az igazgató lakása	4·55	6·83	5·68	38·79	176·94
VI. » »	4·55	5·68	5·13	29·13	131·54
VII. Lépcsőház	5·00	7·89	6·00	47·34	236·70
VIII. Folyosó	4·70	91·48	2·50	228·70	1074·89
IX. Árnyékszék	4·55	7·00	3·35	23·45	106·69

III. Második emelet.

A helyiség neve	Magas-sága	Hossz.	Széles-sége	Területe m. ²	Térfogata m. ³
I. Rajzterem	4·60	17·72	7·00	124·04	570·58
II. Rajzszertár	4·60	7·46	3·51	26·18	120·42
III. Ifjúsági könyvtár	4·60	9·84	7·00	68·88	316·84
IV. Természettajzi szertár	4·60	11·23	7·50	84·22	387·41
V. » dolgozó szoba	4·60	7·00	4·00	28·00	128·80
VI. Természettani szertár	4·60	13·67	7·00	95·69	440·17
VII. » és vegytani dolg. szoba	4·60	7·00	6·00	42·00	193·20
VIII. » előadó terem	4·60	9·80	7·00	68·60	315·56
IX. Vizsgálóterem	7·30	17·38	10·40	180·75	1319·47
X. Kápolna	4·60	10·26	5·68	58·27	268·04
XI. Sekrestye	4·60	5·68	2·82	16·01	73·64
XII. Lépcsőház	4·98	7·89	6·00	47·34	235·75
XIII. Árnyékszék	4·60	7·00	3·51	24·57	113·02
XIV. Főljáró a padlásra	—	3·26	2·93	9·51	—

Az egész épület alatt magas pinczehelyiségek vannak, melyek fűtőanyagok tartására és gazdasági czélokra szolgálnak.

A tantermek és egyéb helyiségek *fűtésére* Meidinger-féle vaskályhák használatnak, s a fűtéssel kapcsolatban van a *szellőztetés* oly módon, hogy a friss levegő a folyosókról vezetetik a kályhákhoz, az elhasznált levegő pedig a termék falaiba kevéssel a padozat fölött behelyezett szellőztető kürtők által vitetik tova

A tanterem részben délnek, részben nyugotnak fekszenek. Mindenik tanterem három ablakkal van ellátva, s mivel az ablakok 1·35 méter szélesek s 2·64 méter magasak, kellő *világítást* nyernek. Az ajtók 1·40 méter szélesek s 2·70 méter magasak.

A vizsgálati vagy diszterem, a természettani, vegytani és természetrajzi szertárak és laboratóriumok, a természettani előadóterem, a tornaterem, továbbá az igazgatósági iroda és a tanácskozási terem *gázvilágításra* vannak berendezve, mint szintén a folyosók és a lépcsőház is.

Vizzel az udvaron ásott kút s a vízvezeték látja el az épületet s a mi egészségügyi és tisztasági tekintetben szerfölött fontos: az árnyékszékek pissoirjai vizlocsolással vannak szagtalanná téve.

A tornaterem fűtése hasonló a tantermekéhez, világítását egyik oldalon 5, másikon 3 nagy ablak által nyeri; kapcsolatban van vele a tornaszertár és öltöző hely.

A főgymnasium és a kegyesrendi ház épülete, továbbá a tanterem, szertárak és egyéb iskolai helyiségek bebútorozása 286,981 frt 24 krba került. Ezen összeghez az államkincstár a rendes nyolcz osztályon kívül szükséges parallel-osztályoknak az épületben való elhelyezése czimén, mint föntebb említettük, egyszer s mindenkorra 50,000 frt kamat- és visszafizetés nélküli segélyt adott, a többi költséget Szeged szab. kir. város közönsége sajátjából fedezte.

III.

A főgymnasium története 1886 — 1896.

1. Az iskola bútorzata.

Az 1886. év korszakalkotó főgymnasiumunk történetében. Mit évtizedek óta óhajtottunk, de mit e város évről-évre súlyosbodó bajai miatt egyhamar várni alig mertünk, teljesedésbe ment.

Tanintézetünk ez évben elbúcsuzott régi, még 1793-ban emelt épületétől, mely előhaladott tanügyünk kívánalmainak már sem nevelés-tanítási, sem egészségügyi tekintetből megfelelő nem volt s beköltözöködött új, diszes, a mai kor igényeit minden tekintetben kielégítő helyiségébe.

Azon reményünk, hogy az 1886—87. tanévet már ez új épületben kezdjük meg, hiú maradt ugyan; mert sem az épület, sem a bútorzat nem készült el a kitűzött időre, azonban a hiányok fontosabb része csakhamar pótolta-tott, úgy hogy a kholera-járvány miatt beállott kényszerszünet alatt október hó 7-én már megkezdhattuk a könyv- és szertárak átszállítását az új épületbe s a járvány megszűntével, november hó 3-án már az előadásokat is itt folytathattuk.

Tíz év múlt el azóta iskolánk életéből, s ezen idő alatt szerzett tapasztalataink alapján elmondhatjuk, hogy az épülethez fűzött reményeink mind nevelés-tanítási, mind egészségügyi tekintetekben megvalósultak. Az ifjúság szépérzéke fogékonyabb, munkakedve fokozottabb, e mellett arczáról első pillanatra leolvasható az egészséges tanterem jótékony hatása.

A mint az épület tervezésénél, úgy a tantermek bútorozásánál sem tévesztettük szem elől, hogy az iskolának, ha minden irányban meg akarja oldani föladatát, első sorban el kell távolítani falai közül mindazt, a mi az ifjúság testi fejlődését akadályozhatná, vagy éppen veszélyeztethetné.

Jelszavunk volt: világos, tiszta levegőjű tanterem, czélszerű bútorzat; mert ha e kellékek megvannak, akkor az iskolának tulajdoníttatni szokott betegségek mind ritkábban lépnek föl.

E kellékek fontosságáról különben mindenkit meggyőzhet már az a tény is, hogy napjainkban az ifjak 5—6 órát ülnek naponkint az iskolában, midőn testi fejlődésük még teljes folyamatban van.

Az épület jókarban tartásáról s annak berendezése és fölszereléséről a város, mint az iskola főntartója gondoskodott. A tantermeket új bútorokkal látta el s a szer- és könyvtárakba is csak a beillő darabokat tartotta meg a régiékből, a többieket újakkal pótolta. A kápolnát egy évvel később nemeskeblű adakozók szerelték fel. Bold. emlékü Trantwein Nep. János, kegyesrendi kormánytanácsos egy díszes oltárt és oltárképet, mely Kalazanti szent Józsefet, a kegyesrend alapítóját ábrázolja, továbbá több értékes szerelvényt ajándékozott a k. r. háznak s az oltárt annak készítője, Mayböhm József budapesti műasztalos által föl is állíttatta.

A nemes példa nem maradt követők nélkül; így Pap János kegy. r. házfőnök úr egy ciboriumot, egy pódiumtakarót s a szt. misénél szolgáló ifjak számára öltönyöket; Pap József tanár úr egy ezüst kelyhet és egy misekönyvet, továbbá az egyházi ruhák tartására egy nagyobb szekrényt; özv. Wöber Györgyné úrnő a szegedi jótékony nőegylet nevében, egy szépen himzett oltárterítőt, Török Sándorné szül. Koór Etelka úrnő 2 drb díszes aranyhímzésű vörösbársony oltárpárnát, Rainer Károlyné úrnő egy értékes velumot, Zombory Mátyásné úrnő egy himzett csengetyűhúzót ajándékoztak.

A kápolnának és az iskolának fölszentelését 1887. évi október hó 30-án Rózsa Ferencz apát, belvárosi plébános végezte minden külső ünnepélyesség nélkül, kizárólag a tanári testület és az ifjúság jelenlétében. Emelte az ünnepély magasztosságát az emelkedett szellemű egyházi beszéd, melyet ezen alkalommal Sáfrán József fogymn. tanár és hitszónok tartott.

Ezen idő óta a kápolnában végzi a kath. ifjúság napi ájtatosságát s csak nyáron és nagyobb ünnepek alkalmával veszi igénybe a szomszédos belvárosi templomot, melyhez az intézet régi jogát továbbra is föntartotta.

Miután még a város 1888-ban a díszterem számára egy nagyobb szabású orgonaharmoniumot és 50 drb nádszéket vásárolt, az egész tanintézet bebútorozását bevégeztnek tekinthetük.

Az alábbiakban röviden ismertetjük a tantermek bútorzatát, a fontosabbakat rajzvázlatokkal és méretekkel is feltüntetve.

A) A tantermek bútorzata.

a) A z i s k o l a p a d .

Az iskola összes bútorzatában első helyen tartjuk főlemlítendőnek az ifjak ülőhelyét, a padot, mely a terem világossága és jó levegője mellett az egészségre fő fontossággal bír; innen van, hogy újabb időben oly nagy figyelmet fordítanak annak szerkesztésére. Orvosok és nevelők behatóan foglalkoznak e tárgygyal, de, jóllehet körülötte már egész irodalom keletkezett, megállapodásra jutni még nem sikerült. Már az 1878-iki párisi kiállításon az iskolapadoknak nem kevesebb, mint 71 fajtája volt kiállítva,¹⁾ melyhez azóta újabb és újabb szerkezetűek járultak, s mai napság már mintegy száz, kisebb-nagyobb eltérést feltüntető alakban állanak előttünk.

Nem czélunk itt e tárgygyal tüzetesen foglalkozni, csak azon irányelveket akarjuk jelezni, melyeket mi szem előtt tartottunk padjaink szerkesztésénél. Ez elvek a következők :

a) A padok a tanulók nagyságához mértek legyenek s azokban mindnyájan akkora helylyel rendelkezzenek, hogy írásközben egymást ne akadályozzák.

b) Hogy azokban a tanulók kényelmesen, egyenesen ülhessenek, hátukat megtámaszthassák s lábaikat derékszög alatti térdhajlással egész talppal nyugtathassák a padozaton.

c) Hogy az asztallapig ne kelljen nagyon előrehajolni, se pedig írás alkalmával a karokat magasra emelni.

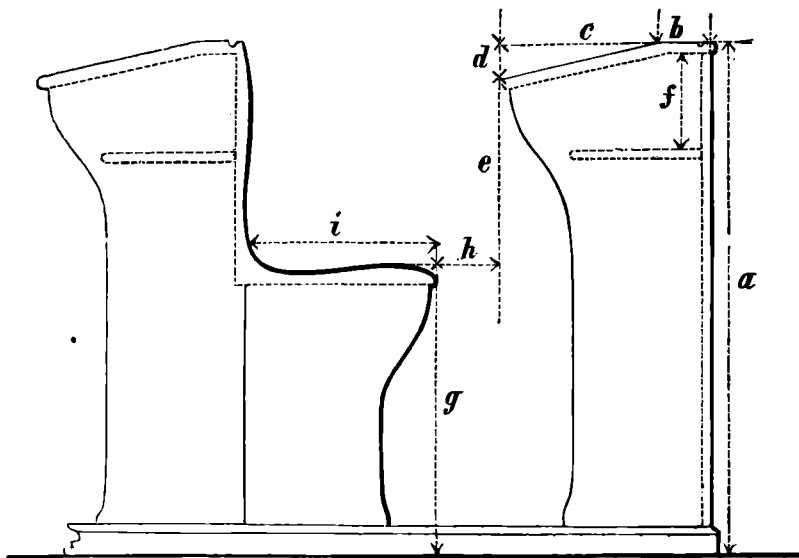
d) Hogy a tanulók helyükön könnyen felállhassanak s elég szabadon mozoghassanak.

Ez utolsó pontból könnyen megérthető, hogy mi a régi divatú padokat alkalmaztuk, úgy azonban, hogy a distantiára, vagyis az asztallap belső széle s az ülőlap közti távolságra — azaz a fölálló helyre — gondot fordítottunk, hogy azon a tanuló egyenesen állhasson és szabadon mozoghasson ugyan, de az oly nagy még se legyen, hogy miatta írás alkalmával nagyon előre kelljen hajolni.

¹⁾ Handbuch der Schulhygiene von dr. Adolf Baginsky. Stuttgart. 1883. — Schul-Hygiene von dr. Tosclowski. Berlin. 1883. — Az országos tanáregylet közlönye. Budapest. 1875. A distantiátlan iskolapad. Felsmann Józseftől.

A padokat hatféle nagyságban szerkesztettük s azokból az ifjak nagyságához mérten minden osztályban két, esetleg háromfélélt alkalmazunk.

A padok alakját és méreteit a következő rajz és táblás kimutatás tünteti föl:

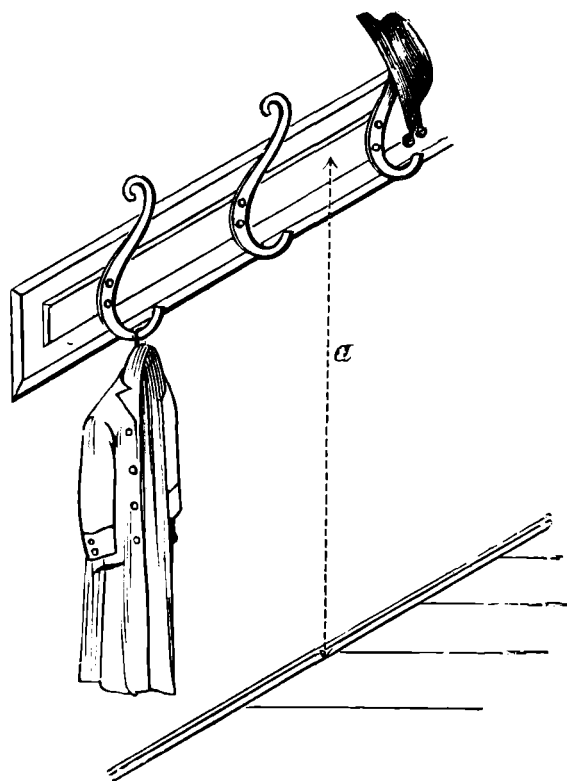
A padok osztályozása nagyság szerint	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Az asztallap külső magassága (a)	71*	74	77	80	82	84
Az asztallap belső magassága (e+g)	67	70	73	76	78	80
Az asztallap szélessége (c+b)	34	34	34	34	34	34
Az asztallap lejtős része (c)	28	28	28	28	28	28
Az asztallap vízszintes része (b)	6	6	6	6	6	6
Az asztallap hajlása (d)	4	4	4	4	4	4
Distantia (az asztallap belső széle és az ülőlap közti vízszintes távols.) (h)	10	11	12	13	14	15
Az ülőlap szélessége (i)	27	28	29	30	32	32
Az ülőlap magassága (g)	40	42	44	46	47	48
Differentia (az ülőlaptól az asztallap belső széleig) (e)	27	28	29	30	31	32
A könyvtartó fiók magassága (f)	15	15	15	15	15	15

*) A méretek centiméterekben vannak számítva.

Az alsóbb osztályokban 4, a felsőbbekben pedig 3 ifjú ül egy padban, mely 236 cm. hosszú s erős vaslézczel van a következőhöz kötve ; két vége s asztallapja tölgy-, egyéb része pedig fenyőfából van készítve.

A két padsort három út szegélyezi, melyek mindegyike 76 cm. széles ; az első pad és a kathedra közt pedig 120 cm. távolság van.

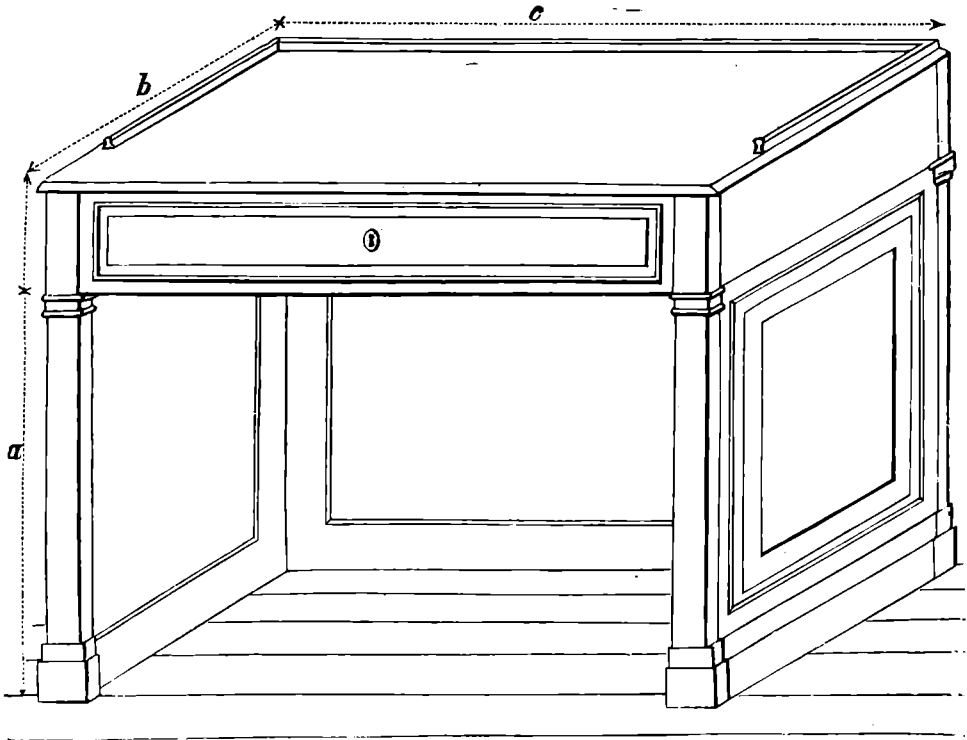
b) A ruhatartó fogas.

A rend és tisztaság föntartására nem kis fontossággal bírnak a ruhatartó fogasok, melyek a tanterem két oldalán, az ifjak nagyságához mért magasságban ($a = 140-160$ cm) vannak elhelyezve. Mint képünk mutatja, a fogas alsó része az öltöny, felső része pedig a föveg fölakasztására szolgál. A fogak egy vaslézczbe vannak erősítve s tisztogatáskor ezzel együtt levehetőek a falra erősített 7 cm. széles keményfa léczről.

Ugyanily fogas van a tanár számára is 3 foggal.

c) A tanári asztal.

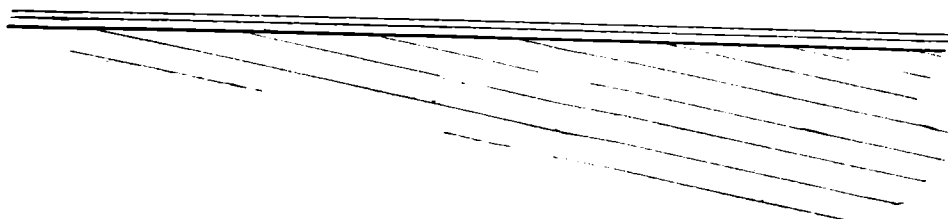
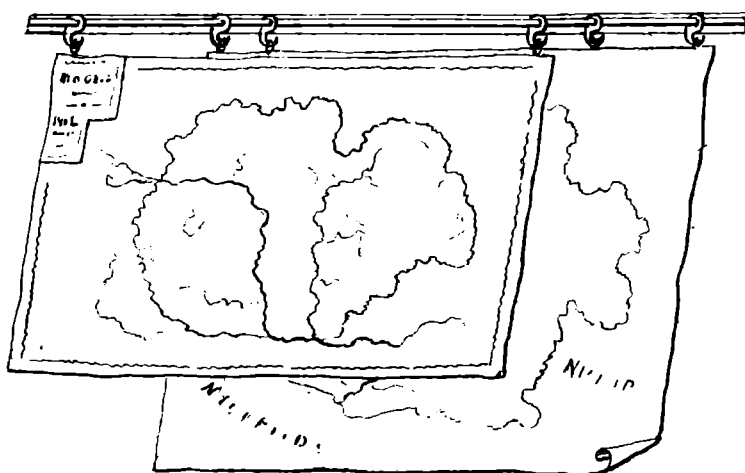
A tanterem csinját s egyszersmind méltóságát is emeli a tanári asztal, miért is ezt egy iskolában sem szabad figyelmen kívül hagyni. A tanári asztal magassága (*a*) 80, szélessége (*b*) 70, hosszúsága (*c*) 120 cm., három oldalról borítva s fönt 2 cm. magas prémmel, a felső lap alatt pedig egy három osztályra osztott fiókkal ellátva. Színe ókeményfa, erezéssel.

Az asztal egy 240 cm. hosszú, 180 cm. széles és 30 cm. magas, két végén egy-egy lépcsővel ellátott fenyőfa dobogón nyugszik.

d) A táblák.

Minden tanteremben két tábla van, melyek egyike 240 cm. hosszú, 120 cm. magas, alul 20 cm. széles lappal; ez a tanár használatára szolgál s ezért az asztal fölött van a falra akasztva. A másik 160 cm. hosszú, 110 cm. széles, egy négylábú állványon nyugszik a tanári asztaltól jobbra; ezt a tanulók használják.

c) A térképtartók.

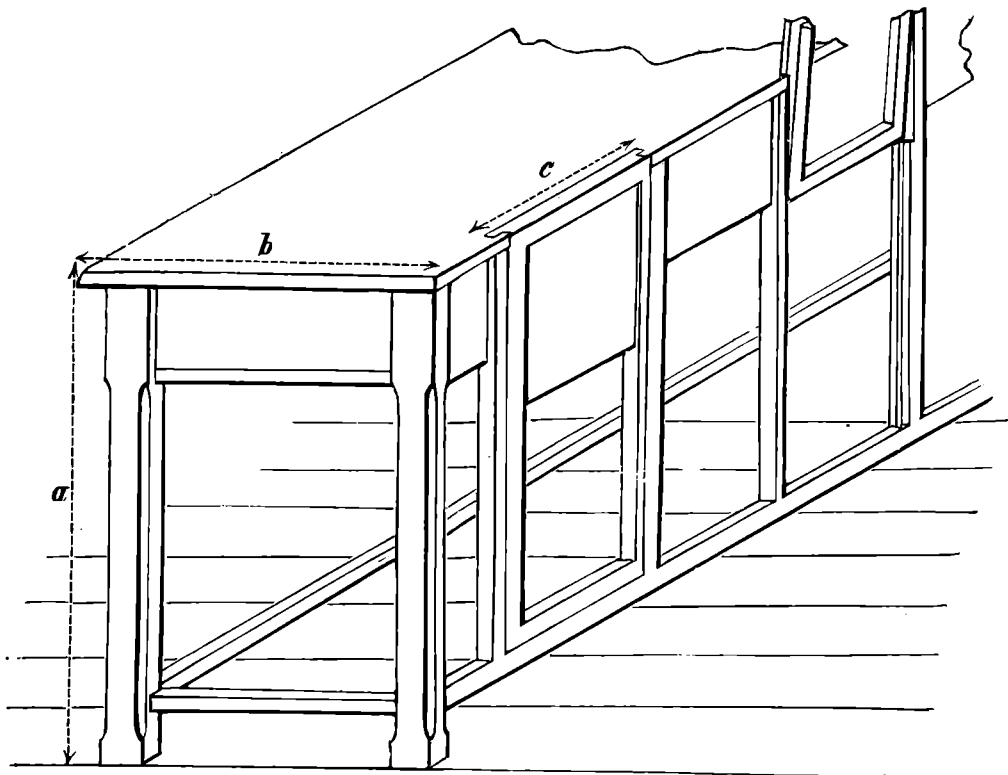
A térképek helye az asztaltól balra fekvő falrész.

E tanszerek fölfüggesztésére 160 cm. hosszú vaslapra erősített erős vassodrony szolgál, melyre ide-oda tolnak horgocskák vannak alkalmazva, hogy egyszerre több és különböző nagyságú térkép is fölfüggeszthető legyen.

Az itt előszámláltakon kívül még két szék, egy kis asztalka a kréta és szivacs, továbbá egy köpőtál és egy hőmérő egészíti ki a tanterem bútorzatát, mely mind a 12 tanteremben egyforma, úgyannya, hogy a tantermet csak a padok nagysága s a ruhafogasok magassága különbözteti meg egymástól.

B. A rajziskola.

A rajziskola asztalainak magassága (a) 76, szélessége (b) 55 cm., le- és fölhúzható karja (c) 32 cm. széles, mely 45 cm. magasságig fölhúzva, rámatának bemetszésében megerősíthető. Minden egyes tanuló számára egy külön, 46 cm. magas támlátlan szék szolgál, mely, mint az asztal, szintén ökeményfa színű, erezéssel.

A tanári asztal hasonló a tantermekéihez ; e fölött függ egy nagy tábla, a terem két oldalán a fogasok s ezek fölött a falakra erősített léczeken a mintarámák ; végül a terem bútortzatát kiegészíti egy mosdószekrény vízme-denczével, két szék s egy köpőtál.

e) A *természettani előadó-terem* padjai lejtősen vannak elhelyezve ; bútortzata a vegytani konyha, a kísérleti asztal, mely egy 400 cm. hosszú, 200 cm. széles s 20 cm. magas kathedrán áll, továbbá egy nagy függőtábla és a ruhaakasztó fogasok.

D. A tornaterem.

E terem szerelvényei a következők : 4 db függélyes mászópózna, egy csomós és egy csomótlan mászókötel, egy nyújtó, egy korlát, egy pár gyűrűhinta, egy ugrópolcz, egy rézsutos lajtorja, két ugrómércze, négy ugró-deszka, száz db keményfabot, negyven pár súlyzó 2, 2 $\frac{1}{2}$ és 3 kg. súlyú, tizenkét ugrórúd, hat gerelyrúd, egy bőrrel bevont kitömött ló, egy bőrrel bevont kitömött bak, két könyvtartó állvány.

A teremmel kapcsolatban levő szertárban : egy mosdószekrény, szivacsok, törülközők s végül a ruhaakasztó fogasok.

A mennyeiben ezen eszközök hordozhatók, a nyári helyiségben is használatnak, különben a nyári helyiség állandó eszközei : két oszlopon nyugvó harántgerendán négy függélyes és négy rézsutos mászópózna, egy csomós és egy csomótlan mászókötel, egy pár gyűrűhinta, egy vasfogakkal ellátott oszlop az ugrópolcz alkalmazásra, két korlát, egy nyújtó, egy ramsz s egy gerelycél.

2) A tanárok, a tanterv és ennek végrehajtása.

Intézetünkben alapításától fogva állandóan a kegyesrend tagjai tanítanak. Szeged szab. kir. város és a kegyesrend között az 1719-ik és az 1793-ik évben létrejött s a király által is megerősített szerződések értelmében a kegyesrend kötelezte magát az intézetet elegendő számú alkalmas egyénnel ellátni, a város viszont ezek illendő lakása- ellátása- és honorálásáról gondoskodni. E szerződéseket mindkét fél tiszteletben tartotta. Ennek kifolyása volt ama kölcsönös méltányosság, hogy a város 1873-ban a tanárok ellátásáról elismerésre méltóan gondoskodott, a kegyesrend viszont a párhuzamos osztályok tanítására is adott tanerőket.

A középiskolákról és azok tanárainak képzéséről szóló 1883. év XXX. t.-cz. a szerzetes rendek által ellátott intézetekben a rendes tanárok és igazgatók alkalmazására az eddigi gyakorlatot továbbra is érvényben hagyta. E szerint intézetünkben az igazgatót és a rendes tanárokat ezóta is maga a rend alkalmazza.

Az intézetben működő nem kegyesrendi rajz- és tornatanárokat a város választja, azonban a megerősítést ezekre nézve a közoktatásügyi miniszter gyakorolja. A nem kötelezett tantárgyak tanítására az igazgató hoz javaslatba alkalmas egyéneket, kiknek azután a közoktatásügyi miniszter adja meg a tanítási engedélyt.

Az ének és a nem kötelezett szabadkézi rajz tanárait ez idő szerint a város javadalmazza, a francia nyelv és a gyorsírás tanításaért pedig maguk a tanulók fizetik a közokt. miniszterium által megállapított évi díjat.

A nem kath. vallású ifjak vallástani oktatását a közokt. miniszternek bejelentett és általa elfogadott egyének végzik. A tandíjat a tanulók fizetik.

E tíz év alatt a tanári személyzet intézetünkben a következő volt :

A) A kötelezett tantárgyak tanárai.

ARÁNYI ÁGOST, a német s latin nyelv és irodalom tanára. Született Budapesten, 1841. szept. 28. Intézetünkben tanított 1871—1886. Ezen idő alatt egyszersmind a francia nyelv tanára is volt.

Irodalmi és társadalmi működése: »Lessing mint drámaköltő« — Szegedi főgymn. Értesítő, 1873—74. — »Az emberi nyelv eredetéről« — Szegedi Híradó 1875. 36. s köv. számaiban. — »A jegesekről« — Szegedi Híradó 1877. 20. s köv. számaiban, valamint Délmagyarországi term. tud. társ. kiadv. XIII. köt.-ben i. aláírással. — »A jégkorszak« — Délmagy. term. tud. társ. kiadv. XIV. köt. i. aláírással, s ugyanitt XIII. s XIV. kötetben több apró közlemény i. aláírással. — »Svédországi utamból« — felolvasás 1890.

A k. m. term. tud. társ.-nak; a sz. István társ.-nak és a kecskeméti »Katoná József kör«-nek rendes tagja.

BACSKOR ISTVÁN, a természetrajz és mennyiségtan tanára. Született Donavallon (Zólyom vm.), 1845. jan. 2. Intézetünkben tanított 1886—1894.

BAKSAY JÓZSEF, a klasszika filologia tanára. Született Félégyházán, 1863. aug. 31. Intézetünkben tanított 1887—1890.

BALOGH SÁNDOR, a természet- és mennyiségtan tanára. Született Szegeden, 1869. okt. 5. Intézetünkben tanít 1893—1896.

BECK ALAJOS, hittan, magyar- s latin nyelv és irodalom tanára. Született Márm.-Szigeten, 1847. nov. 20. Mgh. Budapesten, 1895. jul. 15. Intézetünkben tanított 1867—1868. és 1889-ben.

Irodalmi működése: A »Veszprém« ujságban, mint ennek belmunkatársa, sok cikket közölt.

BITE BÉLA, magyar s latin nyelv és irodalom tanára. Született Kecskeméten, 1869. nov. 6. Intézetünkben tanít 1894—1896.

BOLGÁR MIHÁLY, a természet- és mennyiségtan tanára. Született Gyerken (Hont vm.), 1861. szept. 1. Mgh. Veszprémben, 1895. márcz 10. Intézetünkben tanított 1889—1892.

Irodalmi működése: Értekezései a Délmagyarországi Term.-tud. Társulat füzetében, a veszprémi főgymn. értesítőiben, hírlapokban és önállóan jelentek meg. Czimeik: A photometria. A gázvilágítás. Az absolut villamos mértékek. A Balaton természettani ismertetése. A légkör villamos tüneményei. Veszprém meteorologiai viszonyai és kútvizeli. Egészségi szempontok a veszprémi főgymn. kibővítésénél. Természettani kísérletek a villamossággal. Az erők hatása a testeken. A hang és tulajdonságai. Kísérletek a fénytanból. A statikai és légköri villamosság. A mágnesség és állati delejesség. Az aneroid barométer. A főzés tilkai. Veszprém kútvizelének elemzése. A veszprémi talajvizek összefüggése. Vízkérdés. Siózsilip. Veszprém vízvezetéke. Villamos világítás Veszprémben. stb.

BUDAVÁRI JÓZSEF, a klasszika filologia tanára. Született Rózsahegyen (Liptó vm.), 1844. apr. 30. Intézetünkben tanított 1870—1891.

Irodalmi működése: Phaedri Augusti Liberti, fabularum Aesopiarum libri quinque. Szótárral ellátta, Pest, 1870. »Taciti Annales.« Magyarázta. U. ott, 1871. (Görög és latin remekírók 16.) Szepesi Imre latin alaktanát átdolgozta, I. rész, 13. kiadás. Bpest, 1878. II. rész 8. k. 1877. 9. k. 1881. U. ott, Latin gyakorló- és olvasókönyv az I. és II. gym. osztály számára. Szerk. magyarázó jegyzetekkel és szótárral. U. ott, 1883.

CSERÉP SÁNDOR, a magyar és latin nyelv és irodalom tanára, okleveles gyorsíró. Született Félégyházán, 1849. nov. 12. Intézetünkben tanít 1877—1896.

Irodalmi s társadalmi működése: »Szép« a természetben és az emberi szel- lembe (Félégyháza cz. lapban 1874.) A bécsi codex nyelvének alakitani sajátosságai (szegedi kegyr. főgymnasium Értesítője 1880.) Petőfi és a magyar Alföld (Félégyháza és Vidéke

1887.) Vajda János lírai költészele (Dugonics-Társaság Évkönyve 1893.) — A k. m. természettudományi társulatnak s a Dugonics-Társaságnak rendes tagja.

Cserto Antal, a klasszika filológia tanára. Született Sátoralja-Ujhelyen (Zemplén vm.), 1856. okt. 27. Mgh. Szegeden, 1886. október 25. Intézetünkben tanított 1884—1886.

Dr. Czirbusz Géza, a német nyelv és irodalom, a földrajz és történelem tanára. Szül. Kassán, 1853 szept. 7. Intézetünkben tanított 1884—1888.

Irodalmi s társadalmi működése: Szegedi tanársága alatt dolgozott a Szegedi Naplóba, Krassó-Szörény megyei Lapokba. — Irodalmi munkássága, publicistikai, szépirodalmi és tudományos. A Magyar Államnak, az Erdélyi Közművelődésnek évek óta dolgozó társa. — A vidéki lapok közül cikkei megjelentek: a Zala, Veszprém, Veszprémi Közlöny, Veszprémi Hírlap, Ellenzék, Szatmármegyei Közlöny, Nagy-Károly Vidéke, Dél-magyarországi Közlöny, Fehérmegyei Napló, Eperjeser Zeitung rovataiban. — Szépirodalmi dolgozatait e lapokon kívül a Magyar Szemle közölte. — Tárccagyűjteményét »Hegyen-völgyön« cím alatt Nagy-Károlyban adta ki 1896.

Tudományos cikkeit a Földrajzi Közlemények (melyeknek 20 éve állandó dolgozó-társa), az erdélyi Kárpát-egyesület közlönye, a temesvári Természettudományi Füzetek, Kath. Szemle, a Turisták lapja hozza. Dolgozótársa, ezenkívül az Osztrák-magyar-monarchia irásban és képben című vállalatnak, a Die Völker Oesterreich-Ungarns (Wien—Teschen) féle cyclusnak, a Biblia s Tudománynak.

Önálló munkái: A délmagyarországi bolgárok magánrajza (magyarul, németül), Balbi geographiájának újból megírása (eddig 3 kötet, a IV. sajtó alatt). — A Krassóvárák. Temesvárott titkára volt a délmagyarországi term. tud. társaságnak és szerkesztette a Természettudományi Füzeteket.

Elvéve írt a Magyarország és Nagy Világ, Philologiai Közlöny, Vasárnapi Ujság (Hollós G. alatt), Egyetértés, Hazánk-ba.

Választott tagja a Szt. István társulat irodalmi s tud. osztályának, választmány tagja az Erdélyi-Kárpát-egyesületnek.

Farkas László, a természet- és mennyiségtan és bölcsészettan tanára. Született Kecskeméten, 1841. jan. 4. Mgh. Tatában, 1896. jan. 15. Intézetünkben tanított 1880—1890. 1886—1890-ig a francia nyelvet is tanította.

Irodalmi működése: »Az évszakokról« — Nagy-Kanizsa. 1876. — »Nevelési elvek, különös tekintettel a fegyelemre« — Nagy-Kanizsai főgymn. Értesítőjében, 1870. — »A tárgyak nagysága s távolsága iránti tájékozottság« — u. o. 1872. — »Emberismeret: a nevelés és fegyelmelés alapja« — u. o. 1877.

Fekete IPoly, a klasszika filológia tanára. Született Esztergomban, 1858. nov. 5. Intézetünkben tanít 1891—1896.

Irodalmi működése: »A szülők és gyermekek közt fennálló jogviszony Altikában«, a váci főgymn. 1887—88. évi Értesítőjében. »Fröbel Frigyes évszázados jubileuma«, a Nyitra megyei Közlöny vezércikke 1882. évf. — »A nők a classikus hajdankorban s napjainkban«, a »Váci Hírlap« 1888. évf. — Kisebb közlemények a »Nyitra megyei Közlöny« és a »Veszprémi Közlöny« hasábjain.

Finda Antal, a földrajz és történelem tanára. Született Muzsajon (Sopron vm.), 1868. jan. 14. Intézetünkben tanít 1892—1896.

FIRTINGER JAKAB, a német nyelv és irodalom és történelem tanára. Született Budapesten, 1850. január 8. Intézetünkben tanított 1878—1891. A magyar tört. társ. rendes tagja.

GLASS FERENCZ, a magyar és latin nyelv és irodalom tanára. Született Debreczenben (Hajdú vm.), 1868. febr. 29. Intézetünkben mint helyettes tanár tanított 1889—1890.

HADADY GÉZA, a német és latin nyelv és irodalom tanára. Született Szabadkán, 1869. nov. 29. Intézetünkben tanított 1891—1895.

HAJNAL IMRE, a klasszika filologia tanára. Született Félégyházán, 1851. máj. 12. Intézetünkben tanított 1878—1890. A budapesti philol. társ. rendes tagja.

KÁTAY LAJOS, világi, a rajzoló geometria és a szabadkézi rajz tanára. Született Szegeden, 1858. márcz. 22. Intézetünkben tanít 1891—1896.

KARÁTSONYI MIKLÓS, a természet és mennyiségtan tanára. Született Szamos-Ujvárott, 1858. nov. 21. Intézetünkben tanított 1891—1893.

KOVÁCS ev. JÁNOS, a magyar és latin nyelv és irodalom tanára. Született Kecskeméten, 1841. szept. 13. Intézetünkben tanított 1864—1865. és tanít 1889—1896.

Irodalmi és társadalmi működése: Irodalmilag 1864. óta működik, a mikor K. I. aláírással a »Pesti Hölgy-Divallap«-ban egy népdalt és egy fordított költeményt közölt, ez időtől fogva részint a saját neve, részint pedig álnevek Árva Imre, Árpádhalmi, Csöndes, Kelendi, Majzik alatt több költeményt és kötetlen nyelvű dolgozatot közölt a következő lapokban: »Kecskemét«, »Kecskeméti Lapok«, »Kecskemét és Vidéke«, »Szeged«, »Katholikus Néplap«, »Magyar-Állam«, Gazdasági Lapok«, »Figyelő«, »Egyetértés«, »Függetlenség«, »Veszprém«, »Veszprémi-Közlöny«, »Szabad Egyház«, »Szentesi Lapok«, »Kath. Népharát«, »Pesti Napló«, »Szegedi Híradó«, »Hazánk«, »Zemplén«, »Jászkúnság« és »Vácsi Közlöny«-ben, van tőle dolgozat a »Kucserik emlékek« és XIII. Leó pápa tiszteletére kiadott »Emlék«-ben. Dolgozatai közül legyen itt czimleg egy keltő főlemltve: A halak mesterséges tenyésztése. A réz elterjedése. A szaporodási különbség az állatvilágban. Katona Dénes, az első indigó termelő hazánkban, (gymnasiumunk hajdani igazgatója). Peck Ágoston emléke. Kossuth Lajos, a világhírű magyar, tanuló kora. Petőfi és a szenvedő ige. Vörösmarty M.: A lélek halhatatlanságról. Kazinczy Ferencz morálja. A dal hatása. Molnár Borbála, Szirmai Antal ismeretlen költeményei. Katona D. Egy ismeretlen hősköltemény. Küzdés a szépért. Áldozat, széptani tanulmány stb.

Szerkesztette a sátoralja-újhelyi gymn. értesítőjét 6 éven át, melyben a még itt nem említett dolgozata: »Jeles tanulók« is helyet foglal. — Megjelent költeményei számosak, van közülök a »Dugonics-Társaság Évkönyvében is; legújabb költeményei tanító irányúak, mint »Andor«, »Rügyek«, »Hulló levelek«, »Karcsi« stb. Önálló, külön füzet- vagy kötetben megjelent művei 1. »A testgyakorlat mint nevelési eszköz. — 2. Az ősök emléke. — 3. Netli, a magyar zsidónő. — 4. Latin-magyar Zsebszótár Horatius Flaccus műveihez; (e nemben ez az első magyar mű). — 5. Hálakoszorú Jézus keresztféjére ezredévünk emlékeül. 6. Tornászok indulója. Zenéjét szerzé Szögédi Endre, zenedei igazgató. Nyomatott Bába Sándornál Szegeden. — A Dugonics-társaság rendes tagja.

KOVÁCS ISTVÁN, világi, néptanító, tornatanár. Született Szegeden, 1845 szept 5. Intézetünkben működött 1876—1886.

Irodalmi és társadalmi működése: Kisebb közlemények a tornászatról, melyek egyike a »Csongrádmezei tanító-egyesület«-nél pályadíjat nyert. — A »Szegedi tornaegylet« mestere. — Köztörvényhatósági bizottsági tag.

KOVÁCS JÓZSEF, a klasszika filológia tanára Született Nyitrán, 1861. máj. 22. Intézetünkben tanított 1886—1889.

Irodalmi és társadalmi működése: »Apollonius Rhodius s Valerius Flaccus Argonauticája« — a lévai k. r. főgymn. Értesítőjében, 1894—95.

Tagja a budapesti philológiai, a k. m. term. tud. társ.-nak s az Erdélyi Muzeumegylet bölcsélet nyelv és tört. tudományi szakosztályának.

LAUCH JÁNOS, a természet és mennyiségtan tanára. Született Aranyos-Maróton (Bars vm.), 1848. máj. 15. Intézetünkben tanított 1873—1874. és 1887—1891. A k. m. term. tud. társ. rendes tagja.

MADARÁSZ PÁL, a klasszika filológia tanára. Született Nagy-Kanizsán (Zala vm.), 1891. jun. 25. Intézetünkben tanít 1889—1896.

MARKOS IMRE, a természet- és mennyiségtan tanára. Született Vecserben (Veszprém vm.), 1855. okt. 15. Intézetünkben tanított 1882—1887.

Irodalmi működése: »A görög nyelv s a túlterhelés« Pesti Hirlap, 1889. jul. 23. sz. — »A felekezeti tanárok nyugdíjgyéről« — Egyetemes Protestans Lapokban. Több helyi érdekű s társadalmi kört érintő cikket, tárczákat, természettudományi cikkeket írt még a kör. lapokba: »Kiskunsági Híradó«, — »Szamos«, — »Szatmár és Vidéke«, — »Szatmár«, — »Szatmári Hirlap.«

MAGYAR GÁBOR, a földrajz és történelem tanára. Született Félégyházán, 1842. január 10. Intézetünkben működik mint tanár 1865—1866. és 1867—1871, mint igazgató 1871—1896.

⁷⁴ *Irodalmi és társadalmi működése:* Az ifjúsági képes hetilapban, a Jóbarátban (Szeged 1882.) ismertette a szegedi főgymnasiumot. — A Dugonics-Albumban megírta a Dugonics-szobor történetét. — Szeged, 1876. Felolvasást tartott Dugonics írói működése és hatásáról, felolvasott továbbá Toldy Ferencz írói működésének 50-ik s Petőfy Sándor születésének 50-ik évfordulóján. Szegedi Híradó 1876. 18. »A szegedi főgymnasium új épülete, visszapillantással az intézet történelmi vázlatára.« Szegedi főgymnasiumi Értesítő 1886. és 1887.

A kegyes tanítórend kormányába beválasztott kormánytanácsos, a főgymnasium igazgatója a Ferencz József-rend lovagja, Szeged szab. kir. város köztörvényhatósági bizottságának, a magyar tört. és földr. társ. rendes, az orsz. magy. gyorsíró-egylet tiszt. tagja s a Dugonics-Társaság osztályelnöke.

Dr. MÓCZÁR JÓZSEF, a magyar és latin nyelv és irodalom tanára. Született Félégyházán, 1869. szept. 30. Intézetünkben tanított 1893—1895.

Irodalmi működése: »A magyar népdal« Félégyházi Hirlap VI. é. f., — »Pompilius boldoggá avatása« — Nyitra, 1891. — »A sátán Madáchnál«, »Napoleon hite« — Magyar ifjúság rózsafüzére, I. é. f. — »Miképen őrizhetjük meg kedélyünk vidámságát?« U. o. II. é. f. — »A mesemondás« — Veszprémi Közlöny VIII. é. f. — »Hugó Károly élete és színművei.« Irod. tört. tanulmány, Szeged, 1894. Tárczák a Félégyházi Hirlap VIII. é. f.-ban.

NOVÁKY BERTALÁN, világi, a mértani és szabadkézi rajz tanára. Született Szegeden, 1852. aug. 24-én. Intézetünkben működik 1873—1896.

NAGY FERENCZ, a magyar s latin nyelv és irodalom tanára. Született Debreczenben, 1865. aug. 3. Mgh. u. ott, 1893. szept. 16. Intézetünkben tanított 1890—1893.

ORAFTSIK JÓZSEF, a klasszika filologia tanára. Született Podolinban, 1866. jul. 23. Intézetünkben tanít 1890—1896.

Dr. ORMÁNDY MIKLÓS, a természetrajz és vegytan tanára. Született Tölgyesen (Hont vm.), 1846. szept. 28. Intézetünkben tanított 1884—1888.

Irodalmi és társadalmi működése: »Néhány szó a madarakról« Veszprémi Értesítő, 1875. — »A szülőknek.« (Paed. értek.) Tatai Értes., 1877. — »Apáczai Cseri János életrajza és botanikai munkássága.« Kolozsvári Ért. 1879. — »Adatok a Mirabilis Jalappa tömlős edényeinek ismeretéhez.« Kolozsvár, 1881. — »Az Infusoriák.« Nagy-Kanizsai Ért. 1882. — »A kender természetrajza«, 36 ábrával. S.-A.-Ujhely, 1889. — »A mai modern nevelésről.« (Paed. ért.) S.-A.-Ujhely. Ért. 1891. — »A szőlő (Vitis vinifera)« S.-A.-Ujh. Ért. 1892. — »A dohány (Nicotiana Tabacum)«, (8 ábrával) S.-A.-Ujh. Ért. 1895. Van még ezenkívül néhány, a vidéki lapokban megjelent részint zoológiai, részint botanikai cikke.

A s.-a.-ujhelyi k. r. társház főnöke, a gymnasium igazgatója, a k. m. term. tud. társ. rendes, a zemplérmegyei orvos gyógyszerész egyesület tiszteletbeli, Zemplén vármegye törvényhatósági bizottságának és a róm. kath. iskolaszéknak tagja.

PAP NEP. JÁNOS, a természetrajz, természettan és mennyiségtan tanára. Született Szegeden, 1843. szept. 27. Intézetünkben tanít 1877—1879. és 1885—1896.

Irodalmi és társadalmi működése: Irodalmi munkásságát 1865-ben a »Zempléni Híradó«-ban kezdte meg. — Önálló művei: Mihálka Antal, Állattan alapvonalai. Átdolgozás. Bpest. 1873. — Természetrajz elemei. I. r. Állattan. Bpest, 1873. II. és III. r. Ásványtan. Növénytan. Bpest, 1873. Mindkettő egyben dr. Vangel Jenő átdolgozásában. 8. kiadás. 362 ábrával. Bpest. 1893. — Az ásványok természetrajza. Bpest. 1874. — A növények természetrajza. Bpest. 1875. — Az állatok természetrajza. Bpest. 1876. — Az állatok szaporodása és fejlődése. Bpest. 1877. — Az emlős állatok. Szöveg a Schubert-állatképekhez. Bpest. 1876. — A madarak. Szöveg a Schubert-állatképekhez. Bpest. 1877. — Az ásványtan és a földtan elemei. Bpest. 1880. — A növénytan elemei. Bpest. 1881. — Az állattan elemei. Bpest. 1882. — Tamás családja. Költői elbeszélés. Nagy-Kanizsa, 1883. — A piaristák Szegeden. Szeged. 1886. — Programm-értekezései: Az élődiség a természetben. A bpesti k. r. főgymn. Értesítőjében. 1871. — A rovarrendszer kifejlődés története. U. o. 1876. — Szeged város birtokterületének földtani és talajviszonyai. A szegedi főgymn. Értesítőjében. 1878. — A nagykanizsai főgymn. és k. r. társház vázlatos története. A nagy-kanizsai főgymn. Értesítőjében. 1880. — Az állatok és a növények szereplése a magyar mythológiában és a költészetben. U. o. 1884. — Képek Szeged város birtokterületének növényvilágából. A szegedi főgymn. Értesítőjében. 1893. Önállóan megjelent alkalmi költeményei: Emlékhangok. Dr. Tóth János k. r. kormánysegéd áldozópapsága 50 éves emlékére. Szeged. 1878. — Örömdal. Dr. Kovács Zsigmond veszprémi püspök első nagykanizsai bérnálása alkalmára. Nagy-Kanizsa, 1880. — Örömdal. Kalmár Endre kegyesrendi tartományi rendfőnökké választása emlékére. Bpest. 1888. és 1892. — Örömdal. Rudolf trónörökös házassága alkalmára. Bpest, 1881. — Prolog. A szegedi iparcarnok megnyitására. Szeged. 1881. — Háladal Szegednek. A szegedi piaristáknak új lakásukba költözésük emlékére. Szeged, 1887. — Örömdal. Bonnaz Sándor csanádi püspök főpásztori jubileumára. Szeged, 1887. — Örömdal. Budaváry Kal. József kegyesrendi tag áldozópapsága 50 éves ünnepére. Szeged, 1890. Örömdal. Dessewffy Sándor csanádi püspök

főpásztori beiktatása emlékére. Temesvár. 1890. Alkalmi költeményeket írt még a Kucserik Sándor k. r. tag 50 éves tanársága emlékére kiadott (1878), továbbá a Magyar Gábor főgymn. igazgató születése 50-ik évfordulója alkalmából (Szeged. 1892) megjelent »Emléklapok«-ba, valamint a Szegeden kiadott Ibolyába, a Szegedi- és a Baross-Emléklapokba és XIII. Leó pápa jubileumára. Bpest. 1887. Ezeken kívül tárcza- és paedagogiai cikkeket közölt a »Zempléni Híradó«-ban (1865—6), a »Tanodai Lapok«-ban (1867). Gazdasági dolgozatokat írt a »Magyar Gazdába« (1871), természetrajzi értekezésekkel látta el, mint főmunkálárs (1870—79) a »Természet«-et, ugyanilyeneket közölt a Délmagyarországi term. tud. társ. Közlönyében (1881), könyvbírálatát jelent meg a Tanár-egyleti Közlönyben (1875), al-dunai utazását leírta a »Szegedi Napló«-ba (1878). Költeményeket adott ki a »Zalá«-ban (1882), a »Zalai Tanügy«-ben (1882), a »Szegedi Híradó«-ban (1883), a »Szegedi Napló«-ban (1886), a »Magyar Állam«-ban (1876 és 1883), a Wajdits által szerkesztett »Mária Naptár«-ban (1881—82) és a »Veszprém« 1886—1893-ig terjedő számaiban, valamint a »Magyar Szemlé«-ben, mely »Boszorkány-sziget« című legendás költeményét az általa hirdetett pályázaton dícséretre méltatta.

A kegyes-tanítórend kormányába beválasztott kormánysegéd, a szegedi társház főnöke, Szeged szab. kir. város köztörvényhatósági bizottságának, a Dugonics-társaság igazgató-tanácsának, a k. m. term. tud., és a budapesti math. és phys. társ. rendes, a szegedi ipartárs. pedig tiszteleti tagja.

PAP JÓZSEF, a földrajz és történelem tanára. Született Szegeden, 1846. júl. 16. Intézetünkben tanít 1870—1873. és 1875—1896.

SÁFRÁN JÓZSEF, a hittan, magyar nyelv s irodalom és bölcsészettan tanára. Született Kecskeméten, 1857. máj. 18. Intézetünkben tanít 1884—1896.

SCHANDL MIKLÓS, a természet- és mennyiségtan tanára. Született Doborján (Sopron vm.), 1866. szept. 8. Intézetünkben tanít 1892—1896.

SUTÁK JÓZSEF, a természet- és mennyiségtan tanára. Született Szabadkán, 1865. nov. 5. Intézetünkben tanított 1890—1891.

Irodalmi és társadalmi működése: »Az isoklin normalisok görbéinek meghatározása és alkalmazása a másodrendű felületekre« — »Egy Eisenstein-féle tétel új bebizonyítása.« — »Eisenstein lételének általánosítása.« — »A másodosztályú felületek általános elmélete.« — »Alaprendszerek egyváltozós algebrai függvényeknél.«

A budapesti m. kir. tud. egyetemen magántanár, a Báró Eötvös József-collegium szakvezető tanára, a budapesti országos tanárvizsgáló bizottság tagja, a Sz. István-Társulat tudományos és irodalmi osztályának tagja.

SZINGER KORNÉL, a magyar és német nyelv és irodalom tanára. Született Högyészen (Tolna vm.), 1863. augusztus 8. Intézetünkben tanít 1888—1896.

Irodalmi működése: »A Toldi-kérdés és Arany János Toldi trilogíája.« Szegedi főgymn. Értesítő 1891—92.

SZÖLLŐSY JENŐ, a földrajz, természetrajz és számtan tanára. Született Székesfehérvárott (Fehérmegye), 1868. szept. 26-án. Intézetünkben mint helyettes tanár működött 1889—1890.

SZVARATKÓ KÁLMÁN, a magyar s latin nyelv és irodalom tanára. Született Gyöngyösön, 1879. jan. 27. Mgh. u. ott, 1890. júl. 13. Intézetünkben tanított 1882—1889.

Irodalmi működése: »B. Eötvös József élete és működése« — a váczai gymm. Értesítőben, 1879. — »A magyar nyelvi és irodalmi oktatásnak széptani hatása« — a vesz-

prémi gymn. Értesítőben, 1882. — »Tanulmány a széptan köréből« — a szegedi gymn. Értesítőben, 1883. — »Vörösmarty emlékezete« — a Magyar Állam tárczájában, 1874. — »Virág Benedek« ugyanott 1882. — »A tanuló ifjúsághoz tartott beszéd Deák Ferencz halálakor« — a Vácvidéki Lapokban, 1876. — »A mikrokosmos széptani oldalról« és »A viláosság« részletek a szerzőnek kiadásra szánt nagyobb aesthetikai tanulmányából, 1882. a Veszprém című hetilapban. — »Arany János emlékezete«, »Ányos Pál«, »Kiseddóvó intézetet a községeknek« — ugyanott 1882. — »Révai Miklós«, »A csángók Szegeden«, — »Mozgalom a szegedi Dugonics-lársaság megalakítása körül«, — »A király Szegeden« 1883-ban szintén a »Veszprém« cz. hetilapban. »Egy fényes csillag (Faludi Ferencz)«, »A szegedi színház katasztrófája« — a Veszprémi Közlönyben 1885. — »Szvórényi Józsefről« — u. ott 1886.

TIMINA ÖDÖN, világi, tornatanár. Született Kapnikbányán (Szatmár vm.), 1847. márcz. 29. Intézetünkben tanít 1886—1896.

TÓTH NÁNDOR, világi, táviró tiszt, tornatanár. Született Szegeden, 1848. okt. 18. Intézetünkben mint kiségitő tornatanár működött 1878—1886.

VALÓ MIHÁLY, a klasszika filologia tanára. Született Tatában. 1825. jun. 29. Intézetünkben tanított 1867—1878. és 1887—1893.

VÁRADI KÁROLY, a klasszika filologia tanára Született Budapesten, 1861. okt. 21. Intézetünkben tanít 1884—1896.

Irodalmi és társadalmi működése: A fővárosi és vidéki lapokban megjelent költeményeken és kisebb czikkeken kívül: Horváth Cyrill concretismusa. Bpest. 1885. — A gymnasium reformja és Frary Rezső munkája a latin nyelv kérdéséről. Szeged, 1886. — A középiskola kérdése. Szeged, 1889. — A görög nyelv tanításáért folyt vita. Szeged, 1891. Szegedtől Rómáig. Szeged. 1893. — Róma városa, templomai és műkincsei. Temesvár. 1893. — A colosseum. Szeged. 1893. — Három hét görög földön. Szeged. 1894. — Az Erechtheion és a Nike apteros. Budapest. 1895. — Raphael Sanzio. Szeged. 1895. — A gyermek, annak erényei és hibái Dupanloup paedagógiájából. Szeged. 1895.

A Dugonics-Társaság rendes s a szegedi Tisztviselők Otthonának választmányi tagja.

VÁRKONYI ENDRE, a klasszika filologia tanára. Született Szegzárdon, 1857. szept. 20. Intézetünkben tanított 1885—1888.

VARJÚ JÁNOS, a klasszika filologia tanára. Született Balassa-Gyarmaton (Nógrád vm.), 1861. febr. 10. Intézetünkben tanít 1888—1896. — 1893. óta a gyorsírást is tanítja az intézetben.

Irodalmi és társadalmi működése: »A régi rómaiak nyilvános játékaikról, a nagy-károlyi gymnasium 1885—86. évi Értesítője. — »Az ó-classikus irodalmak művelődés-történeti halása és szerepe a középiskolákban«, a szegedi gymnasium 1889—1890. Értesítője és külön lenyomatban, Szeged, 1890. Bába S. kiadása. — »Vörösmarty lyrai köllésze.« (Felolvasta a nagy-károlyi irodalmi kör felolvasó-estélyén 1886. január 20.) — »Plautus vígjátéki alakjai.« (Kecskeméti Katona-körben 1888. márczius 10.) — »Jókai mint humorista.« (A szegedi alsóvárosi társalgó-egyesület Jókai-ünnepélyén 1894. január 3.) — »A hitszónoklati Folyóiratok«, »Szathmármegyei Közlöny«, »Nagy-Károly és Vidéke« s a »Kecskeméti Lapok« munkatársa. — A magyar Gyorsíró-Egyesület választmányi tagja.

ZVÉR ENDRE, a természetrajz és mennyiségtan tanára. Született Szegeden. 1850. okt. 26. Intézetünkben tanít 1888—1896.

Irodalmi és társadalmi működése: Nagyhegyi szent elmélkedések a tanuló ifjúság részére. Szeged, 1896. 21 drb vasárnap és ünnepi szent beszéd, megjelentek a Hitszónok-

lati folyóiratban. 1889—96. Szeged. Az áthasonítás és anyagcsere a növényeknél. Temesvár, 1878. Kirándulás a krassó-szörényi hegyekbe. Temesvár, 1886. A hőmérsék hasznos és káros hatása a növényekre. Szeged, 1891.

Tagja a Szt. István-Társulatnak s a m. kir. természettudományi társulatnak.

A nem kath. vallású ifjak hitoktatói:

BERECZK SÁNDOR ev. ref. lelkész, hitoktató. Született Hód-Mező-Vásárhelyen, 1864. június 22-én. Intézetünkben működik 1889—1896.

JEVRICS GYÖRGY, gör. kel. lelkész, hitoktató. Született Aradon, 1840. márcz. 15-én. Intézetünkben működik 1884—1896.

Dr. LŐW IMMANUEL főrabbi, izraelita v. hitoktató. Született Szegeden, 1854. jan. 20-án. Intézetünkben működik 1878—1896.

Irodalmi és társadalmi működése: I. Önállóan megjelent művei: »Aramäische Pflanzennamen.« Lipcse 1881. — »Imádságok« zsidók számára I. és II. kiadás 1883. és 1895. Szeged. — »A szegedi zsidók«, Lőw és Kulinyi. Szeged. — »A szegedi Chevra«, Lőw és Klein S. Szeged, 1887. — Számos ünnepi-, emlék-, halotti- s alkalmi beszéd, II. Folyóiratok és gyűjteményekben: »Lazarus und Steinthal — Zeitschrift für Völkerpsychologie u. Sprachwissenschaft 1878. Recension von Wünsche, Neue Beiträge zur Erläuterung der Evangelien.« — »Oest. Monatschrift für den Orient, Wien, 1884. Rec. von Fabricius, Periplus maris Erythraei und Rec. von Ruber Tauchuma.« — Franzl-Graetz, Monatschrift«, Breslau. Miscellen. — »Revue des études juvies.« Paris. Mélanges de lexicographie de talmudique 1892. és Glosses romaines dans des écrits rabbiniques. 1893. — »Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft. Leipzig.« Rec. Zuckermanel »To sefta« és Smith Thesaurus syriacus. — Több praedicatorio a Singer »Magyar Hitszónokok«-ban. — Kisebb tanügyi és felekezeti dolgozatok és műfordítások a »Magyar Zsidó-Szemle«-ben. — »Egyenlőség« a »Szegedi Napló«-ban. — III. Kiadta átdolgozta: 1. Schwab-Lőw »Emlékeztetés a vallásban nyert oktatásra«, Szeged, 1883—1895. 2. Lőw Lipót »Bibliai történet«, több kiadásban. — 3. Cassel Dávid »A zsidók története.« Szeged, 1892. — 4. Lőw Lipót »Gesammelte Schriften.« — Additamentait, közli: Brockelmann, Lexicon Syricum. Berlin. — Dolgozataival résztvesz Bar Bahlul syrus glossáinak Duval-féle kiadásában. »A szegedi Dugonics-társaság« igazgatósági tagja.

THOMAY JÓZSEF, ág. hitv. lelkész, hitoktató. Született Székes-Fehérvárott 1847-ben. Intézetünkben működik 1876—1896.

Irodalmi és társadalmi működése: A »Szegedi Híradó« munkatársa, írt több értékes vezércikket. A »Dugonics-társaság« r. tagja. Az »Oroszházi Újság« című lapnak, — »A mi otthonunk« című Pozsonyban megjelent hetilapnak, — a Czelder Márton kecskeméti ref. lelkész szerkesztésében megjelent »Vasárnap«, — »Evangelikus lelkész tár« és »Egyházi Figyelő« cz. folyóiratoknak munkatársa és rovatvezetője. — »A gyászoló nemzet geniusa« cz. alatt kiadott gyászbeszéd Deák Ferencz felett 1876. febr. 20. — »Hála ünnepi beszéd« az árvízveszedelemtől történt szabadulás emlékére« megjelent 1876-ban. — »Bibliai történetek« című nép- és polgári iskolákra szánt tankönyvét 1892. évtől az evangélikus tanintézetekben használják. — 1895. évtől a békési evangélikus espérességben népiskolai felügyelő.

VARGA PÁL, ev. ref. lelkész hitoktató. Született Tisza-Dobon, Szabolcsmegyében, 1824. jan. 6. Intézetünkben működött 1859—1889.

B) A nem kötelezett tantárgyak tanárai.

BARTOS FÜLÖP, világi, a francia nyelv tanára. Született Stanicson, Bács-Bodrogmegyében, 1857. okt. 17. Intézetünkben működik 1893—1896.

Irodalmi és társadalmi működése: Tankönyvbírálatok: a »Magyar Tanügy« »Philologiai Közlöny« és »Középiskolai Tanáregyleti Közlöny«-ben. 1883—1890. évfolyam. — Sajtó alá rendezte és szótárral ellátta dr. Heinrich »Német olvasókönyv«-ének I. rész IV. kiadását. — A reáliskolai tanterv szerint átdolgozta és olvasókönyvvel ellátta: Noël francia nyelvtanát. — Irodalmi és művészeti cikkek a »Szegei Napló« és »Szegei Hiradó« 1891—95. évfolyamában. — »A nyelvtanítás problémája« 1890—91. értesítő — A vidéki színészet kérdése. — »A jövő század tudománya.« — »Felolvasók- és felolvasásokról.« — A munkások számára tartott előadásokon: »A francia munkások.« — »Hebel Schatzkästleinje« magyarázatokkal a Lampel-féle német írók iskolai kiadása számára. Az országos középiskolai tanáregylet 1893-iki közgyűlésén felolvasott: »A maximalis és minimalis tantervről.« — Munkácsi Mihály »Honfoglalás« című képéről felolvasott a Dugonics-társaságban. — A Dugonics-társaság rendes tagja s titkára. A tisztviselő-egylet igazgatója.

BÓDOGH JÁNOS, világi, távirótiszt, a gyorsírás tanára. Született Kecs-keméten, 1852. decz. 27-én. Intézetünkben működött 1875—1893.

Irodalmi és társadalmi működése: Gyorsírási irodalmi könyvtár alapítója. A budapesti gyorsíró-egylet 1877-ben díszokmányyal, 1880-ban arany tollal tisztelte meg. — »Jegyzetek B. J. előadásához.« Szeged, 1880—83. három kiadás. — »Gyorsírási Olvasókönyv.« Szeged. 1881. és 1889. — »Vitaírási olvasókönyv.« 1882. — »A magyar gyorsírás tankönyve.« 1886—90. — »A levelezési gyorsírás belüli és állandó rövidítései.« 1889. — »A gyakorlati gyorsírás állandó rövidítései.« 1889. — »A levelezési és gyakorlati gyorsírás állandó rövidítései.« 1890.

CZÓGLER ALAJOS, világi, a francia nyelv tanára. Született Mohácson, Baranyamegyében, 1853. decz. 23-án. Meghalt 1893. nov. 22-én Budapesten. Intézetünkben működött 1890—91.

Irodalmi működése: A 20. sz. feladat megfejtése. Műegyetemi Lapok, 1877. — Fourier hővezetési tételének elemi tárgyalása, T. Egly. K. 1879. — A physika története életrajzokban, (pályakoszorózott mű), 2 kötet. A Természettani Társulat kiadv. 1882. — Guillemin mágnesség és electromosság című munkája II. részének fordítása, 1885. — A physikai oktatás sikerességének legfőbb akadályai, 1885. T. Egly. K. — Természettan a középiskolák felsőbb osztályai számára, Budapest, 1887. — Astronomiai kirándulások. T. Egly. K. 1888. — Dimensionen und absolute Maasse. Leipzig, 1889. — Houzeau: A csillagászat történelmi jellemvonásai. (Fordítás) 1889. — A méteres mértékrendszer évszázados jubileuma. T. T. Közl. 1891. — Physikai egységek. Természettudományi Társulat kiadv. 1891. — Számok és eredmények. Emlékkönyv a Természettudományi Társulat jubileumára. 1892. — Heller: A physika története című művének ismertetése. Budapesti Szemle 1892. — Három más közlemény a Math. és Phys. Lapok, a T. T. Közlöny, a T. Egly. K. hasábjain. — Írta a Pallas-féle Lexikon physikai részét s elkészítette Róiti (olasz) physikai kézikönyvének 60 nyomtatott ivre terjedő fordítását.

Nyitra-zerdahelyi ZERDAHELYI ÖDÖN, világi, a francia nyelvtanára. Született Nagy-Rippényen, 1840. augusztus hó 2-án. Intézetünkben működött 1891—1893.

SZŐGEDI ENDRE, világi, énektanár. Született Uj-Szegeden, 1847. nov. 3. Intézetünkben működik 1871—1896.

Irodalmi és társadalmi működése: »Imák és Énekek« a róm. kath. ifjúság használatára I. és II. kiadás, Szeged, Bába S. 1892. (E műben a harmonia akként van átdolgozva, hogy női-férfi vegyes karra egyszerre használható.) — »Két vegyes karú mise és két férfi karú mise«, köztük van az árvízi emlékdal. — »Hazafias kardalok« Petőfi és Pósa szövegeire. — »A hazáról.« — »A ledőlt szobor.« — »A magyarok Istene.« — »Bordal.« — »A szabadsághoz« s »Üdvözlődal.« — »Dal a dalról.« — »Kossuth Álma.« »Király Hymnus« Baligó szövegére 1883., a király szegedi látogatása alkalmából. — Dr. Harrach J. »Arany Lantjában« dalokat írt. — Ezenkívül közel 100 népdalt férfikarra átdolgozott és számos magánéneket zongora és orgona kísérettel. — Lényegesen befolyt a szegedi országos dalárverseny létrehozásában 1876. és 1889-ben.

A kötelezett tantárgyak tanárai közül Arányi Ágost és Farkas László a francia nyelvet, Varjú János pedig a gyorsírást is tanították.

* * *

A tantárgyakban elérendő czélt és ennek alapján a tantervet a közokt. miniszter írja elő.

Jelenlegi tantervünk az 1883. évi XXX. t.-cz. és az ennek módosításáról szóló 1890. évi XXX. t.-cz. alapján készült.¹⁾

A tantervhez kimerítő »Utasítások« szolgálnak, melyek nemcsak az elérendő czélt tüntetik föl minden egyes tantárgyból, de ezek methodikus kezeléséhez is becses utbaigazításokat adnak. A tanításban szükséges egyöntetű eljárás megállapítására szolgálnak a tanári tanácskozások, melyeknek ügyrendjét szintén a közokt. miniszter által kiadott Középtanodai rendtartás szabályozza.

E szerint mindjárt a tanév kezdetén tartja a tanári testület első (alakuló) tanácskozását, melyen az igazgató közli a tantárgyfelosztást s minden egyes tanárnak külön tevékenységet igénylő teendőjét.

Ezt követi ugyancsak a tanév elején az első módszeres tanácskozás, melyen megállapítatnak az iskolai és házi feladatok, ezeknek száma és ideje s kijelöltetnek az olvasmányok és könyv nélkül megtanulandó irodalmi darabok az I. időszakra; szintén így január és április hó első hetében a II. és illetőleg a III. időszakra. Ez utóbbi gyűléseken a tanárok bejelentik a tanításban esetleg történt hátramaradásokat, azokat megokolják s az akadályok elhárításáról gondoskodnak.

Előbb 1877—1889. az általános tanterv részletes kidolgozása s a tananyagnak módszeres felosztása, a tanítás egybevágó alakítása s kezelésének megbeszélése egy-egy időszakra mind ezen konferenciákon történt, azonban 1888. végén a közokt. miniszter minden tanártestülettel elkészíttette az országos tanterv alapján a helyi vagy állandó tanmenetet, melyben a tantárgyak

¹⁾ E tantervet a használt tankönyvekkel együtt alább közöljük »Előadott tananyag« című rovatunkban.

menyisége egy-egy időszakra már ki van jelölve s ezóta e konferenciák a főntebb jelzett szűkebb körben mozognak.

Az előadott tananyagról a tanár óráról-órára tanulmányi naplót vezet az iskolában, hogy a rokonszakok tanárai egymás tanításának menetét éber figyelemmel kísérhessék.

Az október végén, február és május közepén tartott ellenőrző tanácskozások főadata az egész intézet tanulmányi és fegyelmi állapotának föltüntetése s ennek alapján az egyes tanulóknál észlelt hiányok oszoslási módjának megállapítása.

Ugyanez a főadata a karácson előtt és márczius végén tartott ellenőrző és bíráló tanácskozásoknak is, melyeken minden tanuló ismét bírálat alá kerül úgy fegyelem, mint előmenetel tekintetében.

A vizsgálatok után tartott ülés a bizonyítványok megállapításával, az utolsó tanácskozmány pedig a tanév lezárásával s a következő tanévre vonatkozó ügyekkel foglalkozik.

A tankönyveket a közokt. miniszter által engedélyezették vagy ajánlottak közül a tanári kar maga válaszolja s választását megerősítés végett a felsőbb hatóság elé terjeszti.

A tanácskozmányi jegyzőkönyvek a tankerületi kir. főigazgatóhoz terjesztetnek föl, ki az intézet állapotát részint ezekből, részint és főképen az intézetben teljesített látogatásai alkalmával szerzett személyes tapasztalataiból ismeri meg. E látogatások 7—8 napot vesznek igénybe s kiterjednek az intézet összes anyagi és szellemi állapotára egyaránt.

Ezek végeztével gyűlésre hívja a főigazgató a tanári kart s közli vele az intézetben szerzett tapasztalatait, utasításokat és tanácsokat ad az észlelt bajok orvoslására. E gyűlés jegyzőkönyve a közokt. miniszterhez terjesztetik föl.

Tanintézetünk 1874-ben kivétetett a nagyváradi tankerületből s az akkor alakított előbb »Magyar határőrvidékinek,« majd 1879. óta »Szegedinek« nevezett tankerületbe osztatott be. E kerület székhelye kezdettől fogva Szeged. Ez időtől fogva főigazgatóink voltak: Mészáros Nándor királyi tanácsos, 1874—1882. Fehér Ipoly szent-benedek-rendi áldozár, kir. tanácsos, jelenleg pannonhalmi főapát, 1882—1892. Dr. Platz Bonifác zircz-cziszterci-rendi áldozár 1892-től mai napig. Fehér Ipoly távozása után 1892. ápril 20-tól október hó 1-ig, dr. Platz Bonifác megérkezéseig, Magyar Gábor kegyesrendi áldozár, a szegedi főgymn. igazgatója, mint h. főigazgató vezette a tankerület ügyeit.

3. A tanulók fölvétele. Szorgalmi idő. Fegyelem. Vizsgálatok. Statisztikai kimutatások a tanulókról.

Főgymnasiumunk az állam vezetése alatt álló iskolák sorába tartozván, benne a közokt. miniszterium által kiadott Rendtartás kötelező.

E szerint a beiratások 1891-ig augusztus hó utolsó napjain történtek, azóta pedig szept. hó első napjain eszközöltetnek, miután már előbb a fölvételi, javító és pótló vizsgálatok megtartattak.

A jelentkezés két első napján csak helybeliek iratnak be, a 3-ik és 4-ik napon a vidékiek, kik közül előnnyel bírnak azok, kik már az előző tanévben is e tanintézet növendékei voltak.

Az első osztályba csak oly növendékek vétetnek föl, kik életük 9-ik évét már betöltötték és vagy bizonyítványt mutatnak föl arról, hogy a népiskola négy alsó osztályát jó sikerrel végezték vagy fölvételi vizsgálaton igazolják, hogy megfelelő képzettséggel bírnak. Fölvételi vizsgálatra köteleztetnek azon növendékek is, kik más irányú középiskolából kívánnak az intézetbe belépni.

Az 1890. XXX. t.-cz. életbeléptetése óta az V. osztályba fölvétetni óhajtó tanulónak szülője, illetőleg gyámja a beíráskor köteles az iránt nyilatkozni, vajjon fia, illetőleg gyámoltja a görög nyelvet vagy a törvény által e helyett megszabott tantárgyakat fogja-e tanulni.

A tanítás ünnepélyes »Veni Sancte« után rendszeren szept. 5-én veszi kezdetét. Az előadások délelőtt és délután tartatnak s az egész tanéven át délelőtt 8, délután szept., május és június hónapokban 3, a többiekben pedig 2 óraker kezdődnek.

A kath. ifjúság a téli időszak kivételével naponkint, az előadások előtt, szt. misét hallgat, mely után vásár- és ünnepnapokon keresztény tanításban részesül, az előírt időben elvégzi a gyónást és áldozást, megtartja a nagyheti szt. gyakorlatokat, jelen van az egyházi körmeneteken, továbbá a király születése és koronázásának évforduló napján tartott ünnepélyes szt. miséken.

Nem kath. vallású növendékeink saját lelkészeiktől nyerik vallási oktatásukat, megjelennek egyházi ünnepeiken s lelkészeik felügyelete alatt végzik előírt vallási kötelességüket.

Az iskolai fegyelmi szabályokat a tanév folyamán kétszer olvassuk föl az ifjúságnak s mindjárt a beírások alkalmával a szülőkkel és szállásadókkal írásban is közöljük.

A szorgalmi idő tíz hónapig tart leszámítva a rendes heti szüneteket (szerdán és szombaton délután), úgyszintén az ünnep- és vasárnapokat. Ezekon kívül szünetel még az intézet karácsonkor decz. 24-től január 2-ig és húsvétkor virágvasárnapjától húsvét utáni keddig.

A rendes tantárgyak tanulására minden tanuló kötelezve van; fölmentést nyerhetnek a testi fogyatkozásban szenvedők a tornázás, a mérteni rajz technikai része és a szépírás tanulása alól. A fölmentés a közokt. miniszter jogköréhez tartozik.

A tanév alatt többször értesítetnek a szülők gyermekeik magaviseletéről és tanulásáról. Így karácsonkor és márczius végén Értesítőt visz haza minden tanuló; október, február és május hónapban pedig ismét fölhiva-

tik a szülők figyelme, ha gyermekeik viselete vagy tanulása kifogás alá esik.

Beírásakor átadja az igazgató az iskola fegyelmi szabályait a szülőknek vagy ezek helyetteseinek, kik azokat aláírásukkal ellátva juttatják vissza az igazgatósághoz s ekként igazolják, hogy a fegyelmi szabályok intézkedéseit tudomásul vették és azok értelmében fognak eljárni.

E fegyelmi szabályokat a helyi körülmények szemmel tartásával maga az intézet írja elő, de a vall. és közoktatásügyi miniszterium erősíti meg.

Intézetünk fegyelmi szabályai a lefolyt tíz év alatt a következők voltak :

A kegyes tanítórendiek vezetése alatt álló szegedi városi főgymnasium fegyelmi szabályai.

Megerősítést nyert a nagymélt. vallás- és közoktatásügyi magy. kir. miniszteriumtól 1884-ik évi augusztus hó 6-án 27,550. sz. a.

A nagymélt. magy. kir. 'vallás- és közoktatásügyi miniszterium által kiadott Középiszkolai Rendtartás nemcsak megkívánja a tanulóktól a rendet, nemes erkölcsöt és fegyelmet, hanem súlyt fektet arra is, hogy a szülők s helyetteseik az iskola törekvését saját gondviseelésükkel gyámolítsák s így rájuk is fontos kötelességet ró. Hogy pedig a szülők s helyetteseik ebbeli kötelességeik iránt kellő módon tájékozva legyenek, s azokat annál pontosabban teljesíthessék, a vallás- és közoktatási miniszterium rendelete folytán intézetünk feladatához és helyi körülményeihez képest a következőkben egybefoglaljuk a szabályokat, melyeket az iskolai rend, a jó szokás és nemes erkölcs ápolására alkalmasaknak tartunk, s midőn e tekintetben az ifjúságot a szoros mihez tartásra kötelezzük, egyszersmind e szabályokat a szülők vagy helyetteseik gondos figyelmébe ajánljuk, annál is inkább, mivel az ő kötelességük is a tanulóknak az iskolán kívül való erkölcsös magaviselete fölött őrködni s odahatni, hogy a gondjukra bízott tanulók mindenkor megmaradjanak az illedelem határai közt s elkerüljenek magaviseletükben mindent, a mi korukkal, tanulói pályájukkal meg nem fér, az iskola jó szellemének árt, botrányt okoz vagy netalán a tanulók erkölcsiségét is veszélyezteti.

I. Fegyelmi szabályok.

1. §. A tanulók kötelesek a vallásukbeli istenitiszteletekben s vallási gyakorlatokban részt venni s e tekintetben teljesíteni mindazt, a mi vallásuk köréhez tartozik.

2. §. Minden tanuló, mivel Isten után szülőinek köszön legtöbbet, irántuk való háláját és szeretetét jó magaviselete és szorgalma által igyekezzék tanusítani.

3. §. Tisztelje a tanári kart, annak minden egyes tagját ideértve, kik anyagi és szellemi javának előmozdításán fáradoznak, tisztelje pedig necsak külsőleg, hanem főként azáltal, hogy figyelmeztetésekhez és intéseikhez alkalmazkodjék, rendeleteiknek engedelmeskedjék s tanácsaikat kövesse.

4. §. Tisztelettel viseltesék a felsőbbbségi személyek, az egyházi és világi hatóság tagjai, a többi tanintézetekben működő tanárok, az érdemeik

által kitünő férfiak s általában az öregebb korúak iránt; legyen udvarias mindenkivel, mert ez a tanulónál kívánt műveltség elutasíthatlan követelménye.

5. §. Szeresse és becsülje tanulóársait, hogy azok viszont szeressék és becsüljék. Ha magát tanulóársai által sértettnek véli, óvakodjék minden visszatörlesztől, mert senki sem lehet bíró saját ügyében, hanem kerülve minden ellenséges vádaskodást, terjeszse ügyét az osztálytanár és ezután az igazgatóság elé, hogy az igazság szerint megítéltessék.

6. §. Ha több tanulónak van panasza, soha tömegesen, hanem csak egyenkint jelenhetnek meg az illető tanár vagy az igazgató előtt, szem előtt tartván azon tiszteletet, melylyel az igazgatónak s tanári karnak minden viszonyok s körülmények közt tartoznak.

7. §. A tanintézeti épület s tanterem azon hely, hol az ifjú saját jövő boldogságának alapját veti meg; ennél fogva mellőzendő benne minden, mi azon nagy cél méltóságával ellenkezik; ilyen a láрма, illetlenkedés, éneklés, az ülőhely elhagyása, az ablakok kinyitása, az ablakon való kinézés, a függönyök rongálása, a főveg fentartása, a padokon, táblakon, falakon való firkálás, mások faggatása, pörlekedés, verekedés stb.

8. §. A jó rend hozza magával, hogy a kiszabott időben mindenki saját osztálytermében kijelölt helyén legyen s ott feladatait ismételve, várja be az előadás kezdetét.

9. §. Az iskolában tisztán és illedelmesen öltözködve jelenjen meg, úgy hogy külseje által is tanuló ifjúhoz illő műveltséget tanúsítson. A tanítás kezdete előtt $\frac{1}{4}$ óránál előbb a tanintézeti épületbe belépni nem szabad.

10. §. Megkívánatik, hogy mindenki a szükséges, tisztán tartott írószerekkel és könyvekkel ellátottan jöjjön az intézetbe. Iskolai kézikönyveken kívül más könyvet, játék vagy akármely szert, melyre ott szükség nincs, odahozni elkobzás büntetése alatt tilos.

11. §. Előadások alatt a legnagyobb csend és figyelem kívánatik, mert ezek nélkül a tudományokban kellő haladást tenni nem lehet.

12. §. Minthogy a komolyabb tudományok megszerzése gyakorlati tevékenységtől is feltételeztetik: szigorúan tilos az írásbeli feladványokat mástól elcsempészni.

13. §. Az előadásokra későn jönni, vagy azokat szükségtelen kimenés, egymás kikopogtatása által vagy bármily módon zavarni szigorúan tiltatik.

14. §. Tanítás előtt és után a folyosókon, az udvaron vagy az iskolai épület előtt való ácsorgás, mivel a jó renddel ellenkezik, meg nem engedtetik.

15. §. Tíz óra után 10 percnyi szünetre a tanulók a tantermet elhagyhatják és az iskola udvarán időzhetnek, hol azonban a tornaszerekhez nyúlni szigorúan tiltatik; egyik folyosóról a másikra le- és felszaladni, a tantermekbe ki- és bejárni, szóval bármely rendetlenséget előidézni tilos.

16. §. Kellő ok nélkül a tanulónak egyetlen tanórát sem szabad elmulasztani

17. §. Ha az iskolamulasztás előre nem látott akadály miatt történik, a tanuló azt az iskolába való legelső megjelenésekor, vagy legalább az első napon, az osztálytanárnál a szülők vagy gazdáktól hozott hiteles irat, vagy ha elmaradásának oka betegség volt, orvosi bizonyítvány által tartozik igazolni. Későbbi igazolás figyelembe nem vétetik.

18. §. Előrelátható akadályozás esetében a tanuló, ha mulasztása egy napnál továbbra nem fog terjedni, az osztálytanárnál, ezentúl pedig az igazgatónál tartozik előre engedélyt kieszközölni, de mindenkor szülőinek, vagy azok helyettesének írásbeli kérelme alapján.

19. §. Azon tanuló, ki igazolatlanul, habár szakadozottan is, annyi órát mulaszt, a mennyi a heti órák összege, a tanintézetből kilépettnek tekintetik.

20. §. A tanintézetbe jövetel s abból való kimenetel mindenkor illedelmesen, csend- és rendben történjék.

21. §. Az utczákon és az iskolai épület, valamint vásár- és ünnepnapokon a templom előtti csoportosulás, céltalan időzés, futkározás, futyulás, folyosókon ácsorgás, lépcsőkön veszélyes ugrádozás vagy taszigálás oly tettek, melyek az ifjúság irányában csak rossz ítéletekre nyújthatnának alkalmat.

22. §. Az iskolai padokon való faragás, rajzolás és írás a tanintézeti vagy bármely épülethez tartozó falakon, azok bemocskolása vagy rongálása, továbbá a taneszközök és bútorok megkárosítása tilos; a kárt az illető megtéríteni köteles, s ha azt rosszakaratból szándékosan tette, fegyelmi büntetés alá is vonatik.

23. §. Nem szabad tehát más jószágát megsérteni, annál kevésbé azt igazságtalanul elsajátítani.

24. §. Ruhákat, könyveket, írószereket vagy egyéb tárgyakat, melyeket a tanuló saját használatára kapott, elidegeníteni, cserébe adni vagy elzalogosítani nem szabad. Tilos továbbá a pénzkölcsönzés is.

25. §. Egyleteket s társulatokat csak a tanári kar, illetőleg az igazgatóság felügyelete s ellenőrzése mellett, ennek vagy az egyesület és társulat minőségéhez képest a felsőbb tanhatóság engedélyével lehet alakítani.

26. §. Az iskola körén kívül levő egyesületek vagy társulatok tagjai tanulók nem lehetnek.

27. §. A korcsmák, vendéglők és kávéházak látogatása kizáratás terhe alatt tiltatik: azonban meg van engedve, hogy a vidéki tanulók látogatásukra jött szülők vagy gyámjaikkal nyilvános étkező helyiségekben megjelenhessenek. Tiltatik továbbá a korcsmák, kávéházak, czukrászdák és nyilvános mulatóhelyek előtt való ácsorgás, üldögélés, végre a nyilvános sétányokon való csoportosulás.

28. §. Színházakba s műveltkörű táncmulatságokba a négy felsőosztály növendékei csak szüleik vagy ezek helyetteseitől nyert engedéllyel, a négy alsó osztály növendékei pedig csak szüleik vagy ezeket helyettesítő oly egyének társaságában, kik a felügyeletért kezességet vállalhatnak, mehetnek. Ettől azonban esetről-esetre eltilthatók, ha az igazgatóságnak, illetőleg a tanártestületnek bármely oknál fogva kifogása volna.

29. §. A táncziskolába az intézet növendékei csak az igazgatóság engedélyével járhatnak.

30. §. A dohányzás, szivarozás tilos.

31. §. Tilos a fegyverek, botok, sétapálczák hordása, veszélyes és eltiltott helyeken való korcsolyázás, csolnakázás és fürdés.

32. §. Szállást fogadni vagy a fogadottat elhagyni a szülők vagy megbizottjaik engedélye nélkül nem szabad. E részben minden változás az igazgatóságnak s az osztályfőnöknek bejelentendő.

33. §. Korcsmai, kávéházi helyiségekben lakást vagy étkezést fogadni tilos.

34. §. Ha a felfogadott szállás, vagy a házigazdák ellen kellő felügyelet hiánya, vagy egyéb fontos ok miatt az iskolai előjárásnak kifogása lenne, az ily szállást tartoznak az ifjak a lehető legrövidebb idő alatt odahagyni, vagy az intézettől megválni.

35. §. Gyanús és az erkölcsiséget sértő helyek látogatása, rossz egyénnel való társalgás és szövetkezés kizáratás terhe alatt tilos.

36. §. Tiltatik a más intézetbeli tanulókkal való veszekedés, pörlekedés, szóval bárminemű egyenetlenkedés.

37. §. A tanuló szállását télen hét, nyáron nyolcz órán túl csak szülei vagy ezek megbizottja társaságában hagyhatja el. Ennélfogva kizáratás terhe alatt tiltatik az esti órákban való kóborlás, egyes tanulók szállásán való csoportos összejövetel, tivornyázás, kártyázás, ivás, stb.

II. B ü n t e t é s e k.

A nagym. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium a Középiskolai Rendtartásban a büntetések fokozatát a növendékek erkölcsi és fegyelmi vétéségeiért a következőkben állapítja meg :

1. A tanár által való magános figyelmeztetés és intés.

2. A tanuló hibájának szigorú feddése az osztályfőnök által.

3. Az osztály előtt való nyilvános megdorgálás; ez különben minden oly esetben már előbb is alkalmaztatik, midőn az ifjú magaviselete botrányt okozott.

4. Az igazgató elé idézés, ki ez alkalomból, ha szükségét látja, ajánlhatja a szülőknek a tanuló csendes eltávolítását is az intézetből.

5. A tanári testület elé idézés, azzal a figyelmeztetéssel, hogy nem javulás esetében a tanuló az intézetből kizáratik.

6. Kizáratás az intézetből, mely fölött a tanári testület dönt.

Minden ily büntetés alkalmazásáról a tanuló szülei vagy azok helyettesei azonnal értesíttetnek. A kizáratás esetében, valamint a csendes eltávolítások is, e büntetések alkalmazásának oka az elmeneti bizonyítványban kitétetik.

A tanári testület jogában áll, oly esetben, midőn félreismerhetetlen az erkölcsi romlottság s az bármely intézet erkölcsiségét veszélyeztetné, az illető tanulóknak az ország összes iskoláiból való kitiltását is javaslatba hozni a felsőbb hatóságnál, illetőleg a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnál.

Mivel tehát e büntetési fokozatok szerint az intéseket és megdorgálásokat, az eddig szokásban volt bezárások mellőzésével, mindjárt az intézetből való csendes eltávolítás vagy kizáratás követi: a tanulók az iskolai törvények csekélyebb áthágásától is gondosan őrizkedjenek, hogy ismételt vétéségeik által a büntetés egész szigorát magukra ne vonják; a szülők s helyetteseik pedig minden tőlük kitelhető módon odahatni törekedjenek, hogy gyermekeik s illetőleg a gondviselésükre bízott tanulók kötelességeiket mindenben pontosan teljesítsék, az iskolai törvényeket a legnagyobb tiszteletben tartsák, nehogy különben az ifjú jövőjét kockáztassák.

Oly esetekben, midőn a felmerülő bajokat a szülők vagy házigazdák orvosolni nem képesek, az illető osztályfőnökhöz forduljanak, ki készséggel fog a baj elhárításában vagy orvoslásában segítségzet nyújtani.

A főgymnasiumi igazgatóság.

A tanév végén, június második felében tartatnak az osztályvizsgálatok több rokon tárgyból alkotott csoportok szerint. Az alsóbb osztályok tantárgyai két, a felsőbb osztályokéi pedig három csoportra osztatnak be.

A vizsgálatokon az igazgató, vagy ennek megbizottai elnökölnék s a tanulók valamennyien felelnek, de nem okvetlenül minden tárgyból.

Régibb Rendtartásunk szerint a vizsgálatok eredménye az osztályozásnál figyelembe nem vétetett s a bizonyítványok érdemjegyei már a vizsgálatok előtt megállapítottak; azonban az 1890. év óta érvényes Rendtartás e rendszert oda módosította, hogy a vizsgálati feleletek az érdemjegyek végleges megállapításánál beszámíttassanak.

Ennek következtében az elégtelen és kétes előmeneteli tanulók mindannyian megvizsgáltatnak s a vizsgálatok előtt megállapított érdemjegyek csak irányadóul szolgálnak, melyek a vizsgálati feleletek szerint módosulnak s az osztályozás csak a vizsgálatok után történik.

A magaviselet jelzésére a jó, szabályszerű, kev. szabályszerű és rossz, az előmenetelére pedig a jeles, jó, elégséges és elégtelen érdemjegyek szolgálnak.

Az egy tárgyból elégtelen tanjegyet nyert tanuló a következő tanév elején a tanári testület engedélyével javító vizsgálatot tehet, a két tárgyból bukottak ismétlésre utasítatnak s csak fontos okok alapján folyamodhatnak javító vizsgálati engedélyért, míg a több tárgyból bukottak föltétlenül ismételni kötelesek.

A tanévet hálaadó isteni tisztelet zárja be, mely után minden tanuló megkapja iskolai bizonyítványát s a tanév állapotát feltűntető iskolai Értesítőt.

Ha a tanuló a 8-ik osztályt legalább elégséges sikerrel elvégezte, érettségi vizsgálatra bocsátható, mely a magyar, német, latin és görög nyelv és irodalomból, továbbá a történelem, mennyiségtan és természettanból a tankerületi kir. főigazgató elnöklete alatt tartatik.

A vizsgálat írásbeli részén a magyar vagy a latin nyelv és irodalomból vagy más két tárgyból bukottak, a vizsgálatnak egy év mulva történendő ismétlésére utasítatnak, szintén így azok is, kik a szóbelin két tantárgyból nyernek elégtelen tanjegyet. Az egy tantárgyból elégtelenek három hó mulva javító vizsgálatra bocsáttatnak.

Az érettségi vizsgálatok tartására külön utasítások szolgálnak, melyeket a vallás- és közokt. miniszter az 1883. évi XXX. t.-cz. 22. §-a alapján adott ki.

E tíz év alatt megvizsgált tanulókról szóló statisztikai kimutatásokat a következőkben közöljük.

A tanulók általános áttekintése az 1885/6—1894/5. években.

Tanévek száma	Felvételek az egész tanév folyamán	Helybeli	Vidéki	Kimaradt	Meghalt	Vizsgálatlan maradt	Vizsgálatot tett
1885—86	767	440	327	53	2	2	710
1886—87	768	454	314	54	2	1	711
1887—88	813	492	321	67	3	5	738
1888—89	733	451	282	46	2	6	679
1889—90	691	402	289	32	3	4	652
1890—91	703	416	287	41	1	1	660
1891—92	715	398	317	25	5	4	681
1892—93	702	412	290	33	1	4	664
1893—94	722	466	256	21	1	4	696
1894—95	789	495	294	28	1	7	753
Összesen	7403	4426	2977	400	21	38	6944
		7403		7403			

A megvizsgált tanulók áttekintése 1885/6—1894/5-ig vallás, anyanyelv és nyelvismeret tekintetében.

Tanévek száma	A tanulók közt vallásra nézve volt									A tanulók közt anyanyelvre nézve volt									A tanulók nyelvismerete		
	róm. kath.	gör. kath.	gör. keleti	ág. evang.	ev. reform.	unitárius	izraelita	más vallású	összesen	magyar	német	román	olasz	tót	szerb-horvát	ruthén	bolgár	más nyelvű	összesen	csakis magyarul beszél	hányan tudtak magyarul
1885—86	478	1	37	10	20	—	164	—	710	523	161	10	—	2	14	—	—	—	710	364	710
1886—87	478	2	41	9	18	—	171	—	719	453	226	13	—	4	23	—	—	—	719	427	719
1887—88	498	3	37	11	18	—	171	—	738	458	220	13	—	7	35	—	5	—	738	381	738
1888—89	453	1	39	11	17	—	158	—	679	532	109	12	—	1	19	—	6	—	679	349	679
1889—90	442	2	26	12	20	—	150	—	652	498	127	6	—	3	14	4	—	—	652	334	652
1890—91	458	3	24	11	17	—	147	—	660	482	148	10	—	2	13	1	4	—	660	336	660
1891—92	456	4	36	15	19	—	151	—	681	475	169	10	—	1	23	—	3	—	681	348	681
1892—93	466	3	31	13	18	—	133	—	664	477	153	7	—	—	23	3	1	—	664	344	664
1893—94	479	3	28	13	24	—	155	—	702	566	105	7	—	—	15	7	2	—	702	412	702
1894—95	522	4	30	14	30	—	153	—	753	586	129	7	—	1	18	7	5	—	753	458	753
Összesen	4730	26	329	119	201	—	1553	—	6958	5050	1547	95	—	21	197	121	26	—	6958	3753	6958

A megvizsgált tanulók áttekintése magaviselet és tanulmány szempontjából 1885/6—1894/5. évig.

Tanévek száma	Az osztályozottak száma	M a g a v i s e l e t b ől				T a n u l m á n y o k b ől					
		jó	szabályszerű	kevésbé szabályszerű	rossz	minden tantárgyből jeles	minden tantárgyből legalább jó	minden tantárgyből legalább elégséges	egy tantárgyből elégtelen	két tantárgyből elégtelen	több tantárgyből elégtelen
1885—86	710	356	330	13	—	38	123	416	58	30	45
1886—87	711	373	312	26	—	41	127	372	77	25	69
1887—88	738	357	326	46	—	30	113	396	87	31	80
1888—89	679	331	323	19	—	34	97	373	87	32	56
1889—90	652	305	318	25	—	32	112	344	74	16	74
1890—91	660	409	245	3	—	39	122	374	60	20	45
1891—92	681	436	237	5	—	31	113	367	87	29	54
1892—93	664	435	224	2	—	45	120	339	81	26	53
1893—94	696	436	257	3	—	50	148	364	56	22	56
1894—95	753	515	231	—	—	58	170	358	70	41	56
Összesen	6944	3953	2803	142	—	6944					

6898*

* A magántanulók a magaviseletből és a tornázásból nem nyertek osztályozást.

Kimutatása azon megyéknek, melyekből 1885/6—1894/5. a tanulók legzámosabban látogatták az intézetet.

Illetőségi hely	1885—86	1886—87	1887—88	1888—89	1889—90	1890—91	1891—92	1892—93	1893—94	1894—95	Összesen
Aradmegye	15	16	16	11	6	6	4	5	7	5	91
Bács-Bodrogmegye	46	44	51	40	44	34	30	31	30	42	392
Békésmegye	12	9	12	12	7	5	10	7	7	6	87
Csanádmegye	19	16	21	23	21	24	28	18	23	19	212
Csongrádmegye	34	35	39	33	33	20	25	23	10	18	270
Krassó-Szörénymegye	15	14	7	5	8	17	12	8	6	6	98
Pest-Pilis-Solt-Kis-Kunmegye	28	25	34	35	29	11	8	11	11	10	202
Temesmegye	54	59	57	47	42	42	34	42	34	48	459
Torontálmegye	145	137	146	137	152	130	160	135	112	120	1374

Kimutatás azon tanulókról, kik 1885/6—1894/5. sikerrel tettek érettségi vizsgálatot.

Év	Sikerrel tett	Jelesen	Jól	Egyszerű
		é r e t t		
1885—86.	24	1	6	17
1886—87.	42	8	6	28
1887—88.	31	5	10	16
1888—89.	31	5	8	18
1889—90.	29	4	7	18
1890—91.	32	5	8	19
1891—92.	37	5	10	22
1892—93.	37	2	6	29
1893—94.	36	7	3	26
1894—95.	45	7	8	30
Összesen	344*)	49	72	223

Ismeretes dolog, hogy hazánk délvidéke újabb időben már nem szűkölködik középiskolákban; mindennek daczára a tanuló ifjúság mégis oly tömegesen keresi föl a szegedi intézeteket s köztük gymnasiumunkat, hogy évenként kénytelenek vagyunk a fölvételt kérők egy tekintélyes számát elutasítani.

Midőn e szomorú jelenséget följegyezzük, azon óhajításunknak adunk kifejezést: vajha szerencsés megoldásra találna már a rég emlegetett második gymnasium kérdése, melylyel Szeged városa nemzetiségünknek és kultúránknak újabb hasznos szolgálatokat tehetne.

IV.

I f j ú s á g i e g y e s ü l e t e k .

1. Segélyző-egyesület.

Intézetünk kebelében a szegénysorsú tanulók segélyezése az 1857—58-iki iskolai évtől kezdődik, a mennyiben a tanulók könyvadományaiából segély-könyvtár létesült, melyből a mint készlet engedte, szegény tanulók tankönyveket kaptak használatra; e könyvtár az évek szerint részint a jelzett módon, részint más nemeskeblű emberbarátok pénzadományaiából folyton gyarapodott.

*) E számban azon tanulók is befoglaltatnak, kik pótló vagy ismétlő érettségire más intézetekből ide utasítottak.

Az 1868—69-iki iskolai évben a tanári testület és az ifjúság buzgósa létre hozta a segélyző-egyesületet, melynek alapszabályait a magas tanügyi kormány 1869. február 13-án 2428. sz. a. erősítette meg. Tagjai lehetnek az intézet felsőbb osztályú növendékei, akik csak egy évre szóló kötelezettséggel 2 frt tagsági díjat fizetnek. Az egyesület igazgatója a főgymnasiumi igazgató, a ki a közvetlen vezetéssel és felügyelettel a tanári testület egyik tagját bízza meg, egyébként az egyesület dolgait a tagoktól évenként választott tisztviselők és a választmány végézik.

A szervezett munkálkodás megkezdésétől néhány éven át az volt a főczél, hogy oly alaptőke létesüljön, melynek kamataiból az évi segélyezés biztosan történhessék, és csak másodsorban törekedett az egyesület arra, hogy évenként néhány tanulót pénzzel és tankönyvekkel gyámolítson.

Ezen eljárásnak az lett az eredménye, hogy a mérsékeltébb évi segélyezés mellett az egyesületnek 9247 frt alaptőkéje van, ezen kívül körülbelül 700 iskolai könyvből álló segélykönyvtára, mely könyvtár azonban a folytonos használat következtében szám szerint nem igen gyarapodhatik. Hogy az egyesület tekintélyes pénzalapot létesített, az által lett valósággá, hogy a tanuló ifjúság éppen úgy, mint a jószívű emberbarátok elhozták áldozataikat a jótékonyaság oltárára. Mindenkinek föltűnik, ki az egyesület évkönyveit forgatja, az a buzgóság, melylyel a tanulók társaiknak segítségét szívkön viselték, volt iskolai év, midőn a felsőbb osztályok növendékei közül 181-en voltak tagjai az egyesületnek; innen van az, hogy az egyesület alaptőkéjét több mint kétharmad részben a tanuló ifjúság létesítette. Azonban más nemesszívű emberek is fölkeresték e jótékony intézményt adományaikkal; Szeged város tanácsa 200 frtot juttatott az egyesületnek azon legfelsőbb kegyadományból, melyet Ő Felsege 1883-ban Szegeden tartózkodása alkalmával a városi hatóságnak rendelkezésére bocsátott. Lefter Mihály hagyatékából 50, Bakos Sándor ajándékából szintén 50, Bamberger Béla jóindulatából 100 frttal gyarapodott az egyesület tőkéje. A szegedi pénzintézetek, mint az évenkénti följegyzések mutatják, kiváló jó akarattal voltak a főgymn. segélyző-egyesület iránt. A Szegedi Kézművesbank 175, az Általános Takarékpénztár 258, a Kereskedelmi és Iparbank 195 frttal járultak az alapgyarapításához. A Szeged-Csongrádi Takarékpénztár 1869-től kezdve évenként megjelent ajándékával, ami 1896-ig 1430 frtot tett ki; az intézetnek érettségi vizsgálatot tett növendékei pedig 1888-tól kezdve több mint 230 frttal növelték az egyesület pénzalapját. Jelentékeny gyámolításban részesült a segélyző-könyvtár Endrényi, Traub és Várnai szegedi könyvkereskedők részéről, a mennyiben a könyvtárt iskolai könyvekkel gyarapították, valamint a főgymn. tanulók részéről, a kik a tőlük már nem használt tankönyveket az egyesületnek juttatták.

A tanulók buzgalma és a jótékony ember-barátok bőkezősége tette lehetővé azt, hogy az egyesület, jóllehet egész mostanig főgondját az alap-növe-

lésére fordítja, mégis tekintélyes összeggel gyámolítja a szegény tanulókat; főnnállásának 27 éve alatt 5432 frtot osztott ki a tanulók között, ezenkívül évenként 50—60 frtot fordított könyvtára gyarapítására; ehhez járul még az, hogy több mint 1000 tanulóknak adott használatra körülbelül 6200 iskolai könyvet.

2. Gyorsíró iskola.

Az elröppenő szót nyomom követni s a tűnő szavak árjain felvillanó eszméket maradandókká tenni: ez volt századok hosszú során át sok lángelmének becsvágya, nagyot alkotni kívánó tehetségeknek méltó tárgya.

M. Tullius Tiro, Cicero szabadosa, óta sokan sokféleképen kísérlették meg rendszeres szabályokat állítani föl az élő szó gyors követésére: de *Gabelsberger Ferenczig* egynek sem sikerült a gyorsírást a nyelv szellemének megfelelő élő organismussá, művészetté emelni.

A müncheni parlamenti gyorsírónak a praxis által is igazolt nevezetes rendszere a fejlődés törvényének megfelelően kezdetben lassabban, később mind hatalmasabban kezdett terjedni. Mint a hogy a győztes hadvezér fogolylyá tett vagy lesújtott ellenei fölött diadalmaskodik: úgy győzött Gabelsberger műve is minden ellenséges ármányok ellenére a szellem nagy harcainak csatamezején. Diadalainak híre hazánkba is eljutott. Akadtak lelkes férfiak, kik hazafias kötelességöknek tartották a szabadszólás édes testvérét, a gyorsírást is felkarolni, ezt nyelvünkön művelni, sőt szélesebb körben terjeszteni. Hosszadalmas volna mindazoknak neveit felsorolni, a kik hazánkban a gyorsírás terjesztése és művelésében külön-külön és egyesült erővel fáradoztak.

De el nem hallgathatjuk a magyar gyorsírás legbuzgóbb apostolának *Markovits Ivánnak* nevét. Hiszen az ő neve valóságos gyűjtő fogalma mindazon nemes törekvéseknek és tiszteletre méltó sikereknek, melyek 1863-ban történt föllépésétől kezdve három egész évtizeden át az ő emlékéhez fűződnek. Ő ültette át Gabelsberger rendszerét nyelvünkre. Ő mutatta meg először a magyar közönségnek, hogy milyen bámulatosan könnyű e rendszer elsajátítása, mennyire egyezik nyelvünk szellemével s milyen könnyűvé lehet általa a legfárasztóbb írásbeli munka is. De nemcsak magyar földön, de a haza határain túl is felhangzott az elismerés szava Markovits működése felett. A gyorsírás történelmének alapos ismerője, a nagy tekintélyű Faulmann, ki merte nyilatkoztatni, hogy »a magyar gabelsbergeri gyorsírás magasabb fokon áll, mint az eredeti rendszer, mert átvette ugyan Gabelsberger rendszerének minden jó tulajdonságát, de egyttal iparkodott a feltünőbb hiányokon vagy tévedéseken segíteni.«

Markovits agitatorius szellem lévén, tankönyvek, folyóiratok kiadása, egyesületek szervezése, pártolása és felvirágoztatása által alig egy negyedszázad alatt olyan általános elterjedést tudott biztosítani a gyorsírásnak, hogy az nemzeti műveltségünknek egyik alkotó elemévé, úgyszólván köz-

szükségletté vált. Egymásután támadtak gyorsíró-iskolák, vidéki gyorsíró-körök és a budapesti országos magyar gyorsíró-egyesület.

Az általános érdeklődés fölkeltésének nagy munkájában Markovits nem kevés gyönyörrel tapasztalhatta, hogy a nagy Magyar Alföld metropolisának, Szeged városának egyik legnépesebb iskolája, a kegyesrendiek vezetése alatt álló városi főgymnasium az elsők közé állott, hogy az új művészetet elsajátítsa és azt hasznosan értékesítse.

Valóban már az 1864/5. tanévben ott találjuk *Szölösy* Mihály tanár nevét, ki 21 tanulóval kezdte előadni a Gabelsberger-Markovits rendszerű gyorsírást.

A következő két évben (1867—69.) *Rohrbach* Kálmán főgymn. tanuló néhány társát dicséretes buzgalommal oktatta a gyorsírásban; s a következő két évben pedig *Krizsa* Mihály tanuló — az évi értesítők tanúsága szerint — tanította társait.

Az 1872/73. tanévben ismét egy tanárt látunk a rk. tantárgyak tanítói sorában. Ez a korán elhunyt, nagy tudományú piarista, *Volly* István dr. volt, a ki 10 tanulóval ismertette Gab.-Mark. rendszerét.

Az 1873/74. tanévben Keszthelyi Endre k. r. tanár már 30 tanulót tanított a negyedik osztálytól fölfelé, 1875/76-ban ismét egy 8. oszt. tanuló, Kalmár Antal tanított összesen 30 haladót és kezdőt.

Ez az évek óta nagyobbodó érdeklődés a gyorsírás ügye iránt s a kezdőket oktatók buzgósága tette lehetővé, hogy olyan élénk szellemi mozgalom indulhatott meg intézetünkben, melynek a gyorsírás egyik leglelkesebb terjesztője, Bódogh János távíró főtitzt állván élére, az írás művészetének terjesztésére állandó kör alakulhatott.

Bódogh János az 1876/77. tanévben vállalta el intézetünkben a gyorsírás tanítását. Az évi értesítő a következő szavakkal emlékezik meg ez esetről: »A gyorsírás tanítására szerencsés volt az intézet Bódogh János m. kir. távírótitztet, a budapesti gyorsíró-egyesület tagját megnyerni, ki az ifjúságot egész éven át csekély tandíjért oktatta.« Első évi tanítványainak száma 46 volt. Ez időtől fogva 1893-ban történt távozásáig évről-évre nagyobb számú ifjúság tanulta a gyorsírást, úgy hogy méltán mondhatta róla a b. emlékü Markovits: »Gyorsíró közönségünknek nincs oly buzgó, nincs oly tevékeny és kétségtelenül ügyes tagja, ki a gyorsírás terjesztésében annyi sikert tudott volna felmutatni, mint Bódogh János.«

Belátták ezt az ifjak is és napról-napra többen kezdtek foglalkozni a gyorsírással. Meggyőződtek arról, hogy a gyorsírás alapos elsajátítása által jelentékenyen megkönnyíthetik írásbeli munkáikat; s hogy ennek megtanulása inkább kellemes szórakozás, mint fárasztó munka. Ilyen előzmények után nem sok rábeszélés kellett ahhoz, hogy az ifjak Gyorsíró-kört alakítsanak.

1878. év január havában 47 taggal magalakult a szegedi főgymn. Gyorsíró-kör, melynek története ez időtől kezdve a buzgó munkálkodásnak, a szorgalom műveinek és a nagyobb sikereknek egész láncolatából áll.

A főbb adatok a következők :

A kör védői tisztét Magyar Gábor főgymn. igazgató vállalta el, a ki annak megalakulása óta mind maig jótevője és pártfogója maradt. A vezető tanár tisztét 1893. év október haváig Bódogh János s ez idő óta Varjú János k. r. tanár és okl. gyorsíró töltik be. Évenként a 7. és 8. osztályú tanulók közül két-két előadó, egy-egy titkár, pénz- s könyvtáros és jegyző választatnak.

A kör tagjai egy-egy forintot, később egy forint ötven krajczárt kezdtek fizetni a kör céljaira. Hetenkint 2 óra tartatik és pedig egy időben a haladóknál és kezdőknél is. Ez oly módon történik, hogy a végzendő anyagot a kezdőknél az egyik órában a vezető tanár magyarázza, a másikban a választott előadó a példák alapján begyakoroltatja. Ugyanez az eljárás a haladóknál is, csakhogy fordított sorrendben.

Havonként kisebb, negyedévenként nagyobb versenyírások tartatnak köhyv- és pénzbeli jutalmakkal. A tagok évenként résztvesznek a budapesti írásversenyeken s minden évben akad két vagy három nyertes, köztük akárhány első díjas. (Az évenkénti verseny írások első nyerteseinek névsora az ismertetés végén található.)

Már az alakulás évében létesült egy könyvtár, mely azóta a tagok díjaiból évről-évre gyarapodik. Kiváló jótéteményben részesítette a kört Magyar Gábor, főgymn. igazgató, mint a kör védője, midőn az 1879. árvíz-veszedelem következtében ideiglenesen megszűnt gyorsíró-körnek elhanyagolt könyveit összeszedetvén, a maga költségén beköttette s a könyvek számára egy nagyobb könyvszekrényt csináltatott.

Az 1880/81. évben a szomorú emlékezetű árvíz-katasztrófa után a kör 60 taggal csakhamar újra alakult s kezdte felküzdeni magát a legjobb nevű körök közé. A budapesti gyorsíró-egyesület orsz. pályázatának első díjait ismételten két szegedi gymn. tanuló nyerte el. (Horovitz Holló Sándor, a későbbi országgyűlési gyorsíró és Hegedüs Ferencz, tankönyvíró). A nyilvánosság előtt is kezdtek szerepelni a kör tagjai. Így Szeged város köztörvényhatósági gyűlésein körünk tagjai irták le a helyi lapok számára az elmondott beszédeket.

Nevezetes eseménye volt ezen évnek a körvezető tanárt ért ama kitüntetés, hogy a Budapesti Magyar Gyorsíró-Egyesület, a gyorsírás sikeres terjesztéseért, aranytollal tisztelte meg.

Az 1882/83. tanévben választotta meg ugyancsak az említett egyesület Bódogh Jánost tiszteletbeli tagjává.

Az 1885/86. évben jelent meg a kör vezető tanárának Levelező Gyorsírás cz. munkája, majd a Gyakorlati és Parl. Gyorsírás is. Ezen művek

piazar kiállítás, helyes módszer és minta szépségű autographia által a kritika és a gyorsíró közönség egyhangú elismerését nyerték ki.

1887-ben tartotta a kör 10 évi fennállásának emlékünnepest. Az évfárá vizsgálat alkalmával felolvasták a körnek addigi történetét s azután jól sikerült versenyírást rendeztek.

Ugyanezen év április havában volt a Budapesti Magyar Gyorsíró-Egyesület negyedszázados jubileuma is. A központi írásversenyen gyorsíró körünk ekkori (Flesch-Feles-Sándor, a későbbi orsz. gyorsíró) és volt tagjai nyerték az első díjakat. Ezen utóbbiak között három joghallgató is szerepelt, névszerint: Lefkovits Áron, Schulhof Zsigmond és Becsey Károly. Érdekes mozzanata volt ennek a jubilaris ünnepnek az a beszéd, melyet a vigadóban tartott ünnepi lakomán Hegedűs Pál tanár mondott. A nevezett tanár ez alkalommal Szegedet, mint a magyar gyorsírás egyik gócpontját élteté, meglepéssel jelentvén ki, hogy az utóbbi versenyeken leggyakrabban szegedi főgymn. gyorsírók vívtak ki maguknak elismerő kitüntetések. Ugyanekkor Bódogh Jánost is élteté, mint egy gyorsírás alapítvány létesítőjét.

Az 1888. év hozta meg a körnek amaz örömhírt, hogy egyik kitűnő tehetségű volt tagját »Horovitz (Holló) Sándort, országgyűlési gyorsíróvá nevezték ki.« Nevezetes volt még ez az év arról is, hogy a budapesti második orsz. írásversenyen az összes díjakat szegedi gyorsírók nyerték.

A köv. évben (1889) a budapesti magyar gyorsíró-egyesület körünknek a gyorsírás művelése és terjesztése érdekében kifejtett közhasznú működéseért *dicsérő okmányt* küldött. Ugyanekkor a központi írásversenyen s a correct-stenogramm pályázaton szegedi gyorsírók nyerték első díjakat.

Az 1890/91. tanév folyamán választotta meg a kör főt. *Schell Antal* egerághi plébános urat tiszteletbeli tagjává. A vezető tanárt viszont a *pápai* és *eperjesi* gyorsíró-körök tüntették ki hasonló elismeréssel.

Az 1891/92. évben valósult meg az a régen ápolat terv, hogy a gyorsíró-kör érdekeinek és a közügynek organumául lap indittassék. 1892. jan. 15. Gyorsírási Közlöny címmel helyi és közérdekű lapot adott ki a kör Bódogh János főszerkesztésében, mely csakhamar egyike lett a legolvasottabb szaklapoknak. Szépirodalmi olvasmányok, szakdolgozatok, hírek és egyéb közérdekű tudnivalók közlésén kívül legkivált a fenyegetett írásegység létrehozását tűzte ki programul. Rövid, két évi főnállása alatt el is érte kitűzött feladatát, mely nem állott egyébből, mint meggyőzni a központot az írásegység megvalósításának szükségességéről. Az írásegység részben e lapnak irányelvi szerint valósíttatván meg, mely így tulajdonképeni hivatását befejezván, a főszerkesztőnek Budapestre való távozásával, megszűnt.

Az 1892/93. tanév nevezetes eseménye volt Markovits Ivánnak, a gyorsírás apostoli szellemű vezérének és Czigán János, ügyvéd, veterán gyorsírónak körünk disztagjaivá történt megválasztása.

Az 1893-ik év végén Bódogh János, a kör vezető tanára, megvált intézetünkötől. A budapesti, illetőleg országos magyar gyorsíró-egyesület ugyanis méltányolván Bódognak a gyorsírás művelése és terjesztése érdekében kifejtett nagyhatású működését, Markovits Iván halála után, az ügyek középponti vezetése és a szaklapok szerkesztése végett az egyesület ügyvezető igazgatói tisztét ruházta rá. A távozásával megüresedett körvezető tanári tisztet, Magyar Gábor igazgató felhívására *Varjú János*, tanár, okl. gyorsíró s az orsz. magy. gyorsíró-egyesület választm. tagja töltötte be. Nevezett tanár a kör ügyeink vezetését mindenben az előd által követett módon teljesíti. Meghagyta az előadói intézményt, a mi által a haladó ifjakat nagyobb vetélkedésre serkenti. Havonként díjtalan, negyedévenként díjakkal összekötött versenyírást tartat. A levelezői intézmény által pedig a kört az orsz. egyesület középponti irodájával állandó összeköttetésben tartja. A pénz- és könyvtár kezelésére külön-külön tisztviselőket választat, a kik működésükről havonként beszámolnak.

Az 1893–5. tanévek nevezeteseb eseményei a következőkben összegezhetők :

A kör volt vezetője, Bódogh János úr nagy hatású szegedi működésének emlékezetére egy 275 drb tan- és olvasókönyvből álló alapítványt hagyományozott a kör könyvtárának azon kikötéssel, hogy a jutalmazásra szánt vagy eladott könyvek értéke a könyvtár javára tőkésítve legyen mindaddig, míg nagyobb összegre nem rug, s ennek jövőendő kamatai versenyírások jutalmazására fordíttassanak. — A kör ezen nagylelkű alapítványt megérdemlenni óhajtván, elhatározta, hogy volt vezető tanárának érdemeit jegyzőkönyvi hálával megörökíti s neki körünk *örökös dísztagságát* följánlja. Az erről szóló jegyzőkönyvi kivonatot egy díszes kiállítású okmányban, melyet a főgymn. igazgatója s a kör jelenlegi vezető tanára aláírásukkal hitelesítettek, 1894. márczius havában hoztuk a kitüntetett tudomására.

Bódogh János úr a kitüntetést meleghangú levélben köszönvén meg, a hozzá lapjainak előfizetési árában beküldött 10, azaz tíz forintnyi összeget a kör pénzalapjának gyarapítására ajándékozta.

A lefolyt két utóbbi tanévben (1893—95.) százötven tagja volt a körnek ; fennállása óta összesen 1530.

Nagyobb verseny évenként négy tartatott, melyek közül egy mindig a *Gabelsberger emlékezetére* rendezett (febr. 10-ike táján) ünnepi gyűlésen folyt le ; a többi a tanév folyamán 3—3 havi időköz után és a tanévek végén. A Gabelsberger ünnepélyt, mint az elődök által gyakorolt kegyeletes szokást, a nagymester emléke iránt való tiszteletből évenként mi is megtartjuk s utódainknak is emlékezetébe ajánljuk ; hozzáadván, hogy ezután minden év április havában Markovits emlékezetét is ünnepelni kívánjuk.

Az Orsz. Magyar Gyorsíró-Egyesület által hirdetett correct-stenogramm versenyekben évről-évre ezután is részt vettek növendékeink. Így az 1893. év pályázatán *Böröcz Mihály* és *Klumák János* tanulók egy-egy aranyból

álló első díjat, *Kiss Zoltán* pedig elismerő oklevelet nyertek. A következő 1894. év folyamán *Zimányi Lajos* 1 drb 20 koronás arany vidéki díjat érdemelt. Végül 1895. év márczius havában *Zimányi Gyula*, *Becker Mihály* és *Klein Béla* felsőbb oszt. tanulók vívták ki a budapesti bíráló bizottság elismerését.

A szokásos tavaszi és őszi írásversenyekre a két utolsó tanévben is küldött tagokat a kör Budapestre. Így 1894. márczius havában *Böröcz Mihály* VII. o. tanulót, a ki a 150 szótagú versenyírás első (egy arany) díját kapta, a kör költségén küldöttük a fővárosba. Ugyanezen év őszén (okt. 27.) ismét körünk tagja nyerte az egy aranyos vidéki díjat, névszerint *Milkó Vilmos* VIII. o. tanuló.

Gyorsíró-köri alapítványunk az alapító Bódogh János nevét viseli, kinek szándéka szerint kezeltetvén, eddig 50 azaz ötven forintnyi jövedelmet hozott, mely összeg a Szeged-csongrádi takarékpénztárban gyümölcsözik. (82,802. sz. a.)

A kör könyvtára az évről-évre megjelenő gyorsírási művekkel folyton gyarapszik; jelenleg 120 műből áll, 200 kötetben. Ezenkívül körünk könyvtárát évről-évre gyarapítjuk az országban megjelenő Gab.-Mark. rendszerű gyorsírással írt lapok egy-egy példányával, úgymint: Gyorsírászati Lapok, Budapesti Gyorsíró, Gyorsírászati Hírlap, Soproni Gyorsíró, Debreczeni Gyorsíró stb. Azonkívül a tagok is járhatnak különféle gyorsírási lapokat.

Német nyelvű gyorsírással is foglalkozott iskolánk. Így az 1893/94. tanévben Szabó László VIII. o. tanuló kezdett a német nyelvű rendszerre híveket toborzani; s azóta évről-évre akadnak követői; ez utóbbi esztendőben három volt ilyen tag: Schiller György, Schreiber Jakab és Lukhaub Gyula tanulók.

Végül mint statisztikai adatot megemlítenedőnek tartjuk, hogy a főgymn. tanuló ifjúság között jegyzeteinek készítésénél 56 tanuló használja a gyorsírást. Majdnem 150-re tehető azok száma, kik a levelező írást már elsajátították ugyan, de a magasabb fokú gyorsírás alaposabb tanulmányozására még idejük nem volt.

* * *

Gyorsíró-iskolánk történetét áttekintvén, ifjúságunk és intézetünknek egykori tagjai jóleső érzéssel vehetik tudomásul a tényt, hogy nem hiában éltünk, működésünknek parányi ugyan, de tisztos nyomai maradtak. S hogy ez ismertetés lehetőleg hű legyen, itt közöljük körünknek 18 éves fennállása óta első díjat vagy jutalmat érdemelt tagjainak beltürendes névjegyzékét elismerésül a multnak, buzdításul a jövőnek.

A szegedi főgymn. gyorsíró-iskola első díjat vagy elismerő oklevelet nyert tanulóinak betűrendes névjegyzéke.

(1878—1895.)

- **Bauer János*, 1894/5. egy 180 szótagú diktatum leírásáért első díjat nyert Szegeden. (Bódognak is tanítványa volt.)
- Bäumel Mór*, 1883/84. évi correct-vitaírás versenyen 1 első díjat kapott Budapestről.
- **Becker Mihály*, 1894/5. évi correct-stenogramm pályázaton és 1896. márcz. 22-iki orsz. írásversenyen Budapesten.
- Bezdán József*, 1883/84/85. tanévek alatt minden minta-stenogramm versenyen első díjat érdemelt.
- 5 *Békei Nándor*, 1887—89. a budapesti orsz. írásversenyekről egy-egy aranyból álló díjakat hozott.
- Blaustein Náthán*, 1891/92. percenkint 200 szótag hibátlan utánírásáért egy aranyat kapott Szegeden.
- **Böröcz Mihály*, 1892—94-ig a correct-st. versenyen, az orsz. írásversenyen és helyben megtartott 200 szótagos versenyírás jutalmaképpen mindig egy aranyat nyert (Bódognak is tanítványa volt.)
- **Brandstetter Arthur*, az 1896. évi januári correct-st. versenyen elismerő oklevelet érdemelt.
- **Csőke Imre*, 1896. évi januári u. a. versenyen szintén.
- 10 *Dobai Gyula*, 1888/89-ben nyert helyi első jutalmat.
- Flesch (Feles) Sándor*, 1885—87. tanévek alatt a budapesti orsz. írásversenyeken két ízben egy-egy aranyat. Jelenleg *országgyűlési gyorsíró*.
- **Friedrich András*, az 1896-iki helyi versenyen első díjat kapott.
- Gera Antal*, 1895. febr. és 1896. febr. helyi versenyeken jutalmazva, úgyszintén 1896. jan. correct-st.-ért elism. oklevéllel kitüntetve.
- Gera Károly*, 1888—90-ig a helyi és budap. versenyeken egy-egy aranyat.
- 15 *Gombkötő János*, az 1887/88. budap. jeligés pályázaton érdemelt első díjat.
- Hegedűs András*, 1883—86. correct-st., valamint az orsz. versenyíráson első díjakat.
- † *Hegedűs Ferencz*, 1880/81. az orsz. és u. a. évben a helyi versenyen szintén első. Tankönyvíró és okl. gyorsíró lett.
- **Hentz Károly*, az 1896. jan. correct-st. versenyen elism. oklevelet nyert. (Csereinek is tanítványai volt.)
- † *Horovitz (Holló) Sándor*, 1878—81-ig három ízben vivta ki a legelső díjakat Budapesten. 1887-ben *országgyűlési gyorsíró lett*.
- 20 *Kellner Zsigmond*, 1888/89. 200 szótagú versenyben első lett Szegeden.
- Klein Béla*, 1895. febr. 10. Gabelsberger ünnepen 180 és 150 szótagú versenyírásban győztes lett s correct-st.-ért is kapott elismerő iratot Budapestről.

- Klein József*, 1883/84. correct-st. első díjat.
Klumak János, az 1892—93. correct-st. versenyen egy arany.
Krisztonovics Jenő, 1878—80-ig a helybeli és orsz. versenyeken mindig győzött.
- 25 *Kovács K. Rókus*, 1887—88. a helybeli írásversenyen első díjat.
Lefkovits Áron, 1881—83. a budapesti correct-st. versenyen két ízben elsőként nyert.
Lippay Lajos, 1879—80-ig a helyi versenyeken lett nyertes.
Mártis Imre, az 1888/9. correct-st., 1890/91. a helybeli versenyeken első volt.
Mondschein Vilmos, 1881—84. a budapesti írásversenyekről hol első, hol második díjat hozott.
- 30 **Motika Adolf*, az 1896. correct-st. versenyen elism. oklevelet nyert.
 **Milkó Vilmos*, az 1894. írásversenyen Budapesten egy aranyat érdemelt; helyi díjakat is nyert. (Bódognak is tanítványa volt.)
Noszlopy Antal, 1885/6. dicsérő okmányt kapott Budapestről.
Pap Róbert, 1888—91. correct-st.-aival évenként elismerő okiratokat is egy arany melltűt is kapott.
Pelikán Ede, 1881—82. correct-írásával első díjat Budapesten.
- 35 *Pollák Izsó*, 1878. helyi első díjat nyert. Ő volt a gyorsíró kör legelső nyertese.
Reinitz Ármin, 1890/91. egy arany első díjat helyben.
Schlesinger János, 1880/81. vitairó-versenyen Bpsten.
Szabó László, 1891—93. a budapesti írásversenyeken minden évben. A »Gyorsírási Közlöny« főmunkatársa. Az Eremités-pör tárgyalásait a délvidéki lapok számára jegyezte.
Szeles János, 1887—88. a helyb. írásversenyeken első jutalmat.
- 40 *Szinger Sándor*, 1888/89. u. i. hasonló díjat.
Szécsén Ferencz, 1892—93. a budapesti és helyi versenyeken is győzött.
 **Thomay Ernő*, 1895/96. Gabelsberger ünnepeken helyi első jutalmakat érdemelt. (Bódogh Jánosnak is tanítványa volt.)
Vass Károly, 1888/89. a budapesti correct-st. versenyen és
Vásárhelyi Gyula, 1883—85. ugyancsak a budapesti és helyi versenyeken egy-egy aranyat kaptak.
- 45 *Weil Izidor*, 1882/83. és
Weiner Márton, 1880/81. a budap. correct-vitairás versenyen aranyat, illetőleg elism. okmányt érdemeltek.
 **Zacharia Emil*, az 1896. évi jan. correct-st. versenyen elism. okiratot.
 **Zimányi Gyula*, az 1894/96. budap. correct. és helybeli 180 szótagú diktatóriumok egy-egy aranyos díjait több ízben. (Bódognak is tanítványa volt.)
 **Zimányi Lajos*, 1893/94. a budap. correct-st. és az évvizsgálat vitairásának első, egy-egy aranyból álló díjait kapta.

Ezenkívül majdnem 500-ra rúg azon tanulók száma, a kik feltűnőbb sikerrel, sőt jutalmazásokra is érdemesen tanulták és alkalmazták a *gyorsírást, de elsődíjat* nem nyerhettek.

A csillaggal jelölt tanulók Varjú János tanítványai közül valók.

3. Önképző-kör.

A helyesen fölfogott önképzés elve, a célra vezető módszer és alkalmas eszközök az igazi önművelésnek mellözhetetlen tényezői. Az ember a fejlődés, haladás útján másoknak és önmagának hatása alatt áll, csak az a nagyon kívánatos e dologban, hogy azon hatások úgy rendeltetésének, mint természetének és egyéb viszonyainak megfeleljenek. Természetszerű kötelesség tehát, hogy az iskola az ifjú lelket se el ne fojtsa, se teljesen szabadjára ne hagyja, hanem az igazi nevelő bölcseségével és szeretetével kalauzolja.

Azok, kik a tanuló ifjúság között az önképzőköröket életbe léptették, nem a divatnak hódoltak, hanem mindenestre valami ok és cél indította őket erre. Az önképző-köröket is mint intézményeket az élet próbálja ki, s az ifjúság vezetőinek, oktatóinak feladata, hogy az észrevett hibákat kijavítsák, a fölmerült hiányokat kipótolják s a mi kiválóan fontos, az észszerű határokat megvonyán, a túlzásnak elejét vegyék.

Az iskolai tanulmányok mellett az önképzést, mint az elme és szív művelés jelentékeny eszközét, az idők viszonyaihoz alkalmazkodva intéztünk már a múlt században hasznosította; azonban szervezett alakot csak jelen században öltött. Dr. Horváth Cyrill, tud. akad. rendes tag, később egyetemi bölcsellettanár 1840-ben élére állt az ifjúság önképzésének, s az ő buzdítására alakult ezen évben május hó 7-én »A szegedi bölcselkedők olvasó- és működő társasága« s ugyanezen év november havának 5-én tartott ünnepélyes gyűléssel meg is kezdte működését. A felsőbb iskolai hatóság a következő évben megerősíté a társaság szabályait, ezeknek alapján folytatta azután munkáját Horváth Cyrill vezetése alatt. A hetenkint tartott gyűléseken felolvasták a tagok saját költeményeiket, szavaltak majdnem kizárólagosan magyar klasszikus költők műveiből, olykor magyar nyelv és verstani kérdéseket tettek megbeszélés tárgyává, majd pedig Horváth Cyrill tartott előadást a magyar irodalomról. A társaság félékenként nyilvános gyűlésen számolt be munkásságáról s mutatta föl önképzésének eredményét, mely »a számos vendégeket közörmre és éljen zengésre hevíté.« Az 1841—42-iki iskolai évtől kezdve a munkálatok között a latin, görög és német irodalomból fordítások és ezeken kívül elbeszélések is fordulnak elő, továbbá ezen évben a tanári testület a tőle érdemeseknek ítelt munkálatokat jutalmakkal tüntette ki. Majd később a prózai dolgozatok is kezdenek tért foglalni a munkakörben. Azonban 1845-ben megakadt az önképzés ügye, mert a Helytartótanács a mondott év június havában az ifjúság közt fennálló

mindennemű társaságot feloszlattott. Két évi szünetelés után 1848-ban ismét életre kelt az önképzés szervezett munkája, melynek azonban az osztrák uralom csakhamar véget vetett. Az elnyomatás idejében Nagy Márton, majd 1858-tól ismét Horváth Cyrill táplálgatta az önképzés tüzét a tanulók lelkében; az ő buzgóságuk, bölcsességek és tapintatosságuk megtalálta a módot és eszközöket, hogy e szomorú politikai időszakban miként kell az ifjúság lelkében, szívében a magyarság, tudomány és erény csiráit ápolni és melengetni; ha a nyilvánosság nem is vehetett tudomást a nemes munkáról, ez azért folyt az intézet falain belül, talán még tisztább és őszintébb volt a buzgóság, mert csak a lelkes tanárnak és a lelkesedő ifjúságnak szívéből táplálkozott.

1862. évi okt. hó 19-én alakult meg újra a társaság dr. Somhegyi Ferencz, akad. tag, később egyetemi történelem-tanár elnöklete alatt s ekkor vette föl az »Önképző-kör« nevet; Somhegyi Ferenczet nemsokára Gyalóky Ferencz főgymn. tanár váltotta föl, majd pedig Baranyai Zsigmond igazgató állt az önképző-kör élére; úgy látszik azonban, hogy a kör szervezésében hiányok voltak, mert azt az eredményt, melyet a tagok nagy számánál fogva várni lehetett, nem tudta fölmutatni. Midőn Magyar Gábor 1870-ben átvette az önképző-kör vezetését, jótékony változás állott be, a mennyiben az ifjak munkássága abba az irányba terelődött, a melyben az önképző-kör célját haszonnal szolgálhatni; a kör tagjai szép sikerrel gyakorolták magukat a külföldi remekírók fordítása s a hazaiak olvasásában, a szavalásban és önálló dolgozatok készítésében és pedig nemcsak a szépirodalom, hanem a komolyabb tudományok u. m. a természet- és mennyiségtan, a bölcsészet és történelem ágaiban is. A mit Magyar Gábor meghonosított az önképző-körben, azt folytatta tovább Horvát Sándor főgymn. tanár, a ki 1872—73. iskolai évtől kezdve 7 éven át volt az önképző-kör vezetője. A tagok munkássága nagyobbodott, a szavalásban és szónoki előadásban szorgalmasabbak voltak a kör tagjai; már előbb megtették, most csak folytatták, hogy irodalmunk kimagasló alakjainak emlékezetét a kínálkozó alkalmakkor fölelevenítették, ezeken kívül verseny-szavalásokat rendeztek és a tagok munkakedvét pályatételek kítűzésével élesztették; azonban a tagok száma nagyon nagyon megfogyott, mert az 1875—76-iki iskolai évtől kezdve a Rendtartás értelmében csak a két felső osztály tanulói lehettek az önképző-kör tagjai. A tagok számának kisebbedése a kör munkálkodásában érezhető hiányt nem okozott, a mit az igazol, hogy a hetenkinti gyűléseket megtartották, s többen úgy a szavalásban, mint a dolgozatok készítésében kiváltak szorgalmukkal.

Az önképző-kör tevékenységében az eddiginél nagyobb élénkség és érdeklődés vehető észre 1879—80-tól kezdve, a mikor Cserép Sándor, főgymnasiumi tanár állott annak élére; a munkakörben egy új irány foglalt nagyobb tért: a tagok egymás dolgozatait írásban bírálták meg; nagyon

természetes, hogy a vezető tanárnak kiváló gondja volt arra, hogy se a túlzás, se a visszaélés ne veszélyeztesse a kitzűzött célt; továbbá a költemények nagyon megkevesbedtek, a prózai dolgozatok pedig megszaporoedtak, ezen kívül az iskolai tanulmányágak csaknem mind tért foglaltak a tagok munkakörében; hogy pedig az ifjak foglalkozása még szorosabb kapcsolatba jusson az iskolai tanulmánynyal, Cserép Sándor kezdeményezésére a tanárok szakok szerint pályatételeket tűztek ki, melyeknek körét és a kidolgozás irányát megjelölván, az önképző-körnek egységes célját ezzel még jobban biztosították, a tanulók munkaerejét pedig az esetleges szétforgácsolódástól megmentették. Ezen okok eredményezték azután azt, hogy az ifjak lelkesedése és buzgalma fokozódott a nélkül, hogy ez az iskolai tudományoknak rovására történt volna; megemlítésre méltó végül a város közönségének azon érdeklődése is, melyet a nyilvános ünnepélyek alkalmával az ifjúság munkálkodása iránt tanúsított.

Dicsérettel emeljük ki e helyen a tanügy barátainak s az ifjúság jóakaróinak azon áldozatkészségét, hogy az önképző-körnek szorgalmasabb tagjait egyrészt elismerésül, másrészt buzdításul megajándékozták; első sorban a főgymnasium tanári testülete az, mely évről-évre nemcsak szóval és erkölcsi gyámolításával, hanem anyagi jutalommal is azon van, hogy az önképzés mentől biztosabban céljt érjen. Föl kell itt említeni buziási Eisenstädter Róbertet, a ki az 1890—91. iskolai évben az önképzőkör számára ezüst- és bronz-érmekeket veretett, hogy azokkal a kör szorgalmasabb tagjai évenként megjutalmaztassanak; az érem nyomót az önképző-körnek ajándékozta s így az érmek időnkint megújíthatók.

Cserép Sándor 11 éven keresztül volt az önképző körnek vezetője, a kit az 1891—92-iki iskolai évben Sáfrán József, főgymn. tanár váltott fel. A tanuló ifjúság a már biztosított helyes irányban és a lelkesítő hagyományok hatása alatt folytatja munkáját nem kisebbedő buzgalommal és eredménnyel.

4. Iskolai ünnepek.

Fontos egyéni és társadalmi érdekek vannak az iskolához kötve, a melyeknek lélekből jövő és okos szolgálata a felelősség nagy súlyát rakja azok vállaira, kik az ifjúság nevelésére és oktatására kötelezték magukat. Midőn az iskoláknak életét elfogulatlan lélekkel nézzük; midőn tevékenységük irányait fölismertük vagy újításaiknak okait és céljait beláttuk: akkor lesz előttünk világos, hogy mily sok dologra kell figyelmet fordítani az iskola életében; akkor győződünk meg arról igazán, hogy az iskola az ő kizárólagosságával mennyire nem felel meg teljesen nevelő és tanító feladatainak. Az iskola végső elemzésben nem lehet cél, hanem csak eszköz; s így az iskola nem önmagáért van, hanem magasabb, erkölcsi, emberi vagy hazafiúi

érdeket szolgál. S a mint az élet a lélek harmonikus tevékenységeinek egy-
sége, úgy az iskola is akkor áll az igazi emberi élet szolgálatában, ha bölcs
körültekintéssel, tervszerű munkával és odaadó szeretettel az egész lelket
neveli, a lélek összes képességeit fejleszti s a tevékenységre buzduzt lelket
türelemmel és élénk gondossággal kalauzolja. Könnyen megérthetni ezeknél
fogva, hogy az elődök az iskola életében miért léptek ki a tantárgyaknak
szorosán megvont köréből, miért engedtek utat az egyes korszakok jogosult,
nemes törekvéseinek az iskola belsejébe; s egyszersmind méltánylással fogad-
juk, midőn a magasabb eszmék cultusára az ifjúságot lelkesíték.

A tanuló szellemének, szívének táplálékát nagyobb részben az iskola
nyújtja s ennél fogva érdekes szemügyre venni, hogy a szoros iskolai tanul-
mányokban és ezeken kívül az ifjúság milyen mértékben adja tanújelét elő-
menetelének és fogékonyságának. Nem szándékom a tanulmányok eredményét
ezen helyen összeállítani, hanem az ezeken kívül végbe ment iskolai ünne-
pélyeknek kívánok néhány sort szentelni.

Tanintézetünk évenként megünnepelte apostoli királyunk ő Felsége leg-
magasb névünnepét, valamint koronázásának évfordulóját. Ezután pedig külö-
nösen irodalmunk jeles alakjai voltak azok, a kik ifjúságunk ünnepléseinek
tárgyát képezték. Így Dugonics Andrásról, a magyarság lelkes apostoláról
és Szeged fiáról csaknem minden évben megemlékezett, a mennyiben kegye-
letének tanúságául halottak napján sirját megkoszorúzta, tiszteletére beszédet
tartott és gyászdalokat énekelt, ezenkívül iskolai ünnepélyen méltatta érde-
meit. Midőn a magyar irodalom történetének kincstárnoka, Toldy Ferencz
ünnepelte félszázados írói működését, ifjúságunk is az ünneplők sorába állott
és nagy közönség jelenlétében róttá le tiszteletének adóját a nagy tudós
íránt. 1882-ben Arany János halálával nagy gyász érte a magyar költésze-
tet, a haza gyászoló fiai között ott volt ifjúságunk is, ünnepélyt rendezett a
nagy költő tiszteletére, melyen Cserép Sándor főgymn. tanár avatott tollal
ecsetelé vesztességünket, mely Arany János halálával ért s egyszersmind
jellemező vonásokkal rajzolja a dicsőséget, melyet költészetével irodalmunkra
árasztott. 1890. febr. havában a legnagyobb magyar dalköltőnek Petőfi Sán-
dornak szentelt egy ünnepet, melyen költeményeiből vett szavalatokkal, di-
csőítő beszéddel s a tőle művelt költeményfajok ismertetésével állítá tanuló-
ifjúságunk maga elé Petőfinek érdekes alakját. Midőn 1894. jún. havában
nemzetünk Jókai Mórnak homlokára az elismerés koszorúját fűzé, iskolánk
növendékei sem maradtak el az ünneplők sorából, hanem változatos tárgy-
sorozatú ünnepélyvel vettek részt a nagy regényíró félszázados költői jubi-
leumának örömeiben. Nagyon kedvező alkalom volt ezen év arra is, hogy a
magyar regényirodalom atyjának, Jósika Miklós bárónak, nagy érdemeit mélt-
tassa születésének századik évfordulóján.

Az a dicsőség, melynek a Hunyadyak hazánkat részesévé tették, száza-
dok elmúlásával sem enyészett el az ulódok emlékezetében, nem különösen az

ifjúságában s így csaknem természetesnek találjuk, hogy a kínálkozó alkalomkor tiszteletének kifejezést ad. 1890. ápr. havában Hunyady Mátyás halálának négyszázados évfordulóján növendékeink valóságos örömnünetet ülték, hogy a Gondviselés nemzetünket e nagy királylyal megajándékozta. Mikor Simor János, biboros hercegprímás halálának híre 1891. jan. hónapban bejárta az országot, a gyász és megilletődés, mely e hirnek nyomában kelt, jellemző kifejezése volt a közérzésnek: a haza egy kiváló fiát veszítette el. Iskolánk ugyanezen év febr. 28-án gyászünnepet szentelt a nagy nevű főpap, a bőkezű művészet-pártfogó és jótékony emberbarát emlékezetének.

»Nem hal meg az, ki milliókra költi dús élte kincsét, ámbár napja múlt«; ezt mondja a legnagyobb magyarról, Széchenyi István grófról a Toldi költője. A nagy reformator neve hazafias program, melynek egyes pontjai csak lassan valósúlnak nemzetünk életében. Az életnek, a prófétai szellemnek az a gazdasága, mely Széchenyit nagyjaink között annyira kitűnteti, nemcsak elismerést és tiszteletet, hanem hódolatot követel a hazafi lélektől. Természetesnek fogjuk találni azt, hogy az ifjúság, mely annyira hajlandó múltunk nagyságán lelkesedni; annyira hajlandó nagyjaink nemes alakjait csaknem rajongó tiszteletével körülvenni, örült az alkalomnak, hogy Széchenyit ünnepelhette születésének 100-ik évfordulóján, 1891. szept. 21-én.

1892. jan. 10-én intézetünk a város közönségének lelkes részvételével Magyar Gábor főgymnasiumi igazgatónak 30 éves tanári működése alkalmából egy szép ünnepélyen fejezte ki örömét, nyilvánította köszönetét és háláját érdemes vezetőjének. Ugyanezen év jubilaris éve volt hazánknak; dicsőségesen uralkodó apostoli királyunk, I. Ferencz József Ő Felsége, 1867. jun. 8-án koronáztatott meg a nemzet közlekedése közt Szt. István koronájával; e ritka hazafias esemény 25-ik évfordulója nagy ünnepe volt a hazának, a melyen a szegedi főgymnasium ifjúsága egy tartalmas tárgysorozatú ünnepélylyel osztozott a közörömben s fejezte ki hódolatát a koronás királynak. A magyar önérettel tekinthet vissza multjára, melynek dicsősége lelkesedéssel, viharos és vészes szakai az erő tudatával töltik el lelkét. Szent László büszkesége a hazának még 8 század multján is. Iskolánk ifjúsága fölhasználta azt az alkalmat, mely szentté avatása hétszáz éves évfordulóján kínálkozott, hogy a szent, lovagias, bölcs és kegyes király iránt való tiszteletét kifejezze; a mondott évben jún. 27-én lelkesült ünneplő közönség jelenlétében szavaltokkal, felolvasásokkal, dicsőítő beszéddel és énekkel magasztalá a nagy királyt. Midőn a gondviselő apostoli király az ifjúság nevelésében és oktatásában szerzett érdemeiért a szegedi főgymnasium igazgatóját, Magyar Gábort, a Ferencz József-rend lovagkeresztjével tüntette ki, ifjúságunk 1893. febr. 26-án nyilvános ünnepélyen fejezte ki örömét és háláját a királyi elismerésnek e közönhajt kielégítő nyilvánulásáért. Az 1894. volt 50-edik éve annak, hogy dr. Horváth Cyrill a szegedi lyceum tanulói között önképző társaságot alakított. Ezt az évfordulót, melyen az ifjúság a régi ifjúságot ünne-

pelte, 1894. május hó 6-án nagy közönség jelenlétében, mintegy vetélkedő buzgósággal tarták meg tanulóink, mely ünnepélynek a szép szavatok, lelkes énekek és hatásos zenedarabokból álló tárgyai között kiválik az önképző-kör 50 éves története. Hazánk hosszú történetében az államalkotó elődök tiszteletének külön története van. Első ezek között az első apostoli király Szent István, a kiben Magyarország nemcsak a szervező államalkotót, hanem égi szent pártfogóját is hódolattal tiszteli. Az ősök szép példájának követése volt azon ünnepély, melyet intézetünk ifjúsága 1895. május 12-én tartott, hogy a szent király megkeresztelésének kilencz százados évfordulója alkalmából nemzetünk e büszkeségének vallásos kegyelettel adózzon.

A kereszténység atyja, XIII. Leo pápa, az 1893-ik évben kiváló ünnepelésnek volt tárgya; püspökké szenteltetésének 50-ik évfordulója mozgásba hozta nemcsak a katolikus világot, hanem a más keresztény és nem keresztény államok is részt vettek a kath. hívők örömeiben üdvözlétük és tiszteletük kifejezésével. Intézetünk a jelzett év febr. 19-én hálaadó szent misén modott köszönetet Istennek, hogy szent Péter utódját bölcseségével és kegyelmével megáldotta; ez után pedig az iskola dísztermében nagyszámú közönség jelenlétében nyilvános ünnepélyt tartott, hogy ily módon is kifejezze ragaszkodását és hódolatát Krisztus Urunk helytartója iránt.

Ezekhez járulnak még a főgymnasiumi önképző-körnek záró gyűlései, melyek az 1883—84-iki iskolai évtől kezdve nyilvánosan, vendégek jelenlétében folytak le, ezeknek úgy látszik az volt a rendeltetésük, hogy a szülők és tanügy barátok közvetlen tapasztalásból vegyenek tudomást arról, hogy az ifjak körülbelül mivel és mily eredménnyel foglalkoztak az önképző-kör gyűlésein. Ezeken a nyilvános ünnepélyeken, a mint megmaradt tárgysorozataikból kitetszik, a szavakat, felolvasásokat és beszédeket énekek és zenedarabok váltogatták, a mi által érdekesebbek és változatosak voltak az ünnepélyek. Nyilvános ünnepélyt 1871—72-től 28-at tartott az intézet, e 28-ból 21 az utolsó 7 iskolai évre esik. Ennek úgy látszik az az oka, hogy az ifjúságnak az új gymn. épületben tágas díszterem áll rendelkezésére, míg a régi épületben nem volt így.

De nemcsak az eddig felsorolt nyilvános ünnepélyek, melyek a város érdeklődő közönsége előtt folytak le, hanem kizárólag a tanuló ifjúság jelenlétében végbementek is azt mutatják, hogy iskolánk növendékei a nemes eszmék cultusában és a nagy tettek méltó magasztalásában teljesíték kötelességeiket. Így szoros iskolai ünnepélyeket tartottak, a mint az adatokból láthatni, Vörösmarty Mihály, Széchenyi István gróf, Deák Ferencz, Katona József, Tompa Mihály, Zrinyi Miklós gróf, a költő és hadvezér emlékezetére; ezek közül az első 1886-tól évenként előfordul az iskolai ünnepélyek sorában, ezeken kívül 1891-től kezdve rendszeren egy ünnepélynek tárgyát képezik az 1848-iki események. Az iskola följegyzéseiből az tűnik ki, hogy az 1871—72. tanévtől fogva 1895—96-ig a szegedi főgymnasium ifjúsága összesen 27

iskolai ünnepélyt tartott, melyeknek tárgyai szavlatokból, fölolvadásokból, beszédekből és énekekből állottak s így a nyilvános és iskolai ünnepélyek száma 55-re megy.

Elismerés és dícséret illeti azt az ifjúságot, mely, mindenesetre tanárai vezetése alatt, ily módon adja lelkesültségének és a nemesebb dolgok iránt való fogékonyságának tanújelét.

V.

Ösztöndíjak és jutalmak.

a) Az intézetet érdeklő alapítványok.

Bakos Pali-alapítvány. Alapította Bakos Sándor, gr. Wimpffen Simon bánáti jószágainak felügyelője és neje Sohár Berta 1895-ben; tőkéje 400 korona vagyis 200 osztrák ért. frt, melyet a szegedi kegyes-tanítórendi ház gondoz. Az évi kamatok a szegedi főgymnasium önképző-körében egy pályamunka jutalmazására fordítatnak.

Bonnaz Sándor-féle ösztöndíj. Alapította Bonnaz Sándor, Csanád-egyházmegye püspöke 1862-ben; tőkéje 2000 frt, kezeli a Szeged-belvárosi róm. kath. plébános. A kamatokat élvezzi a szegedi főgymn. egy VII. vagy VIII. osztálybeli róm. kath. vallású, jó viseletű és szorgalmas növendéke.

Dr. Cajus Gábor és neje Abeles Regina-féle jutalomdíj. Alapították dr. Cajus Gábor és neje Abeles Regina, szegedi lakosok 1869-ben; tőkéje 1000 frt, kezeli Szeged szab. kir. város. A jövedelmet élvezzi a szegedi főgymn. egy jó viseletű és előmenetelű növendéke valláskülönbség nélkül.

Cserveny János-féle jutalomdíj. Alapította Cserveny János, szigetmonostori lelkész 1884-ben; tőkéje 100 frt; ennek évi kamatait $\frac{1}{4}$ részben egy, a szegedi főgymnasium első osztályába járó szegénysorsú, jó viseletű, szorgalmas, róm. kath. vallású tanuló élvezzi, $\frac{3}{4}$ része pedig a felsővárosi, rókusi és alsóvárosi népiskolák tanulói jutalmazására fordítatik. A tőkét Szeged szab. kir. város kezeli.

Ebner József-féle jutalomdíj. Alapította Ebner József, új-aradi kerületi alesperes s német-szt.-péteri plébános 1846-ban; tőkéje 472 frt 50 kr. A jutalmat a szegedi főgymn. egy olyan VIII., esetleg VII. osztálybeli róm. kath. v. növendéke nyerheti, a ki a hittanban társai közt legjobb előmenetelt tett, jó viseletű, jeles előmenetelű. A tőke a csanád-egyházmegyei káptalannál van elhelyezve.

Horgosi Kárász Anna-féle ösztöndíj. Alapította horgosi Kárász Anna 1871-ben; eredeti tőkéje 37,484 frt 46 kr., melynek évi kamata négy egyenlő részre osztva teljesen árva fiúknak és leányoknak adatik ösztön-

díj. Pályázhat érte Szegeden a polgári vagy középiskolákba járó, vagy innen valamely hazai felsőbb iskolába átment vagy átmenendő jó viseletű, szorgalmas szegedi ifjú valláskülönbség nélkül. Az alapítvány Szeged szab. kir. város kezelésére van bízva.

Kisfaludy-jutalomdíj. Alapította a Kisfaludy-társaság 1883-ban ; tőkéje 1000 frt, melynek két részre osztott kamatjából a magyar irodalomban tanúsított kitünő előmenetelért egy főgym. és egy reáliskolai tanuló jutalmaztatik 25—25 frt értékű magyar szépirodalmi könyvekkel. Az alapítvány Szeged szab. kir. városnál van elhelyezve.

Kovács Jánosné Hoos Margit-féle ösztöndíj. Alapította Kovács Jánosné született Hoos Margit 1881-ben ; tőkéje 4000 frt, mely Szeged szab. kir. város kezelése alatt áll. A kamatok jogosított élvezője egy a szegedi főgymnasiumot vagy a szegedi főreáliskolát jó sikerrel végzett szegedi származású, szegény sorsú, róm. kath. vallású ifjú, ki tanulmányait felsőbb iskolákban folytatja.

Magyar Gábor 30 éves tanári működésének emlékére régi tanítványai által tett alapítvány. Ezen jutalomdíj tőkéje egy darab 500 frtos regáleváltsági kötvény, mely megőrzés és kezelés végett a szegedi kegyesrendi háznál van letéve. A kamatokat egy, a szegedi főgymnasiumban tanuló nem magyar ajkú, de a magyar nyelvben jeles előmenetelt tanúsító, szegényebb sorsú tanuló élvezi.

Makra Imre-féle ösztöndíj. Alapította Makra Imre prépost, főesperes, makói plébános 1867-ben ; tőkéje 400 drb császári arany, mely a csanád-egyházmegyei hatóságnál van letéve. Az ösztöndíjat elnyerheti a szegedi főgymnasiumban tanuló jó viseletű, kitünő előmenetelű, róm. kath. ifjú. Egyenlők közt elsőbbséggel bírnak a rokonok, a szegediek, a szegény szülők gyermekei.

Oltványi István-féle jutalomdíj. Alapította Oltványi István káptalani nagyprépost 1858-ban, tőkéje 5250 frt, mely a csanád-egyházmegyei hatóság kezelésére van bízva. A két jutalomdíjat a család tagjai élvezik, ha nincs a családból jogosított tanuló, akkor a díjak a szegedi főgymnasiumba járó jó viseletű, kitünő előmenetelű szegény róm. kath. tanulók jutalmazására fordítatnak.

Régi szegedi főgymnasiumi tanulók jutalomdíja. 1890-ben alapították a főgymnasium azon növendékei, kik középiskolai tanulmányaikat 1865-ben végezték be. Az 1100 frtból álló alapítvány kamatjával, vallás, nemzetiség és illetőségre való tekintet nélkül évenként oly ifjú jutalmaztatik, a ki az érettségi vizsgálatot a szegedi főgymnasiumban jó sikerrel végezte.

Rózsa Ferencz-féle ösztöndíj. Alapította Rózsa Ferencz, szeged-belvárosi apát-plébános 1892-ben ; tőkéje 5000 frt, mely Szeged szab. kir. városnál van letéve. Az ösztöndíjak közül hármat a szegedi főgymn. jó vise-

letű és előmenetelű, szegénysorsú, róm. kath. vallású tanulói élveznek, harmat pedig a szegedi polgári fiú- és középkereskedelmi iskola növendékei.

Rózsa József-féle ösztöndíj. Alapította Rózsa József szegedi polgár 1865-ben; tőkéje 2000 frt, kezeli Szeged szab. kir. város. A jövedelem jogosított élvezője olyan szegedi születésű ifjú, a ki az érettségi vizsgálatot a szegedi főgymnasiumban kitűnő sikerrel végezte s tanulmányait az egyetemen folytatja.

Rózsa József-féle (második) ösztöndíj. Ezen ösztöndíj az előbbi alapítvány megtakarított kamataiból keletkezett; tőkéje 2000 frt, kezelője Szeged szab. kir. város. A jövedelem jogosított élvezője olyan szegedi születésű ifjú, aki az érettségi vizsgálatot a szegedi főgymnasiumban kitűnő sikerrel végezte s tanulmányait az egyetemen folytatja.

Sobay György-féle jutalomdíj. Alapította Sobay György, Szeged szab. kir. város főorvosa, 1846-ban; tőkéje 840 frt, melyet Szeged szab. kir. város gondoz. A két egyenlő részre osztot kamattal a szegedi főgymn. két jöviseletű és előmenetelű szegedi származású növendéke jutalmaztatik.

Szinger Kornél és Bakos Pali-alapítvány. Alapította Bakos Sándor és neje Sohár Berta 1895-ben; tőkéje 1000 korona, vagyis 500 osztr. ért. frt, kezelője a kegyes-tanítói ház. A kamatot élvezi egy, az érettségi vizsgálaton a hazai történelemből legszebb előmenetelt tanúsító, jó magaviseletű és egyéb tantárgyakban is legalább jó előmenetelű szegedi főgymnasiumi róm. kath. vallású tanuló.

Vetró Sándor alapítványa. Ezen ösztöndíjat Vetró Sándor szegedi születésű, csermői plébános alapította 1884-ben; tőkéje 3333 frt 33 kr. Szeged szab. kir. város kezelése alatt áll. Elnyerhetik első sorban az alapító vérrokonai, ilyenek nemléteben a szegedi főgymnasium vagy főreáliskola jó viseletű és előmenetelű róm. kath. vallású tanulói, kik az alapítványt tanulmányaik bevégeztéig élvezik.

b) Kimutatás az ösztön- és jutalomdíjakról.

Tanév	Ö s z t ö n d í j			J u t a l o m		
	Az ösztöndíjasok száma	Az ösztöndíj összege		Az alapítványt élvezők száma	Az alapítványból élvezett összeg	
		frt	kr.		frt	kr.
1885—86	15	2262	24	5	168	40
1886—87	11	1735	24	5	168	40
1887—88	12	1580	04	5	168	40
1888—89	12	1630	04	5	168	40
1889—90	14	2050	04	6	173	40
1890—91	13	1870	04	6	149	40
1891—92	11	1580	52	8	166	15
1892—93	11	1609	—	8	193	90
1893—94	12	1686	—	10	475	90
1894—95	11	1246	—	22	496	40
1885—95	122	17249	16	80	2328	75

VI.

Egészségügy.

Egészségügyünket Szeged város megbízásából hatósági orvosaink egyike gondozta, a ki mindjárt a tanév kezdetén végezte a himlőoltást s a tanév folytán több ízben a szemvizsgálatot. Időközönként meglátogatta iskolánkat a tisztí főorvos is, hogy az egészségi viszonyokról személyes tapasztalataiból is meggyőződhessek. Tíz év alatt súlyos (7 napnál tovább tartó) betegségi eset 644, járványos 208 esetben fordult elő. Halálozás volt 21. A betegségi jelenségek összefüggnek a város egészségi állapotával; magában az intézetben semmiféle járvány sem lépett föl.

VII.

Könyv- és szertárak.*A) Könyvtárak.***1. Tanári könyvtár.**

A tanári könyvtár alapjának megvetése tudtunkkal nem esik össze az intézet föllállításával. A városi tanács a kegyesrenddel kötött szerződés egyik pontja értelmében a házfőnök előterjesztésére utalványozott ugyan időközönként bizonyos összeget könyvek beszerzésére; de ezen könyvek a házi könyvtár tulajdonát képezték. Először az 1726-ik évről van följegyezve, hogy »a nemes tanács a szerződéses ígéretnek megfelelt, 26 rh. forintot adván ki a társház könyvtárára,«¹⁾ miből az összeg átlagos nagyságára is következtethetünk.

A tanári könyvtár, mint ilyen, az 1852/3. tanévben 200 darab művet számlált. Innentől kezdve részint vétel útján, részint egyes jötevők bőkezűségéből folyton gyarapodik. Több éven át azonban e gyarapodás nem áll egyébből, mint a szükséges tankönyvek beszerzéséből. Ezt részben megfejtetővé teszi előttünk az a körülmény, hogy a tanároknak maguknak is voltak szakszerűleg berendezett könyvtáraik; így a többi között Bélik Zsigmond nyug. tanár halála után 1856-ban 140 kötet természetrajzba vágó munkát örökölt a társház könyvtára.²⁾ Továbbá az intézet történeti adatai közt még az 1852/3-ik évről olvassuk, miszerint »a kegyesrendi ház könyvtára elég segélyt nyújt, főkép régi könyvekben, a tanárok szellemi képzésök folytathatására.« S e szavak igazságában nem kételkedhetünk, ha meggondoljuk, hogy a házi könyvtár már 1844-ben 3102 darab művet számlált

¹⁾ Hist. Dom. Szeged. Schol. Piar. I. p. 57.

²⁾ Pap János. A piar. Szegeden. 326. lap.

5192 kötetben ; hozzá még teljesen be volt rendezve s kettős katalogussal ellátva.¹⁾

Mindamellettt csak néhány évet jelölhetünk meg olyanokul, melyekben a tanári könyvtár csupán iskolai kézi könyvekkel s egyes könyvkereskedők által följánlott művekkel gazdagodott ; azontúl már értékesebb és maradandóbb becsű munkák is vannak, még pedig czím szerint felsorolva.

A főgymnasium kiadási naplója szerint évenként több-kevesebb, átlag mintegy 100—120 frt szerepel, melyet az intézet írószerekre, könyvek vásárlására és bekötésére együttesen fordított. Az ajándékozók között pedig úgyszólván csak egynek a nevét találjuk valamelyes összeggel megörökítve : Csajághy Sándor megyés püspökét, ki egy ízben 20 frtot adott a vallás-tanárok használatára beszerzendő művekre ; egyéb alkalmakkor pedig egyházi tárgyakra vonatkozó munkákat ajándékozott. Rajta kívül elvétve találkozzunk egy-egy jötevéjével a könyvtárnak, u. m. az 1857/8. tanévben Remellay Gusztáv, az ismert író, 1858/9-ben Purgstaller József kegyesrendi kormányzó, 1869/70-ben Kümmer János tank. főigazgató, 1870/1-ben Lów Lipót szegedi főrabbi és Gyárfás István, a Jászkunok történetének írója vannak az intézet történeti adatai közt megemlítve.

Ezen kisebb adományok és időközi szerzemények mellett a tanári könyvtár a 1870/1. tanévben már 950 drbból áll.

A következő tíz év a könyvtár fejlődésében tetemes haladást mutat. Legyőzván a kezdet nehézségeit, a mellett hogy rendszeresebben gyarapodik bővebb segélyforrás áll rendelkezésére, mely felvirágzását is gyorsabbá teszi. Az alkotmány teljes visszaállítása után a nemzet szellemi élete hatalmas lendületet nyer. Egymásután keletkeznek vagy kelnek új életre a tudományos társulatok, melyek irányuk gyakorlati képviseltetésére szaklapokat, folyóiratokat, évkönyveket adnak ki. Mindezek a könyvtárt nem csekély mértékben gazdagítják. De az intézet nemcsak a hazai termékeket szerzi be, hanem a tanárok szaktudományának bővítése s a könyvtár több irányban való fejlesztése czéljából külföldi folyóiratokat, évkönyveket is járat, mint : Jahrbuch des Vereins für wissenschaftliche Pädagogik, Leipz. 1872. Pädagogische Archiv, Stettin, 1873. Annalen der Physik und Chemie, Leipz. 1873. Jahrbuch der Erfindungen, Leipz. 1872. Zeitschrift für die österr. Gymn. Wien 1874. Zeitschrift für math. und naturwiss. Unterricht, Leipz. 1872.

A tanári könyvtár kezdetben önálló helyiséggel nem birt ; a könyvek a házi könyvtárban voltak sokáig elhelyezve s amannak könyvtárnoka emezt is gondozta. Mindkét könyvtárnak szellemi kincsei idővel egyre gyarapodván, hogy kellő módon elhelyezhetők legyenek, új állványokra lett volna szükség ; de a tér szűk volta miatt ilyenekről szó sem lehetett. A könyvtár aztán eme gyarapodás folytán s a hely szűk volta miatt meglehetősen rendezetlen

¹⁾ U. o.

állapotba jutott s a róla készült könyvlajstrom sem igen felelt meg többé rendeltetésének, minek folytán megfelelőbb helyiségre s teljesen új rendezésre várt. Csakhogy magában az intézetben a tanulók folyton növekvő nagy száma minden képzelhető termet megtöltött; az osztályokat egyre kellett párhuzamosítani; a tanulók száma elérte a legmagasabb fokot, milyenre sem azelőtt, sem azután nem emelkedett: 850-et. Erre következett az 1879-iki katasztrófa, mely minden téren új állapotot teremlett.

Az árvíz nem hatolt ugyan be a könyvtárhelyiségbe; de valamint az egész társházban, úgy itt is a talaj megsüppedt. Midőn Szeged városa a társház épületét teljesen rendbe hozatta, a könyvtár is újításon ment keresztül. A renoválás munkája szükségessé tette a könyvek kihordását és az állványok szétszedését.¹⁾

A tanári könyvtár ez alkalommal költözött át a gymnasiumi épületbe. Üres hely akadt; mert az intézet népessége az árvízveszedelem után majdnem felenyire olvadt s az 1878/9. év négy párhuzamos osztálya megszűnt.

Tehát 1880-ban, habár még folyton váltakozó, de legalább tulajdonhelyiséget és külön könyvtárnokot is nyert a tanári könyvtár, a ki a könyvek megtisztogatása és behelyezése után hozzáfogott a rendezéshez s a már hiányossá vált lajstrom kiegészítéséhez.

A hely még most sem volt megfelelő; azért szakok szerint való felosztásra gondolni sem lehetett, hanem a helyhez kötött szépészeti felállítás alkalmaztatott. A könyvek ugyanis, a szakokra való tekintet nélkül egyedül alakjuk és beszerzésük sorrendje szerint vannak a szekrényekbe rakva. Minden szekrény római számmal, minden polcz arab számmal van jelölve s a könyvek minden polczon helyüknek megfelelő sorszámmal s a szekrény és polcz jelével vannak belülről ellátva, úgy hogy a könyvet egyszerre meg lehet találni s használat után visszahelyezni.

Ezen rendszer ilyen kisebb könyvtárban főleg azért látszik tanácsosnak, mert a behelyezés már a rendezés alkalmával meg van könnyítve; a szakokra pedig éppen nem kellvén figyelni, sok helyet meg lehet gazdálkodni, mert az új szerzemények számára a szakok végén nem kell üres helyet hagyni, hanem mindig folytatólagosan helyeztetnek be és pedig a nagyságuknak megfelelő sorokba; így aztán a könyvtár egyenlő soraival igen szép tekintetet nyújt.

Az ekkép felállított könyvekről aztán szakszerű repertorium készült, melynek alapján a könyvet használni kívánó a keresett könyvet egyszerre megtalálhatja. »A könyvtárnál pedig« — mint bold. emlékü Toldy Ferencz szokta volt mondani — »minden oly rendszer célirányos, mely szerint a könyvet gyorsan meg lehet találni.«

A könyvtár a rendezés után hat évre költözött át a régi, még 1793-ban emelt épületből mostani és állandó helyére. Magas, elég tágas, világos, sze-

¹⁾ Pap János, A piaristák Szegeden, 327. l.

rényen, de izlésesen bútorozott terem ez az új épületben, mely egyenlő szekrényeivel s azokba gondosan behelyezett könyvsorokkal a belépőre kellemes benyomást gyakorol.

A könyvtár az átköltözés évében 1886/7-ben 1482 művet tett ki 2630 kötetben, 3339 frt 33 kr. értékben s azóta következő fokozatok szerinti emelkedést tünteti föl :

Tanév	Ajándék újján		Vétel újján		Vételárak		Összes gyarapodás		Összes érték	
	mű	kötet	mű	kötet	frt	kr.	mű	kötet	frt	kr.
1887—88	25	19	69	60	161	61	94	79	300	29
1888—89	132	9	18	31	115	22	150	40	151	12
1889—90	33	20	44	36	160	67	77	56	262	82
1890—91	55	57	44	63	196	21	99	120	274	60
1891—92	54	58	42	42	204	51	96	100	306	15
1892—93	39	54	47	57	197	60	86	111	356	35
1893—94	25	25	115	148	206	50	140	173	477	25
1894—95	31	31	113	88	286	88	144	119	343	92

A gyarapodásnak az utóbbi évek alatt gazdag forrásait képezték az Akadémia kiadványai, melyekből előbb 25 frt, később 10 frt általánösszegeért megkapta intézetünk annak Értesítőjét, Évkönyveit, a Nyelvtudományi Közleményeket, a Nyelvemléktárt, a Monumentákat, a Történelmi Tárt, az Archeol. Közleményeket, az osztályok Értekezéseit és több más munkát.

Az ajándékozók sorában, kiknek száma mind jelentékenyebbre emelkedik, az első helyen kell megemlékeznünk Nt. Szabó Ferencz német-eleméri plébános úrról, ki az általa kiadott »Történelmi-, nép- és földrajzi könyvtár« cz. munkából egy példányt, mely 54 kötetből áll és 142 frt értéket képvisel, küldött meg a főgymnasium könyvtárának.

A könyvkészlet az 1894—95. tanév végén 2368 mű, 3428 kötetben, 5811 frt 83 kr. értékben, mely szakok szerint a következőleg oszlik meg :

I. Hittudomány.

1. Ó- és új-szöv. bibliai történet	5 mű	9 köt.
2. Egyháztörténelem	14 »	20 »
3. Alap- és ágaz. hittan, erkölcsan	40 »	66 »
4. Hittudom. szakokba vágó irodalom	43 »	53 »

Összesen : 102 mű 148 köt.

*II. Magyar nyelv és irodalom.*a) *Nyelv.*

1. Kézi könyvek	33 mű	37 köt.
2. Szakmunkák	123 »	137 »
3. Szólárak	16 »	58 »

b) *Irodalom.*

1. Stilisztika, retorika, poetika	60 mű	82 köt.
2. Magyar irod. történet	176 »	174 »

Összesen : 408 mű 488 köt.

III. Német nyelv és irodalom.

1. Kézi könyvek	74 mű	86 köt.
2. Szakmunkák	47 »	79 »

Összesen : 121 mű 165 köt.

IV. Latin nyelv és irodalom.

1. Kézi könyvek :		
A) Latin nyelvtanok, gyakorló és olv. könyvek	75 mű	91 köt.
B) Latin írók magyarázatos kiadásai	106 »	132 »
C) Görög nyelvtanok, gyakorló és olv. könyvek	31 »	42 »
D) Segédkönyvek	21 »	30 »
2. Szakmunkák :		
A) Latin s görög írók	98 »	158 »
B) Általános művek	7 »	9 »
C) Grammatika, stilisztika, metrica, lexicographia	26 »	38 »
D) Irodalomtörténet	13 »	16 »
E) Régiségek	28 »	28 »

Összesen : 405 mű 544 köt.

V. Philosophia.

1. Kézi könyvek	41 mű	43 köt.
2. Szakmunkák :		
a) Logika	20 »	21 »
b) Psychologia	8 »	10 »
c) Az ált. philosophia története	13 »	14 »

Összesen : 82 mű 88 köt.

VI. Paedagogia.

1. Szakmunkák	61 mű	58 köt.
2. Folyóiratok	8 »	63 »

Összesen : 69 mű 121 köt.

VII. Földrajz.

1. Kézikönyvek	53 mű	61 köt.
2. Szakmunkák	58 »	78 »
3. Térképek	98 »	—
	<hr/>	
Összesen:	209 mű	139 köt.

VIII. Történelem.

A) Magyar történelem.

1. Kézikönyvek	10 mű	14 köt.
2. Szakmunkák	238 »	443 »

B) Egyetemes történelem.

1. Kézikönyvek	13 mű	19 köt.
2. Szakmunkák	120 »	241 »
	<hr/>	
Összesen:	381 mű	717 köt.

IX. Matematika.

1. Kézikönyvek	69 mű	90 köt.
2. Szakmunkák	55 »	81 »
	<hr/>	
Összesen:	124 mű	171 köt.

X. Természetráajz.

1. Szakmunkák :		
A) Állattan	40 mű	49 köt.
B) Növénytan	26 »	24 »
C) Ásvány- és földtan	23 »	23 »
	<hr/>	
Összesen:	89 mű	96 köt.
2. Szemléltető képek		396 drb.

XI. Természettan s vegytan.

1. Kézikönyvek	27 mű	27 köt.
2. Szakmunkák	100 »	106 »
	<hr/>	
Összesen:	127 mű	133 köt.

XII. Rajzoló és ábr. geometria.

1. Kézikönyvek	14 mű	14 köt.
2. Szakmunkák	7 »	11 »
	<hr/>	
Összesen:	21 mű	25 köt.

XIII. Régiségtan.

1. Kézikönyvek	13 mű	13 köt.
2. Szakmunkák	4 »	12 »
Összesen :	17 mű	25 köt.

XIV. Folyóiratok.

1. Tudományos folyóiratok	30 mű	379 köt.
2. Vegyes tartalmúak	28 »	17 »
Összesen :	58 mű	396 köt.

XV. Vegyesek.

1. Könyvtáran, nyomdászat, könyvészet, könyvjegyzék	57 mű	39 köt.
2. Vegyes tartalmú lapok	7 »	7 »
3. Társulati gyűjteményes kiadványok	13 »	13 »
4. Egyvelegek (miscellaneák, collectaneák)	39 »	45 »
7. Társ. évkönyvek, Almanachok, naptárak	39 »	68 »
Összesen :	155 mű	172 köt.

Könyvtárunknak becses specialitását teszi az iskolai Értesítők gyűjteménye, melyek egészen rendezve ma már két szekrényt töltenek meg. A gyűjtemény az 50-es évek elejétől kezdődik s kevés hiányt leszámítva, teljesnek mondható. A szekrényfiókok magasságának megfelelő csomagok szerint vannak behelyezve s az intézetek betűrendes nevei, ezeken belül pedig az évek szerint rendbeszedve. Minden egyes csomag elé, a mint a fiókokban sorban következnek, fölemelhető vastag papírtáblák vannak függesztve, melyeken betűrendben olvashatók azon intézeteknek nevei, melyeknek Értesítői a csomagban foglaltatnak s egyúttal az is, mely évekről szólnak. Az első rendezés 1880-ig terjed. Ezt követte a második 1888-ban. A szaporulatoknál, a már rendezett csomagok érintetlenül hagyása mellett, a betűrend újra kezdődik ily formán :

A.

Arad. Kir. főgymn. 1881—1888.

Arad. Áll. főreálisk. 1881—1888.

és így tovább.

A rendezés munkájáról tank. főigazgató úr hivatalos látogatása alkalmával, 1889. márczius 23-iki jegyzőkönyv szavai szerint, így emlékezett meg : »A tanári könyvtárban örömmel látta, hogy az iskolai Értesítők igen czélszerűen vannak rendezve ; a mi pedig a behelyezés technikai megoldását illeti, a legszerencsésebb és legpraktikusabb, a mit eddig tapasztalt. Ezt azért konstatálja főleg, mert intézeteinkben eddig nem fordítottak erre annyi gondot, mint a mily érték bele van fektetve.«

Az itt bemutatott könyvtáron kívül a tanári kar rendelkezésére áll még a kegyesrendiek tulajdonát képező, több mint 12 ezer kötetből álló házi könyvtár, mely főkép hungaricákban, hazai és világtörténelmieken, vallási és bölcsészetiekben, görög-római classicusokban s hirlapirodalomban gazdag.

Végül megemlítjük, hogy a tanári könyvtár a várostól évenként e czélra adott összegből, a házi könyvtár pedig a kegyesrendi ház vagyonaiból gyarapodik.

2. Ifjúsági könyvtár.

A czélszerűen berendezett és alkalmas olvasmányokat tartalmazó ifjúsági könyvtár nagyon jelentékeny eszköze az iskolának: de szükséges, hogy ez a könyvtár az elvszerű tudásnak, a gyakorlati élet követelményeinek és az ifjúság igazi érdekeinek megfelelően úgy a tartalomban, mint a felhasználás módjaiban. Nem elég a sok könyv, nem elég ezek ügyes berendezése, hanem a könyvek megválogatásán kívül a tanárnak ügybuzgalmát támogassa bölcs türelme és az ifjak odaadó szeretete.

Intézetünkben az ifjúság olvasmányairól való gondoskodás szervezett alakot akkor öltött, midőn Dr. Horváth Cyrill 1840-ben a szegedi lyceum bölcselettanulói között megalapította az olvasók és működők társaságát. A társaság, mint neve és a fönmaradt szörványos adatok mutatják, egyik feladatul azt tűzte ki, hogy tagjai az irodalmi művek gondos olvasgatásával ismeretük körét szélesítsék, izlésüket műveljék és szavuk járását könnyebbé és finomabbá tegyék, ez természetesen arra utalta a társaságot, hogy e czélokra alkalmas könyvekről gondoskodjék. Azt ugyan a megmaradt följegyzésekből nem állapíthatni meg, hogy évenként mennyit fordított könyvekre, azt sem, hogy évenként mennyi könyvet szerzett, de a rendelkezésünkre álló néhány adat azt mégis mutatja, hogy értékes és irodalmi becsű munkákat és folyóiratokat adott tagjainak olvasmányul.

Midőn a szabadságharcz után az elnyomatás idejében a nevezett társaság megszűnt, s a zavargós időkben megfogyatkozott könyvtára alapja lett az 1852-ben alakított »főgymn. ifjúsági könyvtár«-nak. Ez a könyvtár a 70-es évekig évenként gyarapodott ajándék és vétel után, így az 1855—56. iskolai évben 52, a következő évben 50, 1857—58-ban 84 kötettel. A városi hatóság 1859. febr. 19-én azt határozta, hogy a főgymn. ifj. könyvtárra 10 éven keresztül évenként 42 frt fordítassék. Ez az összeg nem valami nagy, de azért a tanulók pénz- és másoknak könyvadományaival elég volt arra, hogy a könyvtárt fön tarthatták és még évenként gyarapíthatták is. Hanem a várostól rendelt pénz kiutalványozása 1870-ben megszűnt, a mi a könyvtár fejlesztését megakadályozta, az ajándékozások úgyszólván csak azt voltak képesek eszközölni, hogy a könyvtár megmaradt.

Az alkotmányos időnek szabadabb levegőjében az önképző-kör is nagyobb lendületet vett; mert tagjai a kör részére mérsékelt díjat tartoztak

fizetni, ez által olyan pénzalapnak jutott birtokába, hogy könyvtárára is nagyobb gondot fordíthatott; s így azt a hiányt, melyet az ifj. könyvtár a pénz kiutalványozás megszüntetésével szenvedett, némi részben az évről-évre gyarapodó önképző-köri könyvtár pótolta.

Tagadhatatlan, hogy az ifjúsági könyvtárnak paedagogiai és didaktikai fontossága van az iskola életében; ebből kifolyólag lelkiismeretbeli kötelesség, hogy az iskola lássa el alkalmas, czélszerű és elegendő olvasmányt a növendékeiért. Ez indította a tanári testületet arra, hogy Szeged város hatóságához forduljon azzal az indítvánnyal, engedje meg a főgymnasium igazgatóságának, hogy az ifjúsági könyvtár javára a tanulóktól a beírás alkalmával mérsékelt díjat szedhessen; különben is ez már sok iskolában szokásban van s a gymnasiumi Rendtartás is megjelöli az ifj. könyvtár gyarapításának ezt a módját; erre azután a városi közgyűlés 1877-ben fölhatalmazta az igazgatót, hogy az ifjúsági könyvtár javára minden tanulótól 30 krt szedhessen.

Ezen intézkedés az ifjúsági könyvtárat biztosította, s itt volt az ideje, hogy a könyvtár czélszerű berendezést nyerjen s a gyarapításnak a módja is megjelöltessék. Horvát Sándor, főgymn. tanár volt ekkor a könyvtár gondozója, a ki már előbb az önképző-köri könyvtárról betűrendes czimjegyzéket készített. Mivel a könyvtár nagyjából nagyobb mértékben gyarapodott és az alsóbb osztályú tanulók is bevonattak az olvasók körébe, nagyon czélszerűnek látszott a könyvtárnak két részre: Nagy és kiskönyvtárra való szétválasztása. 1878-ban már önképzőköri, azután ifjúsági nagy és kis könyvtár állott a tanulók használatára. Még ebben az évben elkészült a két nagyobb könyvtárnak szakok szerint beosztott katalogusa, mi által a könyvtár használhatóságban sokat nyert. Az alsóbb osztályok számára állított könyvtár idővel annyira gyarapodott, hogy kivánatosnak látszott osztályok szerint megosztani; Szinger Kornél, főgymn. tanár végze ezt a munkát 1893-ban, a minnek az a jó eredménye volt, hogy a könyvtár kezelését megkönnyítette, ezen fölül azonnal föltetszövé lesz mindig a hiány, melynek pótlását a megfelelő osztály érdeke kívánja és mindjárt észre vehetni, hogy milyen könyvek értékesíthetők az osztályok tanulmányi rendjében. Ezek szerint a szegedi főgymnasiumban a következő könyvtárak foglalták magukban az 1895—96. év iskolai végén a tanuló ifjúságnak szánt olvasmányokat: Önképző-köri, ifjúsági Nagy- és Kiskönyvtár. Ezek közül a két elsőnek könyvtári jegyzéke szakok szerint volt beosztva, az utolsó betűrendes, az előbbieken megkülönböztetett szakok a következők: I. Vallástudomány. II. Bölselet, aesthetika, jog. III. Szépirodalom: a) Költői verses művek és drámák. b) Regények. c) Elbeszélések. IV. Történelem, irodalom-történet, korrajz, életrajz, közművelődés. V. Földrajz, útleírás. VI. Nyelvtudomány. VII. Mennyiség- és természettudomány. VIII. Vegyes folyóiratok, lexikonok és különfélék. Az 1895—96. iskolai év végén az önképzőköri könyvtár tartalmazott 1214, a két ifjúsági pedig 2204 kötetet s így a tanuló ifjúság használatára álló könyvtárak 3418 kötetből állottak.

B) Szertárak.

a) Természettani szertár.

A természettani szertárra vonatkozó legrégebb adatok az 1804—05. tanévből valók, melyek szerint ez évben dr. Hemtner Flórián után dr. Scheftsik Alajos vette át a lyceumi természettan tanítását s ezzel egyetemben a múzeum gondozását is. A természettani eszközök száma ekkor mindössze 15 volt s azok is legtöbbször rossz állapotban. Egy 1814-ben írt följegyzés szerint a múzeum legrégebb eszközei 1801-ben vétettek; 1805-ben az eszközök száma 25-tel, 1806-ban 53-mal gyarapodott. 1814—15-ben dr. Scheftsik Alajos piarsita házfőnök, dr. Szentzy Sándor lyc. igazgató és Hrankay Lőrincz gymn. tanár 11 eszközt ajándékoztak a szertárnak. Dr. Markó Albertnek 1828. évi kimutatása szerint a múzeum szereinek és eszközeinek száma ezen időben 187 volt.

1829-ben dr. Tóth János, kegyesrendi áldozár, a későbbi érdemes népiskolai felügyelő volt a múzeum gondnoka s e tisztet az 1852. év végéig viselte. Az ő fáradhatlan buzgósága s legtöbbször a város nagylelkűsége folytán ezen időszakban szerzetetett be a legtöbb és legértékesebb eszköz.

Az 1872—73. tanév elején, mikor a szertár gondozását Tóth Antal, kegyesrendi áldozár, a szegedi népiskolák jelenlegi felügyelője vette át, a fizikai tanszerek száma 276 volt.

Az 1879—80. tanév végéig a természettani szertárral egyet képezett a kémiai múzeum; ez év végén a két szertárban összesen 844 készfűlék volt 6123 frt értékben. 1880—81-ben a két szertár külön választatott.

Jelenleg a természettani szertár vagyonleltára a következő:

I. Mérőeszközök. 13 drb	55 frt 30 kr. értékben.
II. Általános mechanika. A szilárd testek mechanikája. 54 drb	535 frt 10 kr. >
III. A cseppfolyós testek mechanikája. 28 drb	365 frt 30 kr. >
IV. A légneműek mechanikája. 33 drb	404 frt — kr. >
V. Rezgéstan. Hangtan. 29 drb	401 frt 25 kr. >
VI. Fénytan. 77 drb	1449 frt 66 kr. >
VII. Hőtan. 47 drb	710 frt 84 kr. >
VIII. Delejesség. 12 drb	152 frt 80 kr. >
IX. Statikai elektromosság. 46 drb	713 frt 30 kr. >
X. Galvanelektromosság. 64 drb	1431 frt 55 kr. >
XI. Csillagászat. Meteorologia. 11 drb	156 frt 50 kr. >
XII. Szerszámok. 33 drb	43 frt 90 kr. >
XIII. Bútorok. 35 drb	772 frt 40 kr. >

Összesen 482 drb 7192 frt — kr. értékben.

b) Természetrajzi és vegytani szertár.

A természetrajzi szertárra vonatkozó adatokat az 1850-ik évtől kezdve találunk intézetünk följegyzései közt, mert ekkor kezdték meg a tárgy szemléltető tanításához szükséges tanszerek beszerzését. A szertár alapját a városi hatóság vetette meg és mint az idevonatkozó följegyzések tanúskodnak, nem kímélte a költséget, hogy az a kor igényeinek megfelelően évről-évre fejlesszessék. Sokban hozzájárultak a szertár gyarapításához a város polgárai és az intézet növendékei, kik a birtokukban levő becsesebb természetrajzi tárgyakat a muzeumnak ajándékozták.

A természetrajzi szertár egyes szakai u. m. az állattani, növénytani, ásvány- és közettani szakok aszerint fejlődtek, a mint ezt a tárgy terjedelme megkívánta.

A) *Állattani szak.* Mivel az állattan az 50-es években a gymnasium alsóbb osztályaiban adatott elő és csak az állatok külső tulajdonságainak ismertetésére szorítkozott, a tanításnál mint szemléltető taneszközök a fali képek, kitömött állatok, rovar-, csiga- és kagyló-gyűjtemények, borszeszpraeparatumok szerepeltek. A 70-es évekig ezekből a tárgyakból állott az állattani gyűjtemény.

Midőn a 70-es évek elején a természetrajzot a gymnasium felsőbb osztályainak anyagába beosztották, az állattan anyaga is bővült, amennyiben kiterjeszkedett az állatboncztanra is a főbb vonásokban. Ekkor vetették meg az állatboncztani csoport alapját a tipikus csontvázakkal és több mint egy évtizeden keresztül fejlesztették ezt a csoportot, megszerezvén a gipsz- és papirmachéból készült szétszedhető boncztani mintákat, állatfejlődési és mikroszkopikus praeparatumokat.

Az állattan tanításánál szemléltető taneszközül majdnem három évtizeden keresztül használták a Schubert-Virányi-féle táblákat. Újabb beszerzések a 70-es években kezdődnek, midőn megszerezték a Meinhold- és Kupprecht-féle boncztani ábrákat. A felsőbb osztályok számára az Elssner-féle állat típusok képei, az alsóbb osztályok számára pedig újabban a Leutemann-féle népjellegek, Lehmann-féle állattani atlasz, Gerold és fia állattani képek szereztek meg.

A szertár állattani részének tartalmát a következőkben adjuk :

1. Gerinczesek.

1. E m l ő s ö k.

a) Csontváz és csontvázrészecskék	100 darab	156	frt	79	kr.
b) Emberi testminták	12	»	259	»	10 »
c) Kitömött emlősök	25	»	160	»	— »
d) Mikroszkophoz való praeparatumok	60	»	35	»	75 »

2. Madarak.

a) Kitömött madarak	121 darab	224 frt 65 kr.
b) Tojásgyűjtemény	2 »	20 » — »

3. Hüllők és kétélelűek.

a) Száritva	6 darab	2 frt 40 kr.
b) Borszeszben	7 »	25 » — »
c) Papirmachéból	2 »	27 » — »

4. Halak.

a) Száritva	8 darab	21 frt — kr.
b) Borszeszben	7 »	6 » 10 »

II. Puhatestűek.

1. Fejlábúak :

a) száritva	1 darab	— frt 90 kr.
b) borszeszben	2 »	5 » — »
2. Kagylók	110 »	48 » 50 »
3. Csigák	217 »	81 » 58 »

III. Izeltlábúak.

1. Rovarok.

a) Papirmachéminta	2 darab	20 frt — kr.
b) Rovargyűjtemény	150 »	25 » — »
c) Borszesz praeparatumok	11 »	101 » 90 »
d) Biológiai praeparatumok	28 »	72 » — »

2. Soklábúak.

a) Borszeszben	2 darab	— frt 50 kr.
--------------------------	---------	--------------

3. Pókok.

a) Borszeszben	6 darab	14 frt — kr.
b) Biológiai praeparatum	1 »	5 » — »

4. Rákok.

a) Száritva	11 darab	7 frt 85 kr.
b) Borszeszben	38 »	26 » 60 »

IV. Férgek.

Borszeszben	5 darab	4 frt 50 kr.
-----------------------	---------	--------------

V. Tüskebőrűek.

a) Szárlva	12 darab	7 frt 50 kr.
b) Borszeszben	5 »	5 » — »

VI. Tömlős állatok.

a) Szárlva	19 darab	8 frt 60 kr.
b) Borszeszben	5 »	4 » 50 »

VII. Véglények.

Borszeszben	6 darab	4 frt 50 kr.
-------------	---------	--------------

Képek az állatországhoz.

1. Meinhold-féle boncztnai ábrák	6 darab	30 frt — kr.
2. Ruppech-féle boncztnai ábrák	48 »	60 » — »
3. Elssner-féle állattypusok	74 »	63 » 45 »
4. Lehmann-féle atlasz	59 »	59 » — »
5. Gerold-féle állattani képek	45 »	82 » — »
	<hr/>	
	1213 darab	1675 frt 67 kr.

B. *Növénytani szak.* A növénytani szak alapját, mint ez az idevonatkozó följegyzésekből kitűnik, azon herbariumok vetették meg, melyeket részint a tanárok az ország különböző vidékei, részint a tanulók a város környékén gyűjtött növényekből állítottak össze. Több mint két évtizeden keresztül ezeket a gyűjteményeket és a Schubert-Virányi-féle táblákat használták szemléltető eszközökül a tanításnál.

A növénytani oktatásnál szükséges szétszedhető növényminták gyűjtését 1880-ban kezdték meg, és ettől az évtől kezdve gyarapították úgy, hogy jelenleg a virágos növényeket 55 mintán, a virágtalan növényeket pedig 44 mintán mutathatja be a szaktanár.

A növények külső alakjának ösmertetésénél eleintén a Schubert-Virányi-féle képeket használták, később 1889-ben az V. osztály számára a Zippel-Ballmann-féle képeket, az alsóbb osztályok számára pedig 1891-ben a Getold és fia által kiadott füveket és fákat szereztek meg.

Megemlítendő, hogy a növénytani szak, — habár csak ideiglenesen — nagybecsű gyűjteménnyel gazdagodott. Dr. Feichtinger Sándor kir. tanácsos, Esztergom városának főorvosa, reáliskolai igazgató, azon nemes célból kiindulva, hogy hozzájáruljon Szeged kulturális fejlődéséhez, gazdag növénygyűjteményét a városnak ajándékozta. A város hatósága ezt a gyűjteményt a főgymnasium természetrajzi szertárába helyezte el és a szaktanár gondozására bízta. A gyűjteménynek jelenleg könyvtár alakja van, mert a természetrajzi

szertár ekkori gondozójának, Dr. Ormándy Miklós úrnak tanácsára a nemeslelkű adományozó által gondosan rendezett gyűjtemény csoportjait külön-külön díszes könyvalakú tokokba helyezték.

A növénytani szak tartalma és értéke a következő:

1. Száritott virágtalan növények	537 drb	50	frt	—	kr.
2. Száritott virágos növények	2265	20	»	—	»
3. Különféle drógák	64	15	»	80	»
4. Fatörzsek keresztmetszései	37	3	»	90	»
	<hr/>				
	2423 drb	99	frt	70	kr.

Képek és minták a növényországhoz.

1. Zippel- és Bollmann-féle bel- és külföldi növények	82 drb	90	frt	20	kr.
2. Gerold-féle füvek és fák	75	82	»	50	»
3. Lehmann-féle növénytani képek	7	10	»	50	»
4. Papirmache minták	99	576	»	68	»
5. Mikroskophoz való praeparatumok	22	10	»	—	»
	<hr/>				
	285 drb	769	frt	88	kr.

C) *Ásvány, kőzet és földtani szak.* Az ásvány és kőzet gyűjtemény alapját dr. Horváth Cyrill vetette meg, ki saját költségén 200 drbból álló gyűjteményt vett az intézet számára, melyet dr. Tóth János 466-ra egészített ki, melynek fejlesztéséhez nagyban hozzájárultak azok a kegyesrendi tanárok, kik a bányavidékeken működvén, nem mulasztották el az ott található ásványtermékeket összegyűjteni és azokat az Alföld piarista intézeteinek juttatni. Sokat tettek ebben a tekintetben azok a temes- és krassó-szörény-megyei tanulók is, kik a magyar nyelv megtanulása végett Szegedre jöttek; szülőhelyük ásvány- és kőzettermékeivel rótták le hálájukat az intézet iránt. A gymnasium történeti adatai bizonyítják, hogy alig múlt el iskolai év, hogy a tanulók néhány szép példánnyal ne gyarapították volna az ásvány- és kőzetgyűjteményt.

A negyedkorbeli emlősök ásatag csontjaiból is van az intézet szertárában 18 drb, melyek azoknak a szegedi polgároknak szívességéből jutottak az intézet birtokába, kik részint mint töltségi vállalkozók, részint mint halászok vagy hajósok akadtak a Tisza medrében ezekre az ősrégi állatmaradványokra.

A szertár ásvány-, kőzet- és földtani szakának tartalma és értéke a következő:

1. Ásványok	563 drb	125	frt	10	kr.
2. Kőzetek	515	163	»	05	»
3. Csiga- és kagylókövület	146	29	»	15	»
4. Gerinczesek kövületei	18	124	»	80	»
	<hr/>				
	1242 drb	442	frt	10	kr.

D) *Eszközök:*

1. Mikroskop	4 drb	203 frt 40 kr.
2. Mikroskophoz való eszközök szekrényben	5 »	— »
3. Forrasztócső készülék	1 »	15 » — »
4. Goniometer (kézi)	1 »	14 » — »
5. Praeparáló eszközök	34 »	12 » 50 »
	40 drb	249 frt 90 kr.

E) *Bútorzat:* A szertár bútorzatának gyarapodása a városi hatóság áldozatkészsége folytán lépést tartott annak fejlődésével.

A bútorzat jelenleg a következő:

1. Nagyobb szekrény üveges ajtókkal	8 darab	400 frt.
2. Kisebb szekrény üveges ajtókkal	3 »	60 »
3. Bemutatásra való asztal	2 »	30 »
4. Dolgozó asztal	3 »	24 »
5. Szék	3 »	3 »
6. Hordozható lépcső	1 »	2 »
7. Mosdó szekrény	1 »	3 »
8. Szerszám-szekrény	1 »	3 »
	22 darab	515 frt.

A természetrajzi szertár tartalma egészben:

1. Állattani szak	1213 drb	1675 frt 67 kr. ért.
2. Növénytani szak	2708 »	869 » 58 »
3. Ásvány-, kőzet- és földtani szak	1242 »	442 » 10 »
	5163 drb	2987 frt 35 kr. ért.
Eszközök	40 »	249 » 90 »
Bútorzat	22 »	515 » — »
Összesen	5225 drb	3752 frt 25 kr. ért.

Vegyteni szertár. A kémiai szertár alapítása egyidejű a fizikaiéval, mely a leltárban följegyzett történeti adatok szerint az 1804-ik évre tehető. Míg a kémiát a fizikával kapcsolatban tanították, az eszközöket a fizikai szertárban helyezték el; csakis akkor választották azokat külön, midőn a kémiát mint külön tárgyat adták elő a gymnasiumban. Az eszközökben és szerekben nem épen szegény szertár a régi épületben egy kisebb szobát foglalt el a VI. osztály szomszédságában, melynek tananyagát képezte a kémia, el volt látva világító gázra berendezett kémiai fülkével.

A czélnak megfelelő helyiséget csak akkor nyert, midőn az intézet 1886-ban az új épületbe költözött.

A szertár jelenlegi állapota:

1. A kémiai kísérletekhez szükséges eszközök	180 darab	120 frt — kr.
2. Az elemek és vegyületek	150 »	50 » — »
3. A bútorzat: üveges szekrény	3 »	120 » — »
asztal	3 »	30 » — »
	336 darab	320 frt — kr.

c) Történelmi, földrajzi és régiségi szertár.

A tanintézet és a kegyesrendi ház birtokában levő régi kiadású térképek, nevezetes hazai és világtörténelmi férfiak arczképei s a görög és római klasszikusok tanításához szükséges illusztrált munkák és régi pénzek arról tanúskodnak, hogy a tanári kar a régibb időben is mindig súlyt fektetett a tanítást és tanulást elősegítő szemléltető tárgyakra s azokat nagy gonddal gyűjtögette. Az utódok e téren is iparkodtak a buzgó elődöket követni s megszerezték a földrajz, történelem és a filologia körébe tartozó számos tárgyat, jobbára azok közül, melyeket a vallás- és közoktatásügyi miniszterium ajánlott.

Van jelenleg e gyűjteményben :

a) Földrajzi és történelmi térkép	173 drb	1270	frt	értékben.
b) Irodalmi és történelmi férfiak arczképei	90	»	180	»
c) Kulturtörténelmi képek és munkák	95	»	310	»
d) Régi pénzek	490	»	53	»
	<hr/>			
	848	drb	1813	frt értékben.

Itt csak azon tárgyakat soroltuk fel, melyek az intézet tulajdonát képezik s nem egyszersmind azokat is, melyek a kegyesrendi ház birtokában vannak.

d) Rajzszertár.

Rajzszertárunk kezdetleges alapját az 1871. évben, vagyis azon időben nyerte, amidőn az intézetet fentartó város gymnasiumi rajztanáruul egy külön egyént alkalmazott, mert azon időben választatott el egyszersmind a gymnasiumi rajzterem a városi közös rajziskolától, hol az ideig más városi iskolákkal együtt közös teremben nyert oktatást a gymnasiumi ifjúság is.

A szétválasztás alkalmával egy igen csekély és alig használható elavult minta csomaghoz és néhány sodrony mintához jutottunk.

A város áldozatkészsége azonban csakhamar segített a hiányokon, a mennyiben a hetvenes években legjobb hírnévnek örvendő szerzők műveivel évről-évre gyarapította szertárunkat, úgyannyira, hogy a midőn jelenlegi palotaszerű helyiségünkbe költöztünk, egy csinos keretet mutathattunk fel a későbbi, gazdagon kiegészített rajzszertár képéhez. Legtömegesebb bevásárlás azonban mégis azon időre jut, a midőn a gymnasiumi tanterv módosulásával, a görögpótló tanfolyam egyik tárgyául a rajz és ábrázoló mértan vétetett.

Ekkor vásároltuk be fokozatosan gipszmintáinkat az állami paedagogium gipszöntőműhelyéből s szereztük be egyszersmind a stereometria tanításánál nagy haszonnal alkalmazható sodrony-mintákat és az ábrázoló mértani magyarázó ábrákat.

Azóta is évről-évre gazdagodik szertárunk, úgyannyira, hogy most már nem nagy megeröltetéssel jár a szertárat folytonosan a kor színvonalán tartani.

Szertárunk jelenlegi állapota a következő:

Üvegezett minta ráma	133 drb	180 frt	— kr.	értékben.
Iskolai-tábla vonalzó	1	›	4 frt	— kr. ›
Iskolai-tábla háromszög	2	›	3 frt	— kr. ›
Szögmérő	1	›	1 frt	50 kr. ›
Sodrony mintaállvány	1	›	5 frt	— kr. ›
Mérő szalag	1	›	5 frt	— kr. ›
Különböző szerzőktől lapminták	2050	›	506 frt	— kr. ›
Gipsz minták	112	›	184 frt	— kr. ›
Sodrony minták	25	›	20 frt	— kr. ›
Faminták	8	›	16 frt	— kr. ›
Préselt papír domborművű minták	48	›	20 frt	— kr. ›
Összesen	2382 drb	944 frt	50 kr.	értékben.

VIII.

Az intézet bevételei és kiadásai.

a) *Bevétel.*

Az intézetet Szeged szab. kir. város tartja fenn; az ő tulajdona az épület, ő viseli az iskola összes költségeit, de hozzájárul az állam is évi 4000 frttal a négy párhuzamos osztály fentartása czimén. Ezen kívül az intézetnek egyedüli jövedelme a tandij, mely évenként átlag 9000 frtra tehető.

Helybeli ifjú 10 frt 80 krt, vidéki 20 frt 80 krt fizet évi tandijul.

Évi bevétel . . . 13000 frt.

b) *Kiadás.*

a) Tanárok illetményére	17985 frt.
b) Szolgák bérére	640 ›
c) Épületek fentartására	600 ›
d) Helyiségek fűtésére	1180 ›
e) Bútorokra, szerelvényekre	246 ›
f) Irodai és házi átalányra	876 ›
g) Tanszerátalányra	1047 ›
h) Az intézeti saját ház béregyenértéke	9000 ›

Évi kiadás . . . 31574 frt.

Ezen összegben befoglaltatik az igazgató és 18 kegyesrendi tanárnak, egy rendes és egy kiegészítő rajztanárnak, a tornatanárnak és az énektanító-
nak évi fizetése.

A kegyesrendi tanárok a várostól nyert illetékük mellett még lakásban is részesülnek.

c) *Bevétel 1885/6—1894/5. tandijakból és kiadás az irodai, házi és tan-szerátalány czimén.*

1885—86.	tanévben volt bevétel	3767	frt	12	kr.,	kiadás	1784	frt	42	kr.
1886—87.	»	3530	»	50	»	»	1612	»	03	»
1887—88.	»	3736	»	10	»	»	1679	»	—	»
1888—89.	»	8127	»	20	»	»	2357	»	77	»
1889—90.	»	7396	»	80	»	»	1853	»	—	»
1890—91.	»	7566	»	50	»	»	1936	»	41	»
1891—92.	»	8033	»	70	»	»	2163	»	07	»
1892—93.	»	7999	»	10	»	»	2067	»	44	»
1893—94.	»	9072	»	50	»	»	2063	»	—	»
1894—95.	»	9623	»	—	»	»	2556	»	—	»

Összesen : bevétel 68,852 frt 52 kr., kiadás 20,072 frt 14 kr.

IX.

**A szegedi főgymnasiumban működött kegyesrendi igazgatók és tanárok
1721 — 1896.**

a) *Igazgatók.*

Árky Bernát 1769—71.

Baranyai Zsigmond 1864—6.

Benczik Gábor 1728—30. és 1731—2.

Bielitzky Ágoston 1734—6. és 1737—8.

5 *Bolgár Mihály* 1870—71.

Deáky Károly 1832—9.

Demka Sándor 1722—8. és 1742—3.

Egerváry Ignác 1790—1802.

Ernyősi László 1866—70.

10 *Fegyveres Konrád* 1744—6.

Grúber József 1839—41.

Gubiczer Ferencz 1818—29.

Guúl János 1713—4.

Herák Celestin 1736—7.

15 *Horváth Cyrill* 1843—8. és 1858—9.

Karátsonyi Incze 1814—8.

Katona Dénes 1841—3.

Korecz Orbán 1766—8.

Kubrászky László 1721—2.

20 *Lality Elek* 1748—53.

- Lukács Rókus* 1761—2.
Magyar Gábor 1871—96.
Molnár Máté 1738—42.
Murányi Ignác 1802—3.
 25 *Nagy Márton* 1849—58.
Peck Damascén 1768—9.
Petráskó Sándor 1755—7.
Pécsy Domokos 1732—4.
Rakovszky Gergely 1803—5.
 30 *Rátay Egyed* 1753—4., 1762—4. és 1765—6.
Rohrer Antal 1859—60.
Rosinszky Ambró 1743—4.
Schultz Ernő 1746—7.
Somhegyi Ferencz 1860—64.
 35 *Spányik Glyséer* 1829—32.
Strobl György 1805—9.
Sümeghy Pál 1848—9.
Szablik István 1784—90.
Szabó Lukács 1747—8.
 40 *Szenczy Elek* 1811—3.
Szepesy Vazul 1757—61.
Szoróczy Vincze 1730—31.
Szluha Ferencz 1771—84.
Sztankovics Miklós 1809—11.
 45 *Tapolcsányi Gergely* 1754—5.
Zsigmondovics Illés 1764—5.

b) *Tanárok.*

- Alber János* tan. 1772—3. Szül. Magyar-Óváron 1753. jul. 7. Megh. Bpsten 1830. jún. 21.
Albert József tan. 1778—81.
Antal Alajos tan. 1832—40. Szül. Zala-Egerszegzen 1801 ápr. 3.
Arányi Ágost tan. 1871—86. Szül. Bpsten 1841. szept. 28.
 5 *Arányi Béla* tan. 1865—7. Szül. Bpsten 1844. ápr. 13.
Árky Bernát tan. 1757—8., igazg. 1769—71. Szül. Sárváron (Vas vm.) 1725. Mgh. Szegeden 1784. jún. 18.
Bacskor István tan. 1886—94. Szül. Donavallon (Zólyom vm.) 1845. jan. 2.
Baksay József tan. 1887—90. Szül. Félegyházán 1863. aug. 31.
Balázs Sándor tan. 1828—31. és 1849—50. Szül. Pusztá-Magyaródon (Zala vm.) 1796. okt. 25. Mgh. Tatában 1887. ápr. 6.

- 10 *Baligó János* tan. 1880—85. Szül. Kalocsán 1852. jan. 26. Mgh. Temesvárott 1894. decz. 22.
- Bálint Antal* tan. 1819—26. Szül. Zala-Egerszegen 1777. jan. 18. Mgh. Vácson 1849. jul. 21.
- Balkó György* tan. 1767—9. és 1773—4. Szül. Korponán (Zólyom vm.) 1747. ápr. 13. Mgh. Beszterczen (Erdély) 1797. szept. 26.
- Balogh Sándor* tan. 1893—6. Szül. Szegeden 1869. okt. 5.
- Baranyay Antal* tan. 1792—3. Szül. Zólyomban 1757. máj. 6. Megh. Nyitrán 1837. okt. 25.
- 15 *Baranyai Zsigmond* tan. 1858—64., igazg. 1864—6. Szül. Saáron (Vas vm.) 1814. nov. 26. Mgh. Bpsten 1871. júl. 20.
- Barkovics István*, tan. 1814—9. Szül. Pinnyén (Sopron vm.) 1768. jan. 22. Mgh. Selmeczen 1856. ápr. 30.
- Bartos Ignác*, tan. 1849—50. Szül. Esztelneken (Háromszék) 1817. nov. 1. (Kilépett.)
- Beck Alajos*, tan. 1867—8. Szül. Márm.-Szigeten 1847. nov. 20. Mgh. Bpsten 1895. júl. 15.
- Belányi Hermenegild*, tan. 1726—7., 1729—30. és 1766—7. Szül. Privigyén 1703. júl. 20. Mgh. Breznóbányán 1771. ápr. 22.
- 20 *Belessay István*, tan. 1790—91. Szül. Stomfán (Pozsony vm.) 1763. aug. 5. (Vil. pap lett 1812.)
- Benczik Gábor*, igazg. 1728—30 és 1731—2. Szül. Nagy-Kállóban (Szabolcs vm.) 1699. aug. 19. Mgh. Nyitrán 1732. decz. hóban.
- Bendik Ferencz*, tan. 1821—9. Szül. Breznóbányán (Zólyom vm.) 1785. nov. 6. Mgh. Budán 1844. decz. 4.
- Benyák Bernát*, tan. 1769—70. és 1798—1802. Szül. Komáromban 1745. decz. 26. Mgh. Selmeczen 1829. márcz. 1.
- Berczelyi Károly* tan. 1767—8 Szül. Berczelyen (Nógrád vm.) 1748. szept. 1. Mgh. Magyar-Óváron 1801. jan. 9.
- 25 *Berényi Keresztély*, tan. 1764—5. Szül. Ócsán (Pest vm.) 1742. decz. 22. Mgh. Nagy-Károlyban 1793. aug. 13.
- Berkes Imre* tan. 1869—71. Szül. Bpsten 1849. márcz. 15. (Kilépett 1888.)
- Bernácsky Ambró* tan. 1744—6. Szül. Magyar-Óváron 1714. jún. 27. Mgh. Mrm.-Szigeten 1761. szept. 7.
- Bertalan Alajos* tan. 1879—84. Szül. Vácson 1843. jún. 20.
- Berzay Elek* tan. 1850—64. Szül. Loóson (Sopron vm.) 1815. aug. 20. Mgh. Tatában 1895. decz. 24.
- 30 *Beznák Károly* tan. 1795—1802. Szül. Beznákfalván (Nyitra vm.) 1750. márcz. 21. Megh. Veszprémben 1808. febr. 27.
- Bielek László* tan. 1792—5. Szül. Kisucza-Ujhelyen (Trencsén vm.) 1744. aug. 25. Megh. Kőszegen 1807. nov. 14.

- Bielitzky Ágoston* igazg. 1734—6. és 1737—8. Szül. Privigyén 1693. nov. 23. Megh. Szegeden 1738. jan. 18.
- Bielitzky Pál* tan. 1807—11. Szül. Privigyén 1777. jun. 16. Megh. Trencsénben 1850. decz. 12.
- Biró Dávid* tan. 1748—50. Szül. Győrött 1713. Megh. Szt.-Annán (Arad vm.) 1773. jún. 10.
- 35 *Bite Béla* tan. 1894—6. Szül. Kecskeméten 1869. nov. 6.
- Boldis Sámuel* tan. 1863—4. Szül. Selmeczen 1843. jan. 5. (Kilépett.)
- Bolgár Mihály* tan. 1867—9., igazg. 1870—71. Szül. Kökényesen (Nógrád vm.) 1835. szept. 24. Megh. u. ott 1879. júl. 15.
- Bolgár Mihály* tan. 1891—2. Szül. Gyerken (Hont vm.) 1861. szept. 1. Megh. Veszprémben 1895. márcz. 10.
- Borsos Dénes* tan. 1725—6. és 1732—3. Szül. Mindszerten (Csongrád vm.) 1706. okt. 3. Megh. Kecskeméten 1761. szept. 16.
- 40 *Botka Albert* tan. 1764—5. Szül. Kókán (Pest vm.) 1729. Megh. Szt.-Annán (Arad vm.) 1778. máj. 11.
- Brandeisz Cyprián* tan. 1771—2. Szül. Gajáron (Pozsony vm.) 1745. május 16. Megh. Korponán 1809. aug. 19.
- Brogányi László* tan. 1803—5. Szül. Brogányban (Bars vm.) 1776. jan. 2. (Vil. pap lett 1812.)
- Budavári József* tan. 1870—91. Szül. Rózsahegyén (Liptó vm.) 1844. ápr. 30.
- Budaváry (Kricska) József* tan. 1859—70. Szül. Rózsahegyén 1813. decz. 22.
- 45 *Csaby József* tan. 1807—9. Szül. Gyülevészen (Sopron vm.) 1757. decz. 25. Megh. Léván 1829. aug. 24.
- Csaplár Benedek* tan. 1853—67. Szül. Duna-Szerdahelyen 1821. jan. 3.
- Csansánszky Bertalan* tan. 1805—6. Szül. Privigyén 1781. okt. 30. Mgh. Trencsénben 1831. febr. 28.
- Csákós Elek* tan. 1850—53. Szül. Veszprémben 1818. nov. 26. Mgh. Debreczenben 1869. nov. 3.
- Csegezy Ignác* tan. 1836—40. és 1850—51. Szül. Egerben 1800. máj. 9. Mgh. Nagy-Becskereken 1891. szept. 8.
- 50 *Cseh Ferenc* tan. 1849—50. Szül. Szegeden 1809. jul. 5. Mgh. Debreczenben 1883. márcz. 11.
- Cserbay Lipót* tan. 1805—7. Szül. Nagy-Tapolcsányban (Nyitra vm.) 1777. nov. 15. Mgh. Kecskeméten 1849. decz. 31.
- Cserép Sándor* tan. 1877—96. Szül. Félégyházán 1849. nov. 12.
- Cserkúti (Czeh) József* tan. 1854—64. Szül. Vácson 1816. nov. 2. Mgh. Szegeden 1864. nov. 30.
- Csertő Antal* tan. 1884—6. Szül. Sátoralja-Ujhelyen (Zemplén vm.) 1856. okt. 27. Mgh. Szegeden 1886. okt. 25.

- 55 *Czabay Sándor* tan. 1762—3. Szül. Kerepesen (Pest vm.) 1744. ápr. 30.
Mgh. Veszprémben 1800. márcz. 20.
- Czimber Andor* tan. 1824—5. Szül. Szombathelyen 1795. jan. 27. Mgh.
Kolozsvárott 1850. okt. 13.
- Czingel Márton* tan. 1803—5. Szül. Jerhova (?) 1783. nov. 6. (Kilép-
ett 1806.)
- Czirbusz Géza* tan. 1884—8. Szül. Kassán 1853. szept. 7.
- Czoma Ferencz* tan. 1781—4.
- 60 *Dániel Benedek* tan. 1754—5. és 1764—5. Szül. Erzsébvárosban (Erdély)
1734. nov. 30. Mgh. u. ott 1812. márcz. 19.
- Deák János* tan. 1855—6. Szül. Habókán (Árva vm.) 1820. jun. 4.
(Kilépett 1857.).
- Deák Menyhért* tan. 1726—8. Szül. Jászberényben 1702. nov. 24.
- Deák Károly* igazg. 1832—9. Szül. Komáromban 1786. okt. 27. Mgh.
Szegeden 1839. febr. 18.
- Demeter Alajos* tan. 1844—7. Szül. Kecskeméten 1805. július 25.
Mgh. Kecskeméten 1858. nov. 18.
- 65 *Demeter Imre* tan. 1860—61. Szül. Kecskeméten 1841. márczius 20.
(Kilépett).
- Deményi László* tan. 1734—5. Szül. Trencsénben 1711. május 26.
Mgh. Korponán 1761. okt. 28.
- Danka Sándor* igazg. 1722—8. és 1742—3. Szül. Nyitrán 1691. aug.
20. Mgh. Kecskeméten 1760.
- Dezső János* tan. 1838—42. Szül. Répcze-Szemerén (Sopron vm.)
1804. decz. 22. Mgh. Nyitrán 1878. aug. 14.
- Diviaczky János* tan. 1758—60. Szül. Privigyén 1727. Mgh. Korponán
1775. okt. 16.
- 70 *Dobay Elek* tan. 1848—49. Szül. Léván 1804. decz. 5. Mgh. u. ott
1879. június 1.
- Domanek Alajos* tan. 1848—49. Szül. Kőrös-Ladányban (Békés vm.)
1817. decz. 28. Mgh. Tatában 1893. május 24.
- Domby Mihály* tan. 1804—5. Szül. Mindszenten (Csongrád vm.) 1756.
május 3. Mgh. Debreczenben 1828. április 16.
- Dorincz Krystom* tan. 1742—3. Szül. Mosócson (Nyitra vm.) 1713.
febr. 6. Mgh. 1794. okt. 23.
- Dugonics András* tan. 1761—2. Szül. Szegeden 1740. okt. 18. Mgh.
u. ott 1818. júl. 26.
- 75 *Ege Sándor* tan. 1766—7. Szül. Budapesten 1744. szept. 11. Mgh.
Trencsénben 1809. okt. 8.
- Egerváry Ignác* tan. 1777—80. igazg. 1790—1802. Szül. Zala-Eger-
szegen 1751. márcz. 12. Mgh. Budapesten 1809. ápr. 26.
- Egerváry Lőrincz* tan. 1753—4.

- Eiszler József* tan. 1842—6. Szül. Magyar-Óváron 1812. decz. 16. Mgh. Bécsben 1876. jan. 11.
- Elekes János* tan. 1803—4. Szül. Gyergyó-Ujfaluban (Csik vm.) 1779. febr. 16. Mgh. Veszprémben 1816. júl. 4.
- 80 *Ernyősi László* tan. 1864—6. igazg. 1866—70. Született Székesfehérváron 1821. márczius 11. Meghalt Nagy-Becskereken 1873. augusztus 21.
- Fábiáni Kelemen* tan. 1734—5. Szül. Nagy-Szombatban 1692. aug. 12.
- Farkas László* tan. 1880—90. Szül. Kecskeméten 1841. jan. 4. Megh. Tatabán 1896. jan. 15.
- Fábri Jeromos* tan. 1803—5. Szül. Korponán 1759. jún. 1. Mgh. Márm.-Szigeten 1824. jan. 28.
- Fegyveres (Zbojni) Konrád* igazg. 1744—6. Szül. Privigyén 1705. nov. 15. Mgh. u. ott 1781. okt. 12.
- 85 *Fegyveres (Zbrojni) Placid* tan. 1726—8. Szül. Privigyén 1699. decz. 27. Mgh. Breznóbányán 1775. okt. 9.
- Fekete Ipoly* tan. 1891—6. Szül. Esztergomban 1858. nov. 5.
- Fett Joákim* tan. 1749—50. Szül. Deésen (Szolnok-Doboka vm.) 1727. Mgh. Bécsben 1765. márcz 26.
- Fiala Jakab* tan. 1724—5. és 1726—8. Szül. Rákoson (Zemplén vm.) 1696. febr. 2. Mgh. Breznóbányán 1733.
- Finda Antal* tan. 1892—6. Szül. Muzsajon (Sopron vm.) 1868. jan. 14.
- 90 *Firtinger Jakab* tan. 1878—91. Szül. Bpsten 1850. jan. 8.
- Fischer Gábor* tan. 1780—86.
- Fitos Antal* tan. 1822—3. és 1831—2. Szül. Liczkón (Zala vm.) 1783. ápril 7. Mgh. Márm.-Szigeten 1859. jan. 11.
- Franyó Rajmund* tan. 1729—31. Szül. Jászberényben 1700. jan. 24. Mgh. Kecskeméten 1782. jún. 23.
- Freivilig Egyed* tan. 1765—6.
- 95 *Gabrigh István* tan. 1764—5. és 1768—9. Szül. Szegeden 1741. febr. 12. Mgh. Debreczenben 1817. aug. 30.
- Galauner János* tan. 1784—7.
- Galgóczy Ignác* tan. 1846—9. Szül. Székes-Fehérváron 1806. febr. 23. (Kilépett 1872.)
- Gara András* tan. 1776—9. Szül. Jász-Ladányban 1754. aug. 25. Mgh. S.-A.-Ujhelyen 1824. jan. 23.
- Gerschlacher József*, tan. 1790—96. Szül. Magyar-Óváron 1753. febr. 14. Mgh. Kőszegen 1805. ápr. 6.
- 100 *Gróf Demjén*, tan. 1730—31. Szül. Fraknóban (Sopron vm.) 1710. nov. 5. Mgh. Breznóbányán 1762. ápr. 28.
- Grosser János*, tan. 1809—17. Szül. Ó-Becsén (Bács vm.) 1779. jan. 28. Mgh. Bpsten 1847. okt. 30.

- Grüber József** tan. 1807—9. és 1829—31. igazg. 1839—41. Szül. Nyitrán 1788. márcz. 9. Mgh. Váczon 1873. aug. 26.
- Gubanóczy Krizosztom** tan. 1772—3. Szül. Székes-Fehérváron 1747. nov. 25. Mgh. Privigyén 1805. nov. 25.
- Gubiczer Ferencz** tan. 1814—7. igazg. 1818—29. Szül. Veszprémben 1783. nov. 21. Mgh. u. ott 1857. jún. 20.
- 105 **Guúl János** igazg. 1813—4. Szül. Nagy-Váradon 1754. ápr. 25. Mgh. Nyitrán 1826. jan. 8.
- Guttman István** tan. 1811—3. Szül. Magy.-Óváron 1792. nov. 3. (Kilépett 1813.)
- Gyalókey Ferencz** tan. 1862—5. Szül. Veszprémben 1817. okt. 9. Mgh. S.-A.-Ujhelyen 1880. nov. 10.
- Hadady Géza** tan. 1891—5. Szül. Szabadkán 1869. nov. 29.
- Hajnal Imre** tan. 1878—90. Szül. Félegyházán 1851. máj. 12.
- 110 **Halmi László** tan. 1867—9. Született Etyeken (Fehér vm.) 1842. jún. 16.
- Halványi János** tan. 1840—43. Szül. Dubován (Zólyom vm.) 1811. nov. 14. Mgh. Bpestén 1864. decz. 22.
- Hank Henrik** tan. 1774—6. Szül. Szegeden 1747. Mgh. u. ott. 1778. szept. 21. -
- Hangay Zakariás** tan. 1731—2. Szül. Szt.-Benedeken (Bars vm.) 1708. nov. 3. Mgh. Breznóbányán 1766. máj. 2.
- Hannulik János** tan. 1778—80. Szül. Predméren (Trencsén vm.) 1745. júl. 22. Mgh. Nagy-Károlyban 1816. szept. 3.
- 115 **Harmath Gergely** tan. 1883—4. Szül. Mocson (Kolos vm.) 1846. márcz. 8. (Kilépett 1886.).
- Hartl Ferencz** tan. 1838—9. és 1846—7. Szül. Tatában 1814. febr. 25. Mgh. Temesvárott 1874. febr. 10.
- Hájos Gáspár** tan. 1758—9. és 1768—9. Szül. Jászberényben 1724. május 1. Mgh. Szegeden 1785. szept. 24.
- Hegedűs Alajos** tan. 1793—5. Szül. Szegeden 1761. jul. 25. Megh. Bpestén 1843. febr. 13.
- Hegyi József** tan. 1802—7. Szül. Nemes-Szecsődön (Vas vm.) 1756. máj. 15. Mgh. Veszprémben 1826. ápr. 21.
- 120 **Hemtner Flóris** tan. 1795—1804. Szül. Szt.-Györgyön 1757. aug. 16. Mgh. Pozsonyban 1819. jun. 21.
- Herák Celestin** igazg. 1736—7. Szül. Liptó-Szt.-Miklóson 1699. febr. 16. Mgh. Veszprémben 1748.
- Hoffmann Amadé** tan. 1756—7.
- Hoffman Ignác** tan. 1823—6. és 1851—4. Szül. Váczon 1798. márcz. 14. Mgh. Beszterczen (Erdély) 1865. jan. 11.

- Hoffman Sebestyén* tan. 1768—71. Szül. Mosonyban 1748. aug. 6.
Mgh. Magy.-Óváron 1824. nov. 7
- 125 *Holli Dániel* tan. 1758—9. Szül. Puchón (Trencsén vm.) 1735. júl. 16.
Mgh. Privigyén 1811. okt. 1.
- Homolay Taddé* tan. 1762—3. Szül. Szt.-Benedeken (Bars vm.) 1727.
Mgh. Tokajban 1783. febr. 21.
- Horányi Elek* tan. 1763—4. Szül. Budán 1736. febr. 15. Mgh. Bpsten
1809. szept. 9.
- Horeczky Elek* tan. 1773—4. Szül. Offenbányán 1745. Mgh. 1784. jún. 21.
- Horkay Ágoston* tan. 1762—3. Szül. Trencsénben 1729. Mgh. Korponán
1785. júl. 4.
- 130 *Horváth Cyrill* tan. 1829—43, igazg. 1843—8. és 1858—9. Szül.
Kecskeméten 1804. okt. 17. Mgh. Bpsten 1884. nov. 6.
- Horváth Ferencz* tan. 1858—62. Szül. Keszthelyen (Zala vm.) 1825.
márcz. 7. Mgh. Nyitrán 1884. máj. 6.
- Horváth György* tan. 1882—4. Szül. Keszthelyen (Zala vm.) 1858. jan. 27.
- Horváth Mihály* tan. 1737—8. és 1739—41. Szül. Nyitrán 1711. Mgh.
Budapesten 1752. febr. 7.
- Horváth Nándor* tan. 1788—90. Szül. Győrben 1759. febr. 12. Mgh.
Magy.-Óváron 1802. febr. 24.
- 135 *Horvát Sándor* tan. 1870—79. Szül. Csepregen (Sopron vm.) 1844.
május 2.
- Hranák Tamás* tan. 1726—7. és 1728—9. Szül. Bisztricsényben (Bars
vm.) 1701. szept. 22.
- Hrankay Lőrincz* tan. 1807—19. Szül. Kisucza-Ujhelyen (Trencsén mv.)
1777. máj. 5. Mgh. Rózsahelyen (Liptó vm.) 1849. jún. 15.
- Hubert Taddé* tan. 1811—5. Szül. Alsó-Aznakon (Nyitra vm.) 1787.
márcz. 4. Mgh. Szegeden 1825. decz. 11.
- Hulinyi Jónás* tan. 1731—2. Szül. Turócz-Szt.-Mártonban 1711. ápr.
2. Mgh. Vácson 1777. júl. 8.
- 140 *Hutter Antal* tan. 1836—42. Szül. Miskolczon 1797. márcz. 4. Mgh.
Léván 1863. júl. 8-án.
- Hyross Sámuel* tan. 1759—60. Szül. Zsolnán (Trencsén vm.) 1739.
szept. 5. Mgh. Vácson 1814. okt. 10.
- Issekutz Szaniszló* tan. 1766—7. Szül. Ebesfalván (Erdély) 1748. jan.
12. Mgh. Beszterczén 1817. jan. 12.
- Istvánfy Ferencz* tan. 1806—7. Szül. Gyergyó-Remetén 1785. decz.
4. Mgh. Dész-Aknán 1809. nov. 4.
- Iványi István* tan. 1867—8. és 1871—2. Szül. Lugoson 1845. decz.
18. (Kilépett 1876.)
- 145 *Jaeger Ferencz* tan. 1757—8. Szül. Bpsten 1735. jan. 6. Mgh. Márm.-
Szigeten 1799. jún. 11.

- Jajczay József* tan. 1810—12. Szül. Vereskőn (Pozsony vm.) 1789. márcz. 18. (Kilépett 1813.)
- Jellosics Endre* tan. 1817—20. Szül. Tatában 1791. nov. 30. Mgh. Budán 1862. jún. 19.
- Jandesz János* tan. 1733—4. és 1737—8. Szül. Hradeken (Nyitra vm.) 1715. aug. 25.
- Jankó Imre* tan. 1815—20. és 1842—3. Szül. Duna-Szerdahelyen (Csallóköz) 1786 okt. 19. Mgh. Szt.-Györgyön 1867. máj. 18.
- 150 *Janky Károly* tan. 1870—71. Szül. Csákváron (Fehér vm.) 1842. január 5.
- Jászay Rezső* tan. 1895—6. Szül. Kis-Tapolcsányban (Bars vm.) 1871. márczius 30.
- Jurenák Antal* tan. 1872—3. Szül. Szentesen (Csongrád vm.) 1853. május 9. (Kilépett 1874.)
- Kalocsay Kelemen* tan. 1744—5. Szül. Győrben 1714. szept. 14.
- Karaba Ágoston* tan. 1767—8. Szül. Maduniczon (Nyitra vm.) 1731. márcz. 10. Mgh. Privigyén 1802. máj. 13.
- 155 *Karátsonyi Incze* tan. 1780—82. igazg. 1814—8. Szül. Darnón (Csallóköz) 1757. jan. 28. Mgh. Szegeden 1833. okt. 5.
- Karátsonyi Miklós* tan. 1891—3. Szül. Szamos-Újváron 1858. nov. 21. (Kilépett 1893.)
- Karnai Alajos* tan. 1871—3. Született Tatában 1841. június. 1. (Kilépett).
- Kasznitz József* tan. 1780—87. Szül. 1760. Mgh. Budapesten 1790. február 27.
- Katona Dénes* tan. 1815—21. és 1834—7., igazg. 1841—3. Szül. Dercsikán (Csallóköz) 1782. szept. 24. Mgh. S.-A.-Újhelyen 1874. június 9.
- 160 *Kácsor Keresztély* tan. 1733—4. Szül. Budapesten 1710. nov. 28. Mgh. u. ott 1792. aug. 28.
- Keiser Ignác* tan. 1735—7. Szül. Budapesten 1716.
- Kertész László* tan. 1809—10. Szül. Ásványon (Győr vm.) 1789. máj. 29. (Kilépett 1810.)
- Keszler Károly* tan. 1840—42. Szül. Köszezen 1813. okt. 14.
- Keszthelyi Endre* tan. 1874—5. Szül. Pécssett 1847. decz. 22. Mgh. Nagy-Kanizsán 1890. júl. 15.
- 165 *Kibling József* tan. 1761—2.
- Kiss Adorján* tan. 1737—9. Szül. Jászberényben 1716. okt. 7. Megh. Veszprémben 1801. febr. 17.
- Kiss István* tan. 1753—4. Szül. Kalocsán 1733. júl. 1. Megh. Szegeden 1804. febr. 5.

- Kiss Tamás* tan. 1783—90. és 1795—6. Szül. Szegeden 1751. okt. 18.
Mgh. Kecskeméten 1823. május 25.
- Klassentz Ágoston* tan. 1733—4. Született Galgócson (Nyitra vm.)
1712. jan. 25.
- 170 *Knap Mihály* tan. 1820—29. Szül. Endrődön (Békés vm.) 1789. aug. 5.
Mgh. Vácson 1862. aug. 30.
- Kocsis (Szegedi) Frigyes* tan. 1722—5. Szül. Szegeden 1699. jún. 5.
Mgh. Szt.-Annán (Arad vm.) 1785. május 1.
- Komjáthy József* tan. 1811—2. Szül. Tatában 1785. aug. 8. Mgh.
Kecskeméten 1840. márcz. 11.
- Korecz Lőrincz* tan. 1834—44. és 1854—6. Született Handlován
(Nyitra vm.) 1805. aug. 15. Mgh. Rózsahegyén 1871. május 4.
- Korecz Orbán* igazg. 1766—8. Szül. Bossányban (Nyitra vm.) 1726.
okt. 4. Mgh. Kecskeméten 1808. ápril 23.
- 175 *Koroda Teofil* tan. 1752. és 1762—3. Szül. 1731. Mgh. Trencsénben
1787. szept. 21.
- Korompay Antal* tan. 1869—70. Szül. Vámos-Györkön (Heves vm.)
1845 jan. 17. Mgh. Szt.-Györgyön 1882. jún. 2.
- Kovács Antal* tan. 1766—7.
- Kovács Béla* tan. 1864—7. Szül. Kecskeméten 1839. szeptember 27.
(Kilépett.)
- Kovács János* tan. 1864—5. és 1889—96. Szül. Kecskeméten 1841.
szept. 13.
- 180 *Kovács József* tan. 1886—9. Szül. Nyitrán 1861. máj. 22.
- Kovács Pál* tan. 1876—9. Szül. Kecskeméten 1854. szept. 10. Mgh.
Nagy-Becsckereken 1889. júl. 10.
- Kósa István* tan. 1815—6. Szül. Komáromban 1796. jan. 30. (Kilépett
1819.)
- Kőszegi Szaniszló* tan. 1739—40. Szül. Pruzsinán 1708. Mgh. Nyitrán
1778. jún. 22.
- Kubránszky László* igazg. 1721—2. Szül. Privigyén 1684. nov. 24.
Mgh. Nyitrán 1739.
- 185 *Kurtz Egyed* tan. 1775—6. Szül. Szegeden 1751. febr. 13. Mgh. Nagy-
Károlyban 1826. decz. 10.
- Kustár Ignác* tan. 1857—70. Szül. Kalocsán 1813. jan. 23.
- Laczkó Ambró*, tan. 1763—4. Szül. Bpestén 1741. aug. 27. Mgh.
S.-A.-Ujhelyen 1812. decz. 11.
- Lajos János* tan. 1864—5. Szül. Debreczenben 1823. máj. 5. (Kilépett.)
- Lality Elek* tan. 1740—42. igazg. 1748—53. Szül. Szegeden 1713.
Mgh. Szt.-Annán (Arad vm.) 1776. ápr. 27.
- 190 *Lanczinger János*, tan. 1805—6. Szül. Vácson 1782. máj. 25. Mgh.
Privigyén 1818. ápr. 8.

- Lang Fülöp* tan. 1743—6. Szül. Bécsben 1718. okt. 22. Mgh. Magyar-Óváron 1799. febr. 26.
- Lapónyi Alajos* tan. 1830—31. Szül. Marikován (Trencsén vm.) 1803. febr. 20. Mgh. Temesváron 1849. júl. 17.
- Latkóczy Norbert* tan. 1793—9. Szül. Karancs-Berényben (Nógrád vm.) 1773. ápr. 24. (Kilépett 1799.)
- Lauch János* tan. 1873—4. és 1887—91. Szül. Aranyos-Maróton (Bars vm.) 1848. máj. 15.
- 195 *Laun Henrik* tan. 1723—6. Szül. Nyulason (Győr vm.) 1696. okt. 14.
- Lechner Imre* tan. 1854—8. Szül. Duna-Földváron 1809. szept. 13. Mgh. Kulán (Bács vm.) 1862. nov. 10.
- Leday Lénárt* tan. 1733—4. Szül. Oszlányban (Bars vm.) 1708. máj. 9. Mgh. Privigyén 1780. jún. 4.
- Lekics Glycér* tan. 1763—4. Szül. Budán 1743. Mgh. u. ott 1779. júl. 21.
- Leikes Ágoston* tan. 1785—90. Szül. Zsélyben (Pozsony vm.) 1749. márcz. 28. Mgh. Sátoralja-Ujhelyen 1816. decz. 4.
- 200 *Lengyel Bódog* tan. 1759—61.
- Lengyel Domokos* tan. 1767—8. Szül. Korponán 1748. nov. 3. Mgh. Privigyén 1822. szept. 9.
- Lengyel József* tan. 1849—50. Szül. Kosdon (Nógrád vm.) 1815. febr. 4. Mgh. Tatában 1890. okt. 12.
- Lepáczek Mátyás* tan. 1820—22. Szül. Trsztenán (Árva vm.) 1789. decz. 18. Mgh. Szt.-Györgyön 1863. decz. 19.
- Letavai Sándor* tan. 1823—8. Szül. Szebedrázson (Zólyom vm.) 1781. szept. 27. Mgh. Tatában 1854. jan. 29.
- 205 *Lezó Ferencz* tan. 1821—3. Szül. Érsek-Újváron 1794. nov. 6. Mgh. Kolozsvárott 1846. okt. 11.
- Lévay Zsigmond* tan. 1825—8. és 1840—42. Szül. Tatában 1800. máj. 4. Mgh. Nagy-Károlyban 1869. aug. 18.
- Linczenpolcz Bertalan* tan. 1806—7. Szül. Szombathelyen. 1787. (Kilépett 1807.)
- Litsmann Alajos* tan. 1797—1801. Szül. Debreczenben 1781. jan. 21.
- Lukács Rókus* igazg. 1761—2. Szül. 1718. Mgh. Debreczenben 1795. decz. 21.
- 210 *Madarász Pál* tan. 1889—96. Szül. Nagy-Kanizsán (Zala vm.) 1861. jún. 25.
- Magyarász Incze* tan. 1846—8. és 1860—4. Szül. Zalabéren (Zala vm.) 1806. okt. 31. Mgh. Kaposváron (Somogy vm.) 1886. aug. 6.
- Magyar Gábor* tan. 1865—6. és 1867—71., igazg. 1871—96. Szül. Félegyházán 1842. jan. 10.
- Mannhart Ignác* tan. 1829—30. Szül. Esztergomban 1800. ápr. 13. Mgh. Veszprémben 1857. febr. 21.

- Markó Albert* tan. 1817—21. és 1828—9. Szül. Nagy-Tapolcsányban (Nyitra vm.) 1788. ápr. 23. Mgh. Bpsten 1862. márcz. 4.
- 215 *Markos Imre* tan. 1882—7. Szül. Devecserben (Veszprém vm.) 1855. okt. 15. (Kilépett 1888.)
- Markovics Simon* tan. 1734—5. Szül. Zborón (Sáros vm.) 1711. jún. 28.
- Maross Lénárt* tan. 1790—93.
- Martin Péter* tan. 1872—80. Szül. Kis-Komlóson (Torontál vm.) 1847. október 5.
- Martissék Mátyás* tan. 1813—7. Szül. Váradon (Nyitra vm.) 1769. máj. 8. Mgh. Korponán 1840. nov. 13.
- 220 *Maywald József* tan. 1872—3. Szül. Bpsten 1849. júl. 23.
- Márton Demeter* tan. 1727—8. Szül. Zala-Egerszegen 1702. szept. 10.
- Márton József* tan. 1848—9.
- Merényi Lajos* tan. 1875—7. Szül. Bpsten 1851. szept. 2.
- Metter Péter* tan. 1738—9. és 1745—6. Szül. Pápán (Veszprém vm.) 1713. Mgh. Szegeden 1763. jun. 11.
- 225 *Mezey Anzelm* tan. 1807—9. Szül. Vácson 1787. augusztus 10. (Kilépett 1809.)
- Mészáros József* tan. 1878—9. Szül. Félegyházán 1852. júl. 18.
- Mihalik Pál* tan. 1822—6. és 1831—4. Szül. Léván 1791. okt. 14. Mgh. Kecskeméten 1866. szept. 2.
- Mlinkay Alajos* tan. 1772—8. Szül. Szt. Benedeken (Bars vm.) 1741. júl. 17. Mgh. Korponán 1810. nov. 18.
- Modrovsky Farkas* tan. 1761—2. Szül. Vácson 1726. Mgh. Kis-Szebenben 1775. jún. 9.
- 230 *Molnár Máté* igazg. 1738—42 Szül. Jánosházán (Vas vm.) 1707 jan. 8. Mgh. Debreczenben 1748.
- Molnár Mátyás* tan. 1829—36. Szül. Nyitrán 1788. máj. 20. Mgh. Nagy-Károlyban 1849. szept. 23.
- Molnárovics János* tan. 1734—6. Szül. Szt.-Benedeken (Bars vm.) 1705. márcz. 6.
- Móczár József* tan. 1893—5. Szül. Félegyházán 1869. szept. 30.
- Mosel Miksa* tan. 1739—40. Szül. Budán 1705. ápr. 19.
- 235 *Murányi Ignác* igazg. 1802—3. Szül. Korponán 1742. szept. 30. Mgh. Privigyén 1820. nov. 8.
- Musenits Julian* tan. 1777—8.
- Nachtigal Jakab* tan. 1841—4. Szül. Bpsten 1812. júl. 27. Mgh. Nyitrán 1862. decz. 20.
- Nagy Ferencz* tan. 1890—93. Szül. Debreczenben 1865. aug. 3. Mgh. u. ott. 1893. szept. 16.

- Nagy Jeromos* tan. 1747—9. Szül. Nagy-Váradon 1721. decz. 31. Mgh. Váczon 1803. máj. 14.
- 240 *Nagy Márton* tan. 1831—4. és 1847—9., igazg. 1849—58. Szül. Muzs-lán (Esztergom vm.) 1804. okt. 6. Mgh. Szt.-Györgyön 1873. ápr. 5.
- Nagy Tamás* tan. 1796—7.
- Nagyvendéghy Elek* tan. 1834—40. Szül. Szempcezen (Pozsony vm.) 1790. ápril 12. Mgh. Veszprémben 1844. decz. 1.
- Náray Dávid* tan. 1797—1801. Szül. Szombathelyen 1777. máj. 20. Mgh. Kecskeméten 1850. márcz. 25.
- Neichl László* tan. 1790—92. Szül. Székes-Fehérváron 1755. febr. 24. Mgh. Bpesten 1802. febr. 21.
- 245 *Német Alajos* tan. 1822—9. Szül. Vámos-Családon (Vas vm.) 1796. decz. 19. Mgh. Podolinban 1867. ápr. 5.
- Németh Elek* tan. 1741—2. Szül. Szarvason (Békés vm.) 1724. Mgh. Kalocsán 1795. ápr. 12.
- Németszeghy István* tan. 1787—90.
- Novák József* tan. 1795—7. Szül. Ausztriában 1763. febr. 14. Mgh. Magy.-Óváron 1799. máj. 30.
- Obelcz József* tan. 1871—2. és 1873—7. Szül. Kis-Teremián (Torontál vm.) 1849. júl. 31. Mgh. Török-Becsén 1895. szept. 5.
- 250 *Oláh József* tan. 1867—71. Szül. Váczon 1843. márcz. 14. Mgh. Márm.-Szigeten 1874. nov. 6.
- Oraftsik József* tan. 1890—96. Szül. Podolinban 1866. júl. 23.
- Ordódy Adorján* tan. 1737—8. Szül. Vétebén (?) (Nyitra vm.) 1713. jan. 6.
- Ormándy Miklós* tan. 1884—8. Szül. Tölgyesen (Hont vm.) 1846. szept. 28.
- Ovsiák Alajos* tan. 1842—5. Szül. Lipniczán (Árva vm.) 1814. ápr. 21. Mgh. Kolozsvárott 1863. jan. 16.
- 255 *Palczer Károly* tan. 1858—9. Szül. Kolozsvárott 1835. jan. 25. (Kilépett 1863.)
- Palkovics Károly* tan. 1873—5. Szül. Váczon 1849. okt. 31.
- Pallos József* tan. 1826—8. Szül. Duna-Földváron (Tolna vm.) 1795. márcz. 25. Mgh. Kalocsán 1857. máj. 29.
- Pallyó Endre* tan. 1843—8. Szül. Varanon (Zemplén vm.) 1806. nov. 17. Mgh. Rózsashegyen 1857. nov. 14.
- Pap József* tan. 1870—73. és 1875—96. Szül. Szegeden 1846. júl. 16.
- 260 *Pap nep. János* tan. 1877—9. és 1885—96. Szül. Szegeden 1843. szept. 27.
- Parádi (Pomp) Kálmán* tan. 1866—70. Szül. Bpesten 1841. ápr. 25. (Kilépett 1871.)
- Parlay Lőrincz* tan. 1730—31. Szül. 1707. (Kilépett.)

- Pataky Fábrián* tan. 1754—5. Szül. Sáros-Patakon (Zemplén vm.) 1723.
Mgh. Nagy-Károlyban 1771. szept. 12.
- Patonyi László* tan. 1746—7.
- 265 *Paulics József* tan. 1789—90.
Peck Damascón igazg. 1768—9. Szül. 1717. Mgh. Kecskeméten 1789.
szept. 21.
- Pekhard Vilmos* tan. 1738—9. Szül. Filipsburgban (Baden) 1712.
szept. 3.
- Perczel Imre* tan. 1756—8. Szül. Veszprémben 1733. Mgh. Bpsten
1795. jún. 28.
- Perez Manó* tan. 1755—8. Szül. Kecskeméten 1720. Meghalt u. ott
1794. jún. 15.
- 270 *Perlaky László* tan. 1844—6. és 1856—7. Szül. Tatában 1814. jún.
17. (Kilépett 1857.)
Pesthy Adolf tan. 1774—7. Szül. Bődögön (Győr vm.) 1753. Mgh.
Nagy-Károlyban 1794. febr. 21.
- Petlanovics Alajos* tan. 1851—6. Szül. Kis-Komáromban (Zala vm.)
1814. febr. 7. Mgh. Bpsten 1886. nov. 12.
- Petráskó Sándor* igazg. 1755—7. Szül. Várkonyban (Pozsony vm.)
1716. Mgh. Kecskeméten 1771. jan. 9.
- Pécsi Ödön* tan. 1895—6. Szül. Fiumében 1870. szept. 18.
- 275 *Pécsy Domokos* tan. 1721—3., igazg. 1732—4. Szül. Tursinán (Nyitra
vm.) 1700. szept. 29. Mgh. Krajován (Románia) 1735. aug. 12.
- Pigay Szilárd* tan. 1793—5.
- Piller Celestin* tan. 1769—70. Szül. Budán 1742. júl. 27. Mgh. Magyar-
Óváron 1821. máj. 30.
- Pintér Benedek* tan. 1809—11. Szül. Kis-Várdán (Szabolcs vm.) 1787.
május 1. (Kilépett 1811. okt. 23.)
- Plattner Ferencz* tan. 1835—40. Szül. Magyar-Óváron 1795. aug. 30.
Mgh. Szt.-Györgyön 1846. máj. 2.
- 280 *Poór Kajetán* tan. 1776—8. Szül. Magyar-Óváron 1744. okt. 16. Mgh.
Köszegen 1813. jan. 2.
- Poruch Antal* tan. 1874—5. Szül. Budapesten 1852. jan. 18. Mgh.
Nagy-Károlyban 1879. okt. 23.
- Preszburger Ferencz* tan. 1799—1802. Szül. Láziban (Veszprém vm.)
1759. ápr. 23. Mgh. Márm.-Szigeten 1850. febr. 4.
- Prieleszki Mihály* tan. 1735—7. Szül. Prieleszen (Trencsén vm.) 1711.
Mgh. Nyitrán 1763. jan. 17.
- Promperger Lukács* tan. 1746—7. Szül. Szombathelyen. 1724. Mgh.
Beszterczen (Erdély) 1786. febr. 19.
- 285 *Purgstaller (Palotai) József* tan. 1852—5. Szül. Köszegen 1806. jún.
26. Mgh. Budán 1867. ápr. 11.

- Queck Antonin* tan. 1741—3. Szül. Igalon (Somogy vm.) 1721. Mgh. Vácson 1775. jan. 17.
- Rabenhuber Bernát* tan. 1790—95. Szül. Debreczenben 1749. nov. 14. Mgh. Magyar-Óváron 1807. jan. 28.
- Rabsánszky Mihály* tan. 1801—2. Szül. Lőcsén 1769. szept. 5. Mgh. Körmöczbányán 1819. márcz. 14.
- Raffay János* tan. 1850—51. Szül. Verebélyen (Bars vm.) 1799. okt. 16. Mgh. Kolozsvárott 1873. okt. 11.
- 290 *Rakovszky Gergely* igazg. 1803—5. Szül. Rakovon (Túrócz vm.) 1747. júl. 29. Mgh. Privigyén 1823. ápr. 30.
- Rapf József* tan. 1786—7. Szül. Győrben 1760. febr. 16. Mgh. Veszprémben 1799. ápr. 23.
- Rákóczy Miklós* tan. 1743—4. Szül. Nyénben (Háromszék) 1710. szept. 29. Mgh. Kecskeméten 1781. jún. 18.
- Rátay Egyed* tan. 1733—4., igazg. 1753—4. és 1762—4. Szül. Szegeden 1716. okt. 20. Mgh. Budapesten 1771. május 4.
- Reisinger János* tan. 1829—41. Szül. Magyar-Óváron 1802. aug. 7. Mgh. Budapesten 1868. febr. 25.
- 295 *Rejtényi (Kulhanek) Antal* tan. 1860—61. Szül. Szt.-Endrén 1822. márcz. 3. (Kilépett 1874.)
- Révay István* tan. 1826—9. Szül. Siegelsbergen (Hont vm.) 1781. jan. 3. Mgh. Vácson 1841. júl. 18.
- Ribianszky Adolf* tan. 1845—6. Szül. Tatában 1818. máj. 15. Megh. Selmeczen 1885. ápr. 5.
- Rigó Ádám* tan. 1741—2. és 1747—8. Szül. Veszprémben 1716. Mgh. Magyar-Óváron 1763. máj. 9.
- Rohrer Antal* tan. 1844—59. igazg. 1859—60. Szül. Tatában 1815. febr. 20. Mgh. Szegeden 1860. ápr. 8.
- 300 *Rosinszky Ambró* igazg. 1743—4. Szül. Bánóczon (Zemplén vm.) 1692. márcz. 13. Mgh. Rózsahelyen 1750. okt. 23.
- Rudics Elek* tan. 1769—71.
- Salamon Vazul* tan. 1807—10. Szül. Vácson 1781. febr. 8. Meghalt Pozsonyban 1813. júl. 18.
- Sáfrán József* tan. 1884—96. Szül. Kecskeméten 1857. máj. 18.
- Sándor Kryosztom* tan. 1725—6. Született Bobrón (Árva vm.) 1694. január 11.
- 305 *Sárváry Béla* tan. 1843—6. Szül. Győrben 1816. márcz. 21. (Kilépett.)
- Schaffráth Lipót* báró tan. 1759—60. Szül. 1735. (1782-ben váci apátkanonok volt.)
- Schandl Miklós* tan. 1892—6. Szül. Doborján (Sopron vm.) 1866. szeptember 8.

- Scheftschik Alajos* tan. 1802—16. Szül. Dobrovnikon (Trencsén vm. 1776. márcz. 22. Mgh. Écskán (Torontál vm.) 1862. márcz. 6.
- Schmidt Antal* tan. 1819—21. Szül. Bazinban (Pozsony vm.) 1782. jún 10. Mgh. Temesvárott 1849. aug. 14.
- 310 *Schmidt József* tan. 1768—9. Szül. 1745. Mgh. Nagy-Károlyban 1793. márcz. 14.
- Schultz Ernő** igazgató 1746—7. szül. Körmöczbányán 1715. decz. 5.
- Sebő Ágoston* tan. 1811—3. Szül. Ó-Barson 1783. nov. 13. Mgh. Privigyén 1825. jan. 28.
- Simics Elek* tan. 1760—1. Szül. Szegeden 1740. Mgh. Nagy-Kanizsán 1784. febr. 9.
- Simics Mátyás* tan. 1753—4. és 1760—61. Szül. Szegeden 1735. Mgh. Lovrinban (Torontál vm.) 1793. febr. 19.
- 315 *Skultéty Sámuel* tan. 1718—9. Szül. Bajmócson (Nyitra vm.) 1705. jan. 25.
- Simonffy Miklós* tan. 1801—2. Szül. Farragón (Kolos vm.) 1782. nov. 20.
- Somhegyi (Schröck) Ferencz** tan. 1849—50 és 1858—60, igazg. 1860—64. Szül. Bándon (Veszprém vm.) 1813. okt. 9. Mgh. Bpsten 1879. júl. 1.
- Söjtöry Zsigmond* tan. 1850—60. Szül. Gyömörön (Zala vm.) 1797. decz. 17. Mgh. Tatában 1884. decz. 6.
- Spányik Glycér** igazg. 1829—32. Szül. Néverén (Nyitra vm.) 1782. okt. 20. Mgh. Bpsten 1850. nov. 28.
- 320 *Stanczel Károly* tan. 1867—85. Szül. Debreczenben 1843. aug. 29. Mgh. Veszprémben 1888. febr. 13.
- Strobl György** tan. 1795—9., igazg. 1805—9. Szül. Boldog-Asszonyban (Pozsony vm.) 1755. jún, 29. Mgh. Vácson 1831. decz. 26.
- Subányi Gábor* tan. 1781—5. Szül. Veszeten (Árva vm.) 1747. nov. 18. Mgh. Nagy-Károlyban 1813. márcz. 26.
- Sujánszky József* tan. 1812—6. Szül. Rajeczen (Trencsén vm.) 1793. okt. 25. (Kilépett 1816.)
- Sumichrast József* tan. 1793—4. Szül. Nemes-Ujfaluban (Trencsén vm.) 1773. okt. 12.
- 325 *Suták József* tan. 1890—91. Szül. Szabadkán 1865. nov. 5.
- Sümeghy Pál** igazg. 1848—9. Szül. Szegeden 1813. aug. 28. Megh. Vácson 1852. nov. 16.
- Svartzl Glycér* tan. 1758—9. Szül. Vácson 1739. Mgh. Debreczenben 1770. aug. 30.
- Svartzl Károly* tan. 1746—7. Szül. Selmeczen.
- Szauer Ambró* tan. 1776—7. és 1798—9. Szül. Nagy-Szombatban 1743. szept. 5. Mgh. Kis-Szebenben 1818. decz. 9.
- 330 **Szablik István** tan. 1765—6., igazg. 1784—90. Szül. Szegeden 1746. máj. 8. Mgh. Kalocsán 1816. máj. 12.

- Szabó Elek* tan. 1799—1802. Szül. Dénesfalván (Vas vm.) 1779. okt. 18. Mgh. Kolozsváron 1840. márcz. 23.
- Szabó János* tan. 1837—8. Szül. Szekszárdon 1806. decz. 19.
- Szabó Lukács* igazg. 1747—8. Szül. Hetényben (Komárom vm.) 1708. febr. 28. Mgh. Privigyén 1781. okt. 12.
- Szabóki (Schneider) Adolf* tan. 1846—8. Szül. Budán 1821. szept. 9. Mgh. Bpsten 1880. júl. 22.
- 335 *Szaiff János* tan. 1849—50. Szül. Duna-Szerdahelyen (Csallóköz) 1807. decz. 14. Mgh. Bpsten 1878. ápr. 29.
- Szajtler Elek* tan. 1840—43. Szül. Horgoson (Csongrád vm.) 1810. júl. 17. Mgh. Debreczenben 1866. jún. 12.
- Szalay Miklós* tan. 1771—3. Szül. Fűrön (Komárom vm.) 1744. jún. 28. Mgh. Szegeden 1818. jún. 30.
- Száva Pius* tan. 1868—9. Szül. Mező-Szengyelen (Kolos vm.) 1845. nov. 30. (Kilépett.)
- Szenczy Alajos* tan. 1779—80. Szül. Csabán (Békés vm.) 1749. Mgh. Nyitrán 1781. márcz. 4.
- 340 *Szenczy Elek* igazg. 1811—3. Szül. Hodrusbányán (Hont vm.) 1758. jan. 22. Mgh. Trencsénben 1822.
- Szen Károly* tan. 1751—2. és 1754—5.
- Szendy János* tan. 1858—8. Szül. Erdőbényén (Zemplén vm.) 1811. febr. 25. Mgh. Nagy-Károlyban 1868. decz. 23.
- Szepesi (Spissák) Vazul* tan. 1742—3. és 1750—53., igazg. 1757—61. Szül. Budapesten 1722. Mgh. Szt.-Annán (Arad vm.) 1781. ápr. 9.
- Szerenka János* tan. 1802—3. Szül. Tatában 1779. decz. 27.
- 345 *Szerenka Pál* tan. 1804—6. Szül. Tatában 1785. jan. 4. (Kilépett 1806.)
- Szécsy Ágoston* tan. 1806—7. Szül. Sáros-Patakon 1778. jún. 5. Mgh. Bpsten 1852. márcz. 6.
- Széky János* tan. 1802—3. Szül. Nagy-Szőlősön (Ugocsa vm.) 1783. szept. 22. (Kilépett 1806.)
- Szép Lajos* tan. 1832—6. Szül. Nagy-Kanizsán 1799. szept. 3. Mgh. Privigyén 1880. máj. 24.
- Szilasy Ignác* tan. 1856—7. Szül. Duna-Földváron (Tolna vm.) 1809. jan. 30. Mgh. Kolozsvárott 1864. jan. 4.
- 350 *Szinger Kornél* tan. 1888—96. Szül. Högyészen (Tolna vm.) 1863. aug. 8.
- Szluha Ferencz* tan. 1761—2., igazg. 1771—84. Szül. Verbón (Nyitra vm.) 1734. Mgh. Szegeden 1784. nov. 18.
- Szolcsányi Ernő* tan. 1788—90., 1795—8. és 1805—6. Szül. Privigyén 1755. márcz. 3. Mgh. Korponán 1832. aug. 23.
- Szommer Ede* tan. 1812—3. Szül. Komáromban 1793. márcz. 21. (Kilépett 1813)

- Szomy Lajos* tan. 1756—7. Szül. Rádon (Nógrád vm.) 1730. jan. 31.
Megh. S.-A.-Ujhelyen 1802. ápr. 5.
- 355 *Szoróczy Vincze* tan. 1736—8., igazg. 1730—31. Szül. Ribényben
(Trencsén vm.) 1696. nov. 27.
Szölgvény János tan. 1875—80. Szül. Esztergomban 1852. okt. 21.
Sztankovics Miklós tan. 1796—9., igazg. 1809—11. Szül. Pruszkán
(Trencsén vm.) 1765. febr. 23. Mgh. Bpestén 1840. márcz. 2.
Szunerics Béla tan. 1813—4. Szül. Dernyén (Varasd vm.) 1792. ápr.
20. Mgh. Szt. Györgyön 1859. nov. 25.
Szűcs József tan. 1826—9. Szül. S.-A.-Ujhelyen 1782. márcz. 22. Mgh.
Kecskeméten 1849. máj. 2.
- 360 *Szűcs István* tan. 1791—7. Szül. Szekszárdon 1756. máj. 29. Mgh.
Bpestén 1821. ápr. 20.
Szváratkó Kálmán tan. 1882—9. Szül. Gyöngyösen 1849. jan. 25.
Mgh. u. ott 1890. júl. 13.
Tamáty József tan. 1814—23. Szül. Homonnán (Zemplén vm.) 1780.
nov. 3. Mgh. Egerben 1858. máj. 13.
Tapolsányi Gergely igazg. 1754—5. Szül. Tavarnakon (Nyitra vm.)
1713. jan. 15. Mgh. Szegeden 1773. okt. 8.
Tarnóczy Jeromos tan. 1729—30. és 1737—9. Szül. Lilócson (?) 1709.
- 365 *Tarnóczy Simon* tan. 1751—2. és 1754—6. Szül. Trencsénben 1720.
Mgh. Privigyén 1784. jan. 16.
Taschler János tan. 1840—42. Szül. Szombathelyen 1799. júl. 2. Mgh.
Bogdányban (Pest vm.) 1846. márcz. 11.
Tegó Alajos tan. 1830—45. és 1850—57. Szül. Gyöngyösön 1805.
decz. 18. Mgh. Debreczenben 1867. szept. 30.
Teleky Ádám tan. 1801—3. Szül. Suldon (Somogy vm.) 1780. decz.
28. Mgh. Szt.-Györgyön 1809. máj. 12.
Teremi (Trittremer) László tan. 1859—67. Szül. Tatában 1808. jan.
18. Mgh. Veszprémben 1879. máj. 19.
- 370 *Thoma Bálint* tan. 1747—8., 1762—3. és 1765—6. Szül. Vácson
1724. szept. 23. Mgh. Sittichben (Karinthia) 1797. aug. 1.
Thüringer Ambró tan. 1847—8. Szül. Budán 1817. decz. 26. (Kilépett.)
Tomeján Sándor tan. 1755—6. Szül. Temesvárott 1735. okt. 26. Mgh.
Tatában 1811. márcz. 18.
Toméczy Ferencz tan. 1770—71. Szül. Alsó-Szucson (Trencsén vm.)
1743. decz. 15. (Kilépett 1814.)
Tordy Mihály tan. 1804—8. és 1817—22. Szül. Zsolnán (Trencsén vm.)
1775. jún. 23. Mgh. Szegeden 1822. febr. 7.
- 375 *Torma (Kren) Péter* tan. 1727—8. Szül. Magyar-Óváron 1707. nov. 7.
Mgh. Szt.-Györgyön 1781. márcz. 18.

- Tóth Albert* tan. 1796—9. és 1805—7. Szül. Pathán (Nyitra vm.)
1746. márcz. 16. Mgh. Szt.-Györgyön 1834. febr. 4.
- Tóth Antal* tan. 1864—9. és 1873—83. Szül. Szegeden 1843. jún. 7.
- Tóth Bertalan* tan. 1816—20. Szül. Felső-Iszkázon (Veszprém vm.)
1781. okt. 9. Mgh. Nagy-Kanizsán 1830. máj. 17.
- Tóth János* tan. 1829—52. Szül. Nyögéren (Vas vm.) 1804. nov. 7.
Mgh. Szegeden mint népisk. felügyelő 1887. aug. 6.
- 380 *Tóth Jenő* tan. 1869—70. és 1880—82. Született Érsekújváron 1844.
szept. 2.
- Tóth Szilveszter* tan. 1813—4. Szül. Német-Gencsen (Vas vm.) 1790.
okt. 20. (Kilépett)
- Tóttósy Elek* tan. 1828—34. Szül. Csanakon (Sopron vm.) 1797. okt.
1. Mgh. Veszprémben 1875. márcz. 30.
- Trantwein János* tan. 1852—3. Szül. Bpsten 1819. okt. 29. Mgh.
ugyanott 1893. okt. 5.
- Turczér Simon* tan. 1730—31. Szül. Novákon (Nyitra vm.) 1709.
május 20.
- 385 *Tuschleitner Kajetán* tan. 1750—51. és 1756—7. Szül. Magyar-Óvá-
ron 1729. Mgh. Vácson 1781. máj. 19.
- Ugróczy Ferencz* tan. 1810—14. Szül. Szekszárdon 1785. aug. 6. Mgh.
Mernyén (Somogy vm.) 1836. jan. 25.
- Útlatsay László* tan. 1780—84. Szül. Czabajon (Nyitra vm. 1747. febr.
6. Mgh. Veszprémben 1801. márcz. 5.
- Vajda Márton* tan. 1770—72. Szül. Rendeken (Győr vm.) 1741. Mgh.
Szegeden 1783. márcz. 7.
- Valentini János* tan. 1829—38. Szül. Léván 1800. febr. 14. Mgh. Nagy-
Kanizsán 1857. jún. 6.
- 390 *Valla Jácint* tan. 1793—5. Szül. Korponán (Zólyom vm.) 1752. máj. 10.
Mgh. Rózsahegyen 1814. jan. 9.
- Való József* tan. 1846—70. Szül. Tatában 1817. okt. 27. Mgh. Vácson
1879. nov. 19.
- Való Mihály* tan. 1867—78. és 1887—93. Szül. Tatában 1825. jún. 29.
- Varga József* tan. 1878—9. Szül. Egyházas-Kesziben (Vas vm.) 1856.
július 18.
- Varjú János* tan. 1888—96. Szül. Balassa-Gyarmaton (Nógrád vm.)
1861. febr. 10.
- 395 *Vaschányi Sebestyén* tan. 1799—1801. Szül. Körmöczbányán 1772. febr.
16. Mgh. Debreczenben 1813. jan. 6.
- Vashegyi (Vindisch) Alajos* tan. 1843—6. Szül. Kerteszen (Vas vm.)
1802. okt. 24. Mgh. Magyar-Óváron 1874. nov. 13.
- Vass József* tan. 1843—6. Szül. Zala-Egerszegen 1813. márcz. 19.
Mgh. Budán 1873. jan. 13.

- Vavrik Ödön* tan. 1750—51. Szül. Galántán (Pozsony vm.) 1712. márcz. 10.
Mgh. Breznóbányán 1798. márcz. 9.
- Vámos (Weiszbarth) Károly* tan. 1878—9. Szül. Vácson 1853. febr. 5.
- 400 *Váradí Károly* tan. 1884—96. Szül. Bpsten 1861. okt. 21.
- Várady Móríc* tan. 1846—9. Szül. Sziládön (Nyitra vm.) 1818. szept. 6.
Mgh. Rózsahegyen 1893. okt. 31.
- Várkonyi (Séner) Endre* tan. 1885—8. Szül. Szekszárdon 1857. szept. 20.
(Kilépett 1890.)
- Váry Gellért* tan. 1861—3. Szül. Csongrádon 1843. febr. 3.
- Verner Zsigmond* tan. 1773—5. Szül. Késmárkon (Szepes vm.) 1752.
febr. 14. Mgh. Podolinban 1811. jún. 10.
- 405 *Végh János* tan. 1842—54. Szül. Tatában 1814. máj. 15. Mgh. Szegeden
1856. ápr. 10.
- Vidos Incze* tan. 1820—26. Szül. Mura-Szombaton (Vas vm.) 1787.
máj. 9. Mgh. Beszterczen 1864. nov. 13.
- Vissy Mihály* tan. 1792—4.
- Vitzmann Bernandin* tan. 1729—30. Szül. Pozsonyban 1709. okt. 20.
- Volly István* tan. 1870—73. Szül. Szabadkán 1845. jún. 1. Mgh. u. ott
1873. szept. 6.
- 410 *Vylt Lénárt* tan. 1771—2. Szül. Szt.-Györgyön 1747. jan. 23. Mgh.
Pozsonyban 1826. jan. 30.
- Wagner Béla* tan. 1839—40. Szül. Győrben 1807. júl. 16.
- Zimandschek Jeromos* tan. 1802—4. és 1808—14. Szül. Iglón (Sze-
pes vm.) 1774. máj. 22. Mgh. Temesvárott 1821. jan. 17.
- Ziskay Pál* tan. 1848—50. Szül. Kuklón (Pozsony vm.) 1822. jan. 14.
Mgh. Bécsben 1878. máj. 12.
- Zlatnyánszky János* tan. 1834—6. Szül. Kis-Tapolcsányban (Bars vm.)
1810. máj. 29. Mgh. Veszprémben 1858. aug. 19.
- 415 *Zöld Antal* tan. 1806—11. Szül. Zala-Egerszegen 1787. július 12.
(Kilépett 1811.)
- Zsiga József* tan. 1836—7. Szül. Gyöngyösön 1807. máj. 21. Mgh.
Nagy-Károlyban 1872. aug. 29.
- Zsigmond Bertalan* tan. 1816—21. Szül. Pakódon (Zala vm.) 1781.
júl. 2. Mgh. Nagy-Károlyban 1839. aug. 7.
- Zsigmondovics Illés* tan. 1734—5. és 1742—4., igazg. 1764—5. Szül.
Budapesten 1715. márcz. 26.
- Zsigmondovics Lipót* tan. 1728—9. Szül. Budapesten 1707. febr. 20.
- 420 *Zsuffa Jeromos* tan. 1802—3. Szül. Nemes-Dedinán (Árva vm.) 1773.
máj. 15. Mgh. Kolozsvárott 1814. jan. 29.
- Zsuffa Pál* tan. 1875—7. Szül. Egerben 1851. jan. 3. Mgh. Nagy-
Károlyban 1884. ápr. 1.
- Zvér Endre* tan. 1888—96. Szül. Szegeden 1850. okt. 26.

X.

Intézeti szolgák.

1870-ben szervezte a város intézetünkben az iskola-szolgai állást. 1886-ig egy, ez évtől fogva pedig 2 rendes és egy kisegítő fűtő szolgája van az intézetnek.

A tanév folytán előforduló kisebb javításokat (kőműves munkákat) a szolgák egyike végzi, ki ezért külön javadalmazásban részesül.

* * *

Czélünk volt e vázlatos történetben egyrészt megismertetni az ifjú nemzedéket azon tanintézet multjával, mely városunk és Délmagyarország művelődésére oly áldásos hatást gyakorolt, másrészt szolgálni kívántunk vele kulturtörténelmünknek is. Csekélység az igaz, mit e füzetke e czélből nyújthat, de megnyugtat bennünket az a tudat, hogy minden porszemnyi adat bir némi értékkel, melylyel multunk földerítéséhez járulunk.

Magyar Sátor.

Adatok a főgymnasium történetéhez az 1895—96. tanévben.

A) A tanintézet beléletére vonatkozó fontosabb mozzanatok.

Beírások s a tanév megnyitása. Vallási ügy. Fegyelem, rendtartás és tankönyvek. A tanári személyzetben történt változás. Főigazgatói látogatások. Vizsgálatok. Egészségügy. Millenniumi ünnepélyek. Tornaverseny. Jutalmak.

Az 1895—96. tanévre a fölvételi, pótló és javító vizsgálatok aug. hó két utolsó, a beíratások pedig szept. hó négy első napján történtek. A helybeliek szept. 1-én és 2-án, a vidékiek pedig 3-án és 4-én irattak be.

Jóllehet a vall.- és közokt. miniszterium 40,601. sz. a. megengedte, hogy e tanévre azon osztályokban, melyeknek területe 60 □-méternél nagyobb, a fölveendő tanulók száma a törvényes maximális számot (60) nyolcczsal meghaladhassa, mégis el kellett utasítanunk több ifjút, kik a II., III. és V. osztályra jelentkeztek. Utólag még néhány tanuló fölvételét megengedte a miniszterium, s így a II. a) osztályba 71, a III. a)-ba 71, a III. b)-be 70, s az V.-be 72 tanuló vétetett föl. A beírt nyilvános rendes tanulók száma 811, tehát 23-mal több mint az előző tanévben. A bejegyzett s megvizsgált magántanulók száma 12. Összesen nyilván. r. és magántanuló 823.

Az alsóbb osztályok nagy népessége szükségessé tette a már évek előtt föllállított párhuzamos osztályok föntartását s így a tanintézet ez évben is 13 osztályra volt beosztva. Az első osztálynak két-, a második, harmadik és negyediknek egy-egy párhuzamos osztálya volt.

Szept. hó 5-én nyitottuk meg a tanévet a Szentlélek ünnepélyes segítésül hívásával s a tanítást 6-án kezdtük meg.

Az előadások az egész tanéven át reggel 8, május, június és szeptember hóban délután 3, a többi hónapokban pedig 2 órakor kezdődtek.

A róm. kath. ifjúság a téli időszak kivételével naponként szt. misét hallgatott, mely után vasár- és ünnepnapokon keresztény tanításban részesült; az előírt időben elvégezte a szt. gyónást és áldozást, megtartotta a nagyheti sz. gyakorlatokat, jelen volt az egyházi körmeneteken, továbbá I. Ferencz József dicsőségesen uralkodó apostoli királyunk és Erzsébet királyné ő felsége

legmagasb névnapján, úgyszintén koronázatásuk évfordulóján tartott ünnepélyes szt. miséken.

Nem kath. vallású ifjaink saját lelkészeiktől nyertek vallási oktatást, megjelentek egyházi ünnepeiken s lelkészeik felügyelete alatt végezték előírt vallási kötelességüket.

Az iskolai fegyelmi szabályokat a tanév folytán kétszer olvastuk föl és magyaráztuk meg az ifjúságnak, miután már előbb, mindjárt a beírások alkalmával, a szülőkkel és szállásadókkal írásban is közöltük azokat.

A nevelés-oktatásban szükséges egyöntetű eljárás végett a kitűzött időben megtartottuk az előírt tanácskozmányokat s az iskola szellemi és tanulmányi életére vonatkozó minden ügyben a vall.- és közokt. miniszterium által kiadott Középiskolai Rendtartást, tantervet és az erre vonatkozó utasításokat követtük.

Tankönyveken kívül kizárólag a felsőbb tanhatóságtól ajánlott vagy engedélyezett munkákat használtuk.

A tanári személyzetben az 1895—96. tanévre az a változás történt, hogy a kegyesrend kormánya dr. Móczár Józsefet a kolozsvári és Hadady Gézát a nagy-becskerekai főgymnasiumhoz helyezte át s helyüket dr. Pécsi Ödön budapesti tanárral és Jászai Rezső bölcsészeti tanfolyamot végzett k. r. áldozárral töltötte be.

A szegedi tankerület kir. főigazgatója, nsgos és főt. dr. Platz Bonifác úr a tanév folytán három ízben szerencsélte intézetünket látogatásával. Szept. és decz. hónapokban, midőn a pótló és javító érettségi vizsgálatokon elnökölt s márczius elején, midő szokásos évi látogatását végezte. Ez alkalommal hat napot (2—7) töltött körünkben s többször meghallgatta minden egyes osztályban úgy a tanárok előadásait, mint a tanulók feleleteit; tüzetesen megvizsgálta a szer- és könyvtárakat s látogatása végeztével az intézet anyagi és szellemi állapotáról szerzett tapasztalatait a márczius hó 8-án tartott ülésen közölte a tanári karral. Június 10—15. napjai közt folytak le az érettségi vizsgálatok intézetünk igazgatójának, mint miniszteri megbizottnak vezetése alatt.

Június 16-án végeztük a vallástani vizsgálatokat, melyeken nsgos és ft. Vargha Ferencz apát, belvárosi plébános úr, mint püspöki biztos elnökölt.

A többi tantárgyakból a nyilvános rendes tanulókat jún. 17., 18., 20., 24. és 25-én, a magántanulókat pedig valamennyi tantárgyból 22-én és 23-án vizsgáltuk meg.

Jún. 30-án osztottuk ki az iskolai bizonyítványokat és zártuk be a tanévet hálaadó isteni tisztelettel.

Az intézet egészségügyi viszonyai az egész tanévben kielégítőek voltak. Tek. dr. Gyuritz Sándor, I. ker. orvos úr többször meglátogatta intézetünket; mindjárt a tanév kezdetén végezte a himlőoltást, majd később háromszor a szemvizsgálatot.

Május hó 9-én nyilvános ünnepélyvel ültük meg hazánk ezer éves főnnállásának emlékét.

Az ünnepély a belvárosi templomban reggel 8 órakor kezdődött hálaadó isteni tisztelettel, melyen az ifjúság énekkara Haydn örökszép miséjét »Oh Isten szent fölségedet . . .« énekelte.

Mise után 10 órakor a gymnasiumban folyt le az ünnepély második része, melyen a szülők és tanügybarátok oly nagy számát volt szerencsénk falaink között üdvözölni, hogy dísztermünk zsufolásig megtelt s csakis felsőbb osztályú növendékeink vehettek részt ez alkalommal a lélekemelő ünnepélyen, melyet vasárnap, 10-én, az alsóbb osztálybeli ifjakkal szintén szép számú közönség előtt ismételtünk.

Az ünnepély programja mindkét napon a következő volt :

I. Délelőtt 8 órakor ünnepélyes hálaadó szent mise a belvárosi templomban.

II. Délelőtt 10 órakor nyilvános ünnepély a főgymnasium dísztermében a következő tárgysorozattal :

1. Erkel Ferencz. *Hymnus*. Énekli az ifjúság.
2. *A főgymnasium igazgatója megnyitja az ünnepélyt.*
3. Borosay Lajos. *Új ezredév*. Szavalja : Bogner János, VIII. o. t.
4. Szögedi Endre. *Induló*. Énekli a főgymnasiumi énekkar.
5. *A honfoglalás Vörösmartynál*. Felolvassa : Biacs Nándor, VIII. o. t.
6. Garay János. *Előhang az Árpádokhoz*. Szavalja : Zimányi Gyula, VII. o. t.
7. *Alkalmi beszéd*. Mondja Sáfrán József, tanár.
8. *A főgymnasium igazgatója bezárja az ünnepélyt.*
9. Egressy Béni. *Szózat*. Énekli az ifjúság.

Nem mulasztottunk el semmi alkalmat sem fölhasználni arra, hogy hazánk ezen örökemlékü nagy napját maradandó hatásúvá tegyük ifjúságunk lelkére.

Így részt vettünk a millenniumi kiállításon, melyre az ifjúság iskolai dolgozatait és rajzait, az önképző-kör munkálatait, érdemkönyveit és érmeit, a gyorsíró-iskola frásmutatványait, az intézet történelét és 25 évi értesítőit küldöttük föl.

Tavaszi nyillával 20 drb fenyőcserjét ültettünk a millennium emlékére a kegyesrendi ház kertjébe ; június havában pedig megjelentünk az országos tornaversenyen 50 tanulóval, kik Fekete Ipoly és Váradai Károly fölügyelő tanárok és Timina Ödön tornatanár vezetése alatt mentek a fővárosba, hol a tornázásban tanúsított jártasságukkal és ügyességükkel dicséretet arattak.

Végül örömmel jegyezzük föl intézetünk történetébe, hogy szegénysorsú jó tanulóink segélyezésére és jutalmazására ez évben is többen adakoztak. Így Szeged sz. kir. város tek. hatósága 100 frttal segítette a millenniumi tornaversenyen részt vett tanulókat ; ugyanezen célra tek. Eisenstädter Róbert úr 120 frtot gyűjtött barátai és ismerősei körében. Ngos és ft. dr. Kiss János úr, pápai kamarás, a Szt. István-társulat igazgatója ez évben is 150 frtot küldött egy jó magaviseletű s előmenetelt, szegedi születésű, róm. kath. vallású szegény ifjú számára ; ngos és ft. Debre-

czeni János egri apát-kanonok úr 10 aranyat bocsájtott az igazgatóság rendelkezésére, hogy abban két szegedi születésű, jó magaviseletű és előmenetelű róm. kath. vallású tanulót részesítsen; tek Gál Kálmán úr 5 frtot, tek. dr. Zápory Nándor úr 2 aranyat, tek. dr. Tóth Mihály úr 20 frtot, tek. Rényi Gyula szeged-csongrádi takarékpénztári pénztárnok úr egy drb 20 koronás aranyat, tek. Nyáry János ügyvéd ur 25 frtot, ft. Pap János kegyesrendi házfőnök és főgymn. tanár úr egy aranyat adtak jó tanulók jutalmazására.

Egyéb adományok alább, a Segély-egylet és Önképző-kör kimutatásainál nyugtáztatnak.

Kedves kötelességet teljesítünk, midőn a kegyes adakozóknak intézetünk és ifjúságunk nevében hálás köszönetünket nyilváníjuk.

B) Felsőbb hatóságoktól érkezett fontosabb leiratok.

1895. évi 24,298. tanácsi sz. Szeged város hatósága értesíti az igazgatóságot, hogy a Kisfaludy-társaság alapítványa koronajáradék kötvényekre konvertáltatván, ezentúl 42 koronát fog jövedelmezni.

1895. évi 38,124. miniszt. sz. A vallás- és közoktatásügyi miniszterium a szegedi főgymnasiumhoz kötött segélyző egyesület és Magyar Gábor-féle jutalomdíj-alapítvány számadási kivonatait az 1894/5. tanévről elfogadhatóknak nyilvánította.

1896. évi 72,039. miniszt. sz. Azon leányok, kik az ország bármely nyilv. középiskolájánál magánvizsgálatokra s ezeknek sikeres letétele után magánérettségi vizsgálatokra bocsátásukat kérelmezik, ezentúl minden felsőbb engedély kikérése nélkül a fennálló szabályok szerint bocsáthatók e vizsgálatokra.

Ha az illető leány polgári iskolából vagy felsőbb leányiskolából magán-tanulói minőségben középiskolai tanulmányokra kíván átlépni, az 1883. évi XXX. t. cz. 12. §-a értelmében fölvételi vizsgálatot kell tennie, mely a két-nemű intézet megelőző osztályainak tantervi különbözeteire terjed ki. E vizsgálat sikeres letétele esetén azután a leány a középiskola közvetlenül magasabb osztályának, illetve osztályainak anyagából a törvényes időben magánvizsgálatokra bocsátható.

1896. évi 7148. tanácsi sz. Szeged város hatósága a gymnasium millenniumi kiállítási költségeire 200 frt erejéig fölhatalmazást ad.

1894. évi 704. elnöki sz. A vallás- és közoktatásügyi miniszter elrendeli, hogy a tanintézetek környéke a millennium emlékére egyes fákkal vagy facsoportokkal beültetessék.

1896. évi 7147. tanácsi sz. Szeged város hatósága a szegény tanulóknak a millenniumi tornavarseny költségeire 100 frt segélyt utalványoz.

1896. évi 18,877. miniszt. sz. A vallás- és közoktatásügyi miniszterium a szegedi és szabadkai főgymnasium és a szegedi állami főreáliskola 1895/6.

tanévi rendes érettségi vizsgálatai vezetésével, elnöki minőségben, Magyar Gábort, a szegedi főgymnasium igazgatóját bízta meg.

1896. évi 9005. tanácsi sz. Szeged város hatósága a főgymnasium 1895/6. tanévi tanügyi szükségleteire a tandíjkból 2376 frtot engedélyez.

C) Ifjúsági segélyező-egyesület.

A segélyező-egyesület 1895. október hó 6-án alakult meg és 1896. május hó 30-án tartotta zárógyűlését. A lefolyt iskolai évben a következő választott tisztviselők végezték az egyesület munkáját: elnök: Mészáros Lajos, VIII. o. tanuló, főjegyző: Vedres Andor, VIII. o. tanuló, titkár: Curry Richard, VIII. o. tanuló, pénztárnok: Wagner Ede, VII. o. tanuló, ellenőr: Dörner Húgó, VII. o. tanuló, aljegyzők: Salamon Gyula és Andrassy Ákos, VI. o. tanulók, főkönyvtárnok: Telbisz Jenő, VI. o. tanuló, alkönyvtárnok: Nyáry Viktor, V. o. tanuló.

Ezen iskolai évben a segélyező-egyesületnek tagjai voltak a **VIII. osztályból**: Barna Leander, Biacs Nándor, Bogner János, Csillag László, Curry Richard, Devald Vilmos, Egyedi István, Erőskövy Gyula, Grüner Fülöp, Jójárt Illés, Mayer Fülöp, Mányov Ráfael, Mészáros Lajos, Ofner Ödön, Ottovay Zoltán, Reinhardt Péter, Rósa Géza, Rósa Imre, Schiller György, Steigerwald Ádám, Stejskál Ottó, Szöry József, Tarnay Béla, Topcsiov János, Tóth Kálmán és Vedres Andor. A **VII. osztályból**: Benedek Elemér, Bózsó Antal, Brandstetter Arthur, Dörner Húgó, Eisenstein Rezső, Forum József, Gombos Dezső, Horváth Dénes, Kátay Nándor, Klein Andor, Kordás Mihály, Parasin József, Tauber Rezső, Thomay Ernő, Wagner Ede és Winkler Sándor. A **VI. osztályból**: Andrassy Ákos, Barna Domokos, Brommer Ödön, Cserei Gedeon, Csernyi Kálmán, Csoma István, Döme Gyula, Dózsa Imre, Engel Sándor, Faludy Ferencz, Frey Ferencz, Geyer Henrik, Gerber Húgó, Goldmann, Gönczi Elemér, Hammer Károly, Hubacsek Béla, Kristóf Ferencz, Leitner Kálmán, Martinu Lajos, Mészáros Kálmán, Perhács Sándor, Polgár Péter, Rósa Lajos, Salamon Gyula, Schreiber Jakab, Szárnyas Kálmán, Szegheő Gábor, Takács Antal, Telbisz Jenő, Tengg Ferencz, Várnay Dezső és Zsótér Zoltán. Az **V. osztályból**: Bohn Antal, Beleszlin Vladimir, Bosnyák László, Gassenfeit József, Gábrriel János, Goldgruber Árpád, Gombos Lajos, Gombos József, Herczogh Árpád, Ivánkovics Imre, Karakasevits Károly, Kelemen Kálmán, Leichnam Miklós, Lulay Mátyás, Márki Imre, Nyáry Viktor, Pekl Mihály, Reök István, Rósa Ernő, Schaar Elemér, Timcsák Béla és Wettstein Andor. A **IV. A) osztályban**: Andrassy Kálmán, Deutsch Nándor, Dudás György, Fráter Zoltán, Löffler Géza, Mogán István, Nagy Dezső, Ring György, Schaar Kornél, Vály Viktor, Várnay Ákos, Wettstein József és Winkler Andor. A **IV. B) osztályból**:

Bistyák Ferencz, *Grasselly Károly*, *Kohn Emil*, Mazanetz Aladár, Niklos Károly, Szabó Frigyes és Tóth Gyula.

Az egyesület tőkéje ezen iskolai évben 359 frt 70 krral gyarapodott, amely összeggel az alaptőke 9569 frt és 66 krra emelkedett.

Az egyesület vagyona jótékony adományokból és tagdíjakból gyarapodott.

Az adományok ezen iskolai évben a következők: A Szeged-Csongrádi Takarékpénztártól: 60 frt, a Szegedi Kereskedelmi és Iparbanktól: 20 frt, Mészáros Lajos VIII. o. tanulótól: 10 frt, gyűjtések maradványa: 5 frt 20 kr., az érettségít végzett ifjaktól: 43 frt 50 kr., Bossányi Zoltán, III. o. tanulótól: 1 frt, Bossányi László, I. o. tanulótól: 1 frt; összesen 140 frt 70 kr.

A tagdíjakból 117 tag után befolyt 23 $\frac{1}{4}$ frt, mely összeg — 15 frt levonásával — és az ajándékok a jelen évi gyarapodást tüntetik föl.

Az egyesület tankönyvtárát ajándékaikkal növelték: Lampel budapesti könyvkereskedő czég 10 drb, Penszl Antal 8 drb, Dewald Vilmos, VIII. o. t. 11 drb, Mészáros Lajos, VIII. o. t. 8 drb, Takács Gyula, VIII. o. t. 4 drb, Tarnay Béla, VIII. o. t. 8 drb, Vedres Andor, VIII. o. t. 6 drb, Szabó András II. o. t. 5 drb iskolai könyvvel.

Az egyesületnek segélyezés céljából rendelkezésére állottak: az alaptőkének a múlt évre eső kamatai: 366 frt 18 kr., t. Landesberg Mór úr ajándéka: 10 frt, a folyó évi tagdíjakból: 15 frt, összesen 391 frt 18 kr; ezen összegből 35 tanulót 296 frittal segélyezett, a megmaradt 95 frt 18 krt pedig tankönyvek vételére és beköttetésére fordítja; ezen fölül 76 tanulónak kiosztott használatra 672 drb tankönyvet.

Kedves kötelességünknek tartjuk itt is kifejezni köszönetünket azon nemeskeblű emberbarátoknak, a kik a hazai műveltség előmozdításához ez úton is hozzájárulni szívesek voltak.

Önképző-kör.

Az önképző-kör 1895. szept. 25-én kezdette meg működését 89 taggal, a kik elismerésre méltó buzgósággal, szorgalommal és eredménnyel használták föl az eszközöket, melyeket az önképző-kör nyújtott. A célszerű és sikerrel járó munkában hathatós támaszul és buzdításul szolgált a tanári karnak érdeklődése a kör ügyei iránt, a mennyiben tanácsaival és útmutatásaival elősegítette az önmunkálkodás sikerét és gondoskodott arról, hogy a rendes tanítás közben fölmerült elvek itt is érvényre emelkedjenek. Ezeken kívül voltak a körnek olyan jótévedői is, a kik az ifjúság szorgalmának és előmenetelének jutalmazásához anyagi áldozatokkal járultak; névszerint: ft. Pap János főgymn. tanár úr 20 frtot, ft. Madarász Pál főgymn. tanár úr 8 frtot, a Szegedi Takaré- és Hitelrészevénytársaság 10 frtot, t. Czapik Gyula úr 2 drb könyvet, mások 15 frtot és 4 drb könyvet ajánlottak föl a kör céljainak elérésére. Fogadják e jótévedők az ifjúság köszönetét.

Ezen több részről nyilvánuló érdeklődéstől kísérve, végezte az önképző-kör működését a szept. 25-én tartott alakuló gyűléstől kezdve 27 gyűlésen át 1896 május hó 25-ig, a mikor munkálkodását ünnepélyes gyűléssel fejezte be. Mint az elmúlt iskolai években, úgy a mostaniban sem hiányoztak egyes jelentékenyebb mozzanatok, melyek a kör beléletére és tevékenységének fokozására hatással voltak; így okt. 27-én ünnepélyes gyűlést szentelt Dugonics András emlékezetének, decz. 1-én gazdag és tartalmas tárgysorozatban ünnepelte Vörösmarty Mihályt, jan. 26-án Tompa Mihály költészetének ismertetésével töltte ki munkaprogramját, márcz. 15-én alkotmányunk átalakítását méltatta, ápr. 12-én Zrinyi Miklós gróf, költő, hadvezér és államférfiú nagy érdemeit eleveníté föl ünnepélyes gyűlésen.

Az önképző-kör munkássága dicséretes törekvésről és eredményről tesz tanúságot. A tagok munkakörét 260 tárgy tölté ki; ezek között van: 7 szónoki beszéd, 81 komoly prózai felolvasás, értekezés és fejtegetés, 23 költemény és elbeszélés, 54 bírálat és ellenbírálat, 78 komoly és 17 víg szavalat. A tagok közül leginkább kitűntek szorgalmukkal: Biacs Nándor, Bogner János, Rack János, Schiller György és Takács Gyula VIII., Becker Mihály, Müller Jenő, Stefanovits Vilmos, Timina Zoltán és Zimányi Gyula VII. oszt. tanulók. Az önképző-kör tagjai dicséretes buzgóságot fejtettek ki a zene és ének terén is, a mennyiben az ünnepélyes gyűlések programját az alkalmakhoz mért ének- és zenedarabok előadásával tették változatosabbá; a megtanult zene- és énekdarabok száma 21. Az énekdarabok megtanításában elismerésre méltó buzgalmat fejtett ki Szombathelyi Béla, VII. oszt. tanuló, a ki ft. Pap János, főgymn. tanár úr ajándékából 5 frt jutalomban részesült.

A kör május 3-án szavalmati versenyt tartott, a melyen hárman komoly, ketten víg darabokkal léptek föl. Úgy a komoly, mint a víg szavalmatok sikerültek. Az előbbieket között első volt Bogner János VIII. o. tanuló szavalmata, a ki főt. Pap János úr adományából 5 frtot nyert jutalmul, a második volt Zimányi Gyula VII. o. tanulóé, a kinek jutalma volt Hock János »Vigasztalások« cz. könyve, Timina Zoltán VII. o. tanuló szavalmata dicséretben részesült. A víg szavalmatok között első volt Grünwald Ignác VIII. o. tanulóé, a ki Arany János kisebb költeményeit kapta jutalmul, a második szavalmónak, Stefanovits Vilmos VII. o. tanulóé »Bajza versei« cz. könyv jutott.

Az önképző-kör tagjainak munkásságát általában véve a komolyság és érdeklődés jellemezte, az előbbi az írásbeli dolgozatok nagy számában, figyelmes kidolgozásában és tanulókhöz mért értékükben, az utóbbi az önképző-köri gyűlések látogatásában nyilvánult; ugyanezen komolyság volt az uralgó a szavalmati darabok megválasztásában is. Főlemlíthető még itt az a szorgalom és komolyság is, melylyel az egyes szavalmatokat szavalmás után szóbelileg megbírálták.

Ezekon kívül a tanári kar, hogy az ifjak munkálkodását az iskolai tanulmányokkal még inkább kapcsolatban tartsa és a követendő irányt a tár-

gyak meghatározásával még biztosabban megjelölje, a különböző tanszakok köréből pályatételeket tűzött ki.

A meghatározott időig 12 tételről 21 dolgozat adatott be, melyek közül a bíráló tanár urak ítélete szerint sikerült 20, nem sikerült 1; jutalomra érdemes 17, dicséretre 3. A tételek és nyertes kidolgozók a következők:

1. A kath. egyház egységének okai. Értekezés. Három mű pályázott, melyek mind sikerültek. Az első köztük az, melynek jeligeje: »Egy akol és egy pásztor«, jutalma 5 frt, szerzője: Zimányi Gyula, VII. o. tanuló, a másodiknak jeligeje: »Nyugtalan az emberi szív«, jutalma Hock János »Vigasztalások« cz. könyve, szerzője: Ottovay Zoltán, VIII. o. tanuló, a harmadiknak jeligeje: »Extra ecclesium nulla salus«, jutalma Sujánszky »Hit, remény és szerelet« cz. könyve, szerzője: Schiller György, VIII. o. tanuló.

2. A honfoglalás eposzköltészetünkben. Irodalomtörténeti értekezés. Egy jó dolgozat pályázott; jeligeje: »Hazádnak rendületlenül«, jutalma 2 frt, szerzője: Müller Jenő, VII. o. tanuló.

3. Vörösmarty »Hedvig« cz. legendájának széptani fejtegetése. Két sikerült dolgozat versenyzett. Az első az, melynek jeligeje: »Tiszta, szent és tetszhető az égnek«, jutalma 5 frt, szerzője: Zimányi Gyula, VII. o. tanuló, a másodiknak jeligeje: »A derék nem fél az idők mohától«, jutalma 3 frt, szerzője: Müller Jenő, VII. o. tanuló.

4. A nő-jellemek Schiller Tell Vilmosában. Jellemrajz. Egy rossz és két jó dolgozat pályázott, a jók közül az elsőnek jeligeje: »O, mächtig ist der Trieb des Vaterlands«, jutalma 2 frt, szerzője: Takács Gyula, VIII. o. tanuló, a második dicséretre méltó dolgozatnak jeligeje: »Dem Muthigen hilft Gott«, szerzője: Tauber Rezső, VII. o. tanuló.

5. Önálló költő volt-e Berzsenyi, s ha igen, mennyiben követte Horatiust? Értekezés. Egy tartalmas és szép, meg egy szorgalommal készült dolgozat versenyzett. Az elsőnek jeligeje: »Emmi nékem sem fedí szivemet jég stb.«, jutalma 5 frt, szerzője: Rózsa Imre, VIII. o. tanuló, a másik dicséretre méltó dolgozatnak jeligeje: »Exegi monumentum aere perennius.« Szerzője: Müller Jenő, VII. o. tanuló.

6. Ciceronak Sextus Roscius Amerinus mellett tartott beszédében szereplő személyek jellemrajzai a beszéd alapján. Jellemzés. A két beadott és sikerült dolgozat közül az elsőnek jutalma 5 frt, a másodiké 2 frt; az előbbinek jeligeje: »Gyöngébbet sújtol az erősebb karja és birja, a ki marja.« Szerzője: Tauber Rezső, VII. o. tanuló, az utóbbinak jeligeje: »Sors bona, nihil aliud.« Szerzője: Müller Jenő, VII. o. tanuló.

7. Zeusnak a többi görög istenhez való viszonya. Értekezés. Egy dicséretes dolgozat pályázott ezen jelige alatt: »Θεὸν εἰ ἀείδω.« Szerzője: Ottovay Zoltán, VIII. o. tanuló.

8. Homeros alaklana az Odysseia I. és VI. éneke alapján. Nyelvtani értekezés. Egy körültekintő gondossággal készült dolgozat adatott be; jutalma 5 frt, jeligéje: »*Ομηρον, ἔγωγε μάλιστα τεθάνυμακα.*« Szerzője: Tauber Rezső, VII. o. tanuló.

9. Az afrikai fölfedező utazások az új-korban. Ismertetés. Egy dolgozat pályázott, mely 2 frt jutalomban részesült; jeligéje: »A nép szabaddá nem válik, míg lelki sötétség fogja körül.« Szerzője: Schiller György, VIII. o. t.

10. A növények táplálkozása. Természetrizai értekezés. Két sikerült dolgozat versenyzett az első az, melynek jeligéje: »A természet örök könyvét forgatni ne szűnjél: Benne az Istennek képe leírva vagyon.« Jutalma 10 frt, szerzője: Brandstetter Arthur, VII. o. tanuló. A másodiknak jeligéje: »Humboldt;« jutalma 5 frt, szerzője: Ottovay Zoltán, VIII. o. tanuló.

11. A területmérés. Mértani értekezés. Két jó dolgozat érkezett be. Az elsőnek jeligéje: »Kétszer kettő négy«, jutalma 4 frt, szerzője: Rózsa Imre, VIII. o. tanuló, a másodiknak jeligéje: »Mens agit at mole«, jutalma 2 frt, szerzője: Tauber Rezső, VII. o. tanuló.

12. A testek erőssége s ennek alkalmazása házak, hidak stb. építésénél. Egy sikerült dolgozat pályázott, melynek jeligéje: »Nulla dies sine linea.« Jutalma 2 frt, szerzője: Müller Jenő, VII. o. tanuló.

E dolgozatok jutalmazására a kör 59 frtot és két könyvet fordított, a mely jutalmak közül 43 frt ajándékból, 16 frt az önképző-kör vagyonából s a két könyv ugyancsak ajándékból került ki, valamint a szavlatok jutalmazására fordított könyvek is.

A pályázatok eredménye május hó 25-én a főgymnasium igazgatójának elnöklete alatt tartott ünnepélyes gyűlésen lön kihirdetve, mely az intézet dísztermében folyt le. A közönség érdeklődése az ifjúság ezen ünnepe iránt oly nagy volt, hogy a különben tágas terem kicsinynek bizonyult a vendégek befogadására. Az önképző-kör énekkara nyitotta meg az ünnepélyt Erkel »Hymnus«-ának eléneklésével, melyet Rack János, VIII. o. tanuló beszéde követett, jellemezve röviden az önképző-kör ez évi működését, majd buzdító szavakkal fordult a kör jövőndő tagjaihoz, hogy a rendelkezésre álló eszközöket és kínálózó alkalmat a maguk művelésére lelkiismeretesen használják. Erre az énekkar a »Fehér galamb« cz. népdalt énekelte, miután Timina Zoltán, VII. o. tanuló Petőfi »Magyarok Istene« című költeményét szavallta el lelkesülten; ez után a főgymn. zenekar Flotow »Mártha« című dalművéből egyveleget adott elő nagy tetszéssel; majd Szőry József, VIII. o. tanuló felolvasása következett ezen czímmel: Horatiusnak és Berzsenyinek lelkületére miként hatottak koruk eszméi. Hetedik tárgya volt az ünnepélynek Hubert »Magyar király-indulója«, melyet az ének- és zenekar együttesen adott elő, a szabatosan előadott és nagy lelkesedést keltett darab után Zimányi Gyula, VII. o. tanuló olvasta föl jól fogalmazott részletes jelentést az önképző-kör ezen évi működéséről. Erre Bogner János, VIII. o. tanuló

szavaiata következett ily czimmel : E. Kovács Gyula »Hajnal uram«, zongorán kísért Erdélyi Sándor, VII. o. tanuló, a vendégek kiváló teltszéssel jutalmazták ezen előadást, mely után az ünnepélynek legkedvesebb darabjában gyönyörködött az ünneplő közönség : Egyveleg Erkel »Hunyady László« cz. dalművéből, előadta a főgymn. zenekar. A mint az öröm nyilvánulások megszűntek, a program legérdekesebb tárgya következett : a pályadolgozatok eredményének kihirdetése. A főgymnasium igazgatója elismeréssel emelé ki a kör egész évi működését s azt a szorgalmat és eredményt, melyet a pályadolgozatok elkészítésében nyilvánított ; lelkükre köté az ifjaknak, hogy azt a becsületes munkálkodást, melyben e tanév alatt is irányt kaptak, ezután is kötelességszerűleg folytassák, támogassa munkakedvüket a fölmutatott eredmény, vegyék jutalomnak és törekvésök fokozójának a tanári-testület itéletét s munkálkodásuk elismerésének a nagy közönség megtisztelő érdeklődését ; köszönetét nyilvánítá a kör jótevőinek, hogy az ifjak törekvését anyagi áldozatokkal is gyámolíták s így nem kis mértékben járultak az elért eredményhez. Különösen kiemelte t. buziási Eisenstädter Róbert urat, kinek ajándékából az önképző-kör legszorgalmasabb tagjai jutalomban részesülnek : az ezüstérem Rack János, VIII. o. tanulóé, a bronz-érem Bogner János, VIII. o. tanulóé a kör tevékenységében kifejtett nagyobb szorgalmukért, Zimányi Gyula, VII. o. tanuló a »Kisfaludy-díjat« 21 frt értékű magyar szépirodalmi művet az önképző-körben tanúsított munkásságáért. Végül az igazgató köszönetet mondott a körvezető tanárnak fáradságáért, úgyszintén a jelenlevő közönségnek, hogy az ünnep fényét megjelenésével emelni s az ifjak munkálkodását érdeklődésével jutalmazni szíves volt ; befejezésül nagy lelkesedést keltett a Rákóczy-induló, melyet az ének- és zenekar hévvel és meghatottsággal adott elő.

A kör tagjainak változatos tartalmú s elég gazdag könyvtár állt rendelkezésükre, mely a múlt iskolai év végén 1106 művet tartalmazott 1622 frt 45 kr. értékben, a jelen évi gyarapodás 12 mű 37 frt 60 kr. értékben, s így a könyvtár jelenleg 1118 műből áll 1659 frt 82 kr. értékben. A könyvtár szaporodásának részletes kimutatása az »Ifjúsági könyvtár« czím alatt van közölve.

Az önképzőkör ez évben előfizetett a Magyar Nyelvőrre, a Századokra, a Történelmi Életrajzokra, a Philologiai Közölnyre, a Természettudományi Közölnyre és Pótfüzeteire és tagja volt a M. T. Akadémia könyvkiadó vállalatának.

Ezen iskolai évben a kör tisztviselői voltak : elnök : Rack János, VIII. o. tanuló, jegyző : Illics Ulászló, VIII. o. tanuló, pénztárnok : Wolleck Géza, VIII. o. tanuló, főkönyvtárnok : Bogner János, VIII. o. tanuló, első titkár : Zimányi Gyula, VII. o. tanuló, ki a beteg jegyzőt majdnem az egész éven át helyettesítette, második titkár : Becker Mihály, VII. o. tanuló, alkönyvtárnok : Nagy István, VII. oszt. tanuló.

E) Gyorsíró-kör.

A Gabelsberger-Markovits-féle gyorsírást művelő — »Szegedi főgymn. gyorsíró-kör« XIX. alakuló gyűlését a védnök-igazgató megbízásából Varjú János, körvezető tanár, okl. gyorsíró jelenlétében tartotta meg. Tisztviselők lettek :

Előadók : Zimányi Gyula és Becker Mihály VII. o. tanulók.

Titkár : Stejskal Ottó VIII. o. tanuló.

Pénztáros : Schiller György, VIII. o. tanuló.

Könyvtárosok : Gera Antal, VII. és Fridrich András, VI. o. tanulók.

A lapok levelezője : Nagy István VII. o. tanuló.

A megalakulás alkalmával 110 tanuló jelentkezett. Évközben kimaradt 14, maradt 96. Az év folyamán 7 közgyűlés volt. A haladók 20, a kezdők 28 gyakorló órában foglalkoztak az önképzéssel. A körnek 19 év alatt 1619 tagja volt.

A körnek ez ideji jövedelme 148 frt volt. Versenyírásokra (Budapesten és helyben) 50 frt, könyvtárgyarapításra 60 frt, jutalmazásokra és a milleniumi emlékkönyv nyomtatási költségeire 50 frtot fordítottunk.

A gyorsíró-kör ez évi történetében nevezetesebb mozzanatok :

1. Az *orsz. Magyar gyorsíró egyesület által* f. é. január hó 8-ig hirdetett korrekt-stenogramm versenyen körünk tagjai közül ismét *hatan* nyertek kitüntetés, névszerint : Brandstetter Arthur VII., Csöke Imre IV. A), Gera Antal VII., Hentz Károly VI., Motika Adolf VII. és Zacharia Emil IV. A) oszt. tanulók.

2. Hű maradt körünk az évek során követett hagyományokhoz abban is, hogy a Budapesten rendezni szokott tavaszi (márcz) írásversenyre ismét küldött versenyzőket (20 frt segélydíjjal), akik közül *Becker Mihály* (150 szótagú diktatumnál) tért vissza az egy aranyból álló vidéki díjjal.

3. 1896. febr. 9-én a szokásos Gabelsberger ünnepet tartottuk meg az igazgató s a főgymn. tanári kar érdeklődő tagjainak jelenlétében. Az ünnep a következő műsor szerint folyt le :

a) Megnyitó beszédet mondott Varjú János, körvezető tanár.

b) Cserei József, temesvári főgymn. tanár úrnak a temesvári főgymn. gyorsíró-kör 1894/95. évi megnyitására írott ünnepi költeményét szavalta Hentz Károly VI. o. tanuló.

c) Takács Gyula VIII. o. tanuló Gabelsberger életének és munkásságának gondos tanulmányon alapuló ismertetését adta.

Az ezután következett hármaskorú verseny következőleg folyt le : az *első fokon* (percenként 150 szótag) nyertek : Zimányi Gyula (3 frt) és Gera Antal (szépirod. gyorsírási mű) VII. o. tanulók. A *második fokon* (p. 120 szótag) első jutalmat érdemelt Thomay Ernő VII. o. tan. (Gyors. lapok és Bud. gyorsíró díszkötésben), másodikat Friedrich András VI. o. tan. (2 frt).

Szabatos stenogramm-jáért dícséretben részesült Becker János V. o. tan. A *kezdők versenyében* szép és szabatos stenogrammért Idakéry Győző IV. b) o. tan. nyert egy díszkötésű művet.

4. A második nevezetes napja volt körünknek a *Markovits Iván emlékezetére* rendezett diszgyűlés f. é. április 12-én. A boldogult mester emléke iránt tartozó kötelességet véltünk teljesíteni akkor, midőn a magyar gyorsírás megalapítójának emlékünnepét megtartani elhatároztuk. A diszgyűlés a tanári kar néhány tagjának jelenlétében a következő számokból állott :

a) Megnyitó beszéd. Elmondotta a körvezető tanár.

b) Markovits emlékezete. — Alkalmi költemény. — Szavalta Hentz Károly VI. o. tanuló.

c) Markovits élete és működésének ismertetése. Írta és felolvasta Zimányi Gyula VII. o. tanuló.

A tartalmas és nagy terjedelmű értekezést szerző ugyan csak megrövidítve olvashatta fel, de fáradságáért nyomban megjutalmazva érezhette magát, midőn a kör elhatározta, hogy a magvas dolgozat az irattár számára emlékül megtartatik.

Ezután főt. Cserei József úrnak, mint a temesvári főgymn. gyorsíró-iskola vezető tanárának, körünk dísztagjává leendő választása következett. Cserei úr ez idő szerint a legbuzgóbb terjesztője és művelője a Gabelsberger-Markovits-féle gyorsírásnak, az orsz. magyar gyorsíró-egyesület tiszteletbeli tagsággal tüntette ki s azonkívül a szegedi főgymnasiumban is tanította — bár rövid ideig — a gyorsírást: mindezen okok arra indították körünket, hogy a valódi érdem elismerése által méltóvá legyen arra a megtisztelő ítéletre, hogy az érdem és szép tettek iránt lelkesedni tud. A dísztaggá való választásról ft. Cserei urat a főgymn. igazgató és a vezető tanár által aláírott diszes kiállítású okmányban értesítettük.

Végül a versenyírást tartottuk meg, melynek eredménye :

a) az *első fokon* (180 szótagú) első nyertes *Becker Mihály*. (egy arany), második *Zimányi Gyula* (egy gyors. díszmű) ;

b) a *második fokon* (150 szótagú) Gera Antal VII. o. tan. (3 forint) és Becker János V. o. tan. (gyors. mű) nyertek.

c) a *harmadik fokon* (120 szótagú) Czibula Antal VI. o. tan. egy díszkötésű művet, Tóth Endre VI. és Gombkötő Antal V. o. tanuló egy-egy gyorsírási művet kaptak.

A *kezdők* látványos versenyén (táblán írtak) Idakéry Győző IV. b.), Pap István és Schütz Antal V. o. tan. tüntek ki.

5. A f. évi június 21-én lefolyt gyorsírás vizsgálat után tartott (percenként 180 szótagú) versenyírás nyertesei lettek :

Zimányi Gyula VII. o. tanuló egy arannyal, Becker János V. és Lukhaub Gyula IV. B) o. tanulók egy-egy gyorsírási művel jutalmaztattak.

6. Az országos magyar gyorsíró-egyesület milleniumi kiállítására felküldött dísz-albumon kívül az intézet külön kiállítása céljára egy másik, egyszerűbb kivitelű albumot is készítettünk, melybe a gyorsíró-kör vázlatos történetén kívül a következő tanulók szép stenogrammjait vettük fel: Hentz Károly VI. Zimányi Gyula és Gera Antal VII. o. tanulók magasabb fokú gyorsírással írt munkálatait, Becker János V., Friedrich András és Szeghő Gábor VI. o. tanulók másodfokú, Idakéry Győző, Pap István és Schütz Antal V. o. tanulók levelező gyorsírású dolgozatait.

7. A szorgalmas tanulásukért jutalmazottak között voltak még a következő ifjak:

a kezdők közül: Andrassy Kálmán, IV. A) Braun Endre III. A), Dutschak András V., Fischer Ödön III. A), Hochstrasser Miklós, Huszka Ernő IV. A), Mogán Ákos III. B), Löffler Géza, Strubert Jakab, Szabó József, Velicskovics János IV. A) és Rostos Nándor III. B) oszt. tanulók;

a haladók közül: Csöke Imre IV. A) és Schreiber Jakab VI. o. tanulók, kik mindannyian egy-egy gyorsírási művet kaptak.

A vizsgálati pályázatok szép kiállításáért: Martinu Lajos, Micik Lajos VI. és Schütz Antal V. o. tanulók nyertek egy-egy évfolyam gyorsírási lapot. Ezek közül Micik Lajos a soproni gyorsíró szerkesztőségének ajándékát kapta, t. i. a lap XXI. évfolyamát.

8. Ft. Cserei József tanár úr egy a körvezető tanárához intézett szép hangú levélben köszönte meg a róla való megemlékezést, a többi között ezeket írván: »A dísztaggá választással nem csak én, de gyorsírókörünk is nagyon megtisztelve érzi magát, melynek tagjai hozzám annyira ragaszkodnak, hogy ők és én egyek vagyunk. Nagy hálával fogadom nagyhrú gyorsírókörük dísztagságát, ezt a ránk nézve örvedetes kitüntetést, mely csak arra fog engem és minket ösztönözni, hogy becsülésöket, szeretetöket kiérdemeljük.« Egyidejűleg »Millenniumi gyorsírászati emlékkönyv« című nagybecsű munkájából 14 darabot küldött a szorgalmasabb gyorsírók között való kiosztás céljából. Ilyent kaptak: Idakéry Győző IV. B), Pap István, Schütz Antal, Traum Péter V., Andrassy Ákos VI. o. kezdők, továbbá Lukhaub Gyula IV. B), Friedrich András, VI., Becker Mihály, Brandstetter Arthur, Gera Antal, Nagy István, Zimányi Gyula VII., Schiller Gyögy és Stejskal Otto VIII. o. tanulók, mint haladottabb gyorsírók.

9. A Bódogh János nevét viselő köri alapítvány jutalmul kiadott könyveinek 15 frtnyi ára a tavaly kimutatott 35 frtnyi tőkéhez csatoltatván, 50, azaz ötven frtra egészült ki. A szeged-csongrádi takarékpénztárban gyümöleszik.

10. A kör könyvtára jelenleg 110 műből áll 200 kötetben. Az idej gyarapodás 15 cím 40 kötet és füzet. A Bódogh-alapítvány könyveinek száma (három cím alatt) 210.

11. A kör a következő szaklapokat járatta : Gyorsírászati Lapok, Budapesti Gyorsíró, Gyorsírászati Hirlap és a Soproni Gyorsíró két-két példányban. E mellett tagja az Orsz. Magyar Gyorsíró-Egyesületnek.

12. A szünetidőben rendezendő orsz. gyorsírói kongresszus költségeire az ifjúság, a kör és a körvezető tanár 7 frtnyi adománnyal járult. Ebből az ifjúság gyűjtése 3 forint.

13. A főgymnasium felsőbb osztályaiban jegyzeteinek készítésénél 50 tanuló használta a gyorsírást.

14. Német gyorsírással hárman foglalkoztak, névszerint : Lukhaub Gyula, Schiller György és Schreiber Jakab. A Stolze-Fenyvesi rendszer szerint készíti jegyzeteit Tauber Rezső VII. o. tanuló.

F) A főgymnasium ösztöndíjas és jutalmazott tanulói az 1895—96. tanévben.

a) *Ösztöndíjasok.*

1. Domokos László IV. A) oszt. tanuló, a Gervay Mihály-féle alapítványból évi 100 frttal.

2. Jójárt Illés, VIII. oszt. tanuló, az Oltványi-féle családi alapítványból évi 125 frttal.

3. Jungen Emil, III. B) oszt. tanuló, a Rózsa Ferencz-féle alapítványból évi 100 frttal.

4. Kengyelác Milivoj, VII. oszt. tanuló, a Szerviczki György-féle alapítványból évi 157 frt 50 krral.

5. Laczkó János, I. A) oszt. tanuló, a Jövedéki birság alapból évi 100 frttal.

6. Luczay Livius, V. oszt. tanuló, az Elene Ghiba Birtha-féle alapítványból évi 200 frttal.

7. Mihályfy László, V. oszt. tanuló, a Jettim-féle alapítványból évi 60 frttal.

8. Sőregi Mátyás, V. oszt. tanuló, a Rózsa Ferencz-féle alapítványból évi 100 frttal.

9. Takács Ernő, III. B) oszt. tanuló, a Némethy Ignác-féle családi alapítványból évi 60 frttal.

10. Tóth Imre, VI. oszt. tanuló, a Rózsa Ferencz-féle alapítványból évi 100 frttal.

11. Wolleck Géza, VIII. oszt. tanuló, a Bonnaz-féle alapítványból év 96 frttal.

12. Zimányi Gyula, VII. oszt. tanuló, a Makra-féle alapítványból évi 110 frttal.

b) *Az intézet jutalmazott tanulói az 1895—96. tanévben.*

I. A vallásban tanusított jeles előmenetelért :

Becker Mihály, VII. oszt. tanuló, az Ebner-féle alapítványból 6 arannyal.

II. A magyar nyelvben és irodalomban tett jeles előmenetelért :

1. Zimányi Gyula VII. oszt. tanuló, a Kisfaludy Társaság-tól alapított Kisfaludy-jutalomból 21 frt értékű magyar szépirodalmi művekkel.

2. Schütz V. oszt. tanuló, a »Magyar Gábor 30 éves tanári működésének emlékére régi tanítványai által tett alapítvány«-ból 22 forint 50 krral.

3. Gassenfeit József, V. oszt. tanuló, dr. Tóth Mihály adományából 10 frttal.

4. Bieber Mátyás, IV. A) oszt. tanuló, dr. Zápory Nándor adományából 2 arannyal.

5. Grogott János, III. A) oszt. tanuló, dr. Tóth Mihály adományából 10 frttal.

6. Jung Mátyás. I. A) oszt. tanuló, Gál Kálmán adományából 4 frttal*)

III. A magyar történelemben tanusított jeles előmenetelért :

Schiller György, VIII. oszt. tanuló, a »Szinger Kornél és Bakos Pali« alapítványból 25 frttal.

IV. Jó magaviselet és előmenetelért :

1. Dewald Vilmos, VIII. oszt. tanuló, a »Régi szegedi főgymnasiumi tanulók alapítvány«-ából 44 frttal.

2. Brandstetter Arthur, VII. oszt. tanuló. Pap János, kegyesrendi házfőnök és főgym. tanár adományából egy arannyal.

3. Dékány János, VI. oszt. tanuló, a Sobay-féle alapítványból 25 frt 20 krral.

4. Fridrich András, VI. oszt. tanuló, Rényi Gyula adományából 1 drb 20 koronás arannyal.

5. Sonnenfeld Arthur, VI. oszt. tanuló, a dr. Cajus Gábor és neje Abeles Regina alapítványából 40 frt 50 krral.

6. Szabó Gyula, IV. A) oszt. tanuló, Debreczeni János egri apát-kanonok adományából 5 arannyal.

7. Pálffy Sándor, IV. B) oszt. tanuló, dr. Kiss János, a Szent-István-Társulat igazgatója adományából 150 frttal.

8. Nagy László, III. A) oszt. tanuló, Debreczeni János egri apát-kanonok adományából 5 arannyal.

*) Gál Kálmán ur 5 frtnyi adományából 1 frt a tornaverseny céljaira fordított.

9. Zombory Ferencz, III. A) oszt. tanuló, Nyáry János adományából 10 frttal.

10. Juhász István, II. A) oszt. tanuló, Nyáry János adományából 7 frt 50 krral.

11. Idősb Nagy István, II. A) oszt. tanuló, Nyáry János adományából 7 frt 50 krral.

12. Laskovits János, II. B) oszt. tanuló, a Sobay-féle alapítványból 25 frt 20 krral.

13. Kiss Mihály, I. C) oszt. tanuló, a Cserveny-féle alapítványból 1 forinttal.

V. A szabadkézi rajzolásban tett jeles előmenetelért: Magarasevits Leontin, V. oszt. tanuló 1 arannyal.

Tanári kar.

A) A kötelezett tantárgyak tanárai.

Sorszám	A tanár neve	Tantárgyak, melyeket előadott	Oszályok, melyekben előadott	Heti órái- nak száma	Észrevételek
1	Magyar Gábor	Történelem	III. A. VIII.	7	Igazgató.
2	Balogh Sándor	Vallástan Számтан Phys. földrajz	III. B. { I. A. I. B. I. C. III. A. III. B. III. B.	19	A III. B. osztály főnöke.
3	Bite Béla	Magyar nyelv Latin nyelv	I. B. I. B. III. B.	19	Az I. B. osztály főnöke. Az ifj. kisebb könyvtár gond- noka.
4	Cserép Sándor	Vallástan Magyar nyelv Latin nyelv Magyar irod. olvasmány. görög. irod. és műv. tört.	III. A. V. VI. V. VI.	15	Értekezletli jegyző, a tanári könyvtár gond- noka.
5	Fekete Ipoly	Magyar nyelv Latin nyelv	I. A. I. A. IV. B.	19	Az I. A. osztály főnöke.
6	Finda Antal	Történelem Földrajz Szépirás	VI. VII. I. C. II. A. II. B. I. C.	18	—
7	Jászai Rezső	Vallástan Magyar nyelv Latin nyelv Történelem	I. C. I. C. I. C. III. B.	19	Az I. C. osztály főnöke. Az énekkar fel- ügyelője.

Sorszám	A tanár neve	Tantárgyak, melyeket előadott	Osztályok, melyekben előadott	Heti órái- nak száma	Észrevételek
8	Kátay Lajos világi	Rajzoló mértan	I. A. III. A. III. B.	7	Főreáliskolai ren- des és gymna- siumi kisegítő rajztanár.
9	Kovács ev. János	Vallástan Magyar nyelv Latin nyelv	(I. A. II. B. IV. A. IV. B. II. B. II. B.	18	Hitelemző. A II. B. osztály főnöke.
10	Madarász Pál	Latin nyelv Görög nyelv Szépirás	V. VII. VII. II. A. II. B.	19	A VII. osztály főnöke.
11	Nováky Bertalan világi	Rajzoló mértan és szabadkézi rajz Rajz	(I. B. I. C. II. A. II. B. IV. A. IV. B. V—VIII.	24	A rajz-szertár felügyelője
12	Oraftsik József	Magyar nyelv Latin nyelv Görög nyelv	III. A. III. A. V. VIII.	18	A III. A. osztály főnöke.
13	Pap János	Mennyiségtan	II. A. II. B. IV. A.	11	—
14	Pap József	Földrajz Történelem Szépirás	I. A. I. B. IV. A. IV. B. V. I. A.	18	A földrajzi szer- tár gondnoka
15	Dr. Pécsi Ödön	Vallástan Magyar nyelv Német nyelv	I. B. III. B. IV. B. III. B. IV. B. V.	19	Hitelemző. A IV. B. osztály főnöke.
16	Sáfrán József	Vallástan Magyar nyelv és irodalom Bölcs. előtan Szépirás	V—VIII. VII. VIII. VIII. I. B.	18	Hitszónok, az ifj. önképző-kör vezetője, az ifjú- sági segélyző- egyesület felügye- lője, az ifj. na- gyobb könyvtár gondnoka.

Sorszám	A tanár neve	Tantárgyak, melyeket előadott	Osztályok, melyekben előadott	Heti órái- nak száma	Észrevételek
17	Schandl Miklós	Természettan Phys. földrajz Mennyiségtan	VII. VIII. III. A. IV. B. VI. VIII.	18	A VIII. osztály főnöke. A ter- mészettani szertár őre.
18	Szinger Kornél	Magyar nyelv Német nyelv és irodalom	VI. III. A. IV. A. VI. VII. VIII.	18	A VI. osztály főnöke.
19	Timina Ödön világi	Tornázás	I—VIII.	26	A tornaszerek felügyelője.
20	Varjú János	Magyar nyelv Latin nyelv Magyar irod. olvasmány, görög irod. és műv. tört.	IV. A. IV. A. VIII. VII. VIII.	19	A IV. A. osztály főnöke.
21	Váradi Károly	Vallásitan Magyar nyelv Latin nyelv Görög nyelv	II. A. II. A. II. A. VI.	19	A II. A. osztály főnöke, a philolo- giai szertár őre.
22	Zvér Endre	Természetrajz Mennyiségtan	IV. A. IV. B. V. VI. V. VII.	18	Az V. osztály főnöke, a természetrajzi és vegytani szer- tár őre.

Jegyzet. A nem kath. vallású tanulók vallásatanukban saját lelkészeiktől nyertek oktatást.

B) A nem kötelezett tantárgyak tanárai.

Bartos Fülöp, főreális. r. tanár, tanította a francia nyelvet hetenkinti 4 órában.

Varjú János, főgymn. r. tanár, okl. gyorsíró, a gyorsírást hetenkinti 2 órában.

Szögedi Endre, a városi zeneiskola igazgatója, az éneket hetenkinti 2 órában.

Novák Bertalan, főgymn. rajztanár, a szabadkézi rajtot hetenkinti 4 órában.

Előadott tananyag.

Első A., B. és C. osztály.

Osztályfőnökök : A. osztályban : *Fekete Ipoly*, B. osztályban : *Bite Béla*,
C. osztályban : *Jászai Rezső*.

Vallástan, hetenkinti 2 órában. A hitről. Az apostoli hitvallás. Az Isten tíz- s az anyaszentegyház öt parancsa. A szentségekről s az imádságról. Tankönyv : Nagy katekizmus. Eger, 1881. Tanárok : I. A. osztályban : *Kovács János*, I. B. osztályban : *Dr. Pécsi Ödön*, I. C. osztályban : *Jászai Rezső*.

Magyar nyelv, hetenkinti 6 órában. A hangok. A mondatok nemei. A mondat és beszédrészek megkülönböztetése. Az ige, mint állitmány, az igék nemei s a személyragok. Az állítás módjai. Az igeidők és igeragozás áttekintése. A többi mondatrészek : alany, tárgy, határozók, jelző és kiegészítő. A névragozás példákban. A szóképzés : a szótövek és képzők megkülönböztetése, ige- és névszó-képzés. A szó-összetétel. Prózai olvasmányok : népmesék, tanító mesék, leírások, népelet, a magyar föld, a hunnok és a magyarok történetéből, görög mondák, az állatvilágból. Költemények : a Népköltési gyűjteményből, Arany-, Petőfi- és Gyulaitól. — Értelmes és hangsúlyozott olvasás, tartalmi és nyelvtani fejtegetések, versek beemlézése és elszavalása. Kéthetenkint egy iskolai írásbeli gyakorlat. Tankönyv : Szinnyei, Iskolai magyar nyelvtan, I. r. Budapest, 1891. U. a. Magyar olvasókönyv, I. r. Budapest, 1891. — Tanárok : I. A. osztályban : *Fekete Ipoly*, I. B. osztályban : *Bite Béla*, I. C. osztályban : *Jászai Rezső*.

Latin nyelv, hetenkinti 7 órában. Írás és olvasás, egyszerű mondatok, a nevek fogalma, a nevek declinációi, a melléknév egyeztetése a maga főnévével, a melléknévek fokozása, a névmások, a számnevek, elüljárók, a rendes igehajlítás főbb alakjai. A tanultaknak megfelelő fordítások és elemzések. Hetenkint egy iskolai írásbeli gyakorlat. Tankönyv : Szepesi-Tóth, Latin nyelvtan, I. r. Budapest, 1887. — Tóth, Latin gyakorló és olvasókönyv.

Budapest, 1887. Tanárok : I. A. osztályban : *Fekete Ipoly*, I. B. osztályban : *Bite Béla*, I. C. osztályban : *Jászai Rezső*.

Földrajz, hetenkinti 4 órában. Magyarország és Európa államainak természeti viszonyai: ezek főbb topographiai adatai, a városok és vidékek néprajza a lakosok főbb foglalkozásának ismertetésével, nemkülönben a feltünőbb föld- és kőzetnemeknek, jellemző növényeknek s állatoknak szemléltető leírása. Tankönyv : Dr. Brózik Károly és Paszylavszky József, Földrajz, I. r. Budapest, 1891. Tanárok : I. A. és B. osztályban : *Pap József*, I. C. osztályban : *Finda Antal*.

Számтан, hetenkinti 3 órában. A tizes számrendszer. A négy számolási mivelet egész számokkal és tizedes törtekkel ; a számok oszthatósága, a legkisebb közös többes, a legnagyobb közös osztó ; a tört, mint hányados és viszony ; közönséges törtekkel való számolás. A méter-mérték ismertetése ; időszámítás. Tankönyv : Mocnik-Schmidt, Számтан. Budapest, 1895. Tanár : *Balogh Sándor*.

Rajzoló mértan, hetenkinti 3 órában. A síkmértani elemek. Pontok, vonalak és szögek fekvései és mérési viszonyai. A síkidomok — három-, négy- és sokszögeknek — fontosabb tulajdonságai, területek meghatározása. A kör és ahhoz tartozó nevezetesebb egyenesek ismertetése. Mértani díszítmények rajzolása a mértanban tanult idomok felhasználásával, rendszeresen haladó táblarajzok után rajzeszközökkel, majd pedig szabad kézzel. Tankönyv : Landau és dr. Wohlrab, Rajzoló geometria, I. füzet. Budapest, 1890. Tanárok : I. A. osztályban : *Kátay Lajos*, I. B. és I. C. osztályban : *Nováky Bertalan*.

Szépírás, hetenkinti 1 órában. Folyó magyar írás, kis és nagy betűk. Tanárok : I. A. osztályban : *Pap József*, I. B. osztályban : *Sáfrán József*, I. C. osztályban : *Finda Antal*.

Tornázás, hetenkinti 2 órában. A rendgyakorlatok, egyszerű szabadgyakorlatok, szerelvényeken : a tám-, függés- s lengés-gyakorlatok, a magas és távugrás. Tanár : *Timina Ödön*.

Második A. és B. osztály.

Osztályfőnökök : A. osztályban : *Váradí Károly*, B. osztályban : *Kovács János*.

Vallástan, hetenkinti 2 órában. A kath. egyház szertartásainak magyarázata. Tankönyv : Ivánkovits János, A ker. egyház szertartásainak és ünnepeinek rövid értelmezése. Szeged, 1887. Tanárok : II. A. osztályban : *Váradí Károly*, II. B. osztályban : *Kovács János*.

Magyar nyelv, hetenkinti 5 órában. Ragos határozók ; névutós határozók ; az összetett mondatok fogalma ; mellé és alárendelt mondatok ; egyenes és függő beszéd ; határozó mondatok ; összevont és többszörösen össze-

tett mondatok ; mellékmondatok rövidítése. Elbeszélő, prózai és költői olvasmányok az olvasókönyv alapján. Az olvasmányok tartalmi magyarázása és azok tartalmának szabadon való elbeszélése. Költemények szavalása. Kéthetenként egy írásbeli gyakorlat. Tankönyv : Szinnyei József, Iskolai Magyar nyelvtan, II. Budapest, 1891. — U. a. Magyar olvasókönyv, II. Budapest, 1891. Tanárok : II. A. osztályban : *Váradí Károly*, II. B. osztályban : *Kovács János*.

Latin nyelv, hetenkinti 7 órában. Az alaktan befejezése, főleg : genuszabályok, teljes coniugatio, a szóképzés elemei. A fő- és mellékmondatok megkülönböztetése kötőszók szerint. Összefüggő olvasmányul : A rómaiak történetéből : A római királyokról, 1—10, továbbá 3 mese fordítása és könyv nélkül való megtanulása. A szókincs megfelelő bővítése egyes mondatok és összefüggő olvasmányok alapján, kapcsolatban a szóképzési csoportok összeállításával. Hetenkint egy iskolai írásbeli gyakorlat. Tankönyv : Szepesi-Tóth, Latin nyelvtan, I. r. Budapest, 1887. — Tóth, Gyakorló- és olvasókönyv. Budapest, 1887. Tanárok : II. A. osztályban : *Váradí Károly*, II. B. osztályban : *Kovács János*.

Földrajz, hetenkinti 4 órában. Ázsia, Afrika, Amerika, Ausztrália. Ezek természeti viszonyai, topographiai adatok, a városok és vidékek néprajza, a lakosság főbb foglalkozásának ismertetése, a feltűnőbb föld- és közetnemeknek, jellemző növényeknek s állatoknak lehetőleg szemléltető leírása. Tankönyv : dr. Brózik Károly és Paszlavszky József, Földrajz, II. r. Budapest, 1890. Tanár : *Finda Antal*.

Számтан, hetenkinti 4 órában. A négy alapművelet közönséges és tizedes törtekkel ; rövidített számműveletek, az u. n. számtani műveletek korlátozott pontossággal. Az arányosság fogalmának fejtegetése, olasz számolásmód, egyszerű hármasszabályhoz tartozó föladatok megfejtése a kettős tétel s aránylatok szerint. Mértani viszonyok és arányok elemei ; százalékszámítás és egyszerűbb alkalmazásai. Tankönyv : Mocnik-Schmidt, Számтан. Budapest, 1895. Tanár : *Pap János*.

Rajzoló mértan, hetenkinti 3 órában. Testmértani elemek. Az egyenes és síkok abszolút és relatív helyzete. Lapszögek és szögletek. A fontosabb testek, — a kocka, hasáb, gúla, szabályos testek, henger, kúp és gömb — tulajdonságai, hálózata, felületének és köbtartalmának kiszámítása, azok hasonlósága, összeillősége és symmetriája. A fönt elősorolt testek mintáinak előállításá. Síkékmények rajzolása a symmetria fölhasználásával, tollal kihúzva. Tankönyv : Landau és dr. Wohlrab, Rajzoló geometria, II. füzet. Budapest, 1890. Tanár : *Nováky Bertalan*.

Szépírás, hetenkinti 1 órában. Magyar írás folytatva, német írás. Tanár : *Madarász Pál*.

Tornázás, hetenkinti 2 órában. Rendgyakorlatok : egyszerű és összetett könnyebb szabadgyakorlatok ; szerelvényeken : tám-, függés- és lengés-gyakorlatok ; magas lánugrás. Tanár : *Timina Ödön*.

Harmadik A. és B. osztály.

Osztályfőnökök: A. oszt.-ban : *Oraftsik József*, B. oszt.-ban : *Balogh Sándor*.

Vallástan, hetenkint 2 órában. Az ó-szövetség története. Tankönyv : Róder Alajos, Bibliai történet. Eger, 1891. Tanárok : III. A. osztályban : *Cserép Sándor*, III. B. osztályban : *Balogh Sándor*.

Magyar nyelv, hetenkinti 3 órában. A nyelvtan rendszeres áttekintése. A hangsúlyos vers ismertetése. Összefüggő történeti olvasmány; elbeszélő költemények. Szaválás. Kéthetenkint egy írásbeli gyakorlat. Tankönyv : Dr. Szinnyei József, Rendszeres magyar nyelvtan. Bpest, 1892. U. a. Magyar olvasókönyv, III. r. Bpest, 1885. Tanárok : III. A. osztályban : *Oraftsik József*, III. B. osztályban : *Dr. Pécsi Ödön*.

Német nyelv, hetenkinti 4 órában. A leghasználtabb szók begyakorlása egyszerű mondatok alapján. Könnyebb szövegű prózai és verses olvasmányok fordítása és betanulása. Ezek alapján a német nyelvtan hang- és alaktani része rövid kivonatban a gyenge és erős ígéhajlítással bezárólag. A nyelvtanból a megfelelő magyar mondatok fordítása németre. Kéthetenkint egy iskolai írásbeli gyakorlat. Tankönyv : Dr. Szemák, Német nyelvtan, I. r. Budapest, 1892. U. a. Német olvasókönyv, I. Budapest, 1890. Tanárok : III. A. osztályban : *Szinger Kornél*, III. B. osztályban : *Dr. Pécsi Ödön*.

Latin nyelv, hetenkinti 6 órában. Szókötés. Az infinitivusi és participialis mondat szerkezet gyakorlati ismertetése. Az egyszerű mondat rendszeres tárgyalása. Szótanulás, kapcsolatban az olvasmánnyal. Olvasmányok : Gnómaszerű versek hexaméterekben, összefüggőbb költői szemelvények. Liviusból : A római köztársaság első évei : 1—21. A néptribunatus behozatala 1—17. C. Marc. Coriolanus 1—4. Phaedrusból : 6 mese. A mondattani szabályoknak megfelelő mondatok és összefüggő olvasmányok fordítása magyarból latinra. Hetenkint egy iskolai írásbeli gyakorlat. Tankönyv : Szepesi-Tóth, Latin nyelvtan, II. rész. Mondattan. Budapest, 1887. Dr. Tóth, Latin olvasókönyv. Budapest, 1891. Tanárok : III. A. osztályban : *Oraftsik József*, III. B. osztályban : *Bite Béla*.

Történelem és politikai földrajz, hetenkinti 4 órában. Az első és második időszakban Magyarország története egészen. A harmadik időszakban : A magyar királyság és Ausztria területe és alkotó részei; a magyar állam népessége nyelv, vallás és foglalkozás tekintetében. A magyar állam anyagi és szellemi műveltsége, alkotmánya, törvénykezése és közigazgatása. Ausztria koronaországainak áttekintése. Közös ügyek. A monarchia nemzetközi képviselése. Tankönyv : Baróti-Csánki, Magyarország története, Budapest, 1894. Tanárok : III. A. osztályban : *Magyar Gábor*, III. B. osztályban : *Jászai Rezső*.

Physikai és matematikai földrajz, hetenkinti 2 órában. Physikai jelenségek : halmaz állapotok, erők, nehézkedés, az egyensúly és mozgás

fontosabb jelenetei s főbb törvényei; a vizről, a levegőről. A hőtán, fénytán, továbbá a villamosság és delejesség tanainak alapvonalai. A földterület physikai jelenségei a szárazon, a vizen, a levegőben. A föld, mint csillag, matematikai fősztása és méretei, mozgásai; földövek, évszakok, klíma. Tankönyv: Dr. Schmidt Ágoston, Fizika és fizikai földrajz. Budapest, 1894. Tanárok: III. A. osztályban: *Schandl Miklós*, III. B. osztályban: *Balogh Sándor*.

Számítan, hetenkinti 3 órában. Az összetett hármasszabály; kamatszámolás; lerovatszámolás; határidőszámolás; láncszabály; az arányos osztás. Elegyítési feladatok. Tankönyv: Mocnik-Schmidt, Számítan. Budapest, 1895. Tanár: *Balogh Sándor*.

Rajzoló mértan, hetenkinti 2 órában. A szerkesztő síkmértan. Az egyenes vonalú idomok — négyzet, dülény, ferdény, stb. — szerkesztése. A hasonlóság, összeillőség és symmetria fogalmának kibővítése. A mértan alkalmazás a rajzolásnál és mérésnél. A területek átváltoztatása tekintettel azok könnyebb kiszámíthatására. Helyszín-rajzok készítése. Tankönyv: Landau és dr. Wohlrab, Rajzoló geometria, III. r. Budapest, 1891. Tanár: *Kátay Lajos*.

Tornázás, hetenkinti 2 órában. Rendgyakorlatok; egyszerű és összetett szabadgyakorlatok; szerelvényeken; a tám-, függés- és lengés-gyakorlatok; magas- és távugrás. Tanár: *Timina Ödön*.

Negyedik A. és B. osztály.

Osztályfőnökök: A. osztályban: *Varjú János*, B. osztályban: *Dr. Pécsi Ödön*.

Vallástán, hetenkinti 2 órában. Jézus Krisztus élettörténete, az apostolok cselekedetei és Palesztina földrajza. Tankönyv: Róder A., Bibliai történet. Eger, 1891. Tanár: *Kovács János*.

Magyar nyelv, hetenkinti 4 órában. A stílus általános törvényei. A prózai és költői stílus különbségei tüzetesen; a hangsúlyos és mértékes verselés. Költői olvasmány: Arany János Toldi-ja. Prózai Olvasmányok: Leírások és elbeszélések, u. m. tárgyrajzok, jelenetek, jellemrajzok, könnyebb életrajzok. Kéthetenként egy írásbeli házi dolgozat. Tankönyv: Dr. Négyesy László, Stilisztika, I. r. Budapest, 1895. — Arany János, Toldi. Magyarázta Lehr A. Budapest, 1893. Tanárok: IV. A. osztályban: *Varjú János*, IV. B. osztályban: *Dr. Pécsi Ödön*.

Német nyelv, hetenkinti 3 órában. Szótanulás etymologikus csoportokban. A német társalgási nyelvben leginkább használt kifejezések és szólásmódok, kérdések és feleletek alakjában tárgyak szerint csoportosítva. Könnyebb szövegű prózai és verses olvasmányok fordítása és betanulása. Ezek alapján a német nyelvtan hang- és alaktani részének rendszeres elő-

adása a szóképzéssel bezárólag. A mondattan elemei. Magyar mondatok fordítása németre a nyelvtani anyag begyakorlására. Kéthetenként egy iskolai írásbeli gyakorlat. Tankönyv : Szemák, Elméleti és gyakorlati német nyelvtan, II. r. Budapest, 1893. U. a. Német olvasókönyv, II. r. Budapest, 1892. Tanárok : IV. A. osztályban : *Szinger Kornél*, IV. B. osztályban : *Dr. Pécsi Ödön*.

Latin nyelv, hetenkinti 6 órában. Az idő- és módtannak rendszeres tárgyalása ; oratio obliqua ; a latin periodus gyakorlati ismertetése. Prózai olvasmányok. Decemviri, 1—20. Quomodo Galli Romam occupaverint (1—20). De clade Caudina, 1—20. A prosodia és metrika előrebocsátása után költői olvasmányok Ovidiusból : De Romulo Remoque. Quomodo Gabii capti sint. De morte Remi. De Romulo Quirino. De prudentia Bruti. De quattuor humani generis aetatibus. — Hetenkint egy iskolai írásbeli gyakorlat. Tankönyv : Szepesi-Tóth, Latin nyelvtan, II. Budapest, 1887. Dr. Tóth, Latin olvasókönyv. Budapest, 1892. Tanárok : IV. A. osztályban : *Varjú János*, IV. B. osztályban : *Fekete Ipoly*.

Történelem, hetenkinti 3 órában. A hajdankori népek rövid ismertetése ; a görögök, a rómaiak története és társadalmi élete a császárság koráig. Tankönyv : Vaszary. Egyetemes világtörténet, I. r. Budapest. 1895. Tanár : *Pap József*.

Természetráajz, hetenkinti 3 órában. Ásványtan : az ásványok külső és belső tulajdonságai ; a chemiai összetételre alapított öt főosztály ismertetése s ezekből az ásványrendszer megállapítása főbb vonásokban. Kőzet-tan : az egyszerű kőzetek megismertetése ásványtani alapon s az összetettebb kőzetek általánosan elterjedt, nevezetesebb fajai. A geologia alapvonalainak ismertetése. Tankönyv : Dr. Róth-Szterényi, Ásvány-, kőzet- és földtan. Budapest, 1890 Tanár : *Zvér Endre*.

Algebra, hetenkinti 3 órában. Bevezetés az Algebrába. Összeadás és kivonás egész számokkal. Sokszorozás egész számokkal, kiterjeszkedve a kéttagúak négyzetének és köbének képzésére. Oszítás egész számokkal, kiterjeszkedve a geometriai haladványok képletére. Ugyanazon miveletsorozat törtszámokkal. Elsőfokú egyenletek egy ismeretlennel. Arányok és aránylatok. Tankönyv : Dr. Lutter Nándor, Betűszám-tan. Budapest, 1891. Tanárok : IV. A. osztályban ; *Pap János*, IV. B. osztályban ; *Schandl Miklós*.

Rajzoló mértan, hetenkinti 2 órában. A szerkesztő síkmértan. Görbe vonalú idomok. A körtan kibővítése és az ebbe vágó föladványok ; két kör viszonyos fekvése. A legfontosabb görbe vonalak, különösen a kúpszeletek által képződők és azok szerkesztése. Rövid áttekintése a négy osztályban tanultaknak. Tankönyv : Landau és dr. Wohlrab, Rajzoló geometria, III. r. Budapest, 1891. Tanár : *Nováky Bertalan*.

Tornázás, hetenkinti 2 órában. Rendgyakorlatok ; összetett szabadgyakorlatok ; szerelvényeken : a tám-, függés-, föllendülés-, lengés-, forgás-gyakorlatok ; magas- és távugrás. Tanár : *Timina Ödön*.

Ötödik osztály.

Osztályfőnök : Zvér Endre.

Vallástan, hetenkinti 2 órában. A hitről. Tankönyv : Makra-Rózsa. A kath. vallás tankönyve, I. r. Szeged, 1888. Tanár : *Sáfrán József.*

Magyar nyelv, hetenkinti 3 órában. Az írásművek szerkesztésének általános törvényei; a nyelvbéli előadás : párbeszéd és magánbeszéd; a levél alak; a szónoki forma; az előadás általános formái : leírás, elbeszélés, értekezés. Költői és prózai olvasmányok, ezekkel kapcsolatban havonként egy házi írásbeli dolgozat. Tankönyv : Névy László, Stiliztika, II. r. Budapest, 1891. — Greguss-Beöthy, Magyar balladák. Budapest, 1891. Tanár : *Cserép Sándor.*

Német nyelv, hetenkinti 3 órában. A német társalgási és irodalmi nyelvben leginkább használt szók és kifejezések rendszeres tárgyalása és begyakorlása kérdések és feleletek alakjában. Válogatott prózai olvasmányok fordítása és elemzése az alaktan ismételtesére és a mondattani anyag begyakorlására. Rendszeres mondattan, a megfelelő magyar mondatok fordítása. Herder »Cid«-jéből válogatott románczok fordítása s ezek tartalmának szabad előadása német nyelven. A szebb románczok szavalatra. A románcz elmélete és története. Herder élete és működése német nyelven. Havonként egy írásbeli dolgozat. Tankönyv : Szemák, Német Olvasókönyv, III. r. Budapest, 1894. Ugyanaz : Német mondattan. Budapest, 1891. Tanár : *Dr. Pécsi Ödön.*

Latin nyelv, hetenkinti 6 órában. Nyelvtani ismételtesek, irálytani és szóbeli gyakorlatok. Prózai olvasmány : T. Livius XXII. 1—40. — Költői olvasmány : Cn. Naevius I. Qu. Ennius II. G. Valerius Catullus III. IV. V. VII. VIII. IX. P. Verg. XIX. Qu. Hor. Carm. XXIV. XXVI. XXVII. XXVIII. XXIX. — A prosodiai és metrikai ismeretek bővítése. — Havonként két órában iskolai írásbeli dolgozat. Tankönyv : Bartal-Malmosi, T. Livii ab urbe condita lib XXI. XXII. Budapest, 1882. Pirchala Imre, Anthologia latina. Budapest, 1891. Tanár : Madarász Pál.

Görög nyelv, hetenkinti 5 órában. Attikai alaktan elemei : fő- és melléknevek ragozása, igehatározók, névmások és számnevek, az ω-végzetű rendes igealjítás megfelelő fordítási gyakorlatokkal Kéthetenként egy iskolai írásbeli gyakorlat. — Tankönyv : Dr. Maywald József, Görög nyelvtan. Budapest, 1891. U. a. Görög-gyakorló-könyv. Budapest, 1893. Tanár : *Orafsik József.*

Magyar irodalmi olvasmány, görög irodalom és művelődés történelem (Görög nyelv helyett), hetenkinti 2 órában. Hunyadi János. Szemelvények Révay, Virág, Baróti Szabó Dávid és Berzsenyi verseiből. Kazinczy és Berzsenyi levelezései. Kölcsey : Védelem P. J. számára; Magyar Játékszín; Emlékbeszéd Kazinczy felett : A magyar nyelv ügyében. Kármán munkáiból : Előszó az Urania I., II. kötetéhez. A nemzet csinosodása. Mindezek tartalmi és tárgyi

magyarázata, az irodalomtörténeti vonatkozások felvilágosítása. — Thukydides műve egészének és részének feltüntetése mellett a II. 34—46 ; 47—54 ; 59—65. — VI. 8—14 ; 30—32, VII. 10—17 ; 42—87. A tartalom kikerekítésén kívül a beszédek szerkezete. A görög állami régiségeknek párhuzamos, időnkint összefoglaló ismertetése, különösen a dórállamok és Athen alkotmányos szerkezete. Tankönyv: Dr. Jancsó B., Magyar irodalmi olvasmányok. V. oszt. Budapest, 1890. — Szilasi Móricz, Szemelvények Thukydidesből. Budapest, 1891. — Szerelemhegyi Tivadar, Görög állami régiségek. Budapest, 1891. Tanár: *Cserép Sándor*.

Történelem, hetenkinti 3 órában. A római császárság. A kereszténység alapítása és emelkedése. A barbárok betelepítése a nyugoti birodalomba. A mohamedanizmus. A nyugati császárság megújítása. Új népek bevándorlása és megtelepedése. A hűbériség. A császárság és pápaság küzdelme. Keresztes háborúk. A középkori intézmények bomlása. Tankönyv: Vaszary, Egyetemes világtörténet, II. r. Budapest, 1892. Tanár: *Pap József*.

Természetrajz, hetenkinti 2 órában. Növénytan. A növények bonczlani szerkezete általános vonásokban. A virágos növények testének külső tagoltsága, lehetőleg élőpéldányokban bemutatva. A növények életfolyama főbb vonásokban. A megismertetett növények csoportosítása a természetes rendszernek megfelelőleg. A nevezetesebb rendszerek s Linné seregeinek megismertetése. A közönségesebb fák s nevezetesebb ipari és gazdasági növények. A növények földrajzi elterjedése, különös tekintettel honunk virányára. Tankönyv: Dr. Róth-Schuch, A növénytan alapvonalai Budapest, 1892. Tanár: *Zvér Endre*.

Mennyiségtan, hetenkinti 4 órában *a)* Algebra. Ismétlések. Elsőfokú egyenletek egy és több ismeretlennel. A kéttagúak magasabb pozitív egész hatványai; Pascal-féle háromszög. Számítási haladvány. Számolás gyökjelekkel. Négyzet-gyök és az ismeretlenek kiszámítása másodfokú egyenletekben. Köbgyök. Tankönyv: Dr. Lutter Nándor, Betűszámítás. Budapest, 1891. — *b)* Geometria. A planimetria főtételei. Tankönyv: Dr. Lutter Nándor, Mértan. Budapest, 1891. Tanár: *Zvér Endre*.

Szabadkézi és geometriai rajz, (Görög nyelv helyett), hetenkinti 2 órában. Görög szalagdiszkek és díszítmények, stilizált levelek. Arabs szalagdiszkek és díszítmények; középkori román-, gót-díszítmények: renaissance-díszítmények. A rajzok egyszerű színezéssel készültek, Vidéki, Balló és Hauselmann művei nyomán. Tanár: *Nováky Bertalan*.

Tornázás, hetenkinti 2 órában. A rendgyakorlatok, az alsóbb osztályok anyaga bővitve; összetett szabadgyakorlatok, szerelvények; a tám-, nyíktám, függés-, hajlított karonfüggés-, lengés-, forgás-gyakorlatok, magas- és távugrás. Tanár: *Timina Ödön*.

Hatodik osztály.

Osztályfőnök: Szinger Kornél.

Vallástan, hetenkinti 2 órában. A parancsolatokról. Tankönyv: Makra-Rózsa, A kath. vallás tankönyve, II. r. Szeged, 1888. Tanár: *Sáfrán József.*

Magyar nyelv, hetenkinti 3 órában. Rethorika, a prózai műfajok elméleti ismertetése s megfelelő prózai művek olvastatása. Költői olvasmány: Shakspere Coriolanusa, ennek tartalmi magyarázata a drámai szerkezet feltüntetésével. Havonkint egy házi írásbeli dolgozat. Tankönyv: Névy László, Rethorika. Budapest, 1885. — U. a. Olvasmányok a rhetorikához Budapest, 1892. Shakspere, Coriolanus. Ford. Petőfi, magyarázta Névy L. Tanár: *Szinger Kornél.*

Német nyelvtan, hetenkinti 3 órában. Az előbbi osztály anyagát folytatólag a német társalgási és irodalmi nyelvben leginkább használt szók és kifejezések rendszeres tárgyalása és begyakorlása kérdések és feleletek alakjában. Válogatott prózai olvasmányok fordítása, ezek tartalmának szabad előadása német nyelven, a szöveg elemzése a nyelvtani anyag folytonos ismétlésére. Goethe, Schiller és Bürger válogatott balladáinak fordítása, ezen balladáknak tartalma és széptani elemzése német nyelven. A híresebb balladák szavalata. A ballada elmélete és története a németeknél. A német vers-tan rövid kivonatban. Bürger élete és működése német nyelven Havonkint egy írásbeli dolgozat. Tankönyv: Szemák, Német olvasókönyv, III. r. Budapest, 1894. Tanár: *Szinger Kornél.*

Latin nyelv, hetenkinti 6 órában. Nyelvtani ismétlések és szóbeli gyakorlatok mellett olvastattak: Sall. De Bello Jugurthino C. 1—16; 20—35; 84—114. — P. Verg. Mar. Aen. I. egészen. — Cic. De imperio Cn. Pomp. — Az olvasmányok alaki és tárgyi magyarázata, szebb részletek könyv nélkül. A régiségtani ismeretek kiszélesítése. A tárgyalt írók élete és irodalmi munkássága az illető műfaj többi művelőinek vázlatos ismertetésével. Havonkint két órában iskolai írásbeli dolgozat. Tankönyv: Bartal-Malmosi, Sall. De Bello Jug. Bpest, 1880. — Pirchala, Verg. Aeneis. Bpest, 1881. — Köpesdy, Cic. De imperio Cn. Pomp. Budapest, 1894. Tanár: *Cserép Sándor.*

Görög nyelv, hetenkinti 5 órában. Az egész ígétan s az idő- és módtan legfőbb pontjai. — Xenophon élete I—III. Xen. An. I. 1. 1—9. 2. 1—19. 3. 1—13. 4. 1—18. 5. 1—12. 6. 6—7. 7. 1—4. Mem. I. 5. 1. 6. — Tankönyv: Dr. Maywald József, Görög nyelvtan. Budapest, 1892. U. a. Görög gyakorló- és olvasókönyv Xenophonból, Budapest, 1888. Tanár: *Váradí Károly.*

Magyar irodalmi olvasmány, görög irodalom és művelődéstörténelem, (Görög nyelv helyett), hetenkinti 2 órában. Mindszenti Gábor naplója; Szalárdi János siralmas magyar krónikájából: Bethlen Gábor uralkodása; Kemény János önéletírásából; Bethlen Gábor mennyegzője és halála; Cserei Mihály

históriájából : Apaffy és Teleky Mihály ; Apor Péter Metamorphosisából ; Zrinyi Miklós : A török Afium ellen való orvosság ; Pázmány Péter : A magunk ismeréséről ; — Iliasból : I., VI., IX., XVIII., XXIII. és XXIV. ének. Odysseiából : I., V., VI., XI., XVI., XVII., XVIII., XXII., XXIII., XXIV. ének. — Görög hitéleti és magánrégiségek, görög művészeti emlékek. — Tankönyv : Dr. Jancsó, Magyar irodalmi olvasmányok, II. Budapest, 1891. Dr. Csengeri, Homeros Iliása. Budapest, 1891. Dr. Gyomlay, Homeros Odysseiája. Budapest, 1891. Szerelemhegyi Tivadar, Görög hitéleti s magánrégiségek és a görög művészet története. Budapest, 1891. Tanár : *Cserép Sándor*.

Történelem, hetenkinti 3 órában. Az új-kor története a bécsi congressusig. A fölfedezések, a tudomány és a művészet ujjáéledése. A vallásos reform. A vallásos és a nemzeti háborúk. A fejedelmi absolutizmus kora. A francia forradalom és Napoleon kora. Tankönyv : Vaszary, Egyetemes világtörténet, III. r. Budapest, 1896. Tanár : *Finda Antal*.

Természetrész, hetenkinti 3 órában. Állattan. Az állat életműködései általában. Az állatok szervezetei és szervrendszerei. A hét típus s az ezek keretében levő osztályok rendszeres tárgyalása. A nevezetesebb állalfajok leírása. Az állatok földrajzi elterjedése. Tankönyv : Dr. Róth-Váγγελ, Az állattan alapvonalai. Budapest, 1892. Tanár : *Zvór Endre*.

Mennyiségtan, hetenkinti 3 órában. a) Algebra. Ismélések. A hatványozás általánosítása. (Negatív kitevők és alkalmazásuk a tizes számrendszerben, tört kitevők.) Brigg-féle logaritmuskok ; log. egyenletek. — b) Geometria. Síkháromszögtan. A hegyes szög függvényei, kapcsolatban a derékszögű háromszög kiszámításával. A szög-függvények értelmezése tetszőleges szögekre. Szögek összegének és különbségének függvényei. Ferdeszögű háromszögek és sokszögek megfejtése. A pont koordinátái. Két pont távolsága. Algebrai kifejezések graphikai ábrázolása. Tankönyv : Dr. Lutter Nándor, Belüszámtan. Budapest, 1891. — U. a. Mértan. Budapest, 1891. Tanár : *Schandl Miklós*.

Szabadkézi és geometriai rajz (Görög nyelv helyett), hetenkinti 2 órában. Lapminták után : a renaissance, gót, görög és magyar motívumú diszjtémények. Domború minták után : mértani és építészeti jellegű testformák különféle stílus ékitmények, rozetták, stilizált levelek, virágok, stb. A rajzok részint színezéssel, részint árnyékolással írón és krétával készültek, Vidéki, Balló, Hauselmann, Várdai és az állami paedagogium gypszöntő műhelyéből szerzett domború minták után. Tanár : *Nováky Bertalan*.

Tornázás, hetenkinti 2 órában. Rendgyakorlatok helyben és menetközben ; összetett szabadgyakorlatok ; botgyakorlatok ; szerelvényeken : a tám- és nyíktámlengések, hajlítottkarú függésben lengések, föl- és átlendülések, forgások, magas- és távugrás gyakorlatok. Tanár : *Timina Ödön*.

Hetedik osztály.

Osztályfőnök: Madarász Pál.

Vallástan, hetenkinti 2 órában. A malaszt eszközeiről. Tankönyv: Makra-Rózsa. A kath. vallás tankönyve, III. r. Temesvár, 1887. Tanár: *Sáfrán József.*

Magyar nyelv, hetenkinti 3 órában. A verstani szabályok áttekintése és alkalomszerű ismétlése. A költői műfajok elmélete, tekintettel történeti fejlődésükre. Költői magánolvasmány mellett megfelelő aesthetikai és poetikai értekezések iskolai olvasása. Remekművek taglaló ismertetése. Havonkint egy házi írásbeli dolgozat. Tankönyv: Névy László, Poetika. Budapest, 1892. — U. a. Olvasmányok a poetikához. Budapest, 1885. Tanár: *Sáfrán József.*

Német nyelv, hetenkinti 3 órában. Goethe, Hermann und Dorothea cz. művének fordítása. A mű széptani elemzése és az egyes énekek tartalma német nyelven. Az idyllikus epos és sajátságai. Goethe élete és működése német nyelven. Schiller Wilhelm Tell-jének fordítása. A mű széptani elemzése és az egyes felvonások tartalma német nyelven. A dráma és sajátságai. Schiller élete és működése német nyelven. Válogatott prózai olvasmányok és versek fordítása, ezek tartalma német nyelven, a szöveg elemzése a nyelvtani anyag folytonos ismétlésére. Szébb versek, nemkülönben az olvasott epos és dráma szébb helyeinek szavalata. Havonkint egy írásbeli dolgozat. Tankönyv: Szemák, Német olvasókönyv, IV. r. Budapest, 1890. Schnabl, Goethes Hermann und Dorothea. Heinrich, Schiller's Wilhelm Tell. Tanár: *Szinger Kornél.*

Latin nyelv, hetenkinti 6 órában. Nyelvtani ismétlések, irálytani s szóbeli gyakorlatok. Prózai olvasmányok: M. T. Ciceronis or. pro Sex. Rosc. Am. egészen. — M. T. Ciceronis epist. ad Fam. V. 7., XIV. 2., 4—5., Ad. Att. I. 19. II. 22. III. 1—6., V. 15—16. XI. 5—6. — Költői olvasmány: Verg. Aen. VI. Az olvasmányok alaki és tárgyi magyarázata: szébb részletek könyv nélkül. A régiségtni ismeretek kiszélesbítése. A tárgyalt írók élete és irodalmi munkássága az illető műfaj többi művelőinek vázlatos ismertetésével. Fordítás magyarból latinra: Vagács és Schiebinger, Latin irályképző. 18—70. — Havonkint 2 órában iskolai írásbeli dolgozat. — Tankönyv: Köpöcsy, M. T. Cicero pro Sexto Roscio Amerino. Bpest, 1894. — Pirchala, Vergili, M., Aen., XII. Budapest, 1881. — Jánosi, M. T. Cicero válogatott levelei. Bpest, 1884. — Vagács és Schiebinger, Latin irályképző. — Tanár: *Madarász Pál.*

Görög nyelv, hetenkinti 5 órában. — Homeros, Odysseia. I. VI. XI. — Herodotos: De Arione. De crocodilo. De moribus Persarum. De Rhampsinito. De pugna Salamina. — A mondattan röviden. Kéthetenkint egy iskolai írásbeli dolgozat. Tankönyv: Dr. Csengeri, Homeros Odysseiaja. Bpest, 1886. — Dávid, Hero-Epitome. Budapest, 1887. — Dr. Maywald, Görög nyelvtan. Budapest, 1891. — Tanár: *Madarász Pál.*

Magyar irodalmi olvasmány, görög irodalom és művelődéstörténelem (Görög nyelv helyett), hetenkinti 2 órában. Balassa Bálint költeményeiből: 2. 3. 4. 5. 8. 9. — Kurucz dalokból: 1. 2. 4. 5. 11. 12. 13. 19. 20. — Gyöngyösi Murányi Venusából: I. és II. rész. — Kisfaludy Sándor Himfy szerelmeiből: 1. 11. 21. 27. 31. 47. 77. 126. — Csokonai dalaiból és ódáiból: Az én poesisom természete, Az éjnek istenihez, A tihanyi echohoz, A reményhez, Földi sirhalma felett, A magánossághoz, Virág Benedek úrhoz, A lélek halhatatlansága. — Sophokles Antigonéja tartalmi, szerkezeti szempontból. Az ó-kori görög költészet ismertetése. Tankönyv: Dr. Jancsó Benedek, Magyar irodalmi olvasmányok. Budapest, 1893. Sophokles, Antigone. Magy. Csiky Gergely. Budapest, 1883. — Jebb. R. C., A görög irodalom története. Fordította Fináczy Ernő. Budapest, 1892. Tanár: *Varjú János*.

Politikai földrajz, hetenkinti 2 órában. Európa, Ázsia, Afrika, Amerika államainak történeti vázolata, természeti leírása, ipara, kereskedelme, lakosai vallás és nemzetiség tekintetében, alkotmánya, honvédelme és gyarmatügyi viszonyai. Tankönyv. Scholtz Albert, Politikai földrajz. Budapest, 1892. Tanár: *Finda Antal*.

Természettan, hetenkinti 4 órában. A természettan tárgya és fölosztása. Kinematika, általános dymatika, a szilárd, folyékony és légnemű testek mechanikája, hangtan, fénytán. Tankönyv: Fehér Ipoly, Kísérleti természettan. Budapest, 1892. Tanár: *Schandl Miklós*.

Mennyiségtan, hetenkinti 3 órában. a) Algebra. A másodfokú egyenletek elmélete. Másodfokúakra redukálható felsőbb fokú egyenletek. Számítási és mértani haladványok. Kamat-kamatszámítás. b) Geometria. A térán főbb tételei; szögletes és gömbölyű testek. Tankönyv: Dr. Lutter Nándor, Betűszámítan. Budapest, 1891. U. a. Mértan. Budapest, 1891. Tanár: *Zvér Endre*.

Szabadvézi és geometriai rajz (Görög nyelv helyett), hetenkinti 2 órában. — a) Szabadvézi rajz. Amennyiben az ábrázoló mértan anyaga megengedte, a graphikus minták után való rajzolás folytatása. — b) Az ábrázoló mértan: A pont és egyenesek projectiói, az egyenesek hajlásszögei, a sokszögek projectiói és ezekkel kapcsolatos feladványok megfejtése. A térelemek új projectiói és ezek kölcsönös helyzetének viszonylagos vonatkozásai. A sík ábrázolása, hajlásszögei s új képenek projectiója. Adott síkban fekvő pont, egyenes és sokszög projectiói. A síkok nyomai, viszonylagos vonatkozásai. A egyenesek metszése a síkkal. A leforgatás és alkalmazása. Az elmélettel párhuzamban feladványok dolgoztattak ki rajzlapokon. — Tankönyv: Dr. Fodor László, Az ábrázoló geometria elemei. Budapest, 1892. Tanár: *Nováky Bertalan*.

Tornázás, hetenkinti 2 órában. Rendgyakorlatok helyben és menetközben; összetett szabadgyakorlatok; botgyakorlatok: szerelvényeken: a tám- és nyiktámlengések, hajlított karú függésben lengések, föl- és átlendülések, forgások, magas- és távugrás. Tanár: *Timina Ödön*.

Nyolczadik osztály.

Osztályfőnök: Schandl Miklós.

Vallástan, hetenkinti 2 órában. A kath. egyház története. Tankönyv: Ivánkovits János, A kath. egyház története. Szeged, 1884. Tanár: *Sáfrán József.*

Magyar nyelv, hetenkinti 3 órában. Irodalomtörténet a legrégibb időtől a jelenig. Nyelvészeti és szépiészeti fejtegetések. Havonkint egy házi írásbeli dolgozat. Tankönyv: Horváth Cyrill. A magyar nemzeti irodalom története. Budapest, 1891. Tanár: *Sáfrán József.*

Német nyelv, hetenkinti 2 órában. Goethe, Iphigenie auf Tauris cz. művének fordítása, széptani elemzése, az egyes felvonások tartalma német nyelven. A német irodalom-történetnek vázlatos előadása német nyelven. A főbb mozzanatok, különösen az első és a második virágzási korszak részletesen. A megfelelő szemelvények fordítása és elemzése a nyelvtani anyag folytonos ismétlésére. Havonkint egy írásbeli dolgozat. Tankönyv: Dr. Szemák, Német olvasókönyv, IV. r. Budapest, 1890. Schnabl, Goethes Iphigenie auf Tauris. Tanár: *Szinger Kornél.*

Latin nyelv, hetenkinti 5 órában. Nyelvtani ismétlések, irálytani és szóbeli gyakorlatok. Prózai olvasmány: P. C. Tacit. Ann. I. 1—15; 72—74. II. 69—79; 82—83. III. 8—12. IV. 1., 2. 4—9; 32—33. V. 1. 2. VI. 50. 51. Hist. I. 1—3. V. 1—4. Költői olvasmány: Q. Hor. Carm. I. 1. 2. 3. 7. 10. 24. 32. II. 3. 6. 10. 24. III. 2. 3. 4. 5. 24. 30. IV. 2. 3. 4. 6. — Epod. 2. 16. — Carm Saec. — Satir I. 1. 3. 9. II. 2. 6. — Epist. I. 10. II. 1. II. 3. (De arte poetica.) — Havonkint 2 órában iskolai írásbeli dolgozat. A tárgyalt írók életrajza és irodalmi munkássága az olvasott műfajok többi művelőinek vázlatos ismertetésével. Horatius metruma. Nevezetesebb helyek emlézése. Tacitus irályát jellemző sajátságok. Tankönyv: Dr. Gyomlay, Szemelvények P. Corn. Tac. tört. műveiből. Bpest, 1894. Bartal-Malmosi, Q. Horatii Flacci Opera omnia., I. II Budapest, 1893. Tanár: *Varjú János.*

Görög nyelv, hetenkinti 4 órában. Hom. II. I. VI. XXIV. Platon, Kriton és Paithon szerelvényeken. Az irodalom történet rövid foglalata. Két hetenkint egy iskolai írásbeli dolgozat. Tankönyv: Dr. Csengeri János, Homeros Illiása. Budapest, 1886. Dr. Szamosi János, Szemelvény Platon műveiből. Budapest, 1893. Dr. Maywald, Görög nyelvtan, Budapest, 1891. Tanár: *Oraftsik József.*

Magyar irodalmi olvasmány, görög irodalom és művelődéstörténelem (Görög nyelv helyett), hetenkinti 2 órában. Gróf Széchenyi István »Hitel«-jéből. Vesselényi »Balfületek« cz. művéből. Kölcsey »Országgyűlési napló«-jából. Báró Eötvös József »Reform«-jából. Az illető írók életrajzi adatai. — Platon: Sokrates védekezése és Kritonja. Platon Államából: Az állam keletkezése.

A négy sarkalatos erény az államban. Aristoteles. Nikomachosi ethika. Az ó-kori görög próza és bölcelet rövid története. Tankönyvek : Dr. Jancsó Benedek, Magyar irodalmi olvasmányok, IV. Budapest, 1894. Alexander Bernát, Platon és Aristoteles. Budapest, 1893. — Jebb, A görög irodalom története. Budapest, 1892. Tanár : *Varjú János*.

Történelem, hetenkinti 3 órában. Magyarország története, tekintettel a társadalmi és állami viszonyok fejlődésére. Tankönyv : Ribáry-Mangold, Magyarország oknyomozó történelme. Budapest, 1891. Tanár : *Magyar Gábor*.

Természettan, hetenkinti 4 órában. Hőtan, az anyag szerkezete, delezesség, villamosság. a kosmograpia elemei. Tankönyv : Fehér Ipoly, Kísérleti természettan. Budapest, 1892. Tanár : *Schandl Miklós*.

Mennyiségtan, hetenkinti 2 órában. Kapcsolástan, kéttagúak hatványozása. A matematika főbb tanainak ismételése. Tankönyv : Dr. Lutter Nándor, Betűszámstan. Budapest, 1891. Tanár : *Schandl Miklós*.

Bölceleti előtan, hetenkinti 3 órában. Psychológia : a lelki élet mivolta s megismerésének módszere, a lelki állapotok osztályozása, a képzetek (ismerés), érzelmek (kedély) és vágyak (akarat) psychológiája, a lelki és testi élet viszonya. — Logika : a gondolkodás mibenléte és formái, a logika fölosztása, az elem. és tudománytan. Tankönyv : Dr. Klamarik János, Psychológia. Budapest, 1892. — U. a. Logika. Budapest, 1891. Tanár : *Sátrán József*.

Szabadkézi és geometriai rajz (görög nyelv helyett), hetenkinti 2 órában. a) Szabadkézi rajz. A mennyiben az ábrázoló mértan anyaga megengedte, folytatása a graphikus minták rajzolásának. b) Ábrázoló mértan. A gúla, hasáb, szabályos testek, kúp, henger és gömb származtatása és ábrázolása s ezek árnyékának szerkesztése. A pont, vonal és sík vonatkozása az elsorolt testekre és hálózatok kifejtése. Az elmélettel párhuzamban, feladványok dolgoztattak ki rajzlapokon. Tankönyv : Dr. Fodor László, Az ábrázoló geometria elemei. Budapest, 1892. Tanár : *Nováky Bertalan*.

Tornázás, hetenkinti 2 órában. Rendgyakorlatok helyben és menetközben : húzódások és vonulások, összetett szabadgyakorlatok, botgyakorlatok szabadgyakorlatokkal összekötve. Szerelvényeken : a tám-, nyíktámlengés, menés- és szökésgyakorlatok ; lengés, föl- átlendülés ; forgásgyakorlatok, magas- és távugrás. Tanár : *Timina Ödön*.

Írásbeli dolgozatok.

I. A magyar nyelvből és irodalomból.

V. osztályban.

Egy puszta képe nyáron. Leírás. — Az állatok értelmessége és tanulékonytsága. Ismertető leírás. — A szülők iránti szeretetről. Vázlat az elrendezésre. — »Kádár Kata« cz. népballada. Áttétel prózába. — Az ifjúság az előkészület ideje a hasznos férfúságra és tisztes vénségre. Az »Ifjúkor« cz. mese tanulságának bővebb kifejtése. — Kohári István gróf. Alakrajz. — Zrinyi Miklós. Jellemzés. — Szondi György. Jellemzés. — Az erdő a négy évszakban. Festői leírás. — A természettudományok haszna. Levélalakú értekezés.

VI. osztályban.

A származás, nevelés, életkörülmények és közállapotok lefolyása C. Marcus Coriolanus jellemének alakulására. Fejtegetés Plutarchos után. — Halottak napján. Elmélkedés. — Menenius jelleme. Jellemrajz Shakspeare »Coriolanus«-a alapján. — A keresztes háborúk előnyös következményei. Történelmi fejtegetés. — A szatmári béke előzményei. Történelmi tárgyalás. — Szónoki érvek és ezek forrásai Kölcsey »Védelem P. I. számára« cz. törvénytörvénybeszédében. Szónoklattani fejtegetés. — A meggyőzés, megindítás és rábírás eszközei Volunnia engesztelő beszédében. Fejtegetés Shakspeare »Coriolanus«-a nyomán. — Az ezredév ünnepén. Ünnepi beszéd. — A gazdagság haszna és káros következményei. Értekezés.

VII. osztályban.

»Jókor kell magadat szoktatnod az erényt ismerni, szeretni s úgy sajátoddá tenni, hogy természetteddel összeolvadjon s attól élted semmi helyzetében, semmi változandóságában többé el ne válhasson.« Fejtegetés. — A Zrinyiás expositiója. Költészettani fejtegetés. — Az áthatatlanság tüneményei. Természettani értekezés. — Zrinyi jellemének sokoldalúsága.

Széptani értekezés. — Az európaiak gyarmatainak jelenlegi állapota. Ismer-
tetés. — A közlekedő csövek. Természettani értekezés. — A honfűi érzelm
nyilvánulása Tompa »Levél egy elutazott barátom után« című költemé-
nyében. Fejtegetés. — Az egység az elbeszélő költeményekben. Költészettani
értekezés. — Cassius jelleme Shakspere Julius Caesarjában. Költészettani
értekezés. — A hasznos és a kellemes a költeményekben. Széptani értekezés.

VIII. osztályban.

»Alapos s egyszersmind sokoldalú tudományt szerezni felette nehéz.
Sok olvasás, még több gondolkozás, sok egybehasonlítás, még több gyakorlás
s fogyhatatlan béketűrés és állandóság az, a mi itt megkívántatik.« Fejte-
getés. — Szent István államalkotó intézkedései. Történelmi értekezés. —
Középkori irodalmunk jelleme. Irodalom történeti értekezés. — Pázmány
irodalmi műveinek hatása. Irodalom-történeti értekezés. — A hővezetés.
Természettani értekezés. — Az emlékezés. Lélektani értekezés. — Kölcsey
Ferencz elbeszélései. Ismertetés. — B. Eötvös József, mint lyrai költő. Értekezés.

II. A német nyelvből és irodalomból.

V. osztályban.

Kurzer Inhalt der ersten Romanze aus Herders »Cid.« — Der Herbst.
— Der alte Landmann an seinen Sohn. — Das freudenvollste Fest des Jahres.
— Elisabeths Rosen. — Ein Brief Franz Deáks. — Müsziggang. — Der Weg
der Tugend. — Der Frühling. — Die Dankbarkeit.

VI. osztályban.

Die ungarische Krone. — Aus der Jugend des Diogenes. — Die Eiche. —
Aus Fanni's Nachlass. — Der Zauberlehrling. — Die Posaune des Gerichtes.
— Jupiter und das Schaf. — Die Pfirsich. — Kaiser Karl des V. letzte
Lebensjahre.

VII. osztályban.

Was Gott schickt, ist gut ; es dünke mir gut, oder böse. — Die Expo-
sition in Goethes »Hermann und Dorothea.« — Kurzer Inhalt des fünften
Gesanges aus Goethes »Hermann und Dorothea.« Krone und Schwert. —
Hermanns Charakter. — Die Burgruine. — Die Siebenbürger Schneeberge
und ihre Bewohner. — Die Donau. — Die Handlung des IV. Aufzuges aus
Schillers »Wilhelm Tell.«

VIII. osztályban.

Erläuterung des Motto zu Schillers Glocke: »Vivos voco, mortuos plango, fulgura frango.« — Indisches Märchen vom Frühling. — Aus dem Niebelungenlied. — Johann Hunyadi's Abstammung. — Dem Andenken Johann Arany's. — Anfang des trojanischen Krieges. — Das Szulyóer Thal. — Das Leben des Michael Vörösmarty.

III. Érettségi dolgozatok.

1. *Magyar dolgozat.* Főldadatott: a) Jósika, Eötvös és Jókai mint regényírók. Összehasonlító ismertetés. — b) A nagy ősök hatása az utódokra. Szónoki beszéd. — c) Az alkotmány fölfüggesztése és helyreállítása I. Lipót alatt. Történelmi értekezés. — Dolgozott: 46. Az a) tételt választotta: 31, a b) tételt: 3, a c) tételt: 12. Jelesen dolgozott: 16, jól: 19, elégségesen: 11.

2. *Német dolgozat.* Főldadatott fordításul magyarból németre: Zrinyi Miklós, a költő. Dolgozott: 46; jelesen: 12, jól: 20, elégségesen: 11, elégtelenül: 3.

3. *Latin dolgozat.* Főldadatott fordításul magyarból latinra: A Tarquinius ellen viselt háborúk. Dolgozott: 46, jelesen: 8, jól: 26, elégségesen: 12.

4. *Görög dolgozat.* Főldadatott fordításul görögből magyarra: Zeus és Hera czivódása. (Hom. II. IV. 30--64.) Dolgozott: 32; jelesen: 7, jól: 12, elégségesen: 13.

5. *Mennyiségtani dolgozat.* Főldadatott: a) megfejtendő a következő egyenlet: $6x^5 - 41x^4 + 97x^3 - 97x^2 + 41x - 6 = 0$. b) Egy háromszögnek szögei: $\alpha = 74^\circ 15' 46''$, $\beta = 36^\circ 9' 24''$ és $\gamma = 69^\circ 34' 50''$, a háromszög köré írt körnek sugara $r = 2$ dm; kérdés, mily nagy azon háromszögnek a területe, melyet a csúspontokon a körhöz húzott érintők alkotnak? Dolgozott: 46; jelesen: 15, jól: 8, elégségesen: 19, elégtelenül: 4.

A tanuló neve és vallása, ösztöndíjas vagy ismétlő-e?	T a n t á r g y a k							Magaviselet	
	Vallásán	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Számítan	Rajzoló mértan	Szépírás		Tornázás
Oppelcz Károly	3	2	2	3	2	2	2	2	1
Ókrös József	3	4	4	4	4	3	3	2	1
Pap Menyhért, ism.	2	2	2	3	2	3	2	2	2
Palinkás József	2	2	2	3	3	1	2	3	1
40 Plesz Mór, izr.	2	2	2	3	2	1	2	3	1
Pollák Ernő, izr.	2	2	3	3	3	1	2	2	1
Popov Simon, gör. kel.	3	3	3	3	3	4	1	2	1
Popovity Szlavko, gör. kel.	1	2	3	2	2	2	1	2	1
Rác József	3	3	3	3	4	3	2	3	1
45 Rózsa Pál, izr.	2	2	2	2	2	1	3	3	1
Schlesinger Andor, izr.	1	1	1	2	1	1	2	3	1
Schneider Gyula, helv.	1	1	1	2	2	1	2	2	1
Schön Károly	1	3	3	3	4	3	2	2	2
Spéc Gyula, ism.	2	3	3	4	3	3	3	1	2
50 Száva László, gör. kath., ism.	3	3	3	3	3	3	2	2	2
Tamasi László	3	3	4	3	4	4	3	2	1
Teofanovics Lázár, gör. kel.	2	3	4	4	4	4	3	3	1
Thomay Béla, ágost.	1	1	1	2	2	2	2	1	1
Tökölyi Lajos	1	1	2	3	2	1	3	3	1
55 Varga János	3	3	4	3	3	3	3	2	1
Vlasics Károly	3	2	3	3	3	2	2	3	2
Weinstein Mih., izr., ism.	2	2	3	3	2	3	3	3	1
Weisz Izidor, izr.	3	3	4	4	4	4	3	2	2
Wilcsinszky Károly	2	2	2	3	3	3	2	3	2
60 Zombory Gyula, ism.	1	2	3	3	2	1	2	2	2

<i>Kimaradtak :</i>	<i>Magántanuló :</i>
Grünberger Nándor, izr.	Bossányi László.
Kasza József.	
Landesberg Sándor, izr.	<i>Vizsgálatlan maradt :</i>
Müller Kristóf.	Bruchsteiner Gerő, izr.
65 Rosenfeld Sándor, izr.	
Rössler Ernő, izr.	
Szvoboda Árpád.	Összesen : 69.

A tanuló neve és vallása, ösztöndíjas vagy ismétlő-e?	T a n t á r g y a k							Magaviselet	
	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Számítan	Rajzoló mértan	Szépíráás		Tornázás
Metzler Gusztáv	1	3	3	3	3	2	3	2	1
Móga László, gör. kath. .	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Molnár István	2	3	3	3	3	3	3	3	1
Nagy Illés	1	1	1	1	1	1	1	1	1
45 Orbán Gyula, helv. . . .	2	2	2	3	2	2	2	2	1
Ókrös Ferencz	3	2	2	3	2	2	2	2	1
Podmaniczky Kár. br., ág.	3	1	2	2	2	2	2	2	1
Pohl Károly.	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Putics Dezső, gör. kel. .	1	1	1	2	1	1	1	1	1
50 Raniszavlyev Döme, gör. kel.	2	2	3	3	3	3	2	2	1
Recktenwald Kristóf . . .	1	1	1	2	1	1	2	2	1
Rennárd Domonkos	3	3	4	3	3	4	3	3	1
Schäfer Ferencz	3	3	2	3	2	3	1	3	1
Sextius József, ism. . . .	1	2	2	3	3	2	2	2	1
55 Szabó Imre, ism.	2	3	3	4	3	2	3	1	1
Szedő Géza, izr.	3	2	2	3	3	3	2	1	1
Szűcs Imre	1	2	2	2	3	2	2	1	1
Tóth Béla	2	3	3	2	3	2	2	3	1
Török László	1	2	2	3	2	2	2	2	2
60 Varga Alajos	1	2	3	3	3	3	3	3	2
Venkei Dénes	2	4	4	3	4	4	3	2	1
Vuchetics Sándor, ism. . .	2	3	3	2	2	2	3	2	1
Weinhardt Ádám	1	3	3	2	3	2	3	3	1
Winter Emil, izr., ism. . .	2	3	3	3	3	3	4	1	2
65 Wolf Jenő, izr.	2	2	3	2	3	3	2	3	1
<i>Kimaradtak :</i>	<i>Vizsgálatlan maradt :</i>							<i>Magántanuló :</i>	
Udvari János.	Szilasi Sándor, izr.							Juhász Antal.	
Marx Konrád.								Összesen : 69.	

Első C. osztály.

A tanuló neve és vallása, ösztöndíjas vagy ismétlő-e?	T a n t á r g y a k							Magaviselet	
	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Számítan	Rajzoló mértan	Szépíráás		Tornázás
Andres Ferencz	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Apczy Ernő	1	1	1	1	2	1	1	2	1
Aubermann Miklós	1	2	3	2	3	3	2	2	1
Ádám Gyula	4	4	4	4	3	4	4	3	2
5 Balga András	1	3	4	3	4	3	3	2	2
Ballif Frigyes	2	3	3	3	3	3	2	3	2
Bajer István	1	2	2	2	2	2	2	3	1
Bundy Ede	3	4	4	4	4	3	1	3	2
Burg László	3	3	4	3	3	3	2	2	1
10 Csala Lajos	1	1	1	2	2	2	2	3	1
Dama Henrik	2	3	3	3	3	3	2	2	1
Dimitrievics Csed., gör. kel.	2	3	3	2	3	3	3	2	1
Eusch János	2	3	3	3	3	2	2	3	1
Frecot Miklós	1	3	3	3	3	2	2	2	1
15 Gömöri László, izr.	1	2	3	3	3	2	2	1	2
Grünzweig Ádám	1	2	2	2	3	2	1	2	1
Hammer Ferencz	1	3	3	3	3	2	2	2	1
Heller Lipót, izr., ism.	1	3	4	3	3	3	3	3	1
Kertész József	3	3	3	2	3	2	1	2	1
20 Kiss Arthur	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Kis Mihály	1	1	1	1	2	2	1	1	1
Klekner István	3	4	4	4	3	3	1	2	2
Kontraszti Ernő	3	4	4	4	3	4	2	3	2
Kordás Antal	1	1	1	1	1	2	2	2	1
25 Korpássy Elemér	1	2	2	2	2	2	2	2	1
Kotányi István, izr.	1	1	1	2	2	2	2	1	1
Kovács Mihály	1	3	3	3	3	3	2	2	1
König Ernő, izr.	1	2	2	2	3	3	3	3	2
Kräuter János	1	3	3	3	3	3	2	3	1
30 Lembich Emil, izr.	1	2	2	3	4	4	2	3	1
Lessényi Béla	2	3	3	3	3	4	2	2	1
Lidolt Ferencz	1	3	3	2	1	2	2	3	1
Martin Ferencz	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Merstorf Simon	3	4	4	4	4	4	2	3	1
35 Muskó János	2	3	3	3	3	3	2	2	1
Nagy Lajos	2	2	2	3	2	3	2	1	1
Nagy Sándor	1	2	2	3	2	2	2	1	1
Nagyiván Pál	2	3	3	3	3	2	2	3	1
Neszmirák Ferencz	1	2	2	2	2	2	1	2	1
40 Neurohr Jakab	2	3	3	3	3	3	2	2	1

A tanuló neve és vallása, ösztöndíjas vagy ismétlő-e?	T a n t á r g y a k							Magaviselet	
	Vallásian	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Számán	Rajzoló mértan	Szépírás		Tornázás
Nováky István	1	1	2	2	2	1	1	1	1
Pálmai Gyula, izr.	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Reichert Jakab	3	4	4	4	3	3	2	2	1
Riegler Dezső	2	3	4	3	3	3	1	2	1
45 Rózsa József	1	1	2	3	2	2	2	2	1
Schädy József	4	4	4	4	4	4	3	3	2
Schreiber Menyhért	2	3	3	2	2	3	1	2	1
Seiler Dezső, izr.	1	1	2	2	2	2	1	2	1
Somogyi József	1	1	1	2	2	2	2	3	1
50 Steiner Sándor, izr.	1	2	2	2	3	2	2	2	1
Straubert Jenő	1	2	2	2	1	2	1	1	1
Streicher Manó, izr.	1	1	2	2	3	3	2	3	1
Szabó János	2	4	4	4	4	4	4	3	1
Szabó Károly	2	2	2	2	3	2	1	2	1
55 Szeéler József, ism.	1	1	1	1	1	2	1	2	1
Szilágyi Ferencz, helv.	1	1	2	2	2	2	2	2	1
Sztojkov Jován, gör. kel.	3	2	3	3	3	3	2	2	1
Sztriha Sándor	2	2	2	1	2	2	1	3	1
Tarnai György, ism.	1	2	3	2	3	2	1	2	1
60 Tasch Péter	2	4	4	3	2	3	3	3	1
Tolnai Béla, izr. ism.	3	3	3	3	3	3	3	3	2
Vecsernyés Andor	3	4	4	4	4	4	2	3	1
Vicha Alajos	2	4	4	4	4	4	2	—	1
Wellisz Lajos, izr., ism.	3	3	3	3	3	3	3	3	2
65 Winkler Imre	2	1	2	2	2	1	3	1	1

Kimaradtak :
Gróh József, ism.
Kecskés Lajos.
Kliegl József.
Kriván József.
Weisz Jenő.

Összesen : 70.

Második A. osztály.

A tanuló neve és vallása, ösztöndíjas vagy ismétlő-e?	T a n t á r g y a k							Magaviselet	
	Vallásán	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Számítan	Rajzoló mértan	Szépíráás		Tornázás
Aigner Károly	1	2	2	2	3	2	2	2	1
Bálint József	1	3	3	3	3	3	3	3	1
Berger Aladár	3	3	3	3	4	4	3	3	2
Berwanger Henrik	1	2	2	2	2	3	2	3	2
5 Birkenheuer Mihály	1	2	2	2	2	2	2	1	1
Bosnyák József	1	2	2	1	3	1	1	2	1
Bőrösök Ferencz	2	3	4	4	4	3	3	2	2
Buzás István	1	1	2	2	2	2	2	2	1
Csányi Mátyás, izr.	2	2	2	2	3	3	3	2	2
10 Csipak Antal	3	3	4	4	3	3	2	—	2
Csokonay Károly	2	3	3	2	3	3	2	3	2
Dettre Pál	1	1	2	1	2	2	1	2	1
Domokos Elek, helv.	2	3	4	3	3	3	2	3	1
Dömötör János	2	3	3	3	3	4	3	2	1
15 Dumics Lyubomir, gör. kel.	1	1	1	1	1	2	1	1	1
Dupp Bálint	1	2	2	3	3	3	3	3	2
Fáber József	2	3	4	4	3	3	3	2	1
Franzl György	1	3	3	3	3	3	2	2	1
Fromm János, ágost.	1	2	2	2	2	2	2	2	1
20 Grünbaum József, izr.	1	1	1	1	1	2	2	2	1
Hartner József	1	3	3	3	3	3	3	3	1
Heim Ernő	1	2	3	3	2	3	3	3	1
Holub Dezső	1	1	1	1	1	2	2	2	1
Juhász István	1	1	1	1	1	1	1	1	1
25 Jung Ádám	3	3	4	3	3	4	1	3	2
Kellner József, izr.	1	2	2	4	3	3	3	3	2
Keszler József	2	3	4	3	3	3	2	2	1
Kisfaludi Aladár	3	4	4	4	4	4	3	2	1
Kopasz János, ism.	2	3	3	3	2	3	2	1	1
30 Kovács Antal	3	4	4	4	2	3	3	3	1
Kovács József, helv.	2	2	2	2	1	2	2	3	1
Kunzl György	3	4	4	4	2	3	3	—	1
Landgraf Tivadar	1	1	1	1	1	2	2	1	1
Lévay László, helv.	1	2	2	2	2	2	1	2	1
35 Máhr Gyula	3	3	3	4	3	3	3	3	2
Miklós Gyula	3	3	4	4	3	4	3	3	2
Molnár János	2	3	3	3	3	4	3	3	1
Motika Károly	1	2	2	2	2	3	2	2	1
Muzsay Ferencz	1	2	2	2	2	2	2	2	1
40 Nagy István, idősb.	1	1	1	1	1	1	2	2	1

Második B. osztály.

A tanuló neve és vallása, öszlőndíjas vagy ismétlő-e?	T a n t á r g y a k							Magaviselet	
	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Számítan	Rajzoló mértan	Szépíráás		Tornázás
Ábrahám János	1	2	2	2	2	3	2	3	1
Bayer Miklós	2	2	3	2	2	2	2	2	2
Bendesy György	1	1	1	2	2	2	2	3	2
Beyer Adolf	1	1	2	1	3	3	2	3	1
5 Bieber Károly	1	1	2	2	1	2	1	2	1
Bohus Elemér	1	2	3	2	3	2	2	2	1
Bokor József	1	2	2	1	3	3	3	3	2
Brandstätter Ferencz	3	3	4	3	3	3	2	3	2
Busa Gyula	1	2	2	2	2	2	3	2	2
10 Eisner Manó, izr.	1	1	2	2	2	3	2	3	1
Faragó Mihály	1	1	2	2	3	3	2	1	1
Friedmann Dezső, izr.	1	2	3	3	1	2	2	2	2
Goldgruber Mihály, izr.	3	3	3	3	2	3	3	1	2
Gottlieb Arthur, izr.	3	1	2	3	3	3	2	3	1
15 Háber Antal	3	3	4	4	3	3	3	3	2
Hauer Dezső	2	2	2	3	3	3	3	2	2
Heinrich Kálm., helv., ism.	3	3	3	3	3	3	2	3	2
Horváth István	2	2	3	4	3	3	3	—	1
Huller Antal	2	3	3	3	1	3	3	—	2
20 Kalmár Szilveszter	1	1	1	1	1	2	1	1	1
Kertész János	1	1	2	3	2	2	3	2	1
Kehrer József	1	1	2	2	3	3	2	3	1
Klein Ferencz, izr.	1	2	3	2	3	2	3	1	2
Kis Antal	2	2	3	2	3	3	3	2	2
25 Kohn József, izr.	1	1	2	1	2	3	3	3	1
Konrád Alajos	1	1	1	1	1	3	2	1	1
Kovács Ferencz	1	1	2	3	3	2	3	1	2
Kovács Mihály	1	1	1	1	1	2	1	2	1
Krón Béla, izr.	1	2	3	2	2	2	3	2	1
30 Lakatos Károly	1	2	2	3	3	3	3	3	1
Lakó József	1	1	1	1	2	2	2	2	1
Lamper Imre	2	2	3	2	2	1	3	3	1
Laskovics János	1	1	1	1	1	2	1	3	1
Lázár Antal, izr.	2	2	2	2	1	3	2	1	2
35 Lázár Ernő, izr.	2	2	2	3	2	3	3	3	1
Lovasy Ákos	2	3	3	3	3	3	2	1	2
Löbl Sándor, izr.	2	1	3	3	1	3	2	2	1
Medveczky Róbert, ágost.	2	3	3	4	3	3	3	2	1
Nagy Sándor, helv.	2	3	4	3	1	3	3	2	1
40 Nesztorovics Ján., gör.kel.	1	2	4	3	2	3	2	3	2

A tanuló neve és vallása, ösztöndíjas vagy ismélő-e?	T a n t á r g y a k							Magaviselet	
	Vallásán	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Számian	Rajzoló mértan	Szépírás		Tornázás
Orbán Imre, hely.	3	3	4	4	4	4	3	3	2
Petró József	2	3	3	4	3	4	3	3	1
Répas Géza	2	2	3	3	3	4	3	2	2
Selmeczy István	1	1	1	1	1	1	1	1	1
45 Singer Jenő, izr.	1	2	3	3	3	3	3	3	1
Skultéty Árpád	2	2	3	2	3	3	3	2	1
Steininger Gyula	2	3	4	3	3	3	2	3	2
Sukovich Kálmán	1	1	1	2	2	2	2	2	1
Schwarz Izsó, izr., ism.	3	1	2	4	3	3	1	1	2
56 Schwarz Vilmos, izr.	2	2	3	3	3	3	3	2	1
Schweizer József, izr.	2	2	3	3	3	4	3	3	1
Szakál József	1	1	1	1	1	2	1	2	1
Szibinkics György, gör. kel.	2	2	3	1	2	1	2	2	1
Tarcsányi Kálmán	2	2	2	2	3	3	2	2	2
55 Telbisz Péter	1	2	2	2	3	3	2	2	1
Todoreszk Lajos	2	2	3	3	3	3	3	3	1
Tóth Kálmán	1	2	2	3	3	3	2	3	1
Tölcseri József	3	3	4	4	4	4	3	3	2
Turánszki Péter	3	2	3	3	3	3	2	2	1
60 Vajda János	2	2	2	3	2	3	2	3	1
Varga Lukács	1	1	2	2	2	2	2	2	1
Vendel János	1	2	2	3	3	3	3	3	1
Venetianer Frigyes, hely.	1	1	1	1	1	1	2	2	1
Vetye Ferencz	1	2	2	3	1	2	2	2	1
65 Waldner Adám	2	2	3	3	3	3	2	2	1
Závodszy Ferencz	2	2	3	3	3	4	3	2	2

Kimaradt: Auszländer Károly, izr.
 Vizsgálatlan maradt: Szücs Lajos.

Összesen : 68.

Harmadik A. osztály.

A tanuló neve és vallása, öszlőndíjas vagy ismétlő-e?	T a n t á r g y a k									
	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Történelem	Tennészettani földrajz	Számítan	Rajzoló mértan	Tornázás	Magaviselet
Barna Nándor, ism.	1	3	3	3	2	3	3	2	3	1
Bárkányi Ödön	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1
Bitó György	1	3	3	3	3	2	3	2	2	1
Börcsök Imre	1	3	2	4	3	3	3	2	3	1
5 Brandenburg József	2	4	4	4	3	2	4	4	2	2
Braun Endre, izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1
Büchler Géza, izr.	2	2	2	3	1	2	2	2	3	2
Cherrier János	1	2	3	3	2	2	2	3	3	1
Dermendzin Miklós	1	1	2	1	1	1	2	1	1	1
10 Dezső József	1	1	2	3	1	1	3	3	2	1
Eck György	1	3	2	3	2	1	3	2	3	1
Eichenbaum Ferencz, izr.	1	1	2	1	2	1	2	3	3	1
Elmer Péter	1	3	2	3	1	2	3	2	1	1
Fischer Lajos	2	3	3	4	2	2	3	2	2	1
15 Fischer Ödön, izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Földes Zoltán, izr.	2	2	3	3	3	3	4	3	3	1
Frisch József	1	3	3	4	3	1	4	3	2	1
Gál Emil	1	2	3	3	2	1	2	3	1	1
Gedeon Richárd	1	2	3	3	3	1	3	2	2	2
20 Gönczy László	1	3	2	3	3	2	3	2	3	1
Götz Gyula	2	4	4	4	2	3	4	2	3	2
Grogloth János	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Herczogh Gyula, ágost.	3	1	2	2	2	1	2	2	2	2
Hódi Géza	2	3	4	4	2	2	3	3	2	1
25 Hubacsek Kálmán	1	2	3	3	1	1	3	3	3	1
Issekutz Gergely	1	1	2	2	1	1	1	2	2	1
Karl Ferencz	2	4	4	4	1	3	4	4	3	1
Kis Elemér	2	2	2	3	2	2	3	3	3	1
Kis István	1	1	2	1	1	1	1	3	3	1
30 Kosóczki Ferencz	2	3	4	4	4	2	4	3	2	2
Kovács Nándor	1	3	4	4	2	3	2	3	3	1
Kőrösy László	1	3	3	3	3	1	3	3	3	1
Landgraf Rezső	2	3	2	3	2	1	3	3	2	1
Latinovits Marius	1	2	2	3	2	1	3	3	3	2
35 Lázár László	1	1	2	2	1	1	2	2	2	1
Leimdörfer Zoltán	1	2	3	3	2	3	3	3	2	1
Makra Szilveszter	1	1	2	2	1	1	3	2	3	1
Nagy István	1	1	2	2	1	1	2	2	2	1
Nagy László	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1
40 Návay László	1	1	1	2	1	1	1	1	—	1

A tanuló neve és vallása, ösztöndíjas vagy ismétlő-e?	T a n t á r g y a k								Magaviselet	
	Vallásán	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Történelem	Természettani földrajz	Számítan	Rajzoló mérleán		Tornázás
Orbán Henrik, helv	3	3	3	3	2	2	3	3	3	1
Pálffy Ferencz	1	1	2	2	2	1	2	1	2	2
Porsch József	2	3	2	3	2	2	2	3	3	1
Pulitzer János, izr.	2	2	2	3	1	1	3	3	3	1
45 Rozenstengl Péter	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Schaefer László	1	3	3	3	2	2	3	3	3	2
Schultheisz Károly	1	3	3	3	1	1	2	2	3	1
Schwarz Béla, izr.	2	1	2	3	1	1	3	2	2	2
Sebestyén Ede	2	3	3	3	4	3	4	3	3	2
50 Seiler Jenő, izr.	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1
Skultéty Dezső	2	3	3	3	2	2	3	2	2	1
Straubert Béla	2	3	3	3	2	2	2	3	3	1
Szabó János	1	3	3	3	2	2	3	3	1	1
Székessy Ferencz	1	3	3	3	3	2	3	2	3	2
55 Széll Ákos, helv.	1	1	2	2	1	1	2	2	2	1
Szivessy Lehel, izr.	1	2	2	3	1	1	2	2	2	1
Sztolár Gyula, ágost.	2	2	2	2	3	1	2	2	2	1
Timpauer Géza	1	3	3	3	1	2	3	3	3	1
Tolnai Károly	1	1	2	1	1	1	3	2	3	1
60 Tóth Géza	1	3	3	3	1	2	3	2	2	1
Tóth Gyula, ágost.	2	3	3	3	1	1	3	2	3	1
Tóth József	2	3	4	4	2	2	3	4	2	1
Török Béla	1	3	3	3	2	1	3	3	2	1
Trischler Lajos	1	1	3	2	2	1	3	3	2	2
65 Valentiny Antal	1	1	2	1	1	1	2	2	2	1
Végh Guido	2	3	2	3	3	2	2	3	2	2
Vingai József	1	1	2	1	1	1	2	1	1	1
Wagner Gyula	1	2	2	3	1	1	3	2	2	1
Winter Géza, izr.	1	2	2	2	3	1	3	2	2	1
70 Zápory Victor, izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1

Magántanuló :
Bossányi Zoltán.

Kimaradt :
Mayer József.

Összesen : 72

Harmadik B. osztály.

A tanuló neve és vallása, ösztöndíjas vagy ismétlő-e?	T a n t á r g y a k									
	Vallásán	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Történelem	Természettani földrajz	Számítan	Rajzoló mértan	Tornázás	Magaviselet
André János	1	1	2	3	2	1	3	1	1	1
Auer Jenő	1	3	3	4	3	1	3	2	3	1
Berecz János	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Berger István	1	2	1	3	2	1	2	2	3	1
5 Boros Béla	1	2	2	3	1	1	2	2	2	1
Bozsini Milán, gör. kel.	2	3	3	3	2	3	3	3	2	1
Böröcz László	1	3	3	4	3	3	3	3	3	1
Czirok Dezső	1	3	4	4	2	2	2	3	3	2
Csikós Mihály	1	2	1	3	2	1	2	3	3	1
10 Eglér Péter	1	2	1	3	2	1	2	2	3	1
Elek Zoltán	2	3	3	4	3	2	3	2	3	1
Gautner Izidor	2	3	2	4	3	3	3	3	2	1
Grósz Frigyes, izr.	3	3	3	4	3	4	4	3	1	2
Grósz Sándor, izr.	2	3	2	4	3	4	3	3	2	1
15 Hegedűs Ferencz	1	1	2	3	2	1	2	2	3	1
Hevesi György, izr.	3	2	1	2	1	2	3	2	3	1
Horváth Ferencz, ism.	1	1	1	2	1	1	2	2	2	1
Juhász Gyula	1	1	2	2	1	1	2	2	3	1
Jungen Aladár	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1
20 Jungen Emil, öszt.	1	1	2	2	2	2	2	2	3	1
Kamráth József	1	3	3	3	3	3	3	3	3	1
Karácsony Ferencz	1	2	2	3	3	3	3	3	2	1
Kasza Dezső	1	3	3	3	2	2	3	3	2	1
Káló István	1	2	3	3	2	1	2	2	3	1
25 Kertész Ferencz	2	2	2	3	2	3	3	2	3	1
Kibling Máttyás	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2
Kis Andor, izr.	2	3	3	3	2	3	3	3	1	1
Kluch Ferencz	2	4	1	4	3	3	3	3	3	1
Kohl Ádám	1	2	1	2	2	1	3	3	2	1
30 Kohn Béla, izr.	1	3	2	3	2	2	3	3	3	1
Kohn Dávid, izr.	1	3	1	3	2	2	3	3	3	1
Kovács Antal, hely.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kovács Sándor	1	3	3	4	3	3	3	3	3	1
Kratochwill Lajos	1	2	1	3	2	1	1	3	3	1
35 Kreicsovics Antal	2	3	2	4	3	3	3	3	2	2
Kron Jakab	1	2	1	3	1	2	2	1	1	1
Landesberg Jenő, izr.	1	2	2	2	1	1	2	3	2	1
Laux József	1	1	1	3	1	1	2	1	3	1
Liliom István	2	2	3	3	3	3	3	3	3	1
40 Luniacsek Albert	1	2	1	3	2	1	3	3	3	1

A tanuló neve és vallása, öszlőndíjas vagy ismétlő-e?	T a n t á r g y a k								Magaviselet	
	Vallásán	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Történelem	Természettani földrajz	Számítan	Rajzoló mértan		Tornázás
Malina Lajos	1	1	1	2	1	1	2	2	3	1
Márki Andor	1	3	3	3	1	3	3	3	2	1
Mogán Ákos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Nagy Gyula, helv.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
45 Nátafalussy István	1	1	1	2	1	1	2	3	—	1
Nyári István	1	3	3	4	2	3	3	3	3	1
Ókrös Ferencz	1	3	3	3	3	3	3	3	—	1
Perhács Gyula	1	3	3	3	2	1	3	3	2	1
Pintér Ferencz	1	1	1	3	2	1	2	3	2	1
50 Pollák Béla, izr., ism	1	3	3	2	2	1	2	3	—	1
Popovics Radován, gör. kel.	2	4	3	3	2	1	3	3	3	1
Rácz József	1	3	2	3	2	1	3	2	3	1
Rainer Ferencz	1	3	3	4	2	1	3	2	3	1
Rédlich Samu, izr.	2	3	3	3	4	1	3	3	3	2
55 Rényi Dezső	1	3	4	3	3	2	3	3	2	2
Rényi Jenő, ism.	1	1	1	2	2	1	2	2	1	1
Rostos Nándor, izr.	2	3	2	3	2	2	2	2	3	1
Schlesinger Ernő, izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Schweiger Béla	1	3	3	3	2	2	3	4	3	2
60 Srányi János	1	2	1	2	2	1	2	3	3	1
Stumpf Kálmán	1	2	2	3	2	2	3	2	2	1
Szilágyi Árpád, helv.	3	3	3	4	3	3	3	3	3	1
Szöry György	1	2	2	4	2	2	3	2	2	1
Szücs Endre, ism.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
65 Takács Ernő	1	2	2	3	2	1	2	2	3	1
Vedres Béla	1	2	2	3	1	2	2	3	3	1
Weisz Adolf, izr.	1	3	3	3	2	2	3	3	3	1
Weisz Lajos, izr.	2	2	2	3	1	1	2	3	3	1
Zombori Ferencz	1	2	2	2	2	1	2	2	2	1

Kimaradt:

70 Blay András.

Összesen : 70.

Negyedik A. osztály.

A tanuló neve és vallása, ösztlöndíjas vagy ismétlő-e?	T a n t á r g y a k								Magaviselet	
	Vallásian	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Történelem	Természetráajz	Algebra	Rajzoló mértian		Tornázás
Ajváz Bogdán, gör. kel.	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1
Andrássy Kálmán . . .	1	2	3	3	2	1	3	2	2	1
Árway Ferencz	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1
Bérczi Géza	1	2	2	2	3	2	1	2	3	1
5 Bieber Mátyás	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Bogcha Imre	2	3	3	3	3	2	3	3	3	1
Bózsó Ferencz	2	3	3	3	3	3	2	2	2	2
Csőke Imre	1	2	1	3	3	2	1	2	3	2
Deutsch Dezső, izr.	2	3	3	3	3	2	2	3	3	2
10 Deutsch Nándor, izr.	2	3	3	3	3	2	2	3	—	1
Domokos László, helv., ösztl.	1	1	2	2	2	1	2	1	1	1
Donawell János	1	2	3	3	2	1	2	3	2	1
Dudás György	2	2	3	3	2	1	3	3	2	1
Fischer János, izr.	3	3	3	3	3	2	3	3	3	1
15 Fráter Zoltán	1	2	2	2	1	1	1	1	2	1
Germarz Ferencz	1	2	1	3	2	1	3	3	2	1
Glasz Péter	1	2	2	2	2	3	2	1	3	2
Halál József	1	2	2	2	2	1	2	2	1	1
Hochstrasser Miklós	1	2	2	2	2	1	1	1	2	1
20 Holub Károly	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1
Huszka Ernő	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Járosy Dezső	1	2	1	2	3	2	2	2	3	1
Kalapis János	2	2	3	3	3	3	2	3	3	1
Küsztnér Imre	1	3	3	4	3	3	2	3	3	1
25 Keller Ferencz	2	3	3	3	3	3	2	3	1	1
Lippmann Gyula, ágost.	2	2	2	2	3	2	2	3	2	1
Löffler Géza, izr.	2	1	1	2	2	1	2	2	2	1
Mayer Arthur	1	2	3	3	3	2	1	2	2	2
Mogán István, izr.	1	1	1	2	1	2	1	1	2	1
30 Nagy Dezső	3	2	3	3	3	3	3	2	1	1
Nekich Richard	1	2	2	3	2	2	1	1	1	2
Nemecskay Ede	1	2	2	2	2	2	3	2	3	1
Ochsenfeld Mihály	2	2	2	3	2	1	3	1	1	1
Reismann Jenő, izr., ism.	1	3	3	4	2	2	3	3	2	2
35 Ring György	1	2	3	2	2	2	2	2	1	2
Rózsa Gyula	1	2	3	3	2	3	3	3	2	2
Schaar Kornél, izr.	1	1	2	2	2	2	2	2	—	1
Schmidt Imre	1	2	1	2	3	2	3	2	1	1
Strubert Jakab	1	2	1	2	2	1	1	1	1	1
40 Szabó Gyula	1	1	2	2	2	1	1	2	1	1

A tanuló neve és vallása, öszlőndíjas vagy ismétlő-e?	T a n t á r g y a k									
	Vallásán	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Történelem	Természettud.	Algebra	Rajzoló mértan	Tornázás	Magaviselet
Szabó József	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Szarafolyán Dusan, gör. kel.	1	3	3	3	3	3	3	3	2	1
Tóth Imre	1	2	2	2	3	2	2	1	2	1
Vály Viktor	1	2	3	3	3	2	2	3	2	1
45 Várnay Ákos	1	3	2	3	2	1	2	3	2	1
Velicskovics Ján., gör. kel.	1	3	3	3	3	3	3	2	1	2
Wettstein József	4	3	3	4	3	3	3	4	3	2
Winkler Andor, izr.	3	2	3	3	3	3	3	3	2	2
Zacharia Emil, gör. kel. . .	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1

Vizsgálatlan maradt :
Csonka Ferencz.

Összesen: 50.

Negyedik B. osztály.

A tanuló neve és vallása, ösztlöndíjas vagy ismétlő-e?	T a n t á r g y a k								Magaviselet	
	Vallásan	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Történelem	Természettudj	Algebra	Rajzoló méltan		Tornázás
Bacsó Gyula	2	1	2	1	1	1	1	2	1	1
Barcsey István, helv.	3	2	3	3	2	3	3	3	2	1
Bászt József, ism.	1	3	1	3	3	2	3	3	2	1
Bistyák Ferencz	1	2	3	3	3	2	3	3	2	1
5 Böck Rezső	1	1	1	2	1	1	1	2	2	1
Bundi János	1	2	1	3	2	1	1	2	3	1
Engel Vilmos, izr., ism.	1	2	2	2	2	1	2	2	3	1
Ernszt György	1	2	3	3	3	1	3	3	3	1
Gabriel József	1	1	1	2	2	1	1	2	2	1
10 Grasselly Károly	1	1	2	2	2	2	1	2	2	1
Griffel Lajos	2	1	1	3	2	3	3	2	3	1
Grossmann Emil, izr.	3	3	3	3	2	2	3	3	2	2
Hahn Alajos	1	1	1	2	2	1	1	2	2	1
Herczog Ádám	1	2	1	2	2	1	2	3	3	1
15 Idakéry Győző	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Jó járt Béla	1	2	4	3	2	3	2	3	2	2
Kapovits Félix	1	1	1	2	2	1	1	2	2	1
Kleits János	1	2	1	3	2	1	2	2	2	1
Kleits Mátyás	1	1	1	2	2	1	1	2	2	1
20 Koczka Emil, izr.	1	1	2	2	2	1	1	2	2	2
Kohn Emil, izr.	1	1	1	2	3	1	2	2	2	1
Kohn Samu, izr.	3	4	3	3	3	2	3	3	3	2
Kordás Pál	1	2	3	3	2	2	2	3	2	1
Krón Imre, izr.	3	2	2	3	2	1	1	2	3	1
25 Kuthi János, ágost.	2	2	3	3	2	2	2	3	—	1
Lakatos Géza	1	2	2	3	3	2	3	3	2	1
Lévay Béla, helv.	2	2	4	3	3	3	3	3	3	2
Lévay Ferencz, helv.	1	2	3	3	2	2	3	3	1	1
Lukhaub Gyula	1	2	1	2	2	1	1	2	2	1
30 Marinkovics Milán, gör. kel.	2	3	3	3	2	3	2	3	1	2
Mazanecz Aladár	1	1	1	2	2	1	3	2	2	1
Niklos Károly	1	2	1	2	2	2	1	2	1	1
Ördög Lajos	1	2	3	3	2	2	3	2	2	1
Pap András	2	2	3	4	3	3	2	3	2	2
35 Pap Ferencz, helv.	2	3	3	3	3	3	2	2	2	2
Pataky Zoltán	2	1	1	2	2	1	2	2	1	1
Paulovits Sándor, gör. kel.	2	2	3	3	3	3	3	3	—	1
Pálly Sándor	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1
Plesz József	1	2	1	2	2	1	1	2	2	1
40 Pop Brutus, gör. kel.	1	2	2	3	2	2	2	3	3	1

A tanuló neve és vallása, öszöndijas vagy ismélő-e?	T a n t á r g y a k								Magaviselet	
	Vallásan	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Történelem	Természetráajz	Algebra	Rajzóló mértan		Tomázás
Rack Géza	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1
Rózsa József	1	2	3	2	3	3	2	2	3	1
Schanen Béla	2	3	2	4	3	3	3	4	1	2
Sebestyén István	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1
45 Stankovits Milos, gör. kel.	2	2	3	3	3	2	3	2	3	1
Szabó Frigyes, izr.	3	2	3	3	3	3	2	2	2	2
Szücs Ferencz, ism.	1	2	3	2	2	1	1	2	2	1
Tatárovits János, gör. kel.	2	2	2	3	3	2	3	3	3	1
Timpauer Lajos	2	2	2	3	3	2	2	2	3	1
50 Tóth Gyula	1	2	2	2	1	1	2	2	2	1
Weinberger Ferencz	2	2	3	3	3	1	2	3	3	1
Wellisz Géza	3	3	3	3	3	3	2	3	3	1
<i>Kimaradt :</i>										
Horváth Kálmán.						Összesen : 53.				

Ötödik osztály.

A tanuló neve és vallása, öszöndíjas vagy ismétlő-e?	T a n t á r g y a k											
	Vallásán	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Magyar irod. olvas- mány, görög irod. és művelődés törté- nelmének	Történelem	Természettudomány	Mennyiségtan	Szabadkézi és geometriai rajz	Tornázás	Magaviselet
Altenbach József	2	2	1	3	2	—	2	1	2	—	1	1
Auer György	3	3	3	4	—	3	3	3	3	3	3	2
Becker János	1	1	1	2	1	—	1	1	1	—	1	1
Beleszlin Vladim, gör. kel.	1	3	3	3	3	—	2	3	3	—	3	1
5 Blau Henrik, izr.	1	3	3	4	—	2	3	3	4	3	2	2
Bohn Antal	2	1	1	3	2	—	3	2	2	—	3	1
Bosnyák László	1	1	3	3	2	—	1	1	2	—	3	1
Czirner Károly	2	3	3	4	—	3	3	2	4	1	1	1
Dettre István	2	3	3	3	3	—	2	2	3	—	3	1
10 Dutschák András	1	2	2	2	2	—	3	2	3	—	3	1
Erőskövy Dezső, ism.	1	2	3	3	—	1	3	1	3	3	3	1
Gábel János	1	2	1	3	3	—	1	1	2	—	3	1
Gassenfeit József	1	1	1	1	1	—	1	1	1	—	2	1
Goldgruber Árpád, izr.	1	2	3	4	4	—	3	2	3	—	1	2
15 Gombkötő Antal, ism.	1	2	2	3	2	—	2	3	3	—	3	1
Gombos József	2	3	4	3	3	—	3	2	4	—	2	2
Gombos Lajos	1	1	2	2	—	1	2	1	2	2	2	1
Gönczy Lajos	1	1	2	2	2	—	2	1	2	—	1	1
Grossmann Adolf, izr.	1	1	1	3	2	—	2	1	2	—	—	1
20 Gruber Jenő	1	3	3	3	3	—	3	2	2	—	3	1
Grün Vilmos, izr.	2	2	3	4	4	—	3	3	4	—	3	2
Harcz János	3	3	4	4	4	—	3	2	3	—	1	1
Heksch Oszkár, izr.	1	4	2	4	—	4	3	3	4	2	3	2
Herczogh Árpád, ágost.	2	2	3	3	3	—	2	1	2	—	2	2
25 Hójj István	1	2	1	2	2	—	1	1	3	—	2	1
Hummel Vilmos	1	3	2	3	3	—	2	2	3	—	2	1
Ivánkovits Imre	2	2	3	4	—	2	2	1	3	3	2	2
Jójjárt József, ism.	1	1	3	3	2	—	2	2	3	—	2	1
Karakasevits Kár., gör. kel.	3	2	2	3	—	3	3	2	3	2	3	1
30 Katona András	1	2	3	3	2	—	2	1	3	—	2	1
Kelemen Kálmán, izr.	1	1	2	2	2	—	2	1	2	—	—	1
Kelsch Péter	1	2	1	3	3	—	1	2	3	—	2	1
Kiss Ferencz, ism.	1	1	2	2	2	—	2	2	3	—	2	1
Kneip Miklós	1	1	1	2	1	—	1	1	2	—	2	1
35 Knöpfler Rezső, izr.	1	1	2	3	2	—	2	1	2	—	1	1
Kovalik Vendel	2	2	3	3	3	—	2	2	2	—	2	2
Kőhegyi Andor, helv.	1	2	3	3	—	2	3	3	3	4	3	2
Leichnam Miklós	1	1	2	3	3	—	2	2	3	—	2	2
Luczay Livius, gör. kel., öszl.	1	1	2	3	—	1	3	1	2	1	1	1
40 Lulay Mátyás	1	1	1	3	2	—	3	1	3	—	3	1

A tanuló neve és vallása, öszlőndíjas vagy ismétlő-e?	T a n t á r g y a k											
	Vallásian	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Magyar irod. olvas- mány, görög irod. és művelődés tör- ténélem	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Szabadkői és geometriai rajz	Tornázás	Magaviselet
Magarasevits Leont., gör. kel.	1	3	3	3	—	2	3	1	3	1	3	1
Márki Imre	1	1	2	2	1	—	2	1	2	—	2	1
Mayer György	2	3	3	3	—	3	3	2	3	2	2	2
Mihályffy László, öszt.	1	1	1	2	—	1	2	1	1	1	2	1
45 Miskolczi István	1	1	2	3	2	—	1	1	3	—	1	1
Nagy Lajos	2	2	3	4	—	3	3	3	3	2	3	2
Nyáry Viktor	1	2	2	3	3	—	2	2	3	—	3	1
Orbán Károly, helv.	1	2	3	3	3	—	3	2	3	—	2	1
Papp István	1	1	1	1	1	—	1	1	1	—	2	1
50 Pekl Mihály	1	2	1	2	1	—	3	2	2	—	3	1
Pintér József	2	2	2	3	3	—	2	1	2	—	1	1
Pollák Lajos, izr.	1	3	4	3	3	—	3	3	3	—	3	2
Reök István, ágost.	2	2	2	3	3	—	3	2	3	—	2	1
Rósa Ernő, izr.	1	2	2	3	—	1	1	1	2	2	3	1
55 Rózsa János, ism.	1	2	3	3	2	—	3	1	2	—	3	1
Schaar Elemér, izr.	1	2	1	3	—	3	3	1	3	1	3	1
Schütz Antal	1	1	1	1	1	—	1	1	1	—	1	1
Simon Kálmán	1	1	2	2	2	—	1	1	2	—	1	1
Sőregi Mátyás, öszt.	1	1	2	2	1	—	1	1	2	—	2	1
60 Timcsák Béla	1	1	2	2	—	1	1	1	1	1	1	1
Traum Péter	1	1	1	2	2	—	1	1	1	—	1	1
Vőneki Antal	1	2	2	3	—	2	2	2	3	1	3	1
Wettstein Andor	2	2	3	4	—	2	3	2	3	3	2	1
Widter Hermann	1	2	1	2	1	—	2	1	1	—	2	1
65 Wirt Henrik	1	2	1	3	—	1	2	1	2	2	2	1
Wolf József	1	2	2	3	3	—	2	2	3	—	3	1
Zsóter Ferencz	1	1	2	3	3	—	1	1	2	—	2	1

Kimaradtak : Dallos József.
Somogyi Lajos.
Stoltzenberg Vilmos, ágost.
Vedres László, ism.
Zákits Milán, gör. kel.

Magántanuló : Takács Lajos

Összesen : 73.

Hatodik osztály.

A tanuló neve és vallása, öszöndíjas vagy ismétlő-e?	T a n t á r g y a k											
	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Magyar irod. olvas- mány, görög irod. és művelődés töl- tőnelem	Történelem	Természettud.	Mennyiségtan	Szabadkézi és geometriai rajz	Tornázás	Magaviselet
Andrássy Ákos	1	2	3	3	2	—	2	1	2	—	1	1
Barna Domokos	2	3	3	3	—	2	3	2	3	1	1	2
Brommer Ödön	1	2	1	2	2	—	2	1	2	—	2	1
Búza László	1	3	3	3	3	—	3	2	3	—	2	1
5 Cserei Gedeon	2	3	3	3	3	—	3	3	3	—	3	2
Csernyi Kálmán	1	2	2	3	—	1	1	2	2	2	2	1
Csoma István, helv., ism.	2	2	3	3	—	3	2	1	3	3	2	1
Czibula Antal	1	3	3	2	2	—	3	3	3	—	3	1
Deli Győző	1	2	2	3	3	—	2	2	3	—	—	1
10 Dékány János	1	2	2	2	1	—	1	1	2	—	2	1
Döme Gyula, helv.	1	3	2	3	—	1	2	2	3	1	1	2
Dózsa Imre, izr.	1	1	1	2	1	—	1	1	2	—	3	1
Engel Sándor, izr.	1	1	1	1	1	—	1	1	1	—	3	1
Faludy Ferencz	1	2	2	3	2	—	2	1	2	—	3	1
15 Fodor István, ágost.	1	2	3	4	2	—	2	2	3	—	3	2
Frey Ferencz	2	2	1	1	2	—	2	1	3	—	1	2
Fridrich András	1	1	1	1	1	—	1	1	1	—	2	1
Gerber Húgó	1	2	1	2	2	—	2	1	1	—	3	1
Geyer Henrik, helv.	1	1	1	2	1	—	1	1	1	—	2	1
20 Gönczi Elemér, izr.	1	2	2	2	2	—	2	2	3	—	2	1
Grüner Manó, izr.	1	1	1	1	1	—	1	1	1	—	3	1
Hammer Károly	2	3	3	3	—	3	3	3	3	2	1	2
Hentz Károly	1	1	1	1	1	—	1	1	1	—	1	2
Hodács Ágoston	1	2	2	2	1	—	2	2	2	—	2	1
25 Hubacsek Béla	1	2	3	2	—	1	2	1	2	3	3	1
Hubert Vendel	2	3	2	3	3	—	3	2	3	—	3	1
Jantsovits Jenő, ágost.	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	3	1
Klein Ákos, izr.	2	3	3	3	2	—	2	2	3	—	3	1
Klein Oszkár, izr.	1	3	3	3	2	—	3	2	3	—	3	1
30 Kovács József	1	2	1	1	2	—	3	2	4	—	1	2
Kristóf Ferencz	2	3	3	3	—	2	3	3	4	3	2	1
Kutni Gyula	1	3	3	3	2	—	2	1	3	—	2	1
Ladányi Vincze	2	3	2	3	3	—	3	2	3	—	1	2
Leitner Kálmán	1	1	1	2	1	—	1	1	1	—	2	1
35 Martinu Lajos	1	2	2	2	2	—	1	2	3	—	2	2
Mészáros Kálmán	1	1	3	3	2	—	2	1	3	—	2	2
Miçik Lajos	1	2	2	3	2	—	3	2	3	—	1	1
Perhács Sándor	1	2	2	2	2	—	2	1	3	—	1	1
Polgár Péter, helv.	1	2	3	3	3	—	1	1	4	—	3	2
40 Robicsek Henrik, izr., ism.	1	2	3	2	2	—	1	1	3	—	2	2

A tanuló neve és vallása, öszlőndíjas vagy ismétlő-e?	T a n t á r g y a k										Magaviselet	
	Vallásán	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Magyar irod. olvas- mány, görög irod. és művelődés törté- nelmének	Történelem	Természettudj	Mennyiségtan	Szabakézi és geometriai rajz		Tornázás
Rósa Lajos, izr.	1	1	1	2	1	—	2	1	2	—	2	1
Salamon Gyula	1	1	2	2	1	—	1	1	1	—	1	1
Schreiber Jakab	1	3	2	3	2	—	2	1	2	—	3	1
Sonnenfeld Arthur, izr.	1	1	1	1	1	—	1	1	1	—	2	1
45 Spitzer József, izr.	1	1	1	1	1	—	1	1	1	—	2	1
Szárnyas Kálmán	1	1	2	2	2	—	1	1	2	—	2	1
Szegheő Gábor, izr.	1	1	1	1	1	—	1	1	1	—	1	1
Szigeti Károly, izr.	2	3	3	3	2	—	3	2	3	—	2	2
Takács Antal	2	1	2	2	—	1	1	1	2	1	3	1
50 Telbisz Jenő	1	2	2	2	2	—	2	1	2	—	2	2
Tengg Ferencz	1	1	2	2	2	—	1	1	1	—	2	1
Tóth Imre, öszt.	1	2	2	2	2	—	2	1	2	—	1	1
Várnay Dezső	1	1	1	2	2	—	1	1	3	—	2	1
Zsótér Zoltán	1	2	3	3	—	1	2	1	3	1	2	1

Kimaradtak :

55 Csányi László, izr.
Haas Izsó, izr.
Marity Voisláv, gör. kel.
Zsunácz Sándor.

Vizsgálatlanok maradtak :

Goldmann Izidor, izr.
60 Rosenfeld Richard, izr.

Magántanulók :

Hubert Gyula, izr.
Ofner Jonácz Jenő, izr.

Összesen : 62.

Hetedik osztály.

A tanuló neve és vallása, ösztöndíjas vagy ismétlő-e?	T a n t á r g y a k											
	Vallásán	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Magyar irod. olvas- mány, görög irod. és művelődés törté- nelmének	Földrajz	Természettan	Mennyiségtan	Ábrázoló mértan	Tornázás	Magaviselet
Balla János	1	3	4	4	—	2	3	3	3	1	3	1
Becker Mihály	1	1	1	1	1	—	1	1	1	—	1	1
Benedek Elemér	2	3	3	3	3	—	2	3	3	—	2	2
Bózsó Antal	1	3	4	3	3	—	3	3	3	—	2	2
5 Brandstetter Arthúr	1	1	1	1	1	—	1	1	1	—	—	1
Costescu Mihály, gör. kel.	1	3	3	3	—	2	1	2	2	1	3	1
Csányi Károly, izr.	1	2	3	2	2	—	1	2	1	—	2	1
Dörner Hugó	1	2	1	3	2	—	1	2	1	—	2	1
Eisenstein Rezső, izr.	1	1	1	1	1	—	1	1	1	—	2	1
10 Erdélyi Sándor	2	3	4	4	—	3	3	3	3	4	1	2
Fajka Kálmán	2	3	3	4	—	2	3	3	3	3	2	1
Fráter László	1	3	4	3	3	—	2	3	3	—	3	1
Fromm József, ágost.	1	2	4	3	—	2	1	2	3	3	2	1
Gera Antal	1	2	3	2	2	—	2	3	2	—	2	2
15 Gombos Dezső	1	2	3	3	—	2	1	2	2	2	2	1
Horváth Dénes	1	2	3	2	2	—	1	2	1	—	1	1
Hubert Lajos	1	2	3	2	2	—	2	3	3	—	2	1
Jevrics Szilárd, gör. kel.	1	2	3	4	2	—	3	2	3	—	2	1
Kátay Ferdinánd	2	3	3	3	—	2	3	3	2	3	3	1
20 Kengyelátz Miliv., gör. kel., öszt.	1	1	1	1	1	—	1	2	1	—	—	1
Klein Andor, izr.	1	1	2	2	2	—	1	2	1	—	2	1
Kordás Mihály	1	2	3	3	3	—	2	2	2	—	2	1
Marschang József	1	3	3	4	3	—	3	3	3	—	1	1
Mayer János	1	2	1	2	2	—	1	1	1	—	2	1
25 Mezőffy Ágoston	1	2	3	2	2	—	2	2	2	—	3	1
Motika Adolf	1	1	2	2	2	—	1	1	1	—	2	1
Müller Jenő, izr.	1	1	2	2	2	—	1	1	1	—	2	1
Nagy István	1	2	2	2	2	—	1	2	2	—	2	1
Párásin József	1	2	3	3	—	2	2	2	3	2	3	1
30 Rosenzweig Miklós	1	1	1	2	2	—	1	2	2	—	1	1
Scheffer Ferencz	1	2	3	3	3	—	1	3	3	—	2	1
Stefanovits Viln., gör. kel.	1	1	2	1	1	—	1	1	1	—	2	1
Szombathelyi Béla	1	2	2	2	2	—	2	2	2	—	—	2
Tauber Rezső, izr.	1	1	1	1	1	—	1	1	1	—	2	1
35 Thomay Ernő, ágost.	1	1	2	3	4	—	1	2	1	—	3	2
Timina Zoltán	2	2	3	3	—	2	2	2	2	1	1	2
Urbán János	1	3	3	4	3	—	2	2	3	—	1	1
Wagner Ede	1	1	1	2	2	—	1	1	1	—	2	2
Weinstein Samu, izr.	1	2	3	3	3	—	3	3	2	—	3	2
40 Winkler Sándor, izr.	1	3	2	3	3	—	2	3	3	—	2	2

Nyolczadik osztály.

A tanuló neve és vallása, ösztöndíjas vagy ismellő-e?	T a n t á r g y a k												
	Vallásán	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Magyar irod. olvasmány, görög irod. és művelődés történelme	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Ábrázoló mértan	Bölcsészlet	Tornázás	Magaviselet
Barna Leander	1	2	3	3	2	—	1	1	2	—	2	2	1
Benedict Imre, izr.	1	3	2	2	2	—	2	2	2	—	2	3	2
Biacs Nándor	1	2	2	3	2	—	2	2	2	—	1	1	1
Bogner János	1	2	2	2	—	2	2	2	3	2	1	2	2
5 Chiroi Demeter, gör. kel.	1	1	1	2	1	—	1	2	1	—	1	2	1
Csillag László	1	2	3	3	—	1	1	2	3	3	2	3	1
Curry Richárd	1	2	1	2	2	—	1	1	2	—	1	2	1
Deutsch Ferencz, izr.	1	2	3	2	2	—	2	2	2	—	2	2	1
Devald Vilmos	1	1	1	2	2	—	1	1	1	—	1	2	1
10 Egyedy István	1	3	3	3	—	3	2	1	3	1	2	2	2
Erőskövy Gyula	2	3	3	3	3	—	3	2	3	—	2	2	2
Fehér István	1	1	1	2	2	—	2	1	2	—	1	2	1
Gimpl Miklós	2	3	1	3	3	—	2	2	3	—	2	2	1
Grüner Fülöp, izr.	1	1	1	1	1	—	1	1	1	—	1	2	1
15 Grünwald Ignác, izr.	1	1	2	2	1	—	2	1	2	—	1	1	2
Hacker Kálmán, izr.	1	1	1	1	1	—	1	1	1	—	3	1	1
Jójárt Illés, öszt.	1	1	2	2	1	—	2	2	2	—	2	—	2
Katona Árpád	2	3	3	2	3	—	2	2	3	—	2	—	2
Kis Károly	2	1	2	2	2	—	1	1	1	—	1	1	2
20 Korponay János	1	2	2	1	1	—	2	2	2	—	1	1	1
Masa Gyula	1	3	3	3	2	—	2	2	3	—	2	—	1
Mayer Fülöp	2	2	1	2	2	—	2	3	2	—	1	2	2
Mányov Ráfáel	1	2	3	2	3	—	2	2	2	—	1	1	1
Mészáros Lajos	1	2	3	3	—	2	2	2	2	2	2	1	1
25 Ofner Ödön, izr.	1	2	2	3	2	—	3	2	2	—	1	3	2
Ottovay Zoltán	1	1	2	2	2	—	1	1	1	—	1	2	2
Rack János	1	1	2	2	2	—	1	1	1	—	1	2	1
Reichenthal Marczell, izr.	1	2	3	2	—	1	1	1	1	1	1	3	1
Reinhardt Péter	1	2	2	3	3	—	3	2	2	—	2	1	1
30 Rósa Géza, izr.	1	3	2	3	—	3	3	2	3	3	3	2	2
Rósa Imre, izr.	1	1	3	2	—	1	1	1	1	1	1	3	1
Schiller György	1	1	1	1	1	—	1	1	1	—	1	2	1
Steigerwald Ádám	1	2	2	3	3	—	2	2	3	—	1	3	1
Stejskal Ottó	1	2	1	2	—	1	2	1	2	1	1	2	1
35 Szöry József	2	2	3	3	—	1	2	2	3	2	2	1	1
Takács Gyula	1	2	3	3	—	2	2	2	2	—	1	1	1
Tarnay Béla	1	2	2	3	3	—	2	1	2	—	2	3	1
Topesiov János	1	2	3	2	3	—	2	2	2	—	2	1	1

A tanuló neve és vallása, öszlőndíjas vagy ismétlő-e?	T a n t á r g y a k											Magaviselet	
	Vallásian	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Magyar írod., olvasmány, görög írod. és művelődés történelem	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Ábrázoló mértan	Bölcsészet		Tornázás
Tóth Kálmán*)	2	2	3	3	2	—	2	3	3	—	2	1	1
40 Vedres Andor	1	2	3	2	—	1	2	1	3	2	1	3	1
Weisz Gyula, izr. . . .	1	1	1	1	1	—	1	1	1	—	1	3	1
Wollek Géza, öszt. . . .	1	1	1	1	1	—	1	1	1	—	1	—	1
<i>Magántanulók :</i>		<i>Kimaradt :</i>											
Koncsek Kálmán, Vojnits Antal.		Ilics Ulászló, gör. kel.											
Összesen: 45.													

*) Mint önkéntes ismétlő a 19,649/1893. sz. a. kelt miniszteri rendelet értelmében a jelen tanévben nem osztályoztatott; az itt bejegyzett tanjegyeket az előző tanévben nyerte.

B) A nem kötelezett tantárgyakban.

I. Francia nyelv.

(A csillaggal jelöltek haladók.)

	Érdem- Jegy		Érdem- Jegy
III. A. osztály.		V. osztály.	
Braun Endre	1	15 *Blau Henrik	1
Fischer Ödön	1	*Deltre István	2
Latinovits Mária	3	*Magarasevits Leontin	1
Schwarz Béla	1	*Pollák Lajos	1
5 Stolár Gyula	2	Rósa Ernő	2
Szivessy Lehel	1	20 *Reök István	2
Végh Guidó	2	*Schaar Elemér	1
III. B. osztály.		VI. osztály.	
Csikós Mihály	2	Andrássy Ákos	2
Pollák Béla	1	Deli Győző	1
IV. A. osztály.		Engel Sándor	1
10 Germarz Ferencz	1	25 *Hentz Károly	1
*Schaar Kornél	2	*Leitner Károly	1
Velicskovits János	2	Robiczek Henrik	2
IV. B. osztály.		Spitzer József	1
Lakatos Géza	2	Szegheő Gábor	1
Pataký Zoltán	2	VII. osztály.	
		30 Dörner Hugó	1
		Összesen : 30.	

A francia nyelv tanítása hetenként 4 órában történt. A tanulók haladottságuk foka szerint 2 csoportra osztottak. Tankönyv : Bartos-Chovantsák, Francia nyelvtan. Végzett tananyag : A) A kezdők csoportjában : Az olvasás szabályai, a segédigék és rendes igék főbb alakjai, a főnév esetei, a részelő névelő, számnevek és névmások. Könnyebb versek és olvasmányok. Beszédgyakorlatok. — B) A haladók csoportjában : A rendes igék teljes ragozása, a részelő névelő, a tagadó alak. Költemények, elbeszélő és leíró olvasmányok, s ezek kapcsán beszédgyakorlatok.

II. Gyorsírás.

(A csillaggal jelöltek haladó gyorsírók.)

	Érdem- Jegy		Érdem- Jegy
III. A. osztály.		Kovács Nándor	
Braun Endre	1	Latinovits Marius	2
Dermendzin Miklós	1	Pálffy Ferencz	1
Fischer Lajos	3	Rozenstengl Péter	1
Fischer Ödön	1	10 Seiler Jenő	2
5 Kis István	2	Szivessy Lehel	2

	Érdem- Jegy		Érdem- Jegy
Tolnai Károly	1	V. osztály.	
Tóth József	2	*Becker János	1
Török Béla	2	Bohn Antal	2
15 Vingai József	2	55 Dutschak András	2
Winter Géza	2	*Gombkötő Antal	1
III. B. osztály.		*Gönczy Lajos	1
Böröcz László	2	Lulay Mátyás	1
Kohn Dávid	2	Mihályffy László	2
Malina Lajos	3	60 Papp István	1
20 Mogán Ákos	1	Pekl Mihály	2
Pintér Ferencz	2	Reök István	2
Rostos Nándor	1	Schütz Antal	1
Takács Ernő	2	Simon Kálmán	2
Zombori Ferencz	2	65 *Sőregi Mátyás	1
		Traum Péter	1
IV. A. osztály.		VI. osztály.	
25 Andrásy Kálmán	1	Andrásy Ákos	1
Árvay Ferencz	1	*Czibula Antal	1
*Csöke Imre	1	Dózsa Imre	3
Fischer János	2	70 *Friedrich András	1
Hochstrasser Miklós	1	*Hentz Károly	1
30 Huszka Ernő	1	Klein Ákos	2
Járosy Dezső	1	Klein Oszkár	2
Löffler Géza	2	Martinu Lajos	1
Strubert Jakab	1	75 Mičík Lajos	1
Szabó József	1	*Perhács Sándor	2
35 Várnay Ákos	3	*Rósa Lajos	2
Velicskovits János	1	Salamon Gyula	1
Winkler Andor	4	*Schreiber Jakab	1
*Zacharia Emil	1	80 Sonnenfeld Arthur	1
		*Szegheő Gábor	1
IV. B. osztály.		*Takács Antal	2
Bistyák Ferencz	3	*Tóth Imre	1
40 Engel Vilmos	3	VII. osztály.	
Idakéry Győző	1	*Becker Mihály	1
Koczka Elemér	2	85 *Brandstetter Arthur	1
*Kohn Emil	1	*Gera Antal	1
Kron Imre	1	*Mezőffy Ákos	2
45 *Lukhaub Gyula	1	*Motika Adolf	1
Pálffy Sándor	1	*Nagy István	1
Rózsa József	2	90 *Thomay Ernő	1
Sebestyén István	1	*Zimányi Gyula	1
Tatárovits János	3	VIII. osztály.	
50 Tóth Gyula	1	*Gimpl Miklós	1
Weinberger Ferencz	1	*Reinhardt Péter	1
Wellisz Géza	2		

	Érdem- Jegy		Érdem- Jegy
*Schiller György . . .	1	*Takács Gyula . . .	1
95 *Stejskál Ottó . . .	1	Összesen : 96.	

A Gabelsberger-Markovits-féle magyar gyorsírás tanítására hetenkint 2—2 órát fordítottunk úgy a kezdőknél, mint a haladóknál. A tanulók haladottságuk szerint három csoportba osztva. Tankönyvek : Bódogh János, Levelező Gyorsírás. Szeged, 1894. Gyakorlati Gyorsírás és magasabb fokú gyorsírás. Szeged, 1893.

III. Műének.

	Érdem- Jegy		Érdem- Jegy
I. A. osztály.		III. B. osztály.	
Száva László . . .	1	Berger István . . .	1
II. A. osztály.		Horváth Ferencz . . .	1
Bervanger Henrik . . .	1	Káló István . . .	1
Csokonay Károly . . .	2	30 Kamráth József . . .	2
Franzl György . . .	1	Kertész Ferencz . . .	1
5 Kopasz János . . .	2	Kluch Ferencz . . .	2
Landgraf Tivadar . . .	1	Kratochwill Lajos . . .	1
Mahr Gyula . . .	1	Krón Jakab . . .	1
Sztriha Kálmán . . .	2	35 Luniacsek Albert . . .	2
Weidner Ferencz . . .	2	Mogán Ákos . . .	1
II. B. osztály.		Nyári István . . .	1
10 Haber Antal . . .	1	Perhács Gyula . . .	1
Kehrer József . . .	1	Pintér Ferencz . . .	1
Kiss Antal . . .	1	40 Rácz József . . .	1
Laskovits János . . .	1	Srányi János . . .	1
Steininger Gyula . . .	1	Stumpf Kálmán . . .	1
15 Tarcsányi Kálmán . . .	2	Vedres Béla . . .	1
Tölcséry József . . .	1	IV. A. osztály.	
Vajda János . . .	1	Árvay Ferencz . . .	1
Wendl János . . .	2	45 Bérczy Géza . . .	2
III. A. osztály.		Biber Mátyás . . .	1
Brandenburg József . . .	2	Domokos László . . .	1
20 Dermendzin Miklós . . .	1	Frater Zoltán . . .	2
Gál Emil . . .	1	Glasz Péter . . .	1
Landgraf Rezső . . .	1	50 Holub Károly . . .	1
Sebestyén Ede . . .	1	Huszka Ernő . . .	1
Székesy Ferencz . . .	2	Járosy Dezső . . .	1
25 Trischler Lajos . . .	1	Ring György . . .	2
Végh Guidó . . .	2	Tóth Gyula . . .	2
		55 Vály Viktor . . .	2

	Érdem- Jegy		Érdem- Jegy
IV. B. osztály.		VI. osztály.	
Bistyak Ferenc	2	Barna Domokos	1
Gabriel József	1	Deli Győző	1
Griffel Lajos	1	Hentz Károly	1
60 Idakéry Győző	1	75 Frey Ferencz	1
Kapovits Félix	2	Kovács József	1
Pálfy Sándor	1	Kutni Gyula	1
V. osztály.		VII. osztály.	
Bohn Antal	1	Balla János	1
Gombkötő Antal	2	80 Dörner Hugó	1
Harcz János	1	Gera Antal	1
65 Ivánkovits Imre . . .	1	Kordás Mihály	1
Kneip Miklós	1	Mayer János	1
Magarasevits Leontin .	1	VIII. osztály.	
Mihályffy László . . .	1	Barna Leander	1
Reök István	1	85 Gimpl Miklós	1
70 Simon Kálmán	1	Összesen : 85.	
Wirth Henrik	2		

A műtőnek tanítására hetenkint 2 óra fordított. A tanulók két csoportba voltak osztva. A kezdők tanítása a hangjegyek, ütemek, pauzák, módosító jelek ismertetésére terjeszkedett. A haladók Szögedi Endrének négy szólamra alkalmazott egyházi énekeit, Haydn magyar és Szögedi latin miséjét tanulták, melyeket ünnep- és vásárnap a tanuló ifjúság sz. miséjén énekeltek. Az egyházi énekeken kívül világi műdarabokat is tanultak s ezeket a főgymn. ünnepélyein adták elő.

IV. Szabadkézi rajz.

	Érdem- Jegy		Érdem- Jegy
III. A. osztály.		V. osztály.	
Hódi Géza	1	Blau Henrich	2
Pálfy Ferencz	1	Magarasevits Leontin .	1
III. B. osztály.		10 Pekl Mihály	1
Elek Zoltán	2	Schaar Elemér	1
IV. A. osztály.		Schütz Antal	1
Andrássy Kálmán	2	Traum Péter	1
5 Bérczy Géza	1	VI. osztály.	
IV. B. osztály.		Spitzer József	1
Bistyak Ferencz	2		
Hahn Alajos	2		

VII. osztály.		Érdem- Jegy	VIII. osztály.		Érdem- Jegy
15 Becker Mihály .		1	Biacs Nándor		2
Benedek Elemér .		2	Szőri József		1
			Összesen : 18.		

A tanulók két csoportra voltak felosztva, kezdőkre és haladókra, mindkét csoport szerda és szombat délután 2—2 órában tanult. — A kezdők az egyes vonalú díszítmények elemeivel kezdték, később pedig áttértek a görbe vonalú díszítmények rajzolására, majd pedig ezek egyszerű színezésére. — A haladók a díszítmények összetett színezésével, árnyékozott díszítmények és emberi fejek, továbbá domború minták rajzolásával foglalkoztak. — Mintaikat a nevesebb szerzők, mint például Vidéki, Taubinger, Várdai, Balló, Hauselmann, Audel, stb. lapmintái, továbbá az állami paedagogium gipszöntvényei képezték.

A sorozatban használt érdemjegyek fokozata.

Az előmenetel rovatában : 1 = jeles, 2 = jó, 3 = elégséges, 4 = elégtelen ; a magaviselet rovatában : 1 = jó, 2 = szabályszerű, 3 = kevésbé szabályszerű, 4 = rossz.

Rövidítések jelentménye.

gör. kath. = görög katolikus vallású ; — gör. kel. = görög keleti vallású ; — ágost. = ágostai vallású ; — helv. = helvét vallású ; — izr. = izraelita vallású ; — ism. = ismétlő ; — öszt. = ösztöndíjas. A hol a név után a kötelezett tantárgyakból nyert sorozatban vallás jelezve nincs, ott római katolikus értendő. A tornázás rovatában — = fölmentetett.

Tornaverseny.

Tanintézetünk részt vett a középiskolai tanulóknak Budapesten, Ő Felsége a király jelenlétében tartott millenniumi tornaversenyén 50 tanulóval, kik Fekete Ipoly és Váradi Károly felügyelő tanárok és Timina Ödön tornatanár vezetése alatt mentek a fővárosba, hol a tornázásban tanúsított jártasságukkal dícséretet arattak.

Az egyéni versenyekben ezüst érmet nyertek: Timina Zoltán VII. oszt. tanuló súlydobásért, Barna Domokos, VI. oszt. tanuló futásért és Goldgruber Árpád, V. oszt. tanuló magasra ugrásért. Bronz-érmet nyert: Hentz Károly, VI. oszt. tanuló rúdugrásért.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium által előírt intézeti tornaversenyt június hó 17. 19. 22. és 23-ikán tartottuk meg az intézet tágas tornaudvarán három-négy osztályonként.

A bot-szabadgyakorlatokban és a katonai rendgyakorlatokban kitűntek az V. VI. és VII. osztálynak a millenniumi tornaversenyen is dícséretet nyert növendékei.

A kötélhuzásban győztek: az I. b) I. c) II. b) és a VI. osztályok növendékei.

Az egyéni versenyekben győztesek lettek:

A VII osztályból:

Marschang József szertornázásban, Rözenzweig Miklós szertornázásban, Timina Zoltán súlydobásban és távolra ugrásban és Urbán János futásban.

A VI. osztályból:

Barna Domokos futásban, Döme Gyula szertornázásban, Hammer Károly távolra ugrásban, Hentz Károly rúdugrás- és szertornázásban, Salamon Gyula szertornázásban és Telbisz Jenő magasra ugrásban.

Az V. osztályból :

Gönczi Lajos magas ugrás- és szertornázásban, Goldgruber Árpád magasra ugrás- és szertornázásban és Harcz János távolra ugrásban.

A IV. A) osztályból :

Dózsa Ferencz magasra ugrásban, Halál József szertornázásban, Nekich Richárd szertornázásban, Nemeckai Ede magasra- és távolra ugrásban, Schmidt Imre szertornázás- és távolra ugrásban, Welicskovits János szertornázásban.

A IV. B) osztályból :

Idakéri Győző szertornázásban, Kapovits Félix magasra ugrásban, Niklosz Károly magasra ugrásban, Pálfi Sándor szertornázás- és távolra ugrásban és Pataki Zoltán szertornázásban.

A III. A) osztályból :

Börcsök Imre magasra- és távolra ugrásban, Dermendzin Miklós, Elmer Péter, Gál Emil, Szabó János és Vingai József szertornázásban.

A III. B) osztályból :

Grosz Frigyes, Jungen Aladár, Kovács Antal és Nagy Gyula szertornázásban, és Rényi Jenő szertornázás-, magasra és távolra ugrásban.

A II. A) osztályból :

Birkenheuer Mihály, Kopasz János szertornázásban, Nagy István magasra ugrásban, Pick Lajos szertornázásban, Pollák József távolra ugrásban és Sztriha Kálmán szertornázásban.

A II. B) osztályból :

Goldgruber Mihály szertornázásban, Klein Ferencz távolra ugrásban, Lázár Antal, Schwarcz Izsó szertornázásban és Závodszi Ferencz magasra ugrásban.

Az I. A) osztályból :

Jung Mátyás távolra ugrásban, Popovics Szlávko magasra ugrásban, Spéc Gyula távolra ugrásban és Zombori Gyula magasra ugrásban.

Az I. B) osztályból:

Bulter István távolra ugrásban, Dragon János magasra ugrásban, Sextius József távolra ugrásban és Szabó Imre magasra ugrásban.

Az I. C) osztályból:

Grünzweig Ádám magasra ugrásban és Sztojtkóv Iván távolra ugrásban.

Dobosok:

Búza László VI. és Pataki Zoltán IV. B) oszt. tanulók.

Kürtösök:

Barna Domokos és Döme Gyula VI. oszt. tanulók.

Statisztikai kimutatások.

A) A tanulók általános áttekintése az 1895—96. tanévben.

Osztály	Főlvétel az egész tanév folyamán	Kimaradt	Meghalt	Vizsgálatlan maradt	Vizsgálatot tett	A megvizsgáltak között volt					A beírtak a múlt tanévhez képest		Az összes beírtak közül tan-díjat illetőleg	
						magán-tanuló	Előmenetelre nézve		Illetőségre nézve		növekedés	apadás	fizető volt	mentes volt
							haladó	ismétlő	helybeli	vidéki				
I. A.	69	7	—	1	61	1	53	8	35	26	—	—	64	5
I. B.	69	2	—	1	66	1	56	10	36	30	2	—	64	5
I. C.	70	5	—	—	65	—	60	5	32	33	3	—	64	6
II. A.	74	6	—	—	68	3	66	2	46	22	—	—	63	11
II. B.	68	1	—	1	66	—	64	2	45	21	—	2	54	14
III. A.	72	1	—	—	71	1	70	1	52	19	12	—	61	11
III. B.	70	1	—	—	69	—	65	4	35	34	9	—	59	11
IV. A.	50	—	—	1	49	—	48	1	38	11	—	2	39	11
IV. B.	53	1	—	—	52	—	49	3	34	18	2	—	45	8
V.	73	5	—	—	68	1	63	5	34	34	4	—	64	9
VI.	62	4	—	2	56	2	54	2	30	26	—	1	52	10
VII.	48	3	—	1	44	1	44	—	27	17	5	—	39	9
VIII.	45	1	—	—	44	2	43	1	18	26	2	—	38	7
I—VIII.	823	37	—	7	779	12	735	44	462	317	39	5	706	117

B) A megvizsgált tanulók kimutatása vallás, anyanyelv és nyelvismeret tekintetében az 1895–96. tanév végén.

Osztály	A tanulók közt vallásra nézve volt							A tanulók közt anyanyelvre nézve volt							A tanulók nyelvismerete		
	róm. kath.	gör. kath.	gör. keleti	ágostai	helvét	izraelita	összesen	magyar	német	román	tót	szerb-román	bolgár	más nyelvű	összesen	csak magyarul beszélő	bányán tudtak magyarul
I. A.	39	1	6	1	2	12	61	41	14	1	—	5	—	—	61	23	61
I. B.	46	1	2	3	2	12	66	46	18	1	—	1	—	—	66	35	66
I. C.	50	—	2	—	1	12	65	43	20	—	—	2	—	—	65	33	65
II. A.	48	1	2	2	4	11	68	53	13	—	—	2	—	—	68	28	68
II. B.	45	—	2	1	4	14	66	43	21	—	—	1	1	—	66	43	66
III. A.	55	—	—	3	2	11	71	61	8	—	—	—	2	—	71	43	71
III. B.	51	—	2	—	3	13	69	59	8	—	—	2	—	—	69	56	69
IV. A.	35	—	4	1	1	8	49	33	12	1	—	3	—	—	49	29	49
IV. B.	33	—	5	1	4	9	52	34	13	1	—	3	—	1	52	28	52
V.	49	—	4	2	2	11	68	49	14	1	2	2	—	—	68	45	68
VI.	36	—	—	2	4	14	56	45	10	—	—	—	—	1	56	37	56
VII.	31	—	4	2	—	7	44	32	8	1	—	3	—	—	44	24	44
VIII.	33	—	1	—	—	10	44	32	9	1	—	—	—	—	44	19	44
Összesen	551	3	34	18	29	144	779	571	168	7	2	24	5	2	779	443	779

C) Kimutatás a megvizsgált tanulók szüleinek polgári állásáról az 1895—96. tanév végén.

Osztály	A tanulók szülei közt polgári állásra nézve volt															
	őstermelő			iparos			kereskedő és vállalkozó			tisztviselő		katona	más értelmiségi (orvos, ügyvéd, lelkész, tanár, tanító, mérnök, író, művész, stb.)	személyes szolgálatból elő (munkás, napszámos, szolga, stb.)	magánzó (nyugdíjas, v. főképénzes, stb.)	Összesen
	önálló		alkalmazott	önálló		alkalmazott	önálló		alkalmazott	közisztviselő (állami, hatósági)	magán- és társulati					
	nagybirtokos és bérlő	kisbirtokos és bérlő		nagyiparos	kisiparos		nagykereskedő	kiskereskedő, szatács, stb.								
I. A.	—	13	—	—	11	—	—	13	1	12	2					
I. B.	—	13	3	—	7	—	—	10	1	14	5	1	5	6	1	66
I. C.	1	15	4	—	10	—	1	4	1	8	3	1	10	5	2	65
II. A.	1	7	—	1	10	—	—	7	—	9	13	—	9	10	1	68
II. B.	—	9	1	—	19	4	1	7	1	17	—	—	4	2	1	66
III. A.	3	10	—	—	13	2	—	7	—	17	8	1	6	4	—	71
III. B.	1	4	—	1	11	—	—	7	—	20	6	—	8	3	8	69
IV. A.	—	9	—	—	4	1	—	3	—	5	5	2	14	2	4	49
IV. B.	—	12	—	—	7	—	—	6	—	10	5	—	8	1	3	52
V.	—	15	5	—	10	1	—	8	1	8	5	1	11	2	1	68
VI.	—	12	2	—	8	—	—	7	—	13	—	—	9	3	2	56
VII.	—	6	1	—	5	1	2	4	2	10	3	1	8	1	—	44
VIII.	1	11	3	—	8	—	1	—	1	4	7	1	3	1	3	44
Összesen	7	136	19	2	123	9	5	83	8	147	62	8	100	43	27	779

D) A megvizsgált tanulók általános osztályozása az 1895—96. tanév végén.

Osztály	A megvizsgáltak száma	M a g a v i s e l e t b ől*)				T a n u l m á n y o k b ől					
		jó	szabályszerű	kevésbé szabályszerű	rossz	minden tantárgyból jeles eredményű	minden tantárgyból legalább jó eredményű	minden tantárgyból legalább elégséges eredményű	egy tantárgyból elégtelen eredményű	két tantárgyból elégtelen eredményű	több tantárgyból elégtelen eredményű
I. A.	61	45	15	—	—	3	8	31	6	4	9
I. B.	66	52	13	—	—	5	9	37	3	3	9
I. C.	65	54	11	—	—	4	16	29	3	3	10
II. A.	68	46	19	—	—	2	21	26	7	5	7
II. B.	66	42	24	—	—	2	10	40	10	2	2
III. A.	71	56	14	—	—	5	12	42	3	4	5
III. B.	69	62	7	—	—	6	8	37	14	3	1
IV. A.	49	38	11	—	—	4	11	31	2	—	1
IV. B.	52	42	10	—	—	1	15	31	4	1	—
V.	68	53	14	—	—	3	12	40	6	4	3
VI.	56	39	15	—	—	8	15	29	4	—	—
VII.	44	31	12	—	—	5	11	17	8	2	1
VIII.	44	30	12	—	—	5	11	28	—	—	—
I—VIII.	779	590	177	—	—	53	159	418	70	31	48

*) A magántanulók a magaviseletről nem osztályozódnak.

E) Az 1895—96. tanévi érettségi vizsgálatok eredménye.

a)	b) Az írásbelin		c)	d) A szóbelin					e) Az érettségi végzett ifjak pályaválasztása																		
	Hányan jelentkeztek érettségi vizsgálatra?	Hány készítette el minden dolgozatát legakább elégs. eredménnyel?		Hány utasított az írásbeli alapján ismétlő vizsgálatra?	Hányan bocsátottak összesen szóbelire?	Hány lett jelesen	Hány jól	Hány egyszerűen	Hány utasított javító vizsgálatra?	Hány utasított ismétlő vizsgálatra a szóbeli alapján?	theologiai	bölcsészti	jogi	orvosi	mérnöki	építészti	gépészti	vegyészti	gazdasági	erdészeti	bányászati	ipari	kereskedői	atsóbb hivatalnokai	katonai	művészti	meg nem határozott
48	46	2	46	5	14	20	6	1	5	3	22	2	7	—	—	—	—	4	1	—	—	—	—	6	—	—	1
				érett?					pályára készült																		

E tanév folyamán 3 ízben voltak érettségi vizsgálatok, u. m.: szept., decz. és június hónapokban.

Szept. hóban első teljes vizsgálatra állott: 6, kik közül végzett: 4, ismétlő vizsgálatra utasított: 2. Javító vizsgálatot tett: 9, mindannyian sikerrel; ismétlő vizsgálatot tett: 2, mindakettő sikerrel.

Deczember hóban első teljes vizsgálatra állott: 1, ki sikerrel végzett.

Június hóban első teljes vizsgálatra állott: 41, sikerrel végzett ezek közül: 34; ismétlő vizsgálatot tett: 5, ezek közül sikerrel: 1. E szerint tehát a tanév alatt javító vizsgálatot tett: 9, mindannyian sikerrel; ismétlő vizsgálatot tett: 7, ezek közül 3 sikerrel.

Az a) b) c) és d) rovatok csak azon tanulókra vonatkoznak, kik első ízben tettek érettségét, az e) rovat adatai pedig az érettségit sikerrel befejezett összes ifjakra.

F) Az egész tanév alatt beírt tanulók illetőségének kimutatása megyék szerint az 1895–96. tanévről.

Illetőségi hely	O s z t á l y													Összesen
	I. A.	I. B.	I. C.	II. A.	II. B.	III. A.	III. B.	IV. A.	IV. B.	V.	VI.	VII.	VIII.	
Szeged	36	37	37	52	40	52	53	27	35	36	33	28	18	484
Abaúj-Tornamégye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Aradmegye	—	—	—	—	1	4	—	1	—	—	—	—	—	6
Árva megye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2
Bács-Bodrogi megye	4	2	4	1	4	—	—	3	1	3	5	4	10	41
Baranyamegye	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	2
Békésmegye	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	2	—	—	6
Biharmegye	—	2	—	—	2	—	1	—	—	1	—	—	—	6
Csanádmegye	3	3	1	1	2	2	1	—	1	3	7	1	1	26
Csongrádmegye	—	2	2	1	1	—	—	1	3	7	—	—	1	18
Hajdúmegye	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Hevesmegye	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2
Hunyadmegye	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegye	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	4
Komárommegye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Krassó-Szörényi megye	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	1	—	5
Maros-Tordai megye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Pest-Pilis-Solt-Kis-Kunmegye	1	—	1	1	—	—	—	1	2	—	1	1	1	9
Szepesmegye	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Szerémi megye	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2
Temes megye	8	7	6	1	2	2	4	6	3	5	4	—	4	52
Torda-Aranyos megye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Torontálmegye	14	16	17	15	12	9	10	11	5	13	6	12	10	150
Trencsénmegye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Összesen	69	69	70	74	68	72	70	50	53	73	62	48	45	823

Szertárak.

a) Természettani szertár.

A természettani szertár gyarapodása az 1895/6. tanévben.

Horsford-féle vályu. — Tyndall-féle platinlámpa. — 4 darab Bunsen-elem. — 4 drb. Daniell-elem. — 2 drb. Grenet-féle palaczk-elem. — 2 drb. gyújtó és 1 drb. szóró lencse. — Homorú tükör. — Domború tükör. — 2 drb. barometercső. — Voltmeter. — Ampérometer. — Ritschie-féle elektromotor. — Pacinotti-Gramme gyűrű mintája. — 2 drb. hasonlítási ellenállás. — Poggendorf-féle rheochord. — Wheatstone-féle hid. — 440 gramm vezetősodrony. — 1 drb. Crookes-féle cső. — 2 csomag Eastmann papir. — 5 kg. higany. — Összesen 306 frt értékben.

b) Vegytani szertár.

A természettani és ásványtani, illetőleg chemiai előadások alkalmával bemutatott kísérletek és fejlesztéseknél fölhasznált sók és savak kellő mennyiségben vásároltattak; továbbá beszereztetett egy kisebb és egy nagyobb légszesz-forráló készülék.

c) Természetrajzi szertár.

Vétel útján szaporodott a következő kitömött állatokkal: Borz, mókus, őz, héja, karvaly, kánya, gatyás ölyv, füles bagoly, nádi bagoly, erdei bagoly, fekete harkály, havasi sármány és pacsirta, kőrigó, jégmadár, kék csóka, fehér gólya, szürke gém, bibor gém, dobos gém, kis és nagy kócsag, törpe gém, kanalas gém, bakcsó.

Ajándék útján: Gyuritza Olga II. oszt. tanuló korall mésztengeri csillag, korall, csiki hallal; Tonheiser József II. A) oszt. tanuló csiki hal; Mogán István IV. A) oszt. tanuló kisebb tojásgyűjtemény; Krón Imre IV. B) oszt. tanuló kavicsba nőtt tapló gombával gazdagították az intézet gyűjteményét.

d) Történelmi, földrajzi és régiségi szertár.

Polgár György, Ó-kori hitéleti és művészeti régiségek képgyűjteménye. Miskolcz, 1896. — Langl József, Képek a történelemhez. Budapest. Hölzel és Társa. — Feszty Árpád, A magyarok bejövetele. (Körkép) — Kogutovitz Manó, Európa iskolai fali térképe. Budapest. 1893. (2 példány), Récsey Viktor, Pannonia ó-kori mythologiai emlékeinek vázlata. Budapest, 1896.

64 drb. régi pénz. (Cserébe egy önképzőköri bronz éremért.)

A III. A) osztály növendékei közül régi pénzeket hoztak : Hódy Géza 6, Szabó János 1, Schwartz Béla 1, Tóth József 1, Gombos József 11 drbot.

e) Rajzszerár.

E szerár gyarapodása vásárlás útján : A »Neue Malereien« című mű folytatólagos füzet. Wismuth Erneszt kiadása, Berlin, VII. füzet. — »Muster-Ornament, aus allen Stilen.« 303 táblával. Fischbach Ferencz kiadása, Berlin. — Barque et Géreme. Cours de dessin. I. Modéles d' après la bosse. 70 nagy alakú lappal, Páris.

Könyvtárak.

a) Tanári könyvtár.

A tanári könyvtárban a múlt évben volt 2368 mű, 3428 köt., 5811 frt 83 kr. értékben ; az ez évi gyarapodás 138 mű, 187 kötet, 46 füzet, 435 frt 73 kr. értékben. Jelenleg van 2506 mű, 3615 kötet, 46 füzet, 6247 frt 56 kr. értékben.

A f. é. iskolai gyarapodás vétel útján : a) Tudományos folyóiratok és szakközlönyök : *Annalen der Physik und Chemie* (Wiedemann) 1895—96. — *Természettudományi Közlöny*. 1895—96. — Erdélyi Múzeum. Szerk. Szádeczky L. Kolozsvár, 1895—96. — *Budapesti Szemle*, 1895—96. *Irodalom tört. Közlemények*. Szerk. Szilády Áron, 1895—96. — *Zeitschrift für die österr. Gymnasien*. Hartel-Schenkl. Wien, 1895—96. — *Zeitschrift für mathem. und naturwiss. Unterricht*. XXVI. Hoffmann. Leipz. 1895—96. — *Magyar Paedagogia*, V. évf. Szerk. Négyesy L. — *Tornaügy*. XIII. évf. Szerk. Kovács Rezső, 1895—96. — *Ilitszónoklati Folyóirat*. Szerk. Urbán Juv. Szeged, 1895—96. — *Képes folyóirat*, 7—10. füzet. Szerk. Nagy Miklós. Budapest, 1896. — b) Könyvek : Roder Alajos, *Bibliai történet*. Bpest, 1894. — Nagy Katekizmus. Eger, 1887. — *Instructionen für den Unterricht an den Gymnasien in Österreich*. Wien, 1885. — Szathmáry György, *Nemzeti állam és népoktatás*. Bpest, 1896. — *Plautus, Aulularia* (kis 16° francia kiad.). — Vanícek, *Grammatik der lateinischen Sprache*. Leipzig, 1873. — Maywald, *Görög olv. könyv*, VI. oszt. Bpest, 1888. — Ábel Jenő, *Homeros Iliása*, I—III. ének. Bpest, 1881. — Menge Herm. *Repetitorium der lat. Syntax und Stilistik*. Wolfenbüttel, 1885. — Koch, *Griechische Grammatik*. Leipzig, 1880. — Meyer, *Griechische Grammatik*. Leipzig, 1880. — Krüger, *Griechische Sprachlehre*. Leipzig, 1875. — Bopp, *Vergleichende Grammatik*, I—III. Berlin, 1868—71. Arendt, *Register zur Bopp's vergl. Gramm.* Berlin, 1863. — Dr. Szemák, *Német nyelvtan*, II. (2 péld.). Bpest, 1886. — Dr. Szemák, *Német olv. könyv*, II. (2 péld.) Bpest, 1892. — Dr. Szemák, *Német mondattan*. Bpest, 1891. — Pallas, *Nagy Lexikona*, VIII—XI. köt. — Dr. Kacs Kovács, *Plutarchos párhuz. életrajza*. Bpest, 1895. — Simonyi Zsigm. *Tüzetes nyelvtan*, I. Bpest, 1896. — Simonyi

Zsigmond, A magyar költészet, III. k. Bpest, 1883. — Váczi János, Berzsenyi Dániel életrajza. Bpest, 1895. — Endrődi Sándor, A magyar költészet kincsesháza. Bpest, 1895. — Régi magyar költők tára IV. k. Közzét. Szilády Áron. Bpest, 1896. — Győrffy János, Dr. Wlassics Gyula élet- és jellemrajza. Nagykanizsa, 1895. — Müller, Geschichte der griech. Litteratur, I—II. Stuttgart, 1882. — Bergk, Poetae lyriici graeci, I—III. Lipsiae, 1882. — Baehrens, Catulli Veronensis liber I—II. Lipsiae, 1885. — Vajda János költeményei. Bpest, 1895. — Varga Ottó, Magyarország története. Bpest, 1895. — Magyarország közéleté az ezredik évforduló korszakában. Irta ***. Budapest, 1895. — Rohonyi Gyula, A honfoglalás története. Budapest, 1896. — Ripka Ferencz, Gödöllő, a királyi család otthona. Budapest, 1896. — Bárczay, A hadügy fejlődésének története, I—II. Bpest, 1895. — Burckhardt, A renaissance-kori műveltség Olaszországban. Ford. Bánóczi. Bpest, 1895. — Lutter, Szorszámok. Bpest, 1891. — Fourier, Analytische Theorie der Wärme. Berlin, 1884. — Faraday, Experimental. Untersuchungen über Electricität, I—III. Berlin, 1890—91. — Graber, az állatok mechanikai műszerei. Bpest, 1891. — Róiti, A fizika elemei, I—II. Ford. Czögler. Bpest, 1895. — Illési és Pettkó, A királyi könyvek. Bpest, 1895. — Than Károly, A qualitativ chemiai Analysis elemei. Bpest, 1895. — Beksics, A román kérdés . . . Bpest, 1895. — Gelléri, Magyar millennium. Budapest, 1896. — Kazinczy Ferencz munkái, I—V. köt. — Mikes Kelemen, Mulatságos napok. Törökországi levelei. — Dayka Gábor költeményei. — Dugonics András, Bátor Mária. — Gál József művei, I—III. köt. — Kármán József művei, I—II. köt. — Vitkovics M. művei, I—III. köt. — Zrinyi Miklós. Szigeti veszedelem. — Péczeli József meséi. — Csokonai V. M. élete (Haraszi). — Balogh Zoltán összes művei, I—III. köt. — Czakó Zsigmond összes művei, I—II. köt. — Katona József összes művei, I—III. köt. — Beöthy László, Goldbach & Comp. Regény. — Szemere Miklós összes művei, I—III. köt. — Sárosi Gyula összes művei, I—III. köt. — Vajda János összes költeményei, I—II. köt. — Vahot Imre emlékiratai. — Pulszky Ferencz, Mese a csillagfiról. Jellemrajzok. Uti vázlatok, I—II. köt. (Nemzeti könyvtár.) — Ó-kori hitéleti és művészeti régiségek képgyűjteménye. Szerk. Polgár György. Miskolcz, 1896. Tóth Béla, Mendemondák. Bpest, 1896. Összesen : 76 mű, 114 köt., 5 füz., 290 frt 08 kr. értékben.

A magy. tud. Akadémia kiadványaiból 10 frt átalányért a következő műveket küldötte meg intézetünknek: a) Tudományos folyóiratok és szakközlönyök : Mathem. és természettudom. Értesítő, XXIII. k. 3—5, XXIV. 1. Szerk. König Gyula. Bpest, 1895—96. — Archeologiai Értesítő, XVI. 1—2. Szerk. Hampel József. Bpest, 1895. — Nyelvtudom. Közlemények, XXV. 2—4. XXVI. 1. Szerk. Szinnyei József. Bpest, 1895—96. — Archeologiai Közlemények, XIX. k. Bpest, 1895, — Akadémiai Almanach 1896-ra. — b) Könyvek : Thury József, Török-magyarkori emlékek. Török történetírók, II. k. Budapest, 1896. — Erdélyi orsz.-gyűlési emlékek XVIII. Szerk. Szilágyi

Sándor. Bpest, 1895. — Fraknoi Vilmos, Mátyás király levelei, II. Bpest, 1895. — Telfy Iván, Két új görög nyelvtan magyarul; Szamota István, A Murmelius-féle latin-magyar szójegyzék 1533-ból. (Ért. a nyelv- és széptud. kör. XVI. k. 6. 7.) — Acsády, Régi magyar birtokviszonyok 1494—1598; Fejérpataky, Oklevelek II. István korából; Zsilinszky M. Taine H. A. mint történetíró; Hampel, Újabb tanulmányok a vérkorról (Ért. a tört. tud. kör. XVI. 3—6.) — Feyer László, Az otthon védelme a magyar büntető jogban; Földes Béla, A jegybankok nemesércz politikája. (Ért. a társ. tud. kör. XI. 9—10.) — Brassai S., Az igazi positiv philosophia (Ért. a bölc. tud. kör. III. 3.) — Haslinszky, Magyarhon és társországainak húsos gombái; Méhely Lajos, Magyarország kurtakigyói; Koch Antal, A Fruskagóra geológiája. (Mathem. és term. tud. Közl. XXVI. 3—5.) — Szilágyi Sándor, Emlékbeszéd Szabó Károly felett (Akad. Emlékb. VIII. 10.) — Összesen: 4 mű, 7 köt., 17 lüz., 31 frt 15 kr. ért.

A f. iskolaév gyarapodás ajándék útján: A nm. vall. és közokt. miniszterium ajándékai: A 24-ik jelentés a közokt. állapotáról; Jelentés az orsz. tanítói- és nyugdíj- és gyámalap 1894. állapotáról; Könyvjegyzék a középisk. tanári könyvtárak számára. Bpest, 1895.; Hermann Ottó, A madárvonulás elemei M. Országban. Bpest, 1895. Egészség. (Folyóirat). Szerk. Csapodi és Frank. Bpest, 1896. — Herkules. XIII. évf. Szerk. Porzsolt Jenő és Kálmán. Bpest, 1896. — Tank. főigazgató úr ajándékai: Milkó, Római mozaik. Bpest, 1895. Tiltakozás az egyetemi román ifjúság nevében kiadott replika ellen; Dr. Gerzetic, Über aufgefundenene chirurgische Instrumente des Alterthums. Karánsebes 1894; Valtrovics, Unbekannte Münzen, Pancsova, 1894; Weifert, Meine Sammlung von Medaillen auf die Eroberung Belgrad's. Pancsova, 1893; Négyesy, Szerkesztéstan. Bpest, 1895; Bodiú Mihály, Bacsányi J. irodalmi működése. Losoncz, 1894; Beöthy Zsolt, Az egyetemi tanárképzés reformjához. Budapest, 1894. — Iskolai értesítő arab nyelven, Kairóból. — Szeged szabad királyi város ajándéka: Jókai Mór összes műveiből 11—40 köt. (Nemz. díszkiadás Jókai 50 éves írói jub. alkalm.) — Az illető intézetek ajándékai: Requinzi Géza, A pécsi állami főreálisk. története. Pécs, 1895. Dr. Kovács Gábor, A miskolci ev. ref. főgymn. története, I—II. Miskolcz, 1895. Dr. Kelemen Károly, A sümegi reáliskola története. Sümeg, 1896. Himpfner Béla, Az aradi kir. főgymn. története. Arad, 1896. Dr. Berkeszi István, A temesvári főreáliskola története. Temesvár, 1896. Horváth József, A maros-vásárhelyi ev. ref. collegium története. M.-Vásárhely, 1896. Kis Ernő, A pápai főiskola története. Pápa, 1896. Bécsi és Prilisauer, A kaposvári főgymn. története Kaposvár, 1896. Dr. Berecz Sándor, A szentesvárosi főgymn. története. Szentes, 1896. Pákh Károly, Az iglói ág. h. ev. főgymn. története. Igló, 1896. Dr. Boros Gábor, A nagyszebeni főgymn. története. N.-Szeben, 1896. Kiss Sándor, A kolozsvári keresk. akad. története. Kolozsvár, 1896. A Bethlen collegium legújabb története. N.-Enyed, 1896. —

Nt. Szabó Ferencz n.-eleméri plébános úr ajándéka : Dr. Holzwarth, I—IV. köt. Temesvár, 1887—92. — Lauffer V. ajándéka : Dr. Szemák, Középk. ifj. könyvtárjegyzék, 1—3. füz. — A kolozsvári Ferencz József egyetemről : Almanach, Beszédék 1895—96. — A nagy-enyedi kollegiumtól : Emlékbeszédék. N.-Enyed, 1894. — A Katona József körtől : Emléklap K. J. szül. száz. évfordulóján. Kecskem., 1893. — A pozsonyi kir. Akademiától : Tanrend II. félévre. Pozsony, 1896. — A Kath. körtől : Lévay Imre emlékezete. Bpest, 1895. — Az illető szerzők ajándékai : Dr. Lázár Gy. Az újszeged-vedresházi árment. társ. tört. Szeged, 1896. — Füredi János, Emlékbeszéd Szt.-György város mill. díszgyűlésén 1896. — Kovács János, Hálakoszorú (verses füzet). Szeged, 1896. — Reizner, A mindszent-algyóii urad. tört. Bpest, 1896. — Dr. Bamberger Béla, A tőzsdeadó. Bpest, 1895. — Dr. Számek Gy. A régi Róma. Kolozsvár, 1896. — Zvér Endre, Nagyhéti szent elmélkedések. Szeged, 1896. Összesen : 58 mű, 66 köt., 24 füz., 110 frt 50 kr.

Az évi gyarapodás : 1. Vétel útján : a) önálló szakmunka : 65 mű, 102 köt., 14 füz., 235 frt 58 kr. értékben ; b) tudományos folyóirat : 13 mű, 17 köt., 8 füz., 84 frt 45 kr. értékben ; c) vegyes : 2 mű, 2 köt., 1 frt 20 kr. értékben. — 2. Ajándék útján : a) önálló szakmunka : 55 mű, 63 köt., 5 füz., 106 frt 5 kr. értékben ; b) tudományos folyóirat : 2 mű, 2 köt., 4 frt értékben ; c) vegyes : 1 mű, 1 köt., 19 füz., 4 frt értékben.

b) Ifjúsági könyvtár.

1. Az önképzőköri könyvtár a lefolyt iskolai évben a következő művekkel gyarapodott : Vass Károly, A Szeged-Csongrádi-Takarékpénztár alapításának és 50 éves fennállásának története. Szeged, 1896. (A szerző ajándéka). Seress, A tudós leánya. Bpest, 1896. (Ajándék). — Természet-tudományi Közlemények. Bpest, 1895. Magyar nyelvőr. Bpest, 1895. Egyetemes Philologiai Közöny. Bpest, 1895. Századok. Bpest, 1895. Akadémiai Értesítő. Bpest, 1895. Simonyi, Tüzetes magyar Nyelvtan. Bpest, 1895. Váczy, Berzsényi élete és költészete. Bpest, 1895. Bárczy, A hadügy fejlődésének története 1—2. k. Bpest, 1895. Burkhardt, A renaissancekori műveltség Olaszországban. I. k. Bpest, 1895. Bubits-Merényi, Herczeg Eszterházy Pál. Bpest, 1895.

2. Az ifjúsági nagyobb és kisebb könyvtár a következő művekkel gyarapodott : Shakspeare, Julius Caesar. Ford. Vörösmarty. Budapest, 1890. 5 példány. Simonyi Jenő, A sarkvidéki fölfedezések története. Bpest, Simonyi Jenő, Az újvilág. Kalandozások Amerika művelt és vad vidékein. Bpest. Simonyi Jenő, Idegen népek között messze földön. Bpest, 1891. Tóth Kálmán, Kinizsi Pál, Bpest, 1894. Eötvös, Magyarország 1514-ben. 1—2 k. Bpest. Eötvös, A falu jegyzője. 1—3. Bpest. Seress, A tudós leánya.

Bpest, 1896. Wallace, Ben-Húr. Ford. Szekrényi: 1—2. k. Szeged, 1894. Spillmann, Stuart Mária. Ford. Perényi: 1—2. k. 2 példány. Temesvár, 1895. Verne, Antifer mester csodálatos kalandjai. Bpest, 1896. Bakay, A másvilágról. Szeged, 1896. (A szerző ajándéka). Vörösmarty munkái. 1—2. k. Bpest, 1895. Ferenczy, Garay János életrajza. Bpest. Duka Tivadar, Kőrösi Csoma Sándor dolgozatai. Bpest. Gyulai, Katona és Bánkbánja. Bpest. Ipolyi Arnold, Műtörténelmi tanulmányok. 1—5. k. Bpest. Jancsó Benedek, Kölcsey Ferencz élete és művei. Bpest. Riedl Frigyes, Arany János. Bpest. Gróf Széchen Antal, Tanulmányok. Bpest, 1884. Hunfalvy, Egyetemes földrajz, 1. és 3. k. Bpest. Desseffy, Velence. Bpest, 1895. Hugo Viktor, A király mulat. Ford. ifj. Szász B. Bpest, 1895. Racine, Phaedra. Ford. Horváth Döme. Bpest, 1894. Kazinczy F. versei. Bpest, 1895. Carlyle, Scott Walter. Ford. Baráth. Bpest, 1895. Gróf Zrinyi Miklós, Szigeti veszedelem. Bpest, 1895. Echegoray. Bernardó Montilla. Ford. Patthy K. Bpest, 1895. Paul Bert, Utazások és vadászkalandok. Bpest, 1888. Prónai, A kis Jézus. Bpest, 1895. 2 példány. Hasznos olvasmányok. Bpest, 1894. Szabad órákra. Bpest, 1892. Tanulságos olvasmányok. Bpest, 1895. Sötét Napok. Bpest, 1894. Ifjúság könyve. Bpest, 1893. Fullerton, Laurencia. Bpest, 1892. Demény, Vallásosság és kincs-vágy. Bpest, 1892. Hasznos mulattató. Bpest, 1895. Dorsey, A lelkiismeret. Bpest, 1895. Szabó Imre, A falu őrangyala. Bpest, 1893. Az ifjúság öröme. 2—5. k. Bpest, 1888—91. Gyurits, Aranka. Bpest, 1891. Anhi falusi gyermekek könyve. Bpest, 1891. Kincs István, A testvérek. Bpest, 1894. Stevenovsi, A kincses sziget. Budapest, 1887. Cooper, A bórharisnya. Budapest. Cooper. Útmutató. Budapest. Cooper, Vadfogó. Budapest, Cooper, Vadölő. Budapest. Radó, Gróf Benyovszky Móríc z élete és kalandjai. Budapest, 1889. Pálly, A szebeni ház. Bpest. Mayer, Kincses szekrény. Bpest. Vértesy, Beszélyek. Jókai, A janicsárok végnapjai. Bpest, 1893. Jókai, Mire megvénülünk. Bpest, 1892. Jókai, A kőszívű ember fiai. Bpest, 1892. Jókai, Az új földesúr. Bpest, 1896. Jókai, Erdély aranykora. Bpest, 1893. Jókai, Szegény gazdagok. Bpest, 1893. Jókai, Gazdag szegények. 1—2. k. Bpest, 1890. Vas Gereben, A nemzet napszámái. Bpest. Verne, Észak a dél ellen. Bpest. Verne, Tizenötéves kapitány. Bpest. Verne, A rejtelmes sziget. Bpest. Verne, Grant kapitány gyermekei. Bpest. Verne, Antifer mester csodálatos kalandjai. Bpest, 1896. Ferry, Cserkésző. 1—2. k. Bpest, 1875. Radó, Don Quijote. Bpest. Cooper, A kém. Bpest. Ukermann Aladár, Mulatságos elbeszélések és vadászkalandok. Bpest. Szulik József, Elbeszélések. Bpest. Tóth Kálmán, Kinizsi Pál. Bpest, 1894. Gaál Mózes, Kujak Andris keleti utazása. Bpest. Czobor Béla, A magyar szent korona és a koronázási jelvények. Bpest, 1895. 3 példány. Tóth Sándor, Az utolsó kurucz. Szent-Gott-hárd, 1895.

Az ifjúsági könyvtárak gyarapodása a lefolyt iskolai évben 111 kötet 165 frt 24 kr. értékben.

Értesítés a jövő 1896—97. tanév megnyitásáról.

A jövő tanévre a beiratások szeptember hó négy első napján történnék. A felvétel szabályai a következők:

I. A jelentkezés ideje.

A tanintézetnek eddig fennállott párhuzamos osztályai a szükséghez képest a jövő 1896—97. tanévre is fentartatnak, vagyis 3 első, 2 második, 2 harmadik és 2 negyedik osztály lesz; a négy felső osztály azonban továbbra is párhuzamosak nélkül marad.

Az 1883. évi XXX. t.-cz. értelmében ezen osztályok mind-egyikébe 60 tanuló vehető fel, s a helybeliek a felvételnél előnyben részesülnek. Ebből kifolyólag:

1. Szeptember hó 1-én és 2-án délelőtt 8—12 óráig s délután 2 $\frac{1}{2}$ —5 óráig csak helybeliek iratkozhatnak be.

2. Szeptember hó 3-án és 4-én 8—12 óráig s délután 3—5 óráig helybeliek és vidékiek.

3. Valamint a helybeliek a vidékiek fölött, úgy azon vidékiek, kik már előbb is e tanintézet növendékei voltak az ujonnan jelentkezők fölött a fölvételnél elsőbbséggel bírnak.

II. A bemutatandó okmányok.

1. A gymnasium első osztályába csak oly tanuló vehető fel, ki a 9 évet betöltötte s 12 évnél nem idősebb, mely körülmény *keresztlevél* s illetőleg hiteles születési bizonyítvánnyal igazolandó.

2. Az ismeretek mértékére nézve megkívántatik, hogy a tanuló a népiskola 4-ik osztályának tananyagában kellő jártassággal birjon s erről hiteles iskolai bizonyítványt mutasson föl.

3. A beírásra szülői vagy ezek megbizottja kíséretében jelentkezik a tanuló az igazgatóságnál s itt felmutatja az előbbi tanévről szóló *iskolai bizonyítványát* s azon iskolának Értesítőjét,

melyben ezen bizonyítványt nyerte, továbbá *keresztlevelét* vagy születési okmányát s szabályszerű *orvosi bizonyítványt* a sikeresen megtörtént *első himlőoltásról* s ha az ifjú 12 éves, az újraoltásról. Míg a tanuló ezen okmányokat be nem mutatja, addig magát az intézetbe véglegesen fölvettnék nem tekintheti.

Az V. osztályba belépő tanuló szülője, illetőleg gyámja köteles kijelenteni, vajjon fia, illetőleg gyámoltja az 1890. évi XXX. t.-cz. értelmében a görög nyelvet, avagy az idézett t.-cz. által meghatározott más tantárgyakat fogja-e tanulni.

III. A tandíjak.

Szeged sz. kir. város köztörvényhatósága 1893. évi 263. sz. a. kelt határozata a tandíjakat a következő módon szabályozza :

1. Helybeli ifjú 10 frt 80 krt, vidéki 20 frt 80 krt fizet egész évre tandíjul.

2. A tandíj első fele 5 frt 40 krt, illetőleg a vidékiek részére 10 frt 40 kr. a beíráskor, másik fele pedig január hó végén fizetendő az igazgatóságnál.

3. Szegénysorsú, de jó magaviseletű, s előmenetelű növendék tandíjmentességért folyamodhatik. *A folyamodványok Szeged sz. kir. város tanácsához intézendők s beírás alkalmával a gymnasiumi igazgatóságnál nyújtandók be.*

Melléklendő a folyamodványhoz : 1. A jelen évről szóló hatósági szegénységi bizonyítvány. 2. Jó előmenetelről tanúskodó iskolai bizonyítvány.

A jó előmenetel olyképen értendő, hogy a gymnasiumból jövő tanulónak a tornázáson és szépíráson, a népiskolából jövőnek pedig a tornázáson és rajzoláson kívül a kötelezett tantárgyak nagyobb részéből jó vagy vegyest jeles és jó tanjegye legyen.

IV. Javító és pótló vizsgálatok.

Hogy mind a helybeli, mind a vidéki illetőségű ifjak a fön-
tebb kitűzött időben jelentkezhessenek a fölvetelre, a fölvételi,
javító és pótló vizsgálatok idejéül a helybeliek részére augusztus
hó 30-ik, a vidékiek részére pedig augusztus hó 31-ik napja dél-
előtt 8 — 1/2 12 ig, délután 2 1/2 — 5 óráig tűzetik ki.

Javító és pótló vizsgálatokra bocsáttatnak :

1. Oly egy tantárgyból bukott tanulók, kiket erre a tanári testület zártértekezletli ítélete feljogosít, mely körülmény az iskolai bizonyítványban jelezve van.

2. A két tantárgyból bukottak közül azok, kik erre a szegedi tankerületi kir. főigazgatóságtól külön engedélyt nyertek. Ezen engedély iránti kérvények 50 kros bélyeggel ellátva s iskolai bizonyítvánnyal és évközi értesítővel felszerelve a tankerületi főigazgatósághoz intézendők s július hó 10-ig a gymnasiumi igazgatósághoz benyújtandók.

3. Pótló vizsgálatra igényt tarthatnak azon tanulók, kik a tanév bezárása előtt betegség miatt kénytelenek voltak a tanintézetből kilépni. Ezen vizsgálatra az engedélyt a tanári kar adja meg. A vizsgálat iránti kérvények orvosi és egyéb bizonyítványokkal felszerelve júl. 10-ig az igazgatósághoz benyújtandók. Sem a javító, sem a pótló vizsgálatért díj nem fizetendő.

Szeptember hó 5-én d. e. 8 órakor nyitlik meg a tanév a Szentlélek ünnepélyes segítségül hívásával.

A vidéki szülők és gyámok a gyermekeik részére fölfogandó szállás iránt az igazgatóságnál tudakozódhatnak. Végül figyelmeztetnek a tanulók, hogy *az ódon könyvek bevásárlásában nagy körültekintéssel járjanak el, nehogy azok helyett időközben kényteleníttessenek az előirt kiadású tankönyveket beszerezni.*

Szegeden, 1896. június hó 30-án.

Magyar Sátor,

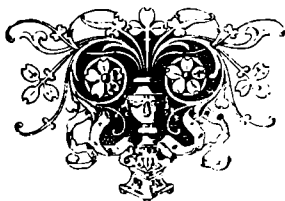
főgymn. igazgató.

Tartalom.

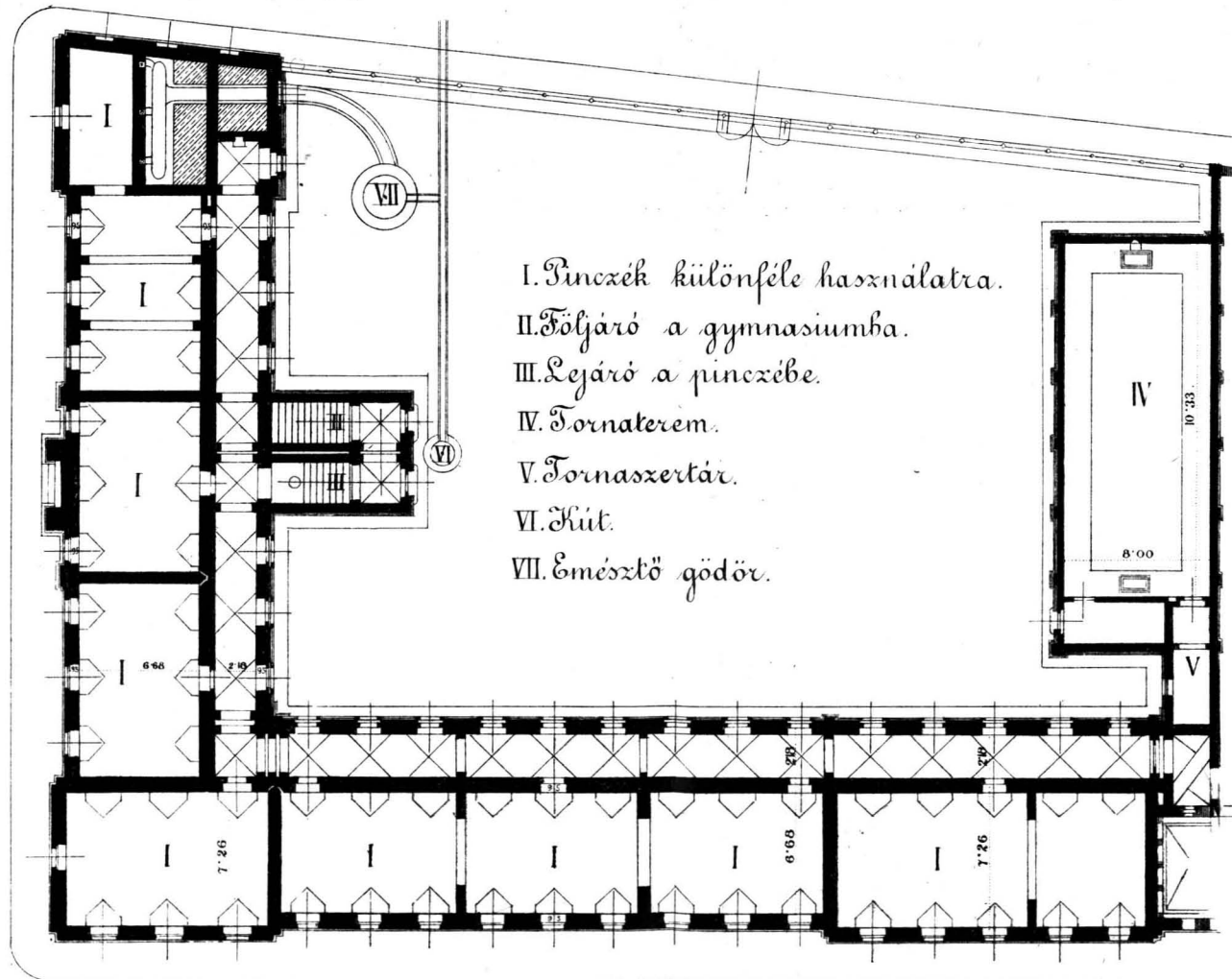
	Lap
A szegedi főgymnasium legújabb története	3
I. A főgymnasium történelének vázlata 1720—1886.	4
II. A főgymnasium régibb és újabb épületei 1721—1886.	12
III. A főgymnasium története 1886—1896.:	
1. Az iskola butorzata	19
2. A tanárok. A tanterv és ennek végrehajtása	27
3. A tanulók fölvétele. Szorgalmi idő. Fegyelem. Vizsgálatok. Statisztikai kimutatások a tanulókról	38
IV. Ifjúsági egyesületek :	
1. Segélyző-egyesület	49
2. Gyorsíró-iskola	51
3. Önképző-kör	59
4. Iskolai ünnepek	61
V. Ösztöndíjak és jutalmak	65
VI. Egészségügy	68
VII. Könyv- és szertárak :	
A) Könyvtárak :	
1. Tanári könyvtár	68
2. Ifjúsági könyvtár.	75
B) Szertárak :	
a) Természettani szertár	77
b) Természetrajzi és vegytani szertár	78
c) Történelmi, földrajzi és régiségi szertár	83
d) Rajzszerár	83
VIII. Az intézet bevételei és kiadásai	84
IX. A szegedi főgymnasiumban működött kegyesrendi igazgatók és tanárok 1721—1896.	85
X. Szolgák	105
Adatok a főgymnasium történetéhez az 1895—96. tanévben :	
A) A tanintézet beléletére vonatkozó fontosabb mozzanatok.	106
B) Felsőbb hatóságoktól érkezett fontosabb leiratok	109
C) Ifjúsági segélyző-egyesület	110
D) Önképző-kör	111
E) Gyorsíró-kör	116
F) Ösztöndíjak és jutalmak :	
a) Az intézet ösztöndíjas tanulói	119
b) Az intézet jutalmazott tanulói	120

	Lap
A tanári kar.	122
Előadott tananyag	125
Írásbeli dolgozatok	139
A tanulók előmenetele:	
A) A kötelezett tantárgyakban	142
B) A nem kötelezett tantárgyakban	168
A sorozatban használt érdemjegyek fokozata	172
Rövidítések jelentménye	172
Tornaverseny	173
Statistikai kimutatások:	
A) A tanulók általános áttekintése	176
B) A megvizsgált tanulók kimutatása vallás, anyanyelv és nyelvismertet tekintetében	177
C) Kimutatás a megvizsgált tanulók szüleinek polgári állásáról	178
D) A megvizsgált tanulók általános osztályozása	179
E) Az 1895—96. tanévi érettségi vizsgálatok eredménye	180
F) A beírt tanulók illetőségének kimutatása megyék szerint	181
Szerterek:	
a) Természettani szerter	182
b) Vegytani szerter	182
c) Természetrizsi szerter	182
d) Történelmi, földrajzi és régiségi szerter	183
e) Rajzszerter	183
Könyvtárak:	
a) Tanári könyvtár	184
b) Ifjúsági könyvtár	187
Értesítés a jövő 1896—97. tanév megnyitásáról	189

A szegedi főgymnasium alaprajza.

1. Alagsor.

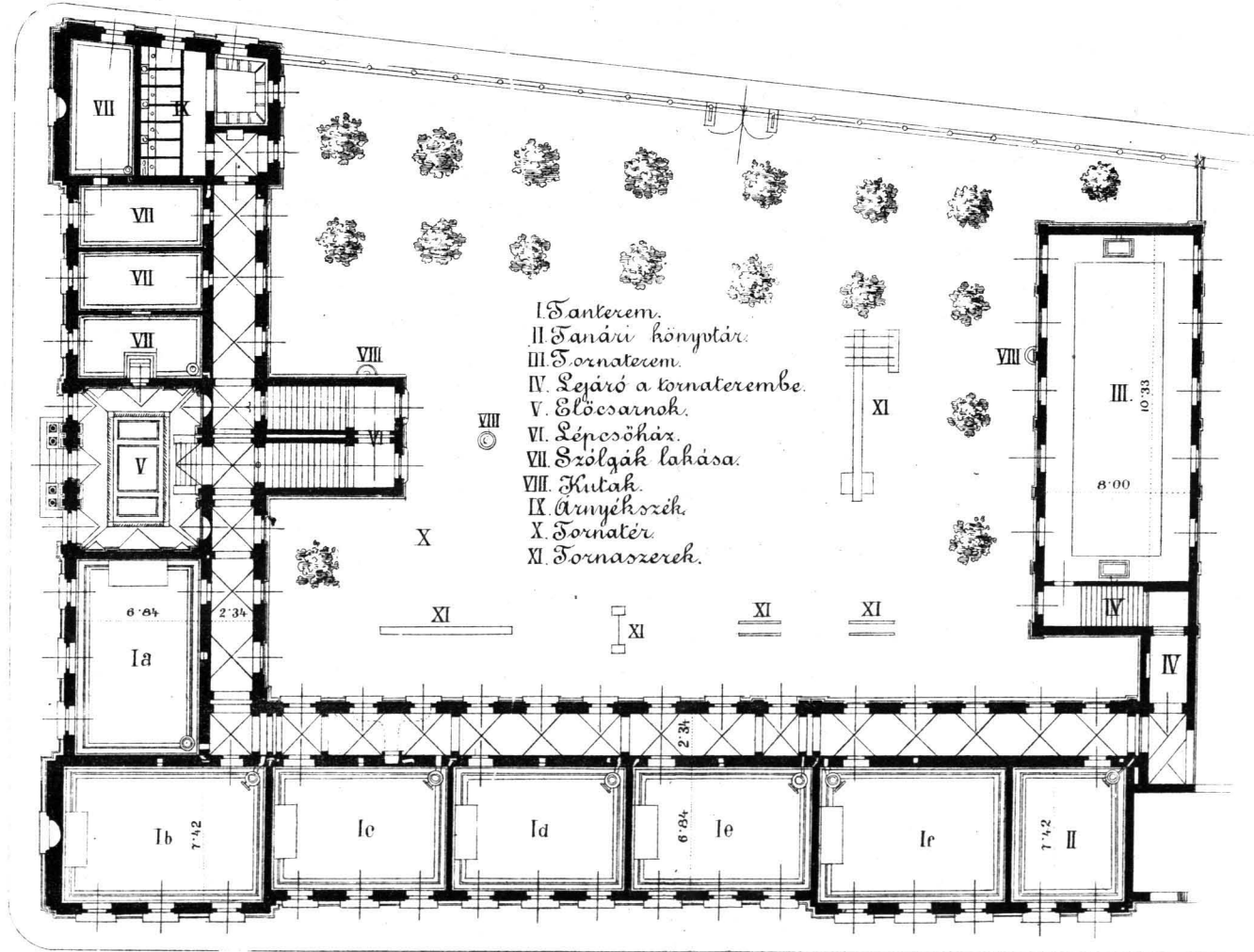
- I. Pinczék különféle használatra.
- II. Főjáró a gymnasiumba.
- III. Lejáró a pinczébe.
- IV. Tornaterem.
- V. Tornaszertár.
- VI. Kút.
- VII. Emésztő gödör.

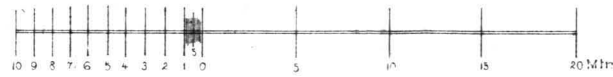
Tervezte: Bachó Victor, műépítész.

A szegedi főgymnasium alaprajza.

II. Földszint

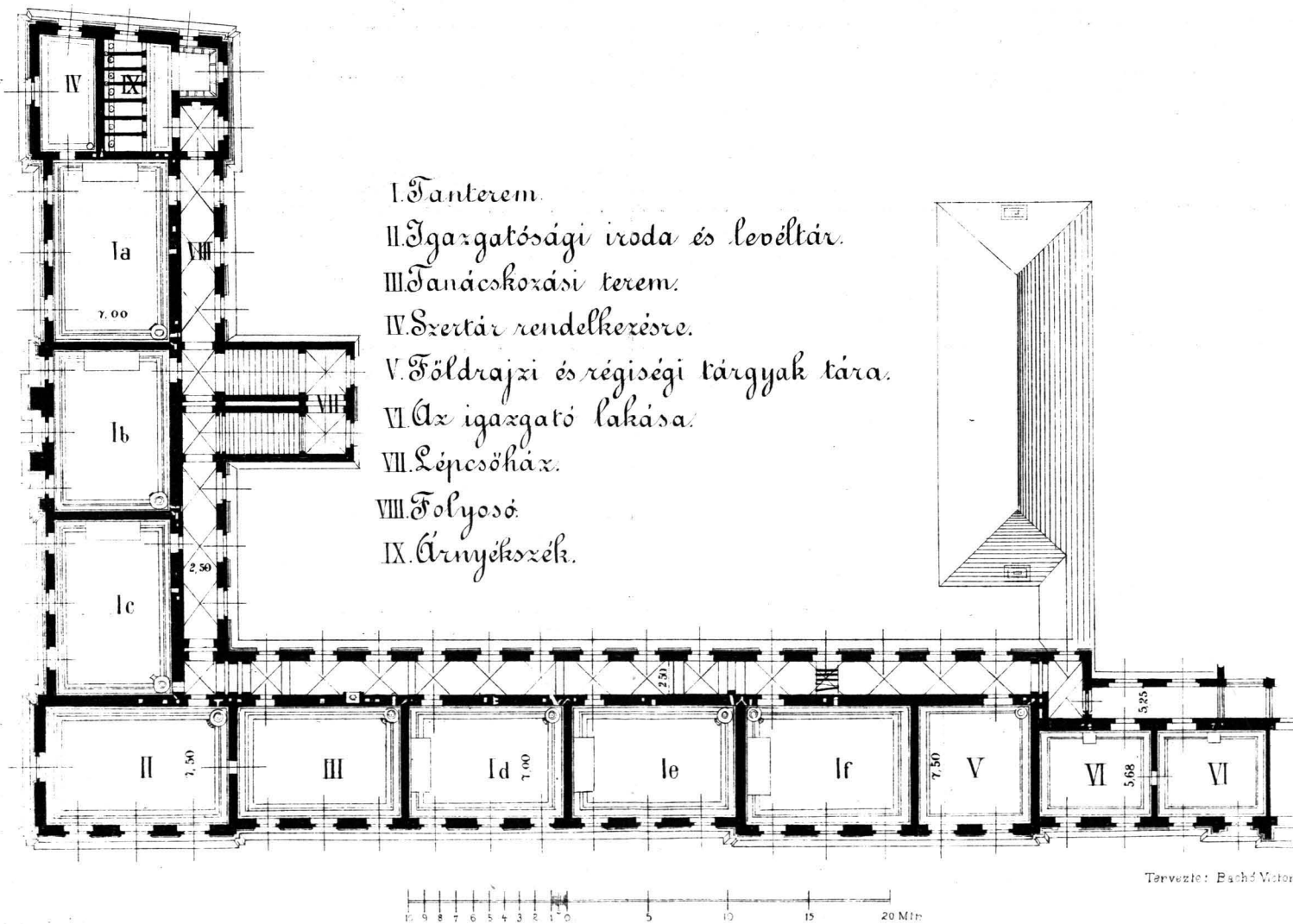
- I. Tanterem.
- II. Tanári könyvtár.
- III. Tornaterem.
- IV. Lejáró a tornaterembe.
- V. Előcsarnok.
- VI. Lépcsőház.
- VII. Szolgák lakása.
- VIII. Kútak.
- IX. Arnyékoszék.
- X. Tornater.
- XI. Tornaszerek.

Tervezte: Bachó Victor, műépítész.

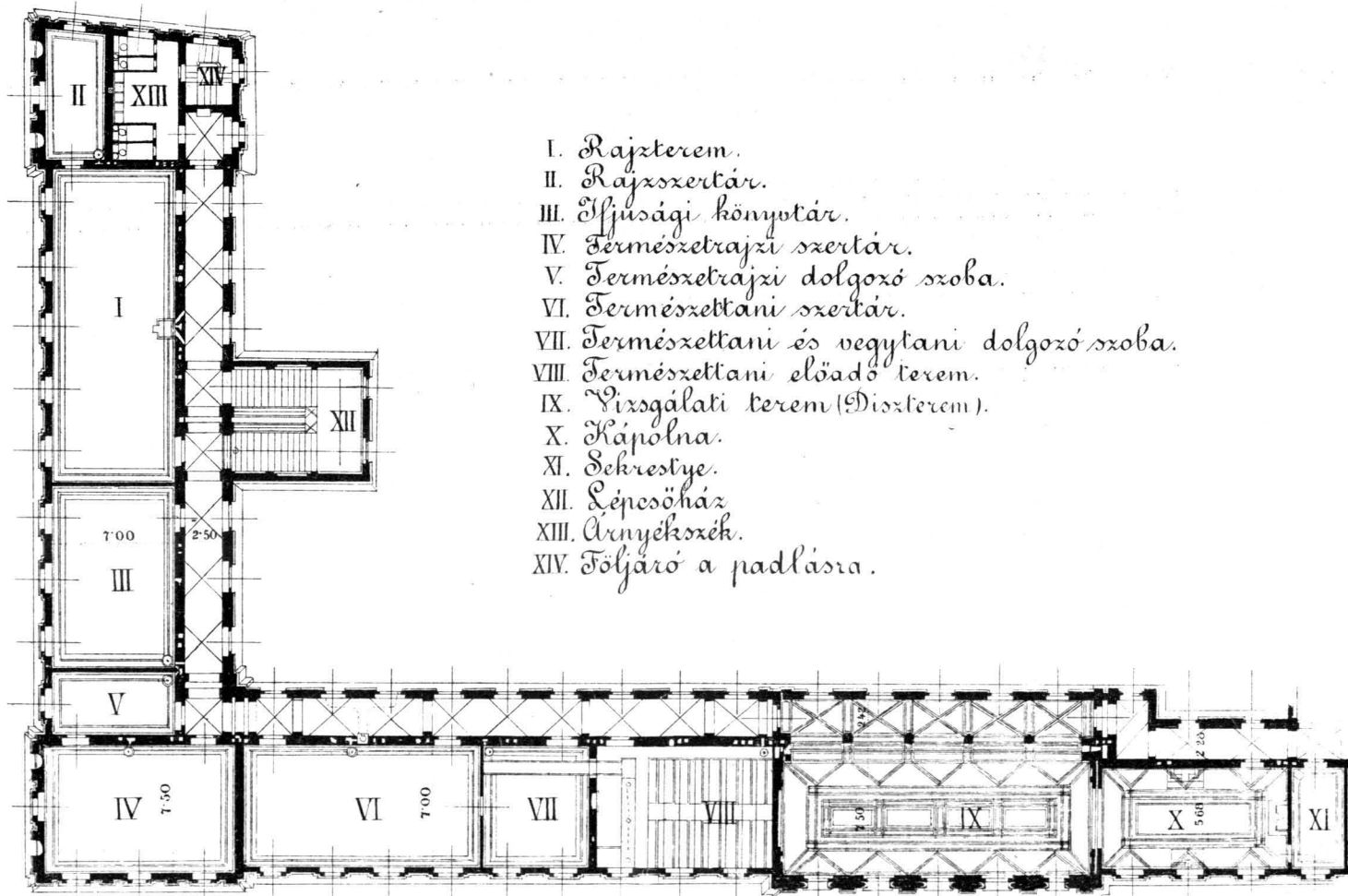
A szegedi főgymnasium alaprajza.

III. 1. emelet.

A szegedi főgymnasium alaprajza.

IV. 2. emelet.

- I. Rajzterem.
- II. Rajzszertár.
- III. Ifjúsági könyvtár.
- IV. Természettrajzi szertár.
- V. Természettrajzi dolgozó szoba.
- VI. Természettani szertár.
- VII. Természettani és vegytani dolgozó szoba.
- VIII. Természettani előadó terem.
- IX. Vizsgálati terem (Dixsterem).
- X. Kapolna.
- XI. Szekrestye.
- XII. Lépcsőház.
- XIII. Aranyékszék.
- XIV. Följáró a padlásra.

Tervező: Barkóczy István